

ವೇದಾಗಮಗಳು ಮತ್ತು ಶಿವಶರಣರು

ಸಂಪಾದಕರು

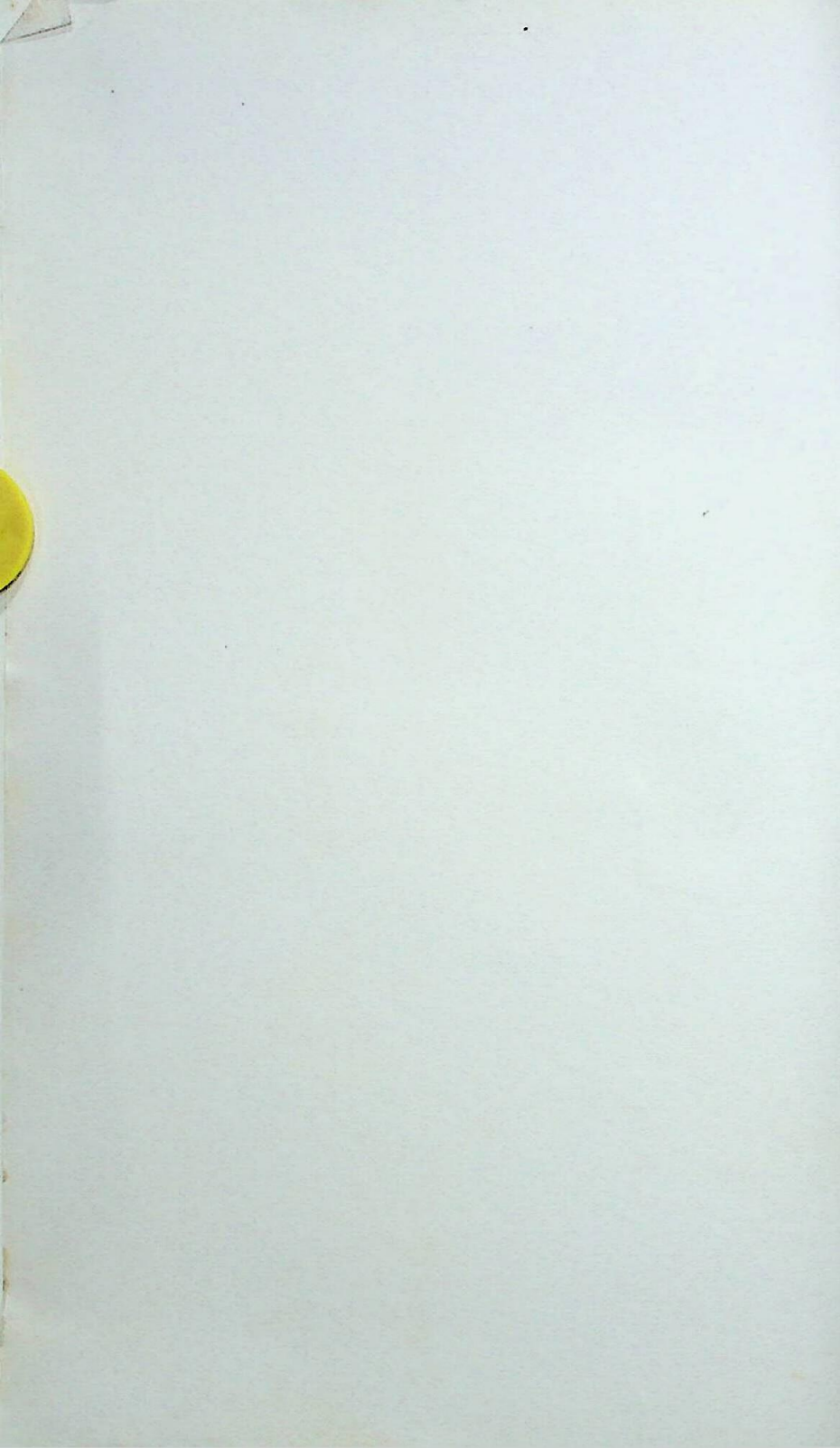
ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ

ವೀರಶೈವ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನ

'ನಾವೀನ್ಯ' 365/ಸ, 5ನೇ 'ಎ' ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ರೆಂಕೋ ಬಡಾವಣೆ,
ವಿಜಯನಗರ 2ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 040

ವೀರಶೈವ ಅನುಸಂಧಾನ ಕಿರಣ-೧೦

ವೇದಾಗಮಗಳು ಮತ್ತು ಶಿವಶರಣರು

ಸಂಪುಟ-೧

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ|| ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ವೀರಶೈವ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನ
'ನಾವೀನ್ಯ', ೩೬೫/ಸಿ, ೫ನೇ 'ಎ' ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ
ರಂಕೋ ಬಡಾವಣೆ, ವಿಜಯನಗರ ೨ನೇ ಹಂತ
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೪೦

VEDAGAMAGALU MATTHU SHIVASHARANARU (Volume-I) :
*Edited by : Dr. M. Sivakumara Swamy, Professor of Sanskrit (Retd.),
Bangalore University, Res: No.88, 4th Cross, Diagonal Road, 8th
Main Road, R.P.C. Layout, Vijayanagar 2nd Stage, Bangalore-40.
Published by : Veerashaiva Anusandhana Samsthana, 'Navinya',
365/C, 5th 'A' Main Road, Remco Layout, Vijayanagar 2nd Stage,
Bangalore-40 © : 3302537*

Pages : xix+186

© Veerashaiva Anusandhana Samsthana

First Impression : December 2002

Price : Rs. 100/-

DTP by:

Varshini Graphics, Bangalore-40

© : 3402575

Printed at:

Sneha Printers

*No. 114, 4th Cross, B.C.C. Layout, Attiguppe
Vijayanagar 2nd Stage, Bangalore-40*

© : 3392814

*E-Mail-snehaprinters1@rediffmail.com
karthikenterprisesin@yahoo.com*

ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯಃ ಪ್ರಸನ್ನಃ

ಶ್ರೀಮತ್ಶ್ರೀ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು

ಡಾ|| ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ

ಆಶೀರ್ವಚನ

ವೇದಾಗಮಗಳು-ಶಿವಶರಣರು ಎಂಬ ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣವನ್ನು ಇಡುವ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ವೇದಾಗಮಗಳಿಗೂ ಹಾಗೂ ಶಿವಶರಣರಿಗೂ ಏನೋ ಬಹಳ ವಿರೋಧವಿದೆ ಅನ್ನುವಂತಹ ಒಂದು ವಾದವನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಶಿವಾಗಮಗಳನ್ನು ವೇದಗಳನ್ನು ಶಿವಶರಣರೂ ಕೂಡ ಗೌರವವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಚನಗಳೇ ಆಧಾರವಾಗಿದ್ದಾಗ ಆ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ

ಚಿಂತಿಸಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದೇ ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಳಚಿ ಹೋಗಿರುವಂತಹ ಈ ಕೊಂಡಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಸುವಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ.

ಈ ಕಾರ್ಯ ಹೇಗೆಂದರೆ ಅವ್ಯಕ್ತದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತದ ಕಡೆಗೆ ನಾವು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವಂತಹ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತದಿಂದ ಅವ್ಯಕ್ತದ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವಂತಹ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣುವುದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕಾಣದೆ ಇರುವುದರ ಕಡೆಗೆ ನಾವು ಇವತ್ತು ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತಹ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾಣದೆ ಇರುವಂತಹ ಪರಮಾತ್ಮ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಂತೆ ವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಾವು ಅವ್ಯಕ್ತದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗಂಗಾನದಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಜನರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೊನೆಗೆ ಅದು ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣ ಗಂಗೋತ್ರಿಯಿಂದ ಗಂಗಾಸಾಗರದ ಕಡೆ ಅಲ್ಲ, ಗಂಗಾಸಾಗರದಿಂದ ಗಂಗೋತ್ರಿ ಕಡೆಗೆ. ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಕಾಣುವಂತಹ ಸುಂದರವಾದ ಫಲವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಈ ಫಲಗಳಿಗೆ ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ಅನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೋಗುವಂತಹ ಮಾರ್ಗ. ನಮ್ಮ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಇದನ್ನು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ.

ಇದು ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾದ ಕಾರ್ಯ. ಗಂಗೋತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಗಂಗಾಸಾಗರದ ಕಡೆ ಹೋಗುವುದು ಬಹಳ ಸರಳವಾದ ಮಾರ್ಗ. ಆದರೆ ಗಂಗಾಸಾಗರದಿಂದ ಗಂಗೋತ್ರಿಯವರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದಾಗ ಬಹಳಷ್ಟು ಪರಿಶ್ರಮಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ, ನೋವುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಸಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪರಿಶ್ರಮಪಟ್ಟಾಗ ಮಾತ್ರ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಮಾಡಿರುವಂತಹ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಇದು ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ. ಇವತ್ತಿನ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ೪-೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವೀರಶೈವ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನವಾಗಿರುವಂತಹ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಜನರಿಗೆ ಮುಟ್ಟದೆ ಇರುವಂತಹ ಶಿವಾಗಮಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಾವು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆವು. ಇದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವಾರಣಾಸಿಯಲ್ಲೇನೇ ಒಂದು ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಗಮಗಳ ಮೂರ್ಧನ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಆಗಮಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಂಶೋಧಿಸಿ, ಸಂಪಾದಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿಸಿ ನಾವು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ವಾದವಿರುವಂತಹ ಪ್ರದೇಶ

ಎಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಾದವೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋದರೂ ಕೂಡ ವಾದಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇವೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಾದ ಬಹಳವಾದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ವಾದಗಳನ್ನು ವಾದಗಳನ್ನಾಗಿ ಇಡದೆ ಸಂವಾದ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಿಂದ ಈ ಶಿವಾಗಮಗಳನ್ನು ನಾವು ಪುನಃ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರದೊಂದಿಗೆ ಹೊರತರುವ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡೆವು. ಡಾ|| ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯ ಸರ್ವಸದಸ್ಯರೂ ಹಾಗೂ ಹೊರಗಿನ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಈ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಕಟ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ ನಮ್ಮ ಬಿ.ಆರ್.ವಿ. ಗೌಡ ಅವರು ಒಂದು ಪೋಷಕ ಮಂಡಲಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹಾಗೂ ಸರಸ್ವತಿಯರ ಒಂದುಗೂಡುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯ ೫-೬ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಅನೇಕ ಶಿವಾಗಮಗಳ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆಯಲ್ಲದೆ, ಈ ಶಿವಾಗಮಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಲದು ಇದರ ಮೇಲೆ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು, ಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರೆ ಆ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಿಗೂಢ ತತ್ವಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹಗುರ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವ ವಿಚಾರದಿಂದ ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದೆವು. ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದೊಂದು ಆಗಮಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾವು ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಶಿವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ನಾವು ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಆದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ಇವತ್ತು ಎರಡು ಭಾಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂತಹ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು, ಆಚಾರ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿಸಿ ಶರಣರನ್ನು, ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅದು ನಮ್ಮದಲ್ಲ ಇದಷ್ಟೇ ನಮ್ಮದೆನ್ನುವಂತಹ ಒಂದು ಗುಂಪು, ಇದು ನಮ್ಮದು ಇದಷ್ಟೇ ನಮ್ಮದೆನ್ನುವ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪು, ಹೀಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಒಂದೇ ಧರ್ಮದ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಲಹವನ್ನು ಮಾಡುವಂತಹದನ್ನು ಕೂಡ ನಾವೆಲ್ಲ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಕಲಹದಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಏನಾಗುತ್ತೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಶರಣರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಚಾರ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಖಂಡನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಆಚಾರ್ಯರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಶರಣರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಖಂಡನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸುಂದೋಪಸುಂದನ್ಯಾಯದಂತೆ ಎರಡೂ ಪಂಗಡಗಳು ಕಾದಾಡಿ ಹಾಳಾಗ

ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಭೂತವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪರಧರ್ಮಿಯರಿಗೆ ಬರುತ್ತೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಶಿವಾಗಮಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳನ್ನು ಒಂದು ವೈಚಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದುಗೂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆವು. ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಚ. ಸುಂದರೇಶನ್ ಅವರು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕವುಳ್ಳಂತಹ ವಚನಗಳ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬಹಳ ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡಿದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶರಣರು ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದನ್ನು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಆಭಾಸ ಮಾಡಿದಂತಹ ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದಾಗ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸೂಕ್ತಿಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿವೆ ಅನ್ನುವಂತಹದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಾಗ, ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವೇನು ಮೂಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ವೇದಾಗಮಗಳು ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆಯೋ, ಅದೇ ಮೂಲವೇ ಶರಣರಿಗೂ ಕೂಡ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇವತ್ತು ನಾವು ಸಮನ್ವಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೇ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಿರುವೆವು ಎಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ 'ಮಹಾಮನೆ' ಎನ್ನುವಂತಹ ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಶಿವಬಸವ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಪರಿಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸೂಕ್ತಿ ಉಳ್ಳಂತಹ ಶರಣ ವಚನಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಈ ವೇದಾಗಮಗಳ ಸಂಬಂಧವೇನು ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ನಿಜವಾಗಿ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮದರ್ಶನದ ಪರಂಪರೆ ನೋಡಿದಾಗ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ವೇದ ಆಗಮಗಳೇ ಮೂಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಮಗಾಗಲೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಅವುಗಳನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವಂತಹ ಶಿವಯೋಗಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಆ ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಗೆ "ಶ್ರೀವೇದಾಗಮ ವೀರಶೈವಸರಣಂ" ಎಂದು ಆ ಗ್ರಂಥ ಯಾವುದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಈ ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ, ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ, ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ- "ಆಲೋಕ್ಯ ಶೈವತಂತ್ರಾಣಿ ಕಾಮಿಕಾದ್ಯಾನಿ ಸಾದರಮ್! ವಾತುಲಾಂತಾನಿ ಶೈವಾನಿ ಪುರಾಣಾನ್ಯವಿಲಾನಿ ತು||", ಅಂದರೆ ವೇದಗಳನ್ನು, ಆಗಮಗಳನ್ನು, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು, ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಅವರು ನೋಡಿ ಅವುಗಳಿಂದ ಸಾರಭೂತವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ

ಬೆಳೆದಿರುವಂತಹ ಹೂಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ತೋಟಗ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಯಾವ ಹೂವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರೆ ಈ ಮಾಲೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪೋಷಿಸಿದಂತೆ, ಒಂದುನೂರಾ ಒಂದು ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಯಂತಹ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ವೀರಶೈವಕ್ಕೆ ಏನು ಆಧಾರವೆಂದು ಅವರೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ “ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣೇಷು ಕಾಮಿಕಾದ್ಯಾಗಮೇಷು ಚ | ಲಿಂಗಧಾರಣಮಾಖ್ಯಾತಂ ವೀರಶೈವಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಾತ್ ||” -ಎಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತಹ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಆವರಣ ಯಾವುದು ಎಂದರೆ ಅದು ಇಷ್ಟಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದರೆ, ಅದು ವೇದ, ಆಗಮ, ಪುರಾಣ ಇತಿಹಾಸಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವಂಥ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದಿನ ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಮಠ ಅಥವಾ ಸಮಾಜದ ಕೆಲವೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ವೀರಶೈವ ಅನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವೇದ ಆಗಮ ಉಪನಿಷತ್ ಪುರಾಣ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೀರಶೈವ ಮತ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಕೂಡ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ವೀರಶೈವರಿಗೆ ವೇದಾಗಮಗಳೇ ಮೂಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲವಾಗಿ ನಾವು ಧರಿಸುವ ಲಿಂಗ ವೇದದ ಯಾವ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಯಜುರ್ವೇದ ಹಾಗೂ ಋಗ್ವೇದದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಋಗ್ವೇದ ವಿತತಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತತೇ” ಎಂಬ ಋಗ್ವೇದದ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಧರಿಸುವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪವಿತ್ರ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗ ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪವಿತ್ರ ಎಂದು ಏಕೆ ಕರೆದರೆಂದರೆ “ತತ್ ಸಂಪರ್ಕಾತ್ ತನುಃ ಶುಚಿಃ”, ಆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಧರಿಸುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ದೀಕ್ಷಾಸಂಸ್ಕಾರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಆ ಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸುವುದರಿಂದಲೇ ಈ ತನು ಎನ್ನುವುದು ಪವಿತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಸೂತಕಗಳಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಲಿಂಗ ಧರಿಸಿದರೇನೇ ಶುಚಿ ಲಿಂಗಧರಿಸದಿದ್ದರೆ ಸೂತಕವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಋಗ್ವೇದದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅವರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಯಜುರ್ವೇದದ ಮಂತ್ರದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವೀರಶೈವರ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಧಾರಣೆಗೆ ವೇದಗಳೇ ಮೂಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಭಾಷ್ಯ ಬರೆದರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರೋಪನಿಷತ್‌ಗೆ, ಕೈವಲ್ಯೋಪನಿಷತ್‌ಗೆ, ಕೇನೋಪನಿಷತ್‌ಗೆ, ಈಶಾವಾಸೋಪನಿಷತ್‌ಗೆ, ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖೋಪನಿಷತ್‌ಗೆ, ಉಮುಚಿಗಿ ಶಂಕರ

ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಟಿ.ಜಿ. ಸಿದ್ದಪ್ಪರಾಧ್ಯುರು ಬಹಳ ಸುಂದರವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದು ಅಲ್ಲಿರುವಂತಹ ಮಂತ್ರಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ತೋರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕೂಡ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದಗಳು ನಮಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾನ್ಯವೋ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳು ಕೂಡ ನಮಗೆ ಮಾನ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೨೮ ಶಿವಾಗಮಗಳು ಇರುವ ವಿಚಾರ ತಮಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ೨೮ ಶಿವಾಗಮಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಗೆ ಆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಯಾಕೆ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಆ ೨೮ ಶಿವಾಗಮಗಳ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತಹ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ ಈ ಗ್ರಂಥ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಅದು 'ಸಿದ್ಧಾಂತಾನಾಂ ಶಿಖಾಮಣಿ' ಎಂದು ಶ್ರೀಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿರುವ ಅನೇಕ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಪಂಚಾಚಾರದ ಒಳಗಿರುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶೀಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅಷ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಬೇರೆಯೂ ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಷಟ್ಸ್ಥಲದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿರೂಪಣೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟಾವರಣ ಎಂಬ ಶಬ್ದವೂ ಕೂಡ ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಹೀಗೆ ವೇದ ಆಗಮ ಹಾಗೂ ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳು ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಇವು ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾನ್ಯವಾದವುಗಳೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೇದವನ್ನು ಆಗಮವನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೂಡ ಶಿವಯೋಗಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ವೇದಗಳೇ ಇದ್ದಾಗ ಆಗಮಗಳು ಏಕೆ ಬಂದವು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ ನಾವು ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ವೇದಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತಹ ಉಪನಯನಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತ್ರೇವರ್ಣಿಕರು ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ -ಇವರೇ ಈ ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರು ಮತ್ತು ವೇದಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವರೇ ಅರ್ಹರು, ಬೇರೆಯವರು ಅರ್ಹರಲ್ಲ ಅನ್ನುವಂತಹ, ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಇವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬೇರೆಯವರಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಹ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾವು ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಯೋಗ್ಯತೆ

ಇದ್ದರೂ ಕೆಲವರು ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ, ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಾರೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಆಗಮಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ. ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕೊಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವಂತಹ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಆಗಮಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ.

ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ವೀರಶೈವ ಕುಲದವನಿಗೇ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಇಂತಹ ಕುಲದವನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡಬಾರದು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರಗಳು ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ “ಶಕ್ತಿಪಾತಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ದೀಕ್ಷಯಾ ಯೋಜಯೇದಮುಂ” ಅವನಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ಶಕ್ತಿಪಾತ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಶಕ್ತಿಪಾತ ಆಗಿದ್ದರೇನೇ ಅವನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಇರುವುದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದೇನೆಂದರೆ, ಯಾರೇ ಇದ್ದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವನು ದೀಕ್ಷೆ ಹೊಂದಲು ಯೋಗ್ಯ ಅನ್ನುವಂತಹದನ್ನು ಅರಿತು ಅವನಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದು. ಇದೇ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಈಗ ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಗೆ ಒಂದು reservation ಪದ್ಧತಿ ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೇನೇ ಬಂದಿರುವುದು. ಈ reservation ಪದ್ಧತಿ ಕೆಲವೇ ಜನರಿಗಾದರೆ ಯಾರು ಬುದ್ಧಿವಂತರಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಜನರಲ್ ಮೆರಿಟ್ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದರೆ ಒಂದು reservation ಪದ್ಧತಿ ಇರುವಂತಹದ್ದು. ಆಗಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದರೆ ಜನರಲ್ ಮೆರಿಟ್ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಮಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ.

ಆಗಮಗಳು ಯಾವುದೇ ಜಾತಿಯ ಭೇದ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ವೀರಶೈವರು ಜಾತಿಭೇದ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ, ಶರಣರು ಜಾತಿಭೇದ ಮಾಡಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಆಗಮದ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಇವತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶರಣರೂ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ವೇದಾಗಮಗಳು ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬಳಸಬೇಕಾದರೆ ತಾವು ಹೇಳುವಂತಹ ಮಾತನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಸುಮ್ಮನೆ ಆಲಂಕಾರಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಶರಣರಿಗೆ ವೇದಾಗಮಗಳು ಪ್ರಮಾಣೀಭೂತವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಹಿಮೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶರಣರದು ವೈಚಾರಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯೇ ಇರಬಹುದು, ಅವರು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಬೇರೆ ಇರಬಹುದು, ಆದರೆ ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಒಂದು ಆಧಾರ ಅವರಿಗೂ ಇರಲೇಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರು

ಏನೇ ಹೇಳಿದರು ಅವರಿಗೆ ಆಧಾರ ಇದ್ದೇ ಇದೆ ಎಂದು ಇವತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿ, ಶರಣರಿಗೂ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಅಥವಾ ವೇದಾಗಮಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ವಿರೋಧವಿದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಶರಣರಿಗೂ ವೇದಾಗಮಗಳು ಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದೆವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಶರಣರು ಬಳಸಿರುವ ವೇದ, ಆಗಮ ವಾಕ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರಮಾಣಭೂತವಾಗಿಯೇ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ, ಹಾಗಾಗಿ ಶರಣರ ಹಿರಿಮೆ, ಗರಿಮೆ, ಮಹಿಮೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಅನುಭವ ಬಂತು ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳದೆ ಹೋದರೆ ನಾವು ಆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಂಚನೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಒಂದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಶರಣರು ವೇದ-ಆಗಮಗಳು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಾವಾರೂ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಶರಣರು ಬಹುತೇಕ ಬೇರೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ವೀರಶೈವ ಶರಣರು ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಕೊಡುಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾರವಾದದ್ದು. ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕೂಡ ವೀರಶೈವ ಶರಣರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವಂತೆ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ತಾಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಿಚಾರಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಎಸ್. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಶರಣ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಜನರು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಕೇಳಿದರು. ಶರಣ ಧರ್ಮ ಎಂದರೆ ವೀರಶೈವಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವೇ? ಶರಣ ಎಂದರೆ ವೀರಶೈವನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯೇ? ಅವರು ಶರಣ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟಾವರಣ, ಪಂಚಾಚಾರ, ಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳ ಈ ಕಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವಂತವುಗಳಿಗೆ ನಾವು ವೀರಶೈವ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ; ಆದರೆ 'ಅರಿದೊಡೆ ಶರಣ ಮರೆದೊಡೆ ಮಾನವ' -ಅನ್ನುವಂತಹ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಟ್ಟುಗಳಿಗೂ ಪಾಡು ಬೀಳದೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಅರಿತಿರುವಂತಹವನಿಗೆ ನಾವು ಶರಣ ಎನ್ನಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರವು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೌದು ಎನ್ನುವಂತೆ ಕಂಡರೂ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ಈ ವಿಚಾರ ಎಷ್ಟು ಸೂಕ್ತ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ವೀರಶೈವ

ಮತ್ತು ಶರಣ ಎಂದು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಂತಹ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಇರುವಂತಹದ್ದು ಒಂದೇ ಧರ್ಮ ಅನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಶರಣರು ಬೇರೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು ಅಥವಾ ತಮ್ಮದು ಬೇರೆ ಧರ್ಮ ಅನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಳೆದರು ಅನ್ನುವಂತಹದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶರಣ ಅನ್ನುವುದು ಒಂದು ಅವಸ್ಥೆ. ಭಕ್ತ ಅವಸ್ಥೆ, ಮಾಹೇಶ್ವರ ಅವಸ್ಥೆ, ಪ್ರಸಾದಿ ಅವಸ್ಥೆ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಅವಸ್ಥೆ, ಶರಣ ಅವಸ್ಥೆ, ಐಕ್ಯ ಅವಸ್ಥೆ ಅನ್ನುವಂತಹ ಅವಸ್ಥೆಗಳು ಇದ್ದಾಗ, ಆ ಶರಣ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಧರ್ಮ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಹದ್ದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸೂಕ್ತ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೊಂಡಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದವರು ಅದನ್ನು ಕಡಿದು ಹೋದರಪ್ಪಾ ಅಂದರೆ ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಆದೀತು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ನಾವು ಬಹಳಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ. ವಿದ್ವಾಂಸರ ಒಂದು ಪುನರ್ ಚಿಂತನೆಗಾಗಿ ನಾವು ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ವಚನ ಮಾಂಗಲ್ಯ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ವಚನಗಳು ಇರುವುದು ಸ್ಥಳಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಯಾವ ಶರಣರೂ ವಿವಾಹವಿಧಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಶಿವಪೂಜಾವಿಧಿಗಾಗಿ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಚನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೇ? ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇಂದು ಮರುಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದಾಗಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ವಚನ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ವಿವಾಹ ವಿಧಿ ಮತ್ತು ಶಿವಪೂಜಾ ವಿಧಿಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯುಳ್ಳ ವಚನಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ವಿವಾದದ ಹೊಸ ಹಾದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಸ್ಪಷ್ಟ ವಿಚಾರ. ಶರಣರೇ ಪೂಜಾವಿಧಾನಗಳ ವಚನಗಳನ್ನೇ ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ವಿವಾಹ ವಿಧಾನಗಳ ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನು ಹರ್ಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸುವುದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಚನ ವಾಚ್ಯವಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು.

ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇವಲ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲೇ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇದೆ. ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ, ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯವಿದೆ. ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಜನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಂತರು ಹೇಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೆ ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯೊಳಗೆ ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ

ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಕೂಡ ನಾವು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅದು ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು, ಯಾರೇ ಬರೆದಿರಬಹುದು, ಪರಂತು ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮುಖ್ಯ ತತ್ವವಾಗಿರುವಂತಹ ಅಷ್ಟಾವರಣ, ಪಂಚಾಚಾರ, ಪಟ್ ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿರುವಂತಹ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಗ್ರಂಥವಿದ್ದರೂ ಅದಲ್ಲವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಇವತ್ತು ಬೆಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಷ್ಟು ಗ್ರಂಥಗಳು ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಮಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಅಪಾರವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ನಾವು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ವಿಭಾಗ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ. ನಾವು ಎರಡನ್ನೂ ಕೂಡಿಸುವ ವಿಚಾರದಿಂದ ಆಚಾರ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶರಣರ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಜೊತೆಯಾಗಿ, ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಒಡಕನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಜನರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

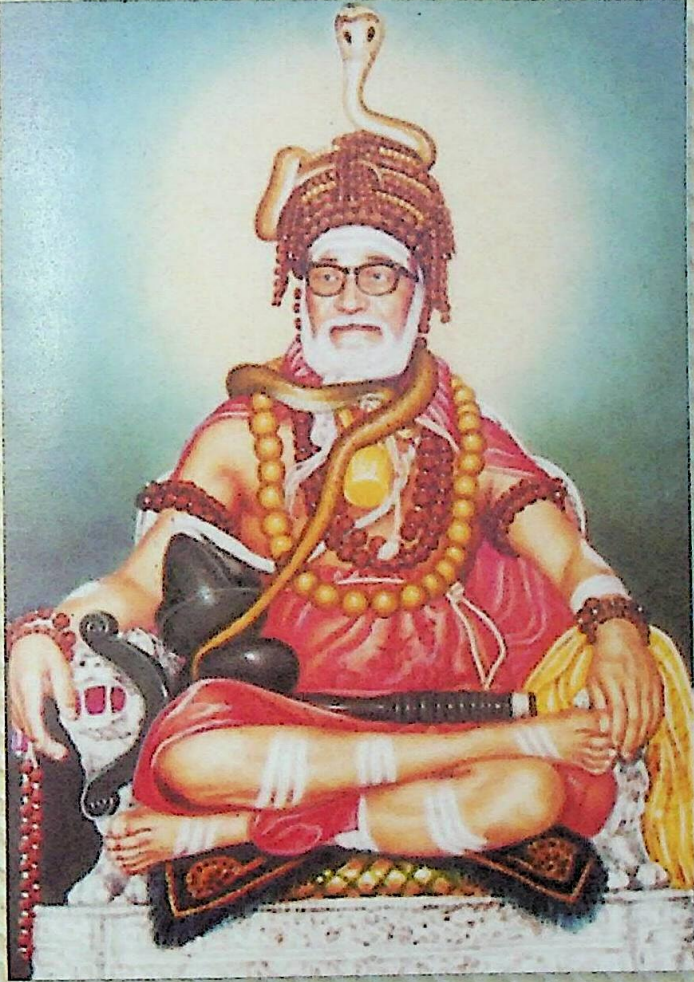
ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತೋಷದಾಯಕವಾಗಿ ಮುಗಿದಿವೆ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ವಿಚಾರ ಹೇಳುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನೋವು ಎಂದು ಭಾವಿಸದೆ ಅದೊಂದು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಆಸ್ತದ ಎನ್ನುವಂತಹ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ, ಇದರ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ|| ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೂ, ಇದರ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನಿತ್ತ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀ ಮಹಂತರ ಮಠ, ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವ ವೀರಶೈವ ಪರಿಷತ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರೀ ಬೋರ್ಡಿಂಗ್‌ಗಳ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ, ಪೋಷಕ ಮಂಡಳಿಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೂ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯರು ಅನಂತ ಮಂಗಲ ಪರಂಪರೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲೆಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಲಾಗಿದೆ.

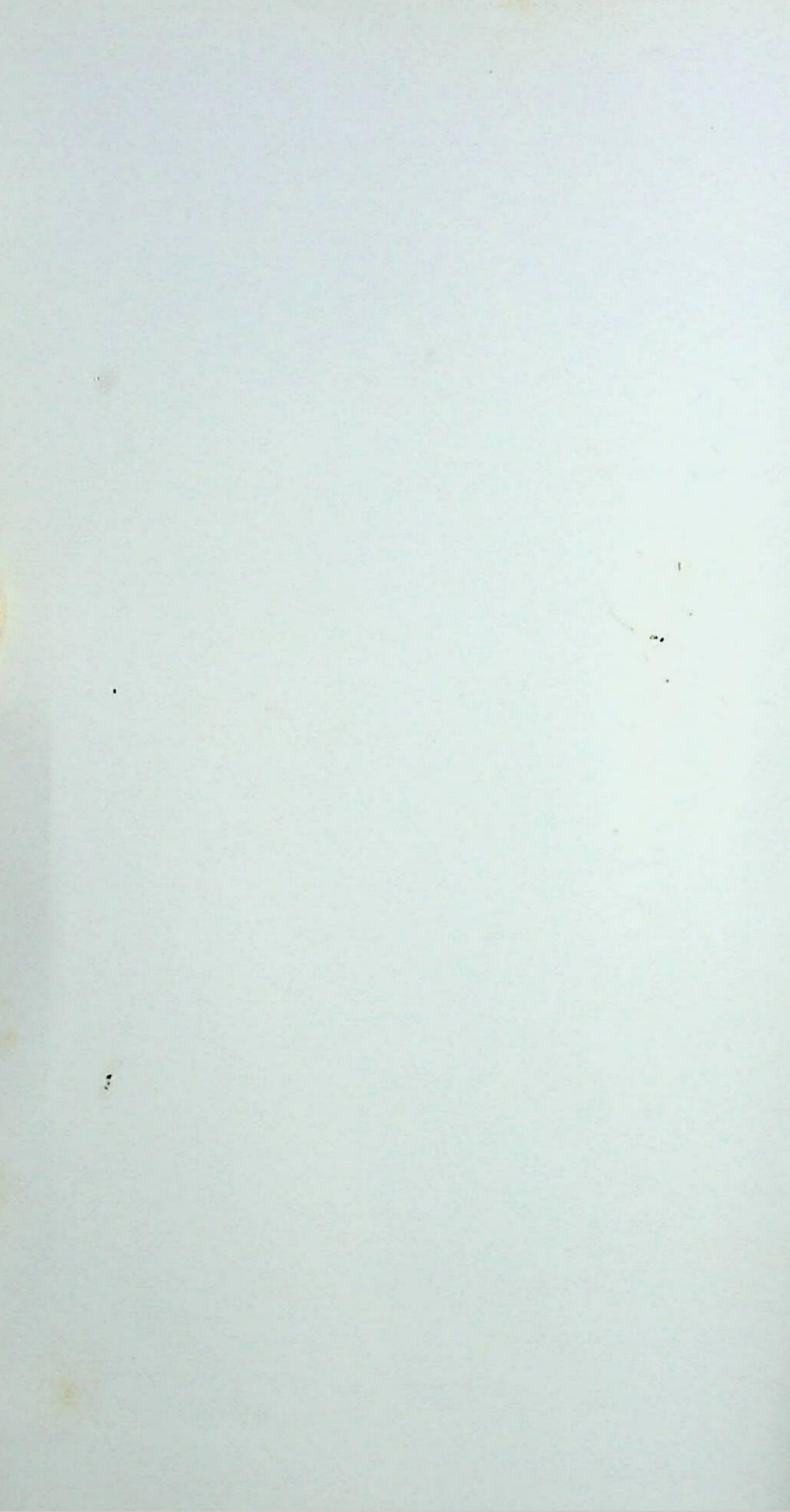
ವಾಚಕರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವವರಾಗಲಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಈ ಆಶೀರ್ವಚನಕ್ಕೆ ವಿರಾಮ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಇತ್ಯಾದಿ

ಅರ್ಪಣೆ

ಶ್ರೀ ಮದ್ರಂಭಾಪುರಿ ಲಿಂಗ ಜಗದ್ಗುರು
ಪ್ರಸನ್ನ ರೇಣುಕ ವೀರಗಂಗಾಧರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು

ಗ್ರಂಥ ದಾನಿಗಳು

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಮಾನವ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಹಾಂತರಮಠ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಮಾನವ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚ ಪೀಠಾಧೀಶ್ವರರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು, ಇದರ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದೆ. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವು ಒಂದು ಕೋಮು ಅಥವಾ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಮನುಕುಲದ ಒಳತಿಗಾಗಿ ಉದಾತ್ತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು, ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಹಾನ್ ಜೀವಂತ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ, “ಮಾನವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗಲಿ”, “ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ” ಎಂಬ ಧೈಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಶ್ರೀ ರಂಭಾಪುರಿ ಜಗದ್ಗುರು ವೀರಗಂಗಾಧರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಕರುಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಉದಾತ್ತ ಧೈಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣವೇ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಗ್ಗುರಿ. ಆಚಾರ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವ ಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ “ವೀರಶೈವ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನ”ವು ಶ್ರೀ ಕಾಶಿ ಜಗದ್ಗುರು ಡಾ|| ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ “ವೇದಾಗಮ ಮತ್ತು ಶಿವಶರಣರು” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹೊರತರಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಮಗೆ ಸಂತೋಷ ತಂದಿದೆ.

ಈ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಸಮಾಜದ ಹಿರಿಯರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಮುದ್ದಪ್ಪ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಶ್ರೀ ಎನ್.ಆರ್. ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರು ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ವಿದ್ವಾನ್ ಜಿ.ವಿ. ಶಿವಸ್ವಾಮಿಯವರು ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಯಜಮಾನ್ ಶ್ರೀಕಂಠಪ್ಪನವರು ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷರು, 'ದಾನವಿಶಾರದ' ಬಿ.ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪಶೆಟ್ಟರು, ಶ್ರೀ ಆರ್.ಬಿ.ಎಸ್. ಚನ್ನಬಸವಾರಾಧ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಎನ್. ರಾಜಶೇಖರಯ್ಯನವರು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಮಿತಿ

ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳು

೧. ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಮುದ್ದಪ್ಪ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪಶೆಟ್ಟರು
೨. ಶ್ರೀ ಎನ್.ಆರ್. ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ	ಶ್ರೀ ಆರ್.ಬಿ.ಎಸ್. ಚನ್ನಬಸವಾರಾಧ್ಯ
೩. ವಿದ್ವಾನ್ ಜಿ.ವಿ. ಶಿವಸ್ವಾಮಿ ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ	ಶ್ರೀ ಎನ್. ರಾಜಶೇಖರಯ್ಯ
೪. ಯಜಮಾನ್ ಶ್ರೀಕಂಠಪ್ಪ ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷರು	

ಶ್ರೀ ಮಹಂತರ ಮಠ

ಬೆಂಗಳೂರು

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶ್ರೀ ಮಹಂತರ ಮಠವು ಶ್ರೀ ರಂಭಾಪುರೀ ವೀರಸಿಂಹಾಸನ ಸಂಸ್ಥಾನಮಠದ ಶಾಖಾ ಮಠವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಠವು ಪ್ರಾಚೀನ ಮಠವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ರೇವಣ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಮಠವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಠದ ಆದಿಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಿರುಪಾಕ್ಷ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರ ಗದ್ದಿಗೆ ಮಠದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮಠದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ವೇದಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ಐದು ಜನ ಗುರುಗಳು ಮಠದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಷ|| ಬೃ|| ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮಠದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನಡೆದಿವೆ. ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ ಜಯಂತಿ, ಶಿವರಾತ್ರಿ, ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದ ಪೂಜೆ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಗುರುಗಳು ಹತ್ತಾರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಮೂಲ್ಯ ಸೇವೆ

ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶ್ರೀ ರಂಭಾಪುರೀ ಮಹಾಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಹಂತರ ಮಠ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಶ್ರೀಮಠಕ್ಕೆ ಒಂದು ಟ್ರಸ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಸಮಾಜದ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಶ್ರೀ ಮಹಂತರ ಮಠದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಠದ ಹಿರಿಯ ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳಾದ ದಿವಂಗತರಾದ ರಾಜಧರ್ಮ ಪ್ರವೀಣ ಪಿ. ಮಹದೇವಯ್ಯನವರು, ಶ್ರೀ ಡಿ.ಬಿ.ಎಸ್. ಗುರುಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟರು, ಷರಾಫ್ ಬಸಪ್ಪನವರು, 'ಧರ್ಮಪ್ರಕಾಶ್' ಎನ್. ರುದ್ರಯ್ಯನವರು, ಯಜಮಾನ್ ಕೆಂಚಪ್ಪನವರು, ಕೆ.ಎಂ. ಜಗದೀಶ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಕೆ.ಎನ್. ಗುಬ್ಬಣ್ಣನವರು, ಶ್ರೀ ಆರ್.ಬಿ. ಲಿಂಗಾರಾಧ್ಯರು, ಎಸ್. ರುದ್ರಪ್ಪ ಮೊದಲಾದವರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಲಿ ಇರುವ ಶ್ರೀ ಮಹಂತರ ಮಠ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಸಮಿತಿ

೧. ಯಜಮಾನ್ ಶ್ರೀಕಂಠಪ್ಪ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
೨. ಶ್ರೀ ಎನ್.ಆರ್. ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
೩. ಶ್ರೀ ಜಿ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಪ್ಪ, ಸದಸ್ಯರು
೪. ಶ್ರೀ ಆರ್.ಬಿ.ಎಸ್. ಚನ್ನಬಸವಾರಾಧ್ಯ, ಸದಸ್ಯರು
೫. ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎನ್. ವಿನೋದ್, ಸದಸ್ಯರು
೬. ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎಂ. ಗಂಗಪ್ಪ, ಸದಸ್ಯರು
೭. ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎಸ್. ಸುಧೀರ್, ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾದಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಫ್ರೀ ಬೋರ್ಡ್‌ಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೆಂಗಳೂರು

ವೇದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲು ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಶಿವಾನಂದ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಭಗವತ್ಪಾದರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ೧೯೩೨ರಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕಾದಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಫ್ರೀ ಬೋರ್ಡ್‌ಗೆ ಹೋಮ್' ಎಂಬ ಉಚಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯ ಮತ್ತು ವೇದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯದಲ್ಲಿ ವೇದ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಭ್ಯಾಸದ ಜೊತೆಗೆ ಕಲೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಸಮಾಜದ ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ, ವೈದ್ಯರಾಗಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೇದ-ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಅನೇಕರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ, ನೂರಾರು ಮಠಗಳಿಗೆ ಗುರುಗಳಾಗಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕೀರ್ತಿಗೆ ತಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ವೈದಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವೇದ-ಆಗಮ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡಿನಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರುಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಊಟ ವಸತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಜ.ರೇ.ಪ. ಕ್ರೀ ಬೋರ್ಡ್‌ಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ

ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು

೧. ಶ್ರೀ ಎನ್.ಆರ್. ಪಂಡಿತರಾಧ್ಯ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

೨. ಯಜಮಾನ್ ಶ್ರೀಕಂಠಪ್ಪ, ಸಂಚಾಲಕರು

೩. ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎಂ. ಗಂಗಪ್ಪ, ಸಹ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

೪. ಶ್ರೀ ಜಿ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಪ್ಪ, ಸದಸ್ಯರು

೫. ಶ್ರೀ ಆರ್.ಬಿ.ಎಸ್. ಚನ್ನಬಸವರಾಧ್ಯ, ಸದಸ್ಯರು

೬. ಶ್ರೀ ಕೆ.ಜಿ. ಶಶಿಧರ್, ಸದಸ್ಯರು

A black and white portrait of a middle-aged man with dark hair, wearing glasses, a white shirt, a dark tie, and a dark suit jacket. He is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is a plain, light color.A portrait of a woman with dark hair, a bindi on her forehead, and a warm smile. She is wearing a dark-colored garment. The background is a soft, out-of-focus grey.

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ವಾಗೀಶ್ ಪ್ರಸಾದ್ - ಖಜಾಂಚಿ

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿ:

ಡಾ|| ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ - ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಬಸವಾರಾಧ್ಯ

ಶ್ರೀ ಪದ್ಮವಿಠ್ಯ ಅಕ್ಕರಮಠ

ವಿದ್ವಾನ್ ಜಿ.ವಿ. ಶಿವಸ್ವಾಮಿ

ಡಾ|| ಸಿ. ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ.

ಪೋಷಕ ಮಂಡಲಿ ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ,

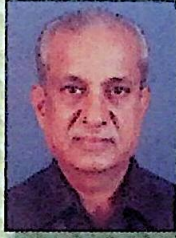
ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಾದಯ್ಯ - ಪೋಷಕರು

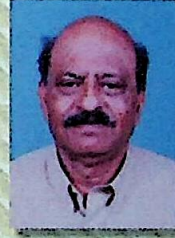
ಶ್ರೀ ಆರ್.ವಿ. ವಿಜಯಕುಮಾರ್,

ಶ್ರೀ ಯಜಮಾನ್ ಶ್ರೀಕಂಠಪ್ಪ

ಶ್ರೀ ಆರ್.ಬಿ.ಎಸ್. ಚನ್ನಬಸವಾರಾಧ್ಯ

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಜಿ. ಶಶಿಧರ್

ಶ್ರೀ ಸಿ. ವೀರಭದ್ರಯ್ಯ,

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎನ್. ವಿನೋದ್

ಪೋಷಕ ಮಂಡಲಿ ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಕೆ. ರಾಜಮಾನೆ

ಶ್ರೀ ಟಿ.ಜಿ.ವೃತ್ತಂಜಯ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ನಟರಾಜ್,

ಶ್ರೀ ಸಿ. ವಿನಾಯಕ ಪತ್ರೆ,

ಶ್ರೀಮತಿ ಸ್ವರ್ಣಲತಾ ಚನ್ನಬಸವಾರಾಧ್ಯ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾಂತಾ ವಿ. ಗೌಡ್,

ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಶಶಿಧರ್,

ಶ್ರೀಮತಿ ಕಟ್ಟೆಬಸಮ್ಮ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ

ಮುನ್ನುಡಿ

“ವೇದಾಗಮಗಳು ಮತ್ತು ಶಿವಶರಣರು” ಸಂಪುಟ-೧: ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯು ೩-೪ ಆಗಸ್ಟ್ ೨೦೦೨ ದಿನಾಂಕಗಳಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತ್ಯಾಶೀ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಡಾ|| ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ದಿವ್ಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೇದಾಗಮಗಳು-ಶಿವಶರಣರು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾದ ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ.

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೇದ ಮತ್ತು ಆಗಮಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಶಿವಶರಣರು ವೇದ ಮತ್ತು ಆಗಮಗಳ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಗತಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ವೇದದ ಭಾಗಗಳೇ ಆದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಕಾಂಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ಕರ್ಮಗಳ ಅತಿರೇಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಫಲದ ನಶ್ವರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಖಂಡನೆಗಳು ಬಂದಂತೆ, ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವಿಕ ಉಪಾಸನಾರೂಪ ಕರ್ಮಗಳ ಮುಪ್ಪರಿಗೊಂಡ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ವೀರಶೈವರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದೇ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದ ಬಸವಾದಿ ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಕರ್ಮಗಳ, ಕಂದಾಚಾರದ ರೂಢಿಗಳ ಖಂಡನೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಅವರು ವೇದ ಸಂಹಿತೆಗಳಲ್ಲಿನ ಜ್ಞಾನದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆಗಮೋತ್ತರ ಭಾಗಗಳ ವೀರಶೈವ ಪರ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ವೀರಶೈವದ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಶೈವಾಗಮಗಳ ಉತ್ತರ ಭಾಗಗಳೇ ಮೂಲವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಚಾರ. ಬಸವಾದಿ ಶರಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಆಗಮೋಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ವೀರಶೈವದ ಸಾಧನ ಮಾರ್ಗವಾದ ಷಟ್ಸ್ಥಲದ ಬಗ್ಗೆ, ತದಂತರ್ಗತವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಶ್ವಾಸದ ರಕ್ಷಾಕವಚಗಳಾದ ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಚಾರಗಳು, ವೀರಶೈವರ ದಿನಚರಿ, ದೀಕ್ಷಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು, ಶವಸಂಸ್ಕಾರದ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೂ ಮೂಲಭೂತವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಶೈವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೈವಾಗಮಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳಿಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ, ಶೈವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು

ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ತಂದು ಶರಣರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಪರಿಪಾಕದಿಂದ ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾದ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ, ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ನಿಷ್ಕರ್ಷಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ, ಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರಾಚೀ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಸತ್ಪೀಠದಿಂದ ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಎಂಟು ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಮಂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರ ಮಂಡನೆಯ ಅನಂತರ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದವು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಈಗ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರುತ್ತಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ವಿಷಯ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಡಾ|| ಬಸವಲಿಂಗ ಸೊಪ್ಪಿಮಠ, ಡಾ|| ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ, ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್, ಡಾ|| ಎಸ್.ಎಂ. ಹಿರೇಮಠ, ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಎಸ್. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ಡಾ|| ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ಸವದತ್ತಿಮಠ, ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀ ಕೋ.ರಂ. ಬಸವರಾಜು ಮತ್ತು ಪ್ರೊ. ಆರ್. ರಾಜಪ್ಪ -ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ನಾನು ಹಾರ್ಡಿಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಸಂಪಾದನೆ ಕಾರ್ಯದ ಸುಯೋಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಆಶೀರ್ವಚನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರಾಚೀ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಡಾ|| ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪವಿತ್ರ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಿಗೆ ಶಿರಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಿ ಉಪಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಮಹಂತರ ಮಠ, ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವ ವೀರಶೈವ ಪರಿಷತ್ (ಶ್ರೀಮಹಂತರ ಮಠ), ಬೆಂಗಳೂರು; ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರೀ ಬೋರ್ಡ್‌ಂಗ್ (ಶ್ರೀಮಹಂತರ ಮಠ), ಬೆಂಗಳೂರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಗಮನವಿಟ್ಟು ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದ ವೀರಶೈವ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಡಾ|| ಸಿ.ಯು. ಉಮಾದೇವಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸಿ. ಉಮಾಶಂಕರ ಅವರಿಗೆ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಡಾ|| ಸಿ. ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಶುಭಾಶಯಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಛಾಯಾಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಿದ ವರ್ಷಿಣಿ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಂದವಾಗಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಸ್ನೇಹಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಬೆಂಗಳೂರು

ಇತಿ

ಶಾ.ಶ. ೧೯೨೪ ಚಿತ್ರಭಾನು

ಸಜ್ಜನವಿದೇಯ

ಸಂ ಮಾರ್ಗಶಿರ ಶು|| ದ್ವಾದಶಿ

ಡಾ|| ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ

೧೬.೧೨.೨೦೦೨

ಸಂಪಾದಕ

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರಾಶೀ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಿಂದ ಆಶೀರ್ವಚನ		
ಗ್ರಂಥದಾನಿಗಳ ಪರಿಚಯ		
ಮುನ್ನುಡಿ		
೧.	ವೇದಾಗಮಗಳು - ಬಸವಣ್ಣ ಶ್ರೀ ಡಾ ಬಸವಲಿಂಗ ಸೊಪ್ಪಿಮಠ	೧
೨.	ವೇದಾಗಮಗಳು - ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಶ್ರೀ ಡಾ ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ	೧೭
೩.	ವೇದಾಗಮಗಳು - ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್	೨೮
೪.	ವೇದಾಗಮಗಳು - ಸಿದ್ಧರಾಮ ಶ್ರೀ ಡಾ ಎಸ್.ಎಂ. ಹಿರೇಮಠ	೬೭
೫.	ವೇದಾಗಮಗಳು - ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಎಸ್. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ	೧೧೫
೬.	ವೇದಾಗಮಗಳು - ಆದಯ್ಯ ಶ್ರೀ ಡಾ ಸಂಗಮೇಶ ಸವದತ್ತಿಮಠ	೧೩೪
೭.	ವೇದಾಗಮಗಳು - ಬಾಲಸಂಗಯ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿದ್ವಾನ್ ಕೋ.ರಂ. ಬಸವರಾಜು	೧೫೯
೮.	ವೇದಾಗಮಗಳು - ಶಿವಶರಣೆಯರು ಶ್ರೀ ಪ್ರೊ. ಆರ್. ರಾಚಪ್ಪ	೧೭೭
೯.	ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರು	೧೮೬

೧. ವೇದಾಗಮಗಳು - ಬಸವಣ್ಣ

೫ ಡಾ|| ಬಸವಲಿಂಗ ಸೊಪ್ಪಿಮಠ

ಶಿವನನ್ನು ಲಿಂಗರೂಪದಿಂದ ಅರ್ಚಿಸುವ ಪರಂಪರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನವಾದದ್ದು. ಹರಪ್ಪಾ-ಮೊಹೆಂಜದಾರೊ ಉತ್ಖನನಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಲಿಂಗಗಳು. ಶಿವನ ಯೋಗಮುದ್ರೆಯ ಆಕೃತಿಗಳು ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಾಂಗಯೋಗದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬಹುದೂರ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ವೇದಕಾಲದ ರುದ್ರ ಶಿವನಾಗಿ ಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಭಿನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಧಾರೆಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹರಿದುಬಂದವು: ೧. ಸ್ಥಾವರಲಿಂಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ೨. ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಸ್ಥಾವರಲಿಂಗಪೂಜಕರಾಗಿ ಶೈವರೂ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗಪೂಜಕರಾಗಿ ವೀರಶೈವರೂ ತಂತಮ್ಮ ಧರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಬೆಳೆಸಿದರು.

ಶೈವದಿಂದ ಕವಲೊಡೆದದ್ದು ವೀರಶೈವ ಎಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಶೈವದ ಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ವೀರಶೈವದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯೆಂದರೆ ಅದರ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನ. ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಮೀರುವ ಮೂಲಕ ಈ ಧರ್ಮ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಎರಡೂ ಆಗಿದೆ.

ಶೈವ-ವೀರಶೈವ ಎರಡಕ್ಕೂ ಶಿವನೇ ಅಧಿದೈವ. ಶಿವನನ್ನು ದೇವಾಲಯದ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ (ಸ್ಥಾವರ) ಕಂಡುಕೊಂಡವರು ಶೈವರಾದರೆ, ದೇಹದೇವಾಲಯದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡವರು ವೀರಶೈವರಾದರು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಶಿವನು ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪನೇ ಆದರೂ ಪ್ರಾಣವೇ ಎಂದವರು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೇ ತಾವಾದವರು ವೀರಶೈವರಾದರು. ಹೀಗೆ ವೀರಶೈವವು ಶೈವದ ಉನ್ನತೋನ್ನತ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿತು. ಈ ಸಾಧನೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಮನಗಾಣಲು ಶೈವಾಚಾರ್ಯರ ಆಗಮಗಳಿಗೆ, ವೀರಶೈವ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ. ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳಿಗೆ ಮೊರೆಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಮಿಕ, ಪಾರಮೇಶ್ವರ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಆಗಮಗಳು, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿ ಮತ್ತು ವಚನಗಳು ಇವು ವೀರಶೈವದ ಆಸ್ತಿ ಎನಿಸಿವೆ.

ಶೈವ-ವೀರಶೈವ ಎರಡಕ್ಕೂ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಶೈವಾಗಮಗಳೇ ಆಧಾರ. ವಾತುಲ, ಕಾಮಿಕ, ಪಾರಮೇಶ್ವರ, ಮಕುಟ ಮೊದಲಾದ ಆಗಮಗಳ ಪೂರ್ವಭಾಗವು

ಶೈವಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಉತ್ತರ ಭಾಗವು ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಶೈವಾಗಮಗಳು ವೇದಾನುಸಾರಿಯಾದವು. ವೇದವು ಅರಿವಾದರೆ ಆಗಮವು ಆದರ ಆಚಾರ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ. ವೇದದ ಅನುಷ್ಠಾನವೇ ಆಗಮಗಳ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ; ಆದರೆ ವೇದದ ಕರ್ಮಕಾಂಡವನ್ನು ಅವು ನಿರಾಕರಿಸಿರುವಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತದ ಜ್ಞಾನಭಾಗವನ್ನು ಒಪ್ಪಿದಾಗಲೂ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಒಲಿಸಲು ಸರ್ವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವದ ಘನತೆ ಇದೆ. ಇದರ ಈ ಘನತೆ ಸಂಸ್ಕೃತವಿಡಿದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡವಿಡಿದು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ. ನಡೆ-ನುಡಿ ಒಂದಾದ ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳಂತೂ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬದುಕಿದ ಅನುಭವದ ಉಕ್ತಿಗಳಾದವು; ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮತೆಗೆ ಸಮರ್ಥ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾದವು.

ಶರಣರು ವೇದವಿರೋಧಿಗಳೆಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಶರಣರ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದಲೇ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಉಗಮವಾಯಿತೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಶರಣರು ವೇದವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದು ನಿಜವಾದರೂ ಆ ಖಂಡನೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿ ಇದೆ. ವೇದದ ಕರ್ಮಕಾಂಡವು ಬೋಧಿಸುವ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಯಜುಬಲಿಯ ಹಿಂಸೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬಂದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಈ ವಿರೋಧ ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪ, ಏಕದೋಷೋಪಾಸನೆಯ ಅಗತ್ಯ ಹೇಳುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವರು ವೇದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ವೇದಕ್ಕೆ ಒರೆಯನಿಕ್ಕುವೆ', 'ಆಗಮದ ಮೂಗ ಕೊಯ್ಯುವೆ' ಎಂಬಂಥ ವಚನ ಸಾಲುಗಳ ಹಿಂದಿನ ಅವರ ಸಿಟ್ಟು, ಸಂತಾಪವನ್ನು ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ತೆರನಾಗಿ ನಾವು ಆಲೋಚಿಸುವುದರಿಂದ ಶರಣರ ಘನತೆಗೆ ಕುಂದು ಎಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಶರಣರು ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳಲ್ಲ ಅನುಭಾವಿಗಳು, ಗ್ರಂಥಪ್ರಮಾಣದವರಲ್ಲ ಅನುಭವಪ್ರಮಾಣದವರು. ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಸತ್ಯವೇ ಹೊರತು ಶಾಸ್ತ್ರವಲ್ಲ. ಅನು ಒಲಿದಂತೆ ಹಾಡುವೆ ಎಂಬ ಅವರ ಸ್ವತಂತ್ರಬುದ್ಧಿ ಆರು ಮುನಿದು ನಮ್ಮನೇನು ಮಾಡುವರು ಎಂಬ ಧೀರೋದಾತ್ತತೆ ಅವರಿಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಹಾಗಿರುವಾಗಲೂ ಅವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗೊಂದು ಪರಂಪರೆ ಇದೆ. ತಮಿಳು ಶೈವಪುರಾತನರ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋದ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಮೋಕ್ತಶೈವ ವೀರಶೈವ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣ ಮನಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಾಗಿಯೇ ಆತನ ಅನೇಕ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾತನರ ಉಲ್ಲೇಖ, ಆಗಮಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧ ಹೇಗೋ ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮಹಾವೀರ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವೀರಶೈವಕ್ಕೆ ಬಸವಣ್ಣ ಇದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಬುದ್ಧನ ಮೂಲಕ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಮಹಾವೀರನ ಮೂಲಕವೇ ಜೈನಧರ್ಮ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ; ಮಹಾವೀರನ

ಹಿಂದೆ ೨೩ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಪರಂಪರೆಯೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಆತ ತನ್ನ ಅಮೋಘ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ-ವೈರಾಗ್ಯ-ತಪಸ್ಸುಗಳ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಒಯ್ದ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ. ಈ ಮಾತು ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ವೀರಶೈವಕ್ಕೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ನೀಡಿ ಚರಿತ್ರಗೊಳಿಸಿದಾತ ಬಸವಣ್ಣ ಎಂದು ನುಡಿಯುವುದು ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಅರಿವು ನಮಗಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಸತ್ಯ ಯಾವುದೆಂದರೆ ಆಗಮಪ್ರಣೀತ ವೀರಶೈವ.

ವೀರಶೈವನ ಅಂತರಂಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ದಾರಿತೋರಿದ ಆಗಮಗಳು ಅವನ ಬಹಿರಂಗ ಬದುಕಿನ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಹ ಕಾಳಜಿವಹಿಸಿವೆ. ಆಗಮಗಳ ವಿಶೇಷತೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬರುವುದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದುವರೆಗೆ ಆತ್ಮಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ವೇದದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿದ ಆಗಮಗಳು ಅದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲು ಇಲ್ಲಿಂದ ಆರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಕರ್ಮಕಾಂಡದ ಜಡ ಹಾಗೂ ಜೀವವಿರೋಧಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಆಗಮಗಳ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವೇದವನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಬಸವಣ್ಣನವರು ವೇದದ ಜಾತಿಭೇದ, ಯಜದ ಹಿಂಸಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಎದ್ದುನಿಲ್ಲುವುದು ಇಲ್ಲಿಯೇ. ಆಗಮಗಳು ಮತ್ತು ಬಸವಣ್ಣ ಈ ವೈಚಾರಿಕ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯು ಹೇಳುವಂತೆ

‘ಶಿವಸಂಸ್ಕಾರಯುಕ್ತೇಷು ಜಾತಿಭೇದೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ |

ಕಾಷ್ಠೇಷು ವಹ್ನಿದಗ್ಧೇಷು ಯಥಾರೂಪಂ ನ ವಿದ್ಯತೇ ||’

ಅಂದರೆ ನಾನಾ ಜಾತಿಯ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಅಗ್ನಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಭಸ್ಮವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮೂಲರೂಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಲಿಂಗದೀಕ್ಷಾಸಂಪನ್ನನಾದ ವೀರಶೈವನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ನಾಮರೂಪಗಳು ದಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಜಾತಿ ನೀಗಿ ಭಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ದೀಕ್ಷಿತನಾದ ವೀರಶೈವ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಪೂರ್ವಜಾತಿಯನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಕೂಡದು ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಮ. ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳೆಲ್ಲ ನನ್ನವರು ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮ. ಮುಂದುವರಿದು ಅದು ಹೇಳುವಂತೆ-

ಚಂಡಾಲ ವಾಟಿಕಾಯಂ ವಾ ಶಿವಭಕ್ತಃ ಸ್ಥಿತೋಯದಿ |

..... ತದ್ ಗೃಹಂ ಶಿವಮಂದಿರಂ ||

ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಶ್ವಪಚನ ಮನೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವಾಲಯ ಎಂಬ ಇಲ್ಲಿನ ಭಾವ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಅದೇ ಆಗಮದಲ್ಲಿ-

ನ ಬಾಲವೃದ್ಧೋ ಭೇದೋಸ್ಥಿನಮಸ್ಕಾರಾದಿ ಪೂಜನೇ |

ಸರ್ವೇಪಿ ವಂದನೀಯಾಃ ವಿಧವಾಃ ಪುಷ್ಪಿಣೀ ಯಥಾ ||

ಎಂದರೆ ಸಣ್ಣವರಾಗಲಿ-ದೊಡ್ಡವರಾಗಲಿ, ವಿಧವೆಯರಾಗಲಿ- ಮುತ್ಯದೆ- ಯರಾಗಲಿ ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರೇ. ಸರ್ವಸಮಾನತೆಯ ಈ

ನುಡಿ ವೇದದ ಕರ್ಮಕಾಂಡಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸತು. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಮಟ್ಟಿನಂತ ಆಗಮಗಳ ಈ ಪ್ರಗತಿಪರ ಪ್ರಬುದ್ಧವೈಚಾರಿಕ ನಿಲವೇ ಬಸವಣ್ಣನವರಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರನ್ನು ವೀರಶೈವದೇಡೆಗೆ ಸೆಳೆದಿರಬೇಕು; ನ ಭೂತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಎಂಬಂತಹ ಅವರ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಗಟ್ಟಿನೆಲೆ ಒದಗಿಸಿರಬೇಕು. ಅಂತೆಯೇ ಬಸವಣ್ಣ ಮೊದಲಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಶರಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಮೋಕ್ತಿಗಳು ಅವರ ವಿಚಾರಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ.

ವೀರಶೈವನನ್ನು ಭಕ್ತ ಎನ್ನುವ ಆಗಮಗಳು ಅವೀರಶೈವನನ್ನು ಭವಿ ಎಂದು ಹೊರಗಿಡುತ್ತವೆ. ಆಗಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಶರಣರೂ ಭಕ್ತ-ಭವಿ ಭೇದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾನತೆಯ ನಡುವೆ ಈ ಅಸಮಾನತೆ ಎಲ್ಲಿಯದು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಪ್ರಜಾವಂತರನ್ನು ಕಾಡುವುದು ಸಹಜ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗ್ರಹಮದಲ್ಲಿಯ ಭಕ್ತನ ಕುರಿತಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯೇ ಉತ್ತರವಾದೀತು:

ಭಕಾರಾದ್ಭವ ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಕಕಾರಾತ್ಕಲುಷಂ ಭವೇತ್ |

ತತಃ ಸಂತ್ರಾಯತೇ ತಸ್ಮಾತ್ ಭಕ್ತ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಬುದ್ಧಃ ||

ಅಂದರೆ 'ಭ'ಕಾರವು ಭಯವನ್ನು, 'ಕ'ಕಾರವು ಮಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ, 'ತ'ಕಾರವು ಈ ಭಯಮಲಗಳೆಂಬ ಭವದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಭವ ಗೆದ್ದಾತನೇ ಭಕ್ತ. ಭವಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಾತನೇ ಭವಿ. ಸದಾಚಾರಿಯೇ ಭಕ್ತ, ಅನಾಚಾರಿಯೇ ಭವಿ ಎಂಬ ಈ ನಿಲುವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗ್ರಹ ಮುಂದುವರಿದು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ-

ಚಾಂಡಾಲೇನಾಪಿ ದೇವೇಶಿ ಸಂಸ್ಪೃಷ್ಠಂ ದೃತಲಿಂಗಿನಾ |

ಯೋಗ್ಯಂ ಸ್ಯಾದನ್ನಪಾನಾದಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ನಾಪ್ಯಲಿಂಗಿನಾ ||

ಎಂದರೆ, ಕುಲಹೀನನಾಗಿದ್ದರೂ ಲಿಂಗಧಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಅನ್ನಪಾನಾದಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ; ಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ ಅಲಿಂಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅನ್ನಪಾನಾದಿ ಕೂಡದು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಲಿಂಗ ಸದಾಚಾರ-ಸದ್ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಕೇತ. ಈ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ದೇಹವೇ ದೇವಾಲಯ. ಲಿಂಗಸಾಹಿತ್ಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಕ್ತ. ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಜಾತಿ-ಕುಲ-ಅಂತಸ್ತು ಅಲ್ಲ; ಮನವಚನಕಾಯಗಳ ಶುದ್ಧಿ. ಆಗಮಗಳ ಈ ವೈಚಾರಿಕತೆಗೆ, ಆಧುನಿಕತೆಗೆ, ವೈಶಾಲ್ಯತೆಗೆ ಮಾರುಹೋಗದವರಾರು; ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಎರಡನ್ನೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ ಈ ಉನ್ನತ ಚಿಂತನಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳದವರಾರು ?! ಬಸವಣ್ಣ ಆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ!

ಸಮಾಜವನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಅದರ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು ಅವರ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದವು. ಸಂವೇದನಾಶೀಲ, ಚಿಂತನಶೀಲ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಈ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಅನಾಹುತದ ಪರಿಚಯ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು; ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗೆ ಇರುವ ಮಹತ್ವದ ಅರಿವು

ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಆತನನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಅಣಗೊಳಿಸಿರಲು ಸಾಕು. ಈ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಆತ ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದಿಂದಲೇ ಆರಂಭಮಾಡಿದ. ಉಪನಯನವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಬಂದುನಿಂತ. ಅಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿಭೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಬಿಜ್ಜಳನ ಓಲಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಆತ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯನ್ನು ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಡೆಸಿದ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ನಾವಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದು ಮೂಲತಃ ಭಕ್ತನಾದ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಭಗವಂತ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯನಾಗಿದ್ದನೋ ಭಗವಂತನ ಕಮ್ಮಟವಾದ ಈ ಮರ್ತ್ಯದ ಜೀವಿಗಳ ಸಮಾನತೆಯೂ ಆತನಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಭಗವಂತನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ವೇದ-ಆಗಮ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ, ಗೌರವಿಸುವ ಬಸವಣ್ಣ ವೇದದ ಕರ್ಮಕಾಂಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇವರನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಸಮಕಾಲೀನ ಸನಾತನಿಗಳ ಕರ್ಮರತನ, ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಇವರು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವೇದಗ್ರಂಥ ಹಿಡಿದೇ ಖಂಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ವಿರೋಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ತಾಕುವ ಹಾಗೆ, ವೈದಿಕರ ವಿರೋಧ ವೇದಗಳಿಗೆ ತಾಕಿತು.

‘ಏನಯ್ಯ ವಿಪ್ರರು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯರು, ತಮಗೊಂದು ಬಟ್ಟೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೊಂದು ಬಟ್ಟೆ’ ಎಂಬ ಬಸವಣ್ಣನ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ವೈದಿಕರ ನಡೆ-ನುಡಿಯ ಬಿರುಕುಗಳೇ ಅವರನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕಾಡಿವೆ. ಸಮಾಜವನ್ನು ಒಡೆದು ಆಳುವ ವೈದಿಕರ ಪರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುವ ಬಸವಣ್ಣ ‘ಸತ್ತುದನೆಳೆವನೆತ್ತಣ ಹೊಲೆಯ’ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತ ಬದುಕಿದ್ದನ್ನು ‘ಹೊತ್ತು ತಂದು ನೀವು ಕೊಲುವಿರಿ’ ಹೊಲೆಯರು ನೀವು ಎನ್ನುತ್ತ, ‘ವೇದವೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದು, ಎಂದು ನೋಯುತ್ತಾರೆ.

‘ವೇದವೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದು’ ಎಂಬ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಈ ವಚನದ ಸಾಲೊಂದೇ ಸಾಕು. ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ವೇದ ಕುರಿತಾಗಿ ಇದ್ದ ವಿದ್ವತ್ತು, ಅಭಿಮಾನ, ವೈದಿಕರು ವೇದವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಟ್ಟ ಅಪಾರ್ಥತೆ ಬಗೆಗಿನ ಸಿಟ್ಟು-ವಿಷಾದ ಏನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯಲು. ವೈದಿಕರಿಗೆ ವೇದವು ನಡೆಯ ನುಡಿಯಾಗದೆ ಓದಿನ ಓದಾಗಿರುವುದಕ್ಕೇ ‘ವೇದವೆಂಬುದು ಓದಿನ ಮಾತು’ ಎನ್ನಲು, ‘ವೇದವೆಂಬುದು ಹೋತಿಗೆ ಮಾರಿ’ ಎಂದು ಬಯ್ಯಲು, ‘ವೇದಕ್ಕೆ ಒರೆಯ ಕಟ್ಟುವೆ’ ಎಂದು ಕ್ರೋಧಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವೇದಜಡರನ್ನು ಕಂಡೇ ಅವರನ್ನು ತಿದ್ದಲಾಗದೆ ಅಸಾಧ್ಯತೆಗೆ, ಅಸಹಾಯಕತೆಗೆ ಇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವರಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಹೋತಿನ ಮುಂದೆ ಕೂತು ವೇದವನೋದಿದವರ ಮುಂದೆ ಅಳು ಕಂಡ್ಯಾ ಎಂದು ಮುಮ್ಮುಲ ಮರುಗುತ್ತಾರೆ.

ಭಗವಂತನ ನಿಲುವು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಿತಿಗೆ ನಿಲುಕುವಂಥದಲ್ಲ. ‘ಚಕಿತಮಭಿದತ್ತ ಶ್ರುತಿರಪಿ’. ಅಂದರೆ ಶಿವನ ಮಹಿಮೆ ಹೇಳಲು ವೇದಗಳು ಚಕಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ಶಿವಮಹಿಮ್ಯಸ್ತೋತ್ರಕಾರರೇ ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಸವಣ್ಣನವರೂ ಸಹ ‘ಓಂ

ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವ ಮೀರಲಮ್ಮದೆ ನಿಂದವು ವೇದ. ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವ ಮೀರಲಮ್ಮದೆ ನಿಂದವು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವ ಮೀರಲಮ್ಮದೆ ನಿಂದವು ತರ್ಕ'ಎಂದು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ವೇದದ ಖಂಡನೆಯಲ್ಲ ವೇದಪ್ರಮಾಣ ಹಿಡಿದೇ ಶಿವಸ್ಥಲ ಅತ್ತತ್ತ ಎಂದು ಶಿವಸ್ವರೂಪದ ಅಗಮ್ಯ ಅಗೋಚರತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ರೀತಿ. ವೇದಸಮರ್ಥನೆಯ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

ಶ್ರುತಿಗಗಮ್ಯ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯನಪ್ರತಿಮ ಮಹಿಮಂಗೆ ಪ್ರತಿಯುಂಟೆ?

'ಸೋಮಾಪವತೇ' ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯನರಿತು

'ಶಿವನೇಕೋದೇವ ರುದ್ರನದ್ವಿತೀಯ'ನೆಂದು ನಂಬುವುದು ಕಾಣರಣ್ಣಾ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಎತ್ತಿದೆ ಬಿರಿದ ಜಗವೆಲ್ಲವರಿಯಲು
ಉಪ್ಪರಗುಡಿ ನಂದಿವಾಹನ ಸದ್ಯೋಜಾತನ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ
ಸಾರುತ್ತೈದಾವನೋಡಾ ಶ್ರುತಿಗಳು ನಾಲ್ಕು ವೇದವು ಹುಸಿಯದೆ
'ಭರ್ಗೋ ದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ' ಎಂದುದಾಗಿ
ಕೂಡಲಸಂಗನಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದುದು ವೇದ

ವೇದ ಸ್ವಯಂಭುವೆಂಬ ವಾದಿ ಕೇಳಲವೋ

'ಏಕ ದೇವೋ ರುದ್ರೋ ನ ದ್ವಿತೀಯಾ' ಎಂದು ನಂಬುವುದು ಕಾಣರಣ್ಣಾ

'ಚಕಿತಮಭಿದತ್ತ' ಎಂದು ನುಡಿ ಸಾರುತ್ತೈದಾವ

ಜಗದ ಕರ್ತ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನೊಬ್ಬನೆ ಕಾಣರಣ್ಣಾ

ಶ್ರುತಿತಿ ಶಿರದಮೇಲೆ ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದಶಾಂಗುಲನ ನಾನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ?

ಘನಕ್ಕೆ ಘನಮಹಿಮನ ಮನಕ್ಕೆಗೋಚರನ

'ಅಕೋರಣಿಯಾನ್' ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್

ಮಹಾದಾನಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ

ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲನ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಪ್ಪೆಯಾಗಿ ಸಕಳ ನೀನೆ ನಿಷ್ಕಳ ನೀನೆ ಕಂಡಯ್ಯಾ

'ವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷು' ನೀನೆ ದೇವಾ' 'ವಿಶ್ವತೋಮುಖ ನೀನೆ ದೇವಾ'

'ವಿಶ್ವತೋಬಾಹು ನೀನೆ ದೇವಾ'

ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ

ಈ ಎಲ್ಲ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೇದ ಪ್ರಮಾಣ ಹಿಡಿದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದ್ದಾರೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು. ಹಾಗೆಯೇ ಏಕದೇವೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ವೇದಬಲವಿಡಿದು ಬಲವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಇಬ್ಬರು ಮೂವರು ದೇವರೆಂದು ಉಬ್ಬ ಮಾತನಾಡಬೇಡ

ಒಬ್ಬನೆ ಕಾಣರೂ ಇಬ್ಬರೆಂಬುದು ಹುಸಿ ನೋಡಾ

ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದಿತ್ತು ವೇದ

‘ಏಕಂ ಸತ್ ವಿಪ್ರಾ ಬಹುಧಾ ವದಂತಿ’ ನುಡಿಯನ್ನು ಹೋಲುವ ‘ದೇವನೊಬ್ಬ ನಾಮ ಹಲವು’ ಮುಂತಾದ ನುಡಿಗಳನ್ನೇ ಅವರು ಮರು ನುಡಿದರು ಎಂದಲ್ಲ, ಯಾವ ನುಡಿ ನುಡಿಮಾತ್ರವಾಗಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ನಡೆಯಲ್ಲಿ ತರುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಅವರು ತೋರಿದರು. ವೈದಿಕರ ಹಾದಿಯನ್ನು ವೈದಿಕರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಶಿವನೊಲುಮೆಯ ಸರಳ ಸುಲಭದ ಹಾದಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ನಿಲುಕಬಲ್ಲ ಹಾದಿಯಾಗಿ ‘ಭಕ್ತಿ’ಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು-

ನಾದಪ್ರಿಯ ಶಿವನೆಂಬರು ನಾದಪ್ರಿಯ ಶಿವನಲ್ಲವಯ್ಯ
ವೇದಪ್ರಿಯ ಶಿವನೆಂಬರು ವೇದಪ್ರಿಯ ಶಿವನಲ್ಲವಯ್ಯ
ನಾದವ ಮಾಡಿದ ರಾವಳಿಗೆ ಆರೆ ಆಯುಷ್ಯವಾಯಿತ್ತು
ವೇದವನೋದಿದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಶಿರ ಹೋಯಿತ್ತು
ನಾದಪ್ರಿಯನೊ ಅಲ್ಲ ವೇದಪ್ರಿಯನೊ ಅಲ್ಲ
ಭಕ್ತಿಪ್ರಿಯ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ

ಶಿವನು ‘ಭಕ್ತಕಾಯ ಮಮಕಾಯ’ ಎಂಬ ನಂಬುಗೆಯ ಬಸವಣ್ಣನವರು. ನಂಬಿ ಕರೆದಡೆ ಓ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಶಿವನು ಎಂಬ ನಂಬುಗೆಯ ಬಸವಣ್ಣನವರು ನಾದ-ವೇದಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಿಂತ ಅಂತರಂಗ-ಬಹಿರಂಗಶುದ್ಧಿಯ ಭಕ್ತಿಯೇ ಸಾಕು ಶಿವನ ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ಎಂದರು. ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ದೇಹದೇವಾಲಯದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಗೊಳಿಸಿದರು. ‘ದೇಹೋ ದೇವಾಲಯಃ ಪೋಕ್ಷೋ ಜೀವೋ ದೇವಃ ಸನಾತನಃ’ ಎಂಬ ಸೂಕ್ತಾಗ್ರಾಮದ ಈ ನುಡಿ ಅವರ ವಚನದಲ್ಲಿ ರೂಪಕಗೊಂಡ ಬಗೆ ಅನನ್ಯವಾದುದು-

ಉಳ್ಳವರು ಶಿವಾಲಯ ಮಾಡುವರು
ನಾನೇನ ಮಾಡಲಿ ಬಡವನಯ್ಯ
ಎನ್ನಕಾಲೇ ಕಂಭ ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ
ಶಿರವೇ ಹೊನ್ನಕಳಸವಯ್ಯ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಕೇಳಯ್ಯ
ಸ್ಥಾವರಕೃತಿವೃಂಟುಜಂಗಮಕೃತಿವಿಲ್ಲ

ಆಗಮೋಕ್ತ ‘ದೇಹೋ ದೇವಾಲಯ’ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಪ್ರಬಲ ಅಸ್ತ್ರವಾಯಿತೆಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಜಂಗಮದ ಚಲನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಹೊರಗೆ ಹುಡುಕುವುದು ರೂಢಿಯಾದ ಧಾರ್ಮಿಕನಿಗೆ ತನ್ನ ಒಳಗೆ ಹುಡುಕಲು ಸತ್ಯಶೋಧನೆಯ ಪಥ ತಂತಾನೆ ತೆರೆಯಿತು. ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯರಂಗದಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಸಮಾಜದ ಕೆಳ ಸ್ತರದ ಜನತೆಗೆ ದೇವಾಲಯದ ಅವಮಾನ ತಪ್ಪಿ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನ ತಲೆ ಎತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಭಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಅರ್ಥ ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ (‘ಬ್ರಹ್ಮಪದವಿಯನೊಲ್ಲ’) ದೈನ್ಯತೆ ಸತ್ತು ಧೈರ್ಯ ಮೇಲಿದ್ದು

ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಪೌರೋಹಿತ ಎಂಬ ಪ್ರಬಲ ಶಕ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸೆಣೆಸಲು ('ಅನೀ ಬಿಜ್ಜಳನಿಗೆ ಅಂಜುವೆನೆ ಅಯ್ಯ') ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಒಡೆದ ಪುರೋಹಿತವರ್ಗದ ಟೊಳ್ಳುತನ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅದಕ್ಕೇ ನಡೆ-ನುಡಿಯಲ್ಲಿನ ಅವರ ಬಿರುಕನ್ನು ಅವರ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದರು. ಕಾಸಿ ಕಮ್ಮಾರನಾದಂತೆ, ಬೀಸಿ ಮಡಿವಾಳನಾದಂತೆ ವೇದವನೋದಿ ಹಾರುವರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಎಲ್ಲರಂತೆ ನಿಮ್ಮದೂ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿನ ಉದ್ಯೋಗವೇ ಅಂದಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಮಾನದಂಡ ಎಲ್ಲಿ? ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಒರೆಗಲ್ಲು ಅರಿವು-ಆಚಾರವೋ. ನೀವು ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾಡಿಗೆ ಹೂಡಿದ ಜಾತಿಯೋ? ನಿಮ್ಮ ಗೋತ್ರಪುರುಷರ ಜಾತಿ ಗೊತ್ತೆ? ಹೊಲೆಗಂಡಲ್ಲದೆ ಪಿಂಡದ ನೆಲೆಗೆ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದೆ? ಹೊಲೆಯೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಕುಲವನರಸುವುದೆ? ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರುಂಟೆ ಜಗದೊಳಗೆ? ಏನನೋದಿ ಏನು ಫಲ

ಎನಿಸನೋದಿದಡೇನು? ಎನಿಸ ಕೇಳಿದಡೇನು?

ಚತುರ್ವೇದಪಾಠ ತೀವ್ರವಾದಡೇನು

ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಹೀನವಾದಡೆ ಶಿವ ಶಿವಾ!

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂಬೆನೆ? ಎನಲಾಗದು

'ಜನ್ಮನಾ ಜಾಯತೇ ಶೂದ್ರಃ ಕರ್ಮಣಾ ದ್ವಿಜ ಉಚ್ಯತೇ'

ಶ್ರುತೇನ ಶ್ಲೋಕ್ತಿಯಶ್ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ' ಎಂದುದಾಗಿ

'ಬ್ರಹ್ಮನಾಸ್ತಿ ಶ್ವಪಚರಧಮ'ರೆಂದುದಾಗಿ

ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ

'ವೇದಭಾರಾಭರಕ್ರಾಂತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಗರ್ದಭಾಃ' ಎಂಬೆನು

ಸತ್ಯ ಒಳಗೆ ಇಳಿಯದೆ ಓದು ತೀವ್ರವಾದರೆ ಬಂತೇನು? ಭೇದ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು. ಶೂದ್ರನೇ ಇರಲಿ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವ ಒಳಗೆ ಇಳಿದರೆ ಅವನಲ್ಲವೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ? ಗ್ರಂಥ ಹೊತ್ತರೇನು ಬಂತು, ಭಾರತವನ್ನು ಕತ್ತೆಯೂ ಹೊರುತ್ತದೆ ಎಂಬಂಥ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ತರ್ಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಗ್ಯದ ತೀವ್ರತೆ ಅನುಭವಿಸಿಯೇ ಅರಿಯಬೇಕು. ಮುಖ್ಯ ಮಾತೆಂದರೆ, ವಚನದ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಪುಟಿಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತಿಗಳು ವಚನಕಾರನ ವಿಚಾರದ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದು ವೀರಶೈವನಿಗೆ ಜಾತಿ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಆಗಮಗಳು, ಜಾತಿ ಹುಡುಕುವವರನ್ನು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಬಸವಣ್ಣ ಇಬ್ಬರ ಧೋರಣೆ ಒಂದೇ ಮಾತಿನ ಧಾಟಿ ಬೇರೆ ಎಂಬುದು ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆಗಮದ ಮಾತಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಗಂಭೀರತೆ ಇದೆ. ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಜಾತ್ಯಾತೀತ ಧೋರಣೆಯನ್ನೇ ಮಾತನಾಡುವ ಅದು ಬಸವಣ್ಣನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಷ್ಠ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ತೋರಲಾರದು. ಅದರ ಮಾತು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಟ್ಟಿ ಆದೇಶ. ಬಸವಣ್ಣ ತನ್ನ ಕಾಲದ ಜೀವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ನೀಗಬೇಕಾದ ಸವಾಲು ಆತನ ಮುಂದಿದೆ. ಜಾತಿಯ ಮಾತು ಬಂದಾಗ ಆತನ ಸಹನೆ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ. 'ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂಬ ಕಷ್ಟತನದ ಹೊರೆಯ ಹೊರಿಸದಿರಯ್ಯ', 'ಆನು ಹಾರುವನೆಂದರೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನಗುವನಯ್ಯ' ಎಂದು ನೋಯುವ ಜೀವ ಶರಣ ಬಳಗಗಳಲ್ಲಿ ಅದೊಂದೇ ಒಳ- ಹೊರಗು ಶುದ್ಧನಾದ ಆತನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಕೆಳಜಾತಿಯ ಕುರಿತಾದ ಆತನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ತುಟಿಯಮೇಲಿನ ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದುವಲ್ಲ; ಕೆಳಗಿನವರೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಭವಿಸಿ ನಿಂತವುಗಳು. 'ಮಾದಾರಚಿನ್ನಯ್ಯನ ಮನೆಯ ಮಗ ನಾನಯ್ಯ' ಎಂಬ ಆತನ ಉದ್ಘೋಷ 'ಗೋತ್ರ ಮಾದಾರ ಚಿನ್ನಯ್ಯನ, ಡೋಹಾರ ಕಕ್ಕಯ್ಯನ' ಎಂಬ ಆತನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಂಡರಿಯದ ಕೇಳರಿಯದ ಆತನಿಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ನಡಾವಳಿಗಳು.

ವೇದದ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶರಣರು ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಕರ್ಮಶಾಸನದ ಶತಶತಮಾನಗಳ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಶರಣರು ಸಂಘಟಿತ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಎತ್ತಿಬಿಗಿದದ್ದರಿಂದ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳು ನಡುಗಿ ಹೋದವು-

ವೇದ ನಡನಡುಗಿತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರವಗಲಿ ಕೆಲಕ್ಕೆ ಸಾರಿದ್ದಿತ್ತು
ತರ್ಕತರ್ಕಿಸಲಿರಿಯದೆ ಮೂಗುವಟ್ಟಿದ್ದಿತ್ತು
ಆಗಮ ಹೆರ ತೊಲಗಿ ಆಗಲಿದ್ದಿತ್ತು
ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗಯ್ಯನು
ಮಾದಾರ ಚಿನ್ನಯ್ಯನ ಮನೆಯಲುಂಡ ಕಾರಣ

ಅರಸನ ಮನೆಯ ಸುಖಭೋಜನಕ್ಕಿಂತ ಗುಡಿಸಲಿನ ಮಾದಾರ ಚಿನ್ನಯ್ಯನ ಅಂಬಲಿಯನ್ನೇ ಶಿವ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟನಂತೆ. ಶಿವನೇ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಮೇಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಪಾಡೇನು? ಚಿನ್ನಯ್ಯನ ಗುಡಿಸಲು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಅರಸ ಮಣದ ಹಾಗೆ, ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಆಗಮದವರೆಲ್ಲ ನಡುಗಿ ಮಣಿಯದಿರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?! ನಡುಗಿ ಎನ್ನದೆ 'ನಡನಡುಗಿ' ಎಂದಿರುವಲ್ಲಿ ನಡುಕದ ಕಂಪನ ಕೇಳಿಸುವಷ್ಟು ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇದುವರೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಭೀತಿಯಿಂದ ವೇದಕಟ್ಟಳೆಯಿಂದ ಶೂದ್ರರು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಪಂಚಮರು ನಡುಗಿದರು. ಈಗ ಚಿನ್ನಯ್ಯನ ಭಕ್ತಿ ಒಪ್ಪಿ ಶಿವನ ತೀರ್ಪು ಹೊರಬಿದ್ದಮೇಲೆ ನಡುಗುವ ಸರದಿ ಅವರದು.

ಶರಣರಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯತೆಗೇ ಪಟ್ಟ. ಸಣ್ಣವರಿರಲಿ ದೊಡ್ಡವರಿರಲಿ, ವಿಧವೆ ಇರಲಿ ಮುತ್ತದೆ ಇರಲಿ ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆ ಬಳಕೆ ಅವರೆಲ್ಲ ಸಮಾನರೇ ಎಂಬ ಆಗಮೋಕ್ತಿ ಅವರ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ-

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರದವರ ಹಿರಿಯರೆನ್ನ
ಮಾಯಾಭ್ರಾಂತಿ ಕವಿದ ಗೀತಜರ ಹಿರಿಯರೆನ್ನ

ಇವರು ಹಿರಿಯರುಗಳೇ? ಯಾಗನಟ್ಟುವಿಗಪಾಣರು

ಇವರಿಂದಧಿಕವ ಸಾಧಿಸುವರೇನು ಹಿರಿಯರೆ?

ಇಂತು ವಿದ್ಯೆ ಗುಣ ಜ್ಞಾನ ಧರ್ಮ ಆಚಾರ ಶೀಲಂಗಳ

ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರು ಸಾಧಿಸಿದ ಸಾಧನೆಯನೆ ಸಾಧಿಸುವುದು

ಹಿರಿದು ಕಿರಿದು ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಂದ ಬರಬೇಕು, ಜಾತಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಕೌಶಲದಿಂದ ಅಲ್ಲ. ವೇದದ ಮಾತು, ಗೀತನ ನಾದ ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಯಾದೀತೇ ಹೊರತು, ಭಕ್ತಿಹೃದಯದ ಭಾಷೆಯಾಗಲಾರದು. ಅದರಿಂದ 'ಶರಣರು ಸಾಧಿಸಿದ ಸಾಧನೆಯನೆ ಸಾಧಿಸುವುದು' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಬಸವಣ್ಣ. ಶರಣರ ಸಾಧನೆ ಎಂದರೆ ಭಕ್ತಿಸಾಧನೆ. ಎಂದರೆ, ವೀರಶೈವದ ಪ್ರಾಣವಾದ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ತನುಮನಧನಗಳನ್ನು ಸವೆಸುವುದು. ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾದಂತೆ-

ಏಕಮೂರ್ತೇಸ್ತಯೋ ಭಾಗಾ ಗುರುರ್ಲಿಂಗಂ ಚ ಜಂಗಮಃ|

ಜಂಗಮಶ್ಚ ಗುರುರ್ಲಿಂಗಂ ತ್ರಿವಿಧಂ ಲಿಂಗಮುಚ್ಯತೇ||

ಅಂದರೆ, ಶಿವನ ಮೂರು ರೂಪಗಳೇ ಆದ ಗುರು-ಲಿಂಗ-ಜಂಗಮಗಳನ್ನು ಏಕೋಭಾವದಿಂದ ಕಾಣುವುದು, ಅರ್ಚಿಸುವುದು ವೀರಶೈವನ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಅರ್ಚನ-ಅರ್ಪಣ-ಅನುಭಾವಗಳ ಅವನ ಭಕ್ತಿವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಾವಲಂಬಿತನ ಇರಕೂಡದು. ಅದಕ್ಕೇ ಆಗಮಗಳು ಅತನಿಗೆ ಕಾಯಕವೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದಿರಲು ಅವ್ವಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ-

ಯೇನ ಕೇನಾಪಿ ಮಾರ್ಗೇಣ ಯೇ ಕೇನ ನ ಚ ಕರ್ಮಣಃ|

ಶಿವೈಕನಿಷ್ಠಮನಸಃ ಭಕ್ತ್ಯಾಜೋತ್ತಮೋತ್ತಮಾಃ||

ಅಂದರೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ, ಶಿವಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಆಗ ಅದು ಕಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗ್ರಹದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶರಣರು ಎಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಹೋದರೆಂದರೆ, ಅವರ ಕೈಲಾಸ ಕಾಯಕವೇ ಆಯಿತು. ಸತ್ಯಶುದ್ಧ ಕಾಯಕದಿಂದ ಭೃಂದದ್ದು ಜಂಗಮದಾಸೋಹದಲ್ಲಿ ಸವೆದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿಹೋಯಿತು. ಇಂದಿಂಗನ್ನದ ನಾಳಿಂಗನ್ನದ ಬಸವಣ್ಣ 'ಏನ ಬೇಡಿದಡೂ ಈವೆ' ಎಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಇತ್ತು ಬಚ್ಚಿಬರಿಯ ಬಸವನಾದ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಸಿಡಿದುಬೀಳುವ ಬಸವಣ್ಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಥ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಗೆ ಜನ ಬಲಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅವರ ಮೌಢ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಾನೆ.

ಮಾರಿ ಮಸಣೆಯೆಂಬವು ಬೇರಿಲ್ಲಕಾಣರೋ

ಮಾರಿಯೆಂಬುದೇನು?

ಕಂಗಳು ತಪ್ಪಿನೋಡಿದರೆ ಮಾರಿ

ನಾಲಗೆ ತಪ್ಪಿನುಡಿದರೆ ಮಾರಿ

ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ನೆನಹ ಮರದಡೆ ಮಾರಿ

ವೈದಿಕರು ಕೆಳವರ್ಗದವರನ್ನು ಹೊರಗಿಟ್ಟಮೇಲೆ, ಅವರು ವೈದಿಕರು ಬಿತ್ತಿದ ಕರ್ಮ-ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕಗಳ ಭಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ದೇವರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಕಂದಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಈಡಾದರು. ಹತ್ತಿರ ಕರೆಯುವರಿಲ್ಲದೆ, ಬಿತ್ತುವರಿಲ್ಲದೆ ಮಾರಿ ಮಸಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷುದ್ರದೈವಗಳ ಪೂಜೆಗಳಿದರು. ಮಾಟ ಮಂತ್ರ ಸುರೆ ಮಾಂಸಸೇವನೆಯಂಥ ವಾಮಾಚಾರಕ್ಕಿಳಿದರು. ಇವನಾರವ ಇವನಾರವ ಎನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ತನ್ನವರೆಂದು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಬಸವಣ್ಣ ಅವರನ್ನು ಜಾತಿಭೇದ ನೋಡದ ವೀರಶೈವಕ್ಕೆತ್ತಿಕೊಂಡ. ಮಾರಿ-ಮಸಣೆ ಹೊರಗಿಲ್ಲ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ನಮ್ಮ ನಡತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮಾರಿ, ಮಸಣೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕಣ್ಣುತಪ್ಪಿನೋಡಿದರೆ ಮಾರಿ; ಅಸತ್ಯವನ್ನು ನಾಲಗೆ ತಪ್ಪಿನುಡಿದರೆ ಮಾರಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ಅವರನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ಬೇವಿನ ಬೀಜವ ಬಿತ್ತಿಬೆಲ್ಲದ ಕಟ್ಟೆಯ ಕಟ್ಟ

ಆಕಳ ಹಾಲನೆರೆದು ಜೇನತುಪ್ಪವ ಹೊಯ್ದಡೆ

ಸಿಹಿಯಾಗಬಲ್ಲದೆ ಕಹಿಯಹುದಲ್ಲದೆ?

ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲದವರ ಕೂಡೆ ನುಡಿಯಲಾಗದು

ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ

ಬೀಜದಲ್ಲಿ ವಿಷವಿರುವ ಜನರನ್ನು ತಿದ್ದುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂಥಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಗ, ಒಡನಾಟವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಆಗಮಗಳು ಆದೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಯಾರು ವಿಷಯಾತುರರಾಗಿದ್ದಾರೋ, ಯಾರು ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ- ಭೋಗಪದಾರ್ಥ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಪರಪೀಡನದಲ್ಲಿ ವಿಕೃತ ಸುಖ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥವರ ಸಂಗಿ ರೌರವ ನರಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದ ಈ ಮುಂದಿನ ಸೂತ್ರಗಳು ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ:

ವೀರಶೈವಮತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ವಿಷಯಾತುರಃ|

ಶ್ವಾನಯೋನಿಶತಂ ಗತ್ವಾ ಚಂಡಾಲೋ ಭುವಿ ಜಾಯತೇ||

ವೀರಶೈವಮತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಃ ಕುರ್ಯಾತ್ಪ್ರಾಣಿಹಂಸನಂ|

ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ಸ ವಸೇದ್ರೌರವೇ ಚಿರಂ||

ವೀರಶೈವಮತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಃ ಕುರ್ಯಾತ್ಪರಪೀಡನಂ|

ಭೋಗಾರ್ಥಸಂಗ್ರಹಂ ಮಧ್ಯಂ ಮಾಂಸಂ ಸ್ತ್ರೀ ಚ ಖಿಲಂ ಜನಂ||

ಇದನ್ನೇ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ 'ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲದವರ ಕೂಡೆ ನುಡಿಯಲಾಗದು' ಎಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 'ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧವಿಲ್ಲದವರ ಸಂಗ ಸಿಂಗಿಕಾಳಕೂಟವಿಷ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಲಿಂಗನೆನಹಿನ ಹೊರತು ಏನಿಲ್ಲವನ್ನು

ಅವರು ತ್ಯಜಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಉದಯಾಸ್ತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಜೀವಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ಶಿವನ ನೆನಪು ಮರವೆಗಳೇ ಅವರಿಗೆ ಹಗಳು-ಇರುಳು ಎನಿಸಿವೆ. ಶಿವನೇ ಅವರಿಗೆ ಗತಿಮತಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗಯ್ಯನ ಹೊರತು ಅನ್ಯವನ್ನು ನೋಡುವುದು ಹಾಡುವುದು ಅವರಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿದೆ:

ಶಿವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾಗಿ
ತನ್ನ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವಿರುತಿರಲು
ಅನ್ಯರನೆಹಾಡಿ ಅನ್ಯರನೆ ಹೊಗಳಿ
ಅನ್ಯರ ವಚನವ ಕೊಂಡಾಡಲು ಕರ್ಮ ಬಿಡದು ಭವ ಬಂಧನ
ಶ್ವಾನಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುದು
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ
ನಿಮ್ಮ ನಂಬಿಯೂ ನಂಬದ ಡಂಬಕರಿಗೆ
ದೂಷಕನವನೊಬ್ಬ ದೇಶವಕೊಟ್ಟಿಡೆ
ಆಶೆ ಮಾಡಿ ಅವನ ಹೊರೆಯಲಿರಬೇಡ
ಮಾದಾರ ಶಿವಭಕ್ತನಾದೆಡೆ
ಆತನ ಹೊರೆಯಲು ಭೃತ್ಯನಾಗಿರ್ಪುದು ಕರೆ ಲೇಶಯ್ಯ
ತೊತ್ತಾಗಿರ್ಪುದು ಕರೆ ಲೇಶಯ್ಯ
ಕಾಡಸೊಪ್ಪುತಂದು ಓಡಿನಲ್ಲಿ ಹುರಿದಿಟ್ಟು
ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಷ್ಟುದು ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರ
ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನಸುಪುತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ನೆನೆದಡೆ ತಲೆದಂಡ ತಲೆದಂಡ
ಹುಸಿಯಾದಡೆ ದೇವಾ ತಲೆದಂಡ ತಲೆದಂಡ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ
ನೀವಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯವ ನೆನೆದಡೆ ತಲೆದಂಡ ತಲೆದಂಡ

ಶಿವದ ಹೊರತು ಅನ್ಯವಲ್ಲಾ ಅಳಿದುಹೋಗಿ, ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶಿವನೇ ಅವರಿಗೆ ಗೋಚರಿಸಿದ್ದಾನೆ-

ಎತ್ತತ್ತ ನೋಡಿದಡತ್ತತ್ತ ನೀನೇ ದೇವಾ
ಸಕಲ ವಿಸ್ತಾರದ ರೂಪ ನೀನೇ ದೇವಾ
ವಿಶ್ವತೋಚಕ್ಕನೀನೇ ದೇವಾ
ವಿಶ್ವತೋಮುಖ ನೀನೇ ದೇವಾ
ವಿಶ್ವತೋಬಾಹು ನೀನೇ ದೇವಾ
ವಿಶ್ವತೋಪಾದ ನೀನೇ ದೇವಾ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ

ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕಂಡುಂಡ ಶಿವನ ವಿರಾಡ್ರೂಪ ದರ್ಶನ ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಒಳ-ಹೊರಗಿನ ಶುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಭಕ್ತಿ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯ. ಈ ಸಾಧ್ಯತೆಯತ್ತ ಆಗಮಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ:

ಸರ್ವಂ ಶಿವಮಯಂ ಪಶ್ಯೇದನ್ಯಭಾವೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ |
ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಪದಾರ್ಥಜ್ಞಾನಂ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನಂ ||

ಸರ್ವವೂ ಶಿವಮಯವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಶಿವದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಲಿಂಗದರಿವು ಆಚಾರಗಳ ಆವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಆಗಮದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರೇ ಸಜೀವ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿರುವುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ವೀರಶೈವನಿಗೆ ಮಡಿಮೈಲಿಗೆಗಳಿಲ್ಲ, ಜಾತಿಸೂತಕಗಳಿಲ್ಲ, ಪಂಚಾಂಗ ಹಸ್ತಸಾಮುದ್ರಿಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಆತ ನೋಡುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಆಗಮಗಳು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತವೆ:

ನ ತಿಥಿರ್ನ ಚ ನಕ್ಷತ್ರಂ ಯೋಗಕರಣಾದಿಕಂ |
ಸಾಮುದ್ರಿಕಂ ಚ ಭಕ್ತಾನಾಂ ನಾಸ್ತಿಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿನಾಂ ||

ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಈ ವಚನ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ:

ಎಮ್ಮವರು ಬೆಸಗೊಂಡಡೆ ಶುಭಲಗ್ನವನ್ನಿರಯ್ಯ
ರಾಶಿಕೂಟ ಗಣ ಸಂಬಂಧ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳಿರಯ್ಯ
ಚಂದ್ರಬಲ ತಾರಾಬಲವುಂಟೆಂದು ಹೇಳಿರಯ್ಯ
ನಾಳಿನ ದಿನಕಿಂದಿನದಿನ ಲೇಸೆಂದು ಹೇಳಿರಯ್ಯ
ಕೂಡಲಸಂಗಮನ ಪೂಜಿಸಿದ ಫಲ ನಿಮ್ಮದಯ್ಯ

ಹೀಗೆ ಆಗಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ಜೊತೆ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಸಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸೋತದನಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ರೀತಿ ಅನುಪಮವಾದುದು. 'ಶಿವಪಥವನರಿವಡೆ ಗುರುಪಥವೇ ಮೊದಲು' ಎಂದು ಸಾರಿರುವ ಅವರು ಲಿಂಗದೊಲುಮೆಗೆ, ಲಿಂಗಪೂಜಾತನ್ಮಯತೆಗೆ ಹಂಬಲಿಸುವ ರೀತಿ ಭಕ್ತಿಯ ಆ ಪುಳಕ ಅನನ್ಯವಾದುದು:

ಅಂಗ್ಯಯೋಳಗಣ ಲಿಂಗವ ನೋಡುತ್ತ
ಕಂಗಳು ಕಡೆಗೋಡಿವರೆವುತ್ರ ಸುರಿವುತ್ರ ಎಂದಿಷ್ಟೆನೋ
ನೋಟವೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಎಂದಿಷ್ಟೆನೋ
ಕೂಟವೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಎಂದಿಷ್ಟೆನೋ
ಎನ್ನಂಗವಿಕಾರದ ಸಂಗವಳಿದು
ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯ ಲಿಂಗಯ್ಯ ಲಿಂಗವೆನುತ್ತ ಎಂದಿಷ್ಟೆನೋ

ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮವು ಹೇಳುವ 'ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯಾಸಂಕುಲನಿವೃತ್ತಿಹಾತ್ಮಾ' ಲಿಂಗಪೂಜಾ ತಲ್ಲಿನಮನಃ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂದರೆ ಇದು. ಆಗಮಗಳು ಉಪದೇಶಿಸುವಂತೆ ಕಾಲವು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಲಹರ ಪರಶಿವನನ್ನು ಒಲಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಕೂಡಲೇ ಆಗಬೇಕು. 'ಹೊತ್ತಾರೆಯೆದ್ದು ಅಗ್ಗುವಣಿ ಪತ್ರೆಯ ತಂದು.... ಹೊತ್ತುಹೋಗದ ಮುನ್ನ ಪೂಜಿಸುವುದಾಗಬೇಕು ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಜಂಗಮದ

ಪೂಜೆಯೂ ನಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಆಗಮಸಿದ್ಧಾಂತ. ಲಿಂಗ ಬಿಟ್ಟುಜಂಗಮವಿಲ್ಲ. ಜಂಗಮ ಬಿಟ್ಟುಲಿಂಗವಿಲ್ಲ. ಆಗಮವಿಡಿದು ಮುಂದೆಹೋದ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನವಿದು:

ಅಗ್ನಿಯಾಧಾರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುನ ನೀರುಂಬುದಯ್ಯ
ಭೂಮಿಯಾಧಾರದಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷನೀರುಂಬುದಯ್ಯ
ಜಂಗಮಾಪ್ತಾಯನವಾದರೆ ಲಿಂಗ ಸಂತುಷ್ಟವಹುದಯ್ಯ
'ವೃಕ್ಷಸ್ಯ ವದನಂ ಭೂಮಿಃ
ಸ್ಥಾವರಸ್ಯತು ಜಂಗಮಃ
ಅಹಂ ತುಷ್ಠಿರುಮೆ ದೇವ ಉ-
ಭಯರ್ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಯೋಃ'
ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರಲ್ಲಿ
ಜಂಗಮಾಪ್ತಾಯನವಾದರೆ ಲಿಂಗಸಂತುಷ್ಟಿ

ಲಿಂಗದ ಮುಖ ಜಂಗಮ ಎಂದು ಅರಿದು ಆಚರಿಸಿ ಅನುಭಾವ ಗಳಿಸಿದ ಬಸವಣ್ಣನವರು, ಪ್ರಸ್ತುತ ವಚನದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ-ಜಂಗಮ ಸಂಬಂಧದ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಆಗಮೋಕ್ತಿಯನ್ನು ವಚನದ ಒಡಲಲ್ಲಿ ನೀಡಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಲಕ್ಷಿಸುವ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಅವರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ 'ವೃಕ್ಷಸ್ಯ ವದನಂ ಭೂಮಿ' ರೂಪಕವು ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ ಆಗಿ ಹೀಗೆರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ:

ಮರಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಬೇರೆಂದು
ತಳಕ್ಕೆ ನೀರನೆನರೆದರೆ ಮೇಲೆ ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು ನೋಡಾ
ಲಿಂಗದ ಬಾಯಿ ಜಂಗಮವೆಂದು
ಪಡಿಪದಾರ್ಥವ ನೀಡಿದರೆ ಮುಂದೆ ಸಕಳಾರ್ಥವನೀವನು
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ

ಉಸಿರುಗಟ್ಟುವ ವೈದಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಜಡಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತತೆಗೆ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ 'ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪೃಥ್ವಿಯಮೇಲೆ' ಆಗಮೋಕ್ತಿಯ ಅರಿವಿನ ಬೀಜಾರೋಪಣೆ ಯಾವಾಗ ಎಲ್ಲಿ ಆಯಿತೋ ತಿಳಿಯದು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮವೇ ತಕ್ಕ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಒದಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಬಸವಣ್ಣನವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು ಪ್ರತಿಭೆ ಇತ್ತು; ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಮನಸ್ಸಿತ್ತು; ಒಳಗೆ ಹೊಸ ಸಮಾಜದ ಕನಸಿತ್ತು; ಹೊರಗೆ ವೀರಶೈವದ ವೀರ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಅವರ ಬೆನ್ನುಕಟ್ಟಿತ್ತು ಕೂಗಿ ಕರೆದ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭು, ಅಕ್ಕ, ಸಿದ್ಧರಾಮ, ಮಾಚಿದೇವ, ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ... ಇನ್ನಷ್ಟೊ ಚೇತಸರು ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತರು; 'ಅಪರಮಿತ ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ವಿಪರೀತದ ಬೆಳಕು' ಮಿಕ್ಕಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ ೧ : ಬಸವಣ್ಣನವರ ಎಷ್ಟು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೇದ ಆಗಮಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಇದೆ? ಗುರುತಿಸಿರುವಿರಾ?

ಉತ್ತರ : ನಾನು ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವಷ್ಟನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಶ್ಲೋಕ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಯಾವ ಮೂಲ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿದ್ವಾಂಸರು ಚರ್ಚಿಸಿಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕಂತವರ ಮಾದರಿಯನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಹಾಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಶಿವಬಸವ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮಾಡಿರುವ ವಿವರ ಬಂದಿದೆ.

ಡಾ|| ಸೊಪ್ಪಿಮಠ

ಪ್ರಶ್ನೆ ೨ : ಶರಣರು ವೇದಾಗಮಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆಯೆ? ಈಗಾಗಲೇ ನನ್ನ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅವರು ನಿರಾಕರಿಸಿರುವುದು ಒಂದು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ. ಅವರು ಸಾರಸಗಟಾಗಿ ಆಗಮಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಇದು ಪ್ರಮಾಣವೆ.

ಉತ್ತರ : ಅದು ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಅದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಒದಗಬೇಕು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಆಗಮದ ಮೂಗ ಕೊಯಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಡೀ ಅನ್ವಯಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಡಾ|| ಸೊಪ್ಪಿಮಠ

ಪ್ರಶ್ನೆ ೩ : ವೇದಗಳು ಪ್ರಮಾಣಗಳೆಂದು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವನ ಪಾದವೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆಯೆ ಹೊರತಾಗಿ ಯಾವ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ್ದರೆ ವೇದಕ್ಕೆ ಒರೆಯ ಕಟ್ಟುವ, ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ನಿಗಳನ್ನಿಕ್ಕುವ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವೇದಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಉತ್ತರ : ತಾವು ಹೇಳುವಂತಹ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಶ್ಲೋಕ ಅದರ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ವಚನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ತೆಗೆದು-

ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವಚನದ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವೀರಾಗಮವೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಎನ್ನುವ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ನಾವು ವಾದಿಸಬಹುದು. ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ವೇದವೇ ಪ್ರಮಾಣ ಅಂದರೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಅನುಭವವೇ ಪ್ರಮಾಣ. ಆದರೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ದಕ್ಕುವಂತಹ ತತ್ವವನ್ನು ಅವರು ವೇದದಿಂದಾದರೂ ಬರಲಿ, ಆಗಮದಿಂದಾದರೂ ಬರಲಿ ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಶರಣರಿಗೆ ಬೇಸರವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳುವ ಅನೇಕ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ನೋಡಿದರೆ ಸಿಗುತ್ತವೆ, ಅವು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಡಾ|| ಸೊಪ್ಪಿಮಠ

ವೇದಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಮತ್ತು ಆಗಮಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಆ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳಿರುವ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಆ ಶ್ಲೋಕ ಅವುಗಳಿಗೆ ಎಂತಹ ಸಮನ್ವಯ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ, ಅವರು ಮೂಲತಃ ಅದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಯೇ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಮ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಯೇ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉಪನಿಷತ್ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಯೇ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಂಡು ಹೇಳುವಾಗ, ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವಾಗ, ಆಧಾರವನ್ನು ಕೂಡ ಅವರು ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಆಧಾರವೇ ಹೊರತು, ಪ್ರಮಾಣವೇ ಹೊರತು ಸುಮ್ಮನೆ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದು.

ಡಾ|| ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ

*

೨. ವೇದಾಗಮಗಳು - ಚಿನ್ನಬಸವಣ್ಣ

ಜ ಡಾ. ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ

೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶಿಲ್ಪ (structure) ವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅದು ಅಂದಿನ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರಮೀಕ ಚಳುವಳಿಯ ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಗದ್ಯವೂ ಅಲ್ಲದ ಪದ್ಯವೂ ಅಲ್ಲದ ಆದರೆ ಗದ್ಯಪದ್ಯಗಳೆರಡರ ಮಧುರ ಪಾಕವಾದ ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಾವು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಕೆಳವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದ ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾದ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವೆಂದರೆ ಮೇಲುವರ್ಗದವರ ದೇವಭಾಷೆಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತದ ನಿರಾಕರಣೆ. ವೇದ, ಆಗಮ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದವು ಉತ್ತಮರು ಮಾತ್ರ ಓದುವಂತಹದು, ಕೇಳುವಂತಹದು; ಇವನ್ನು ಕೆಳವರ್ಗದವರು ಓದಲಾಗದು, ಕೇಳಲಾಗದು ಎಂದು ಅರಿವಿಗೆ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯ ಕಟ್ಟುಪಾಡು ವಿಧಿಸಿದಾಗ ಆ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯ ಜ್ಞಾನದ ಹಂಗು ತಮಗೆ ಬೇಡವೆಂದು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಅರಿವಿನ ಮಾರಿತಂದೆ 'ವೇದವ ನುಡಿವಲ್ಲಿ ವಿಪ್ರರು ಮತ್ತಾರೂ ಶೂದ್ರಜಾತಿ ಕೇಳದಂತೆ ನುಡಿವರದೇತಕ್ಕಿ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವನು. ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯನು ನಾದದ ಬಲದಿಂದ ವೇದ, ಮಾತಿನ ಬಲದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪಾಷಾಣದ ಬಲದಿಂದ ಸಮಯಗಳೇ ಹೊರತು ಇವಾವೂ ಸ್ವಯಂಭುವಲ್ಲವೆಂದು ಕಟುವಾಗಿ ನುಡಿಯುವನು. ನಗೆಯ ಮಾರಿತಂದೆ ಮೇಲುವರ್ಗದವರು ಅರಿಯದ ಮುಗ್ಧ ಜನರ ಮುಂದೆ ವಾಗ್ದ್ವೈತವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಹೊರಡುವ ಮೋಸವನ್ನು 'ಕಲ್ಲಿಯ ಹಾಕಿ ನೆಲ್ಲವ ತಳಿದು ಗುಬ್ಬಿಯ ಸಿಕ್ಕಿಸುವ' ಕಳ್ಳತನ; ಮತ್ಸ್ಯದ ವಕ್ರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಸವ ಹಾಕುತ್ತ ತಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಜಾಣತನದಿಂದ ಅರಿಯದವರನ್ನು ವಂಚಿಸುವ ವಂಚಕತನ ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿರುವನು. ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯನು 'ವಚನಾರ್ಥವ ಕಂಡಹರೆಂದು ರಚನೆಯ ಮರೆಮಾಡಿ

ನುಡಿಯಲೇತಕ್ಕೆ?' ಎಂದು ಪುರೋಹಿತವರ್ಗದವರನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿರುವನು. ಕೆಳವರ್ಗದವರ ಈ ಆಕ್ರೋಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪುರೋಹಿತವರ್ಗದವರ ಧೋರಣೆ. ಅವರು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸಮಾಜೋದಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾದುದು ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕರಾಳ ಬಾಹುವಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಪಡೆಯುವ, ತಾವು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ವಿಯಂತಹ ಶೂದ್ರ ಪುರೋಹಿತವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸರಿಮಿಗಿಲಾಗಲು ಉರಿಲಿಂಗದೇವನೆನ್ನುವ ವೀರಶೈವ ಗುರುವಿನಿಂದ ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ಹುಟ್ಟಿನ ಕಷ್ಟತನವನ್ನು ನೀಗಿಕೊಂಡು ಅಪಾರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ವೇದ, ಆಗಮ, ಉಪನಿಷತ್ತು ಪುರಾಣಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಉದಾಹರಣೆ ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಸಮಾಜೋದಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಯ ಸಾಫಲಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಙ್ಮಯದ ಬಗೆಗೆ ಅವನಿಗೆಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ-ಗೌರವಾದಾರ ಭಾವನೆಗಳಿದ್ದುವೆಂಬುದನ್ನು ಅವನ ಈ ವಚನ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತದೆ:

ಓಂಕಾರವೆಂಬ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ

ಮುಗ್ಧೇದ ಯಜುರ್ವೇದ ಸಾಮವೇದ

ಅಥರ್ವಣವೇದಂಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಶಾಖೆಗಳು

ಅನಂತವೈ ಉಪವೇದಂಗಳೆಂಬ ಉಪಶಾಖೆಗಳು

ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳೆಂಬ ಅಂಕುರ ಪಲ್ಲವ,

ಪುರಾಣಂಗಳೆಂಬ ಪುಷ್ಪ,

ಆಗಮಂಗಳೆಂಬ ಕಾಯ ಬಲಿದು,

ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಎಂಬ ಮಧುರ ಹಣ್ಣುಗಳು

ಅಗಣಿತ ಫಲವನು ಅನಂತಕಾಲ ಭೋಗಿಸಲು

ಮತ್ತೂ, ಜಿಹ್ವೆಯೊಳಗೆ ಬಂದಿರಲು

ಭೋಗಿಸಿ ಸುಖಿಯಹುದಲ್ಲದೆ

ಇದಿರ ವಿದ್ಯೆಗಳೆಂಬ ಸಸಿಯ ಸಾಕಿ ಸಲಹಲುಂಟೆ?

ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ವಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ.

(ವ. ೧೩೪೬)

ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದರೂ ಸೋದರಮಾವ ಬಸವಣ್ಣನ ಪ್ರಭಾವೀವಲಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ದೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ವೀರಶೈವನಾದವನು; ಅವಿರಳಜ್ಞಾನಿ, ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನು; ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ತಾತ್ವಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟವನು. ಅವನ ಅಪಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದುದು.

ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ತಾತ್ವಿಕಾಂಶವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಚ್ಯವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೆರವಾಗಿದೆ. ಅವನು ಸು. ೪೨ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು* ವಚನರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವನು. ತನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇವನು ಬಳಸಿರುವನು. ಸು. ೧೪೬ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣರೂಪದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನೂ, ಸು. ೨೮ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಭಾಗಶಃವನ್ನೂ ಇವನು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. (ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ 'ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳು' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.) ಈ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವೇ ಅವನ ಅಗಾಧ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನೂ ವಿದಗ್ಧತೆಯನ್ನೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕುತೂಹಲದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಮೊದಲ ಘಟ್ಟದ ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಕರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಬೇರೆಯವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ; ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿರುವರು. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎರಡನೆ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಅಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದ ವಚನಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿರುವನು (ಈ ವಚನಕಾರನ ಕೃತಿಯ ಹೆಸರು 'ಸಕಲಾಗಮ ಶಿಖಾಮಣಿ' ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುತ್ತದೆ.)

* ಪುರಾಣಗಳು: ಗರುಡ ಪುರಾಣ, ಕೂರ್ಮ ಪುರಾಣ, ಪರಾಶರ ಪುರಾಣ, ಶಾಂಭವ ಪುರಾಣ, ಮಾನವ ಪುರಾಣ, ಸ್ಕಂದ ಪುರಾಣ, ಅದಿತ್ಯ ಪುರಾಣ, ಬ್ರಹ್ಮ ಪುರಾಣ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪುರಾಣ, ವಾಸಿಷ್ಠ ಪುರಾಣ, ಲಿಂಗಪುರಾಣ, ಲೈಂಗ್ಯಪುರಾಣ, ಕಾಳಿಕಾಖಂಡ.

ವೇದಗಳು: ಯುಗ್ಗೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ.

ಆಗಮಗಳು: ಕಾಮಿಕಾಗಮ, ಬೃಹದಾಗಮ, ವಾತೂಲಾಗಮ, ವೀರಾಗಮ, ಉತ್ತರ ವೀರಾಗಮ, ಸ್ವಯಂಭುವಾಗಮ.

ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು: ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರೋಪನಿಷತ್, ವಲ್ಮೀಕಿಪನಿಷತ್, ಸ್ಕಂದೋಪನಿಷತ್, ಮಹಾನಾರಾಯಣೋಪನಿಷತ್, ಗರ್ಭೋಪನಿಷತ್, ಪ್ರಾಣಾಗ್ನಿ ಉಪನಿಷತ್, ಹೋತ್ರೋಪನಿಷತ್, ಮೈತ್ರಾಯಣ್ಯಪನಿಷತ್.

ಸಂಹಿತೆಗಳು: ತೃತ್ತೀಯಸಂಹಿತೆ, ವಾಯುವೀಯಸಂಹಿತೆ, ಸೂತಸಂಹಿತೆ.

ಇತರೆ: ಮಹಾಭಾರತ, ಶಿವರಹಸ್ಯ, ಶೈವರತ್ನಾಕರ, ಶಿವಾಚಾರರಹಸ್ಯ, ಶಿವಧರ್ಮೋತ್ತರ, ಶಿವಧರ್ಮ, ತತ್ತ್ವಸಾರ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿ, ಪರಮರಹಸ್ಯ.

ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿ, ಮಧ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಅಂತ್ಯಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಶ್ಲೋಕಗಳು ವಚನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಶ್ಲೋಕದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿ|| ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು; ಅಥವಾ ಅದಂತೆಂದಡೆ, ಕೇಳರೆ ದೃಷ್ಟವ ಎಂದು ಬರಬಹುದು. ಶ್ಲೋಕದ ಮುಗಿತಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ, ಎಂದುದಾಗಿ, ಇದು ಕಾರಣ, ಇಂತೆಂಬ ವಚನವ -ಹೀಗೆ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಬರಬಹುದು. ಒಂದು ವಚನಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಕರದ ಶ್ಲೋಕ ಬರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಶಿವ ಶಿವಾ! ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವನ....' (ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ಸಂಪಾದಿತ ವ. ೪೧೦) ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪಾರಾಶರಪುರಾಣ, ಶಾಂಭವಪುರಾಣ, ಸೂತಸಂಹಿತೆ, ಮಾನವಪುರಾಣ, ಸ್ಕಂದಪುರಾಣ -ಹೀಗೆ ಐದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಭಾಗಶಃ ಬರಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ (ಡಾ. ಬಿ.ವಿ. ಮಲ್ಲಾಪುರ ಸಂಪಾದಿತ) ವ. ೧೪೮, ೧೫೦. ವಚನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲೇ ಶ್ಲೋಕದ ಸಾಲೊಂದು ಬಂದು, ನಂತರ ಪುಟ್ಟ ಒಂದು ಸಾಲಿನ ವಿವರಣೆ ಪಡೆದು ಮತ್ತೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಬಂದಿವೆ (ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ. ಸಂಪಾದಿತ, ವ. ೫೦೫). ವಚನದ ಪ್ರಾರಂಭ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ಆಗಿರುವುದು (ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ಸಂಪಾದಿತ ವ. ೫೦೬, ೬೧೦, ೧೦೧೭, ೧೧೪೭, ೧೫೦೩) ನೋಡಬಹುದು.

ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಆಕರ ಶೋಧ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನಂತಹ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ ವೀರಶೈವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡನು ತನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು, ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ನೀಡಲು, ತನ್ನ ವಿಚಾರ ಸರಣಿಗೆ ಹಿಂದಿನವರ ಆಲೋಚನಾಸರಣಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ತನ್ನ ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ದಾರ್ಶನಿಕರ ಕೃತಿಯ ಶ್ಲೋಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಕರಗಳ ಕಾಲ ನಿಶ್ಚಿತವಿಲ್ಲ, ಅವು ಅವನಿಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಎಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗದು. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಹೇಳುವ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳು ಪೂರ್ವಸೂರಿಗಳ ಆಲೋಚನೆ, ವಿಚಾರದೀಪ್ತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ ಆಲೋಚನೆಯ ಮೇಲೆ ಅವು ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನ ವಿಚಾರಧಾರೆಯ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಬಗೆಗೆ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು

ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಸ್ವಂತದ್ದಷ್ಟು, ಪ್ರಭಾವಿತವಾದುದು ಎಷ್ಟು, ಹಿಂದಿನವರ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದಷ್ಟು - ಇವೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಮೂಲ ಆಕರ ಹುಡುಕುವ ಕೆಲಸ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಆಕರ ಶೋಧದ ಕೆಲಸ ನಡೆಯದೆ ನಮ್ಮ ವಚನ ವಾಚ್ಯಯದ ಅಧ್ಯಯನ ಅಪರಿಪೂರ್ಣ.

ಶಿವಶರಣರು ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಅಥವಾ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಬಹುಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರ ಪ್ರಯೋಗ; ಅದು ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಆಡುಂಬೊಲದಲ್ಲಿನ ವಿಹಾರ; ಸಪ್ರಮಾಣಗಳೊಡನೆ ತನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ನ್ಯಾಯವಾದಿಯ ಜಾಣ್ಮೆ. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೆ? ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಾಗದು. ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು, ಕಾಲಾನಂತರ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದದ್ದು ಈಗ ಖಚಿತಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠರು ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವಾಗ ತಾಳೆಯ ಗರಿ ೧೬೩, ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ ೨೮೬ - ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತುಮಾತಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಬರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ “ಪ್ರಾಯಶಃ ಈ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಂತೆ ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಗ್ರಂಥ ಸಂಸ್ಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರದನ್ವಯ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕಾಯಿತು” ಎಂದಿರುವರು (ಗ್ರಂಥ ಸಂಸ್ಕರಣ, ಪು. ೩೦-೩೧). ಆದರೂ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವಂತಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠರ ಸಂಪಾದನೆಯ ವ. ೮೯, ೧೯೫, ೧೯೬, ೪೬೩, ೪೬೪, ೫೪೫ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ಷೇಪವಾಗಿರುವ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಕರು ಪುಟದ ಕೆಳಗಡೆಯ ಪಾಠಾಂತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ‘ರುದ್ರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಭುಜದಲ್ಲಿ....’ (ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿ. ಸಂಪಾದಿತ, ವ. ೮) ಎಂಬ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳೊಂದಿಗೆ ‘ಬಸವಣ್ಣನವರ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ವಚನಗಳು’ (ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿ. ಸಂಪಾದಿತ, ವ. ೫೩೪) ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರ ಈ ವಚನದ ಮಧ್ಯೆ ಮುಗ್ಗೇದದ ಮಂತ್ರವು (೧೦.೯೦. ೧೧-೧೪) ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಬಸವಣ್ಣನವರ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ವಚನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ವಚನವೆಂದು ಕರೆದಿರುವನು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ “ಭಕ್ತೇರಸಾಧ್ಯಂ ನ ಹಿ ಕಿಂಚಿದಸ್ಮಿ” “ಭಕ್ತಾ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಯಃ ಸಿದ್ಧಂತಿ”

ಎಂಬ ವಚನ ಉಂಟಾಗಿ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾವುದು? (ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿ. ಸಂಪಾದಿತ ವ. ೧೨೬); “ರೂಪಾನ್ವಿತಂ ಕುರೂಪಂ ತು ಮಲಿನಂ ಮಲಿನಾಂಬರಂ | ಯೌಗೀಂದ್ರಮನಿಶಂ ಕಾಯಮಿತ್ಯಾದೀನ್ ವಚಾರಯೇತ್” ಇಂತೆಂಬ ವಚನವ ನಂಬಿದನಯ್ಯ (ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿ. ಸಂಪಾದಿತ ವಚನ ೨೦೬) - ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಚನ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಮಾತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನು ತನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕೊಡುವ ಸಾಕ್ಷಿಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ನಾವು ಅವನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು:

- ಅ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕದ ಭಾವವು ಮುಕ್ಯಾಗದೆ ನೇರವಾಗಿ ವಚನದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭೀಕರಿಸುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ-ವ. ೭೬ (ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿ. ಸಂಪಾದನೆ)
- ಆ. ತನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಳೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು. ಉದಾ. ವ. ೬೬ (ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿ. ಸಂಪಾದನೆ). ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕ ಹೀಗಿದೆ:

ಜ್ಞಾನಹೀನಂ ಗುರುಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಶಿಷ್ಯಜ್ಞಾನಂ ನ ಸಿದ್ಧತಿ |

ಮೂಲಚ್ಛಿನ್ನೇ ಯಥಾ ವ್ಯಕ್ತೇ ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ತಥಾ ||

ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಶೈವ ಗುರುವಿನಿಂದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಪಡೆದ ಶಿಷ್ಯನ ಪ್ರಯತ್ನ ‘ಅಂಧಕನು ಓಡ ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ತಾ ನೋಡುವಂತೆ’ ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ಸೊಗಸಾದ ಉಪಮೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವನು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಜ್ಞಾನಹೀನ ಗುರುವನ್ನು, ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ತನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಜ್ಞಾನಹೀನ ಗುರು ಶೈವ ಗುರು ಎಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವನು. ಇವನಿಂದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಪಡೆದ ಶಿಷ್ಯನ ಆಚರಣೆ ಗುರುವಿಗೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದುದು. ಅದನ್ನು ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ವಿವರಿಸುತ್ತ ಶೈವ ಗುರುವಿನದು ದೂರಾರ್ಚನೆ (ಸ್ಥಾವರಲಿಂಗಪೂಜೆ) ಶಿಷ್ಯನದು ಇಷ್ಟಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ. ಗುರು ವಾಯುಪ್ರಾಣ, ಶಿಷ್ಯ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣ. ಗುರು ಭೂತದೇಹಿ ಶಿಷ್ಯ ಲಿಂಗದೇಹಿ. ಗುರು ಅನರ್ಪಿತ ಭುಂಜಕ, ಶಿಷ್ಯ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಭುಂಜಕ. ಗುರು ಅಗ್ನಿದಹನ ಸಂಪತ್ತು (ಯಜ್ಞ ಮಾಡುವವನು) ಶಿಷ್ಯ ಸಿದ್ಧಸಮಾಧಿ ಸಂಪತ್ತು. ಹೀಗೆ ಗುರು-ಶಿಷ್ಯರ ವಿಭಿನ್ನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ನರಕ ತಪ್ಪದು ಎಂಬ ತನ್ನ ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಹೇಳುವನು.

೧. ಸಮಕಾಲೀನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಯೊಂದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ 'ಶೈವರತ್ನಾಕರ'ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಣ್ಮೆ.

ಭಕ್ತನಾಗಲು ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನುವುದು ಒಂದು ವಿಧುಕ್ತಿಯೆ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಪಡೆದು ಭಕ್ತನಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಹಸಿವಾದಾಗ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಅನ್ಯದೈವಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವವರ, ಭವಿಗಳ, ನೇಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅಂಥವರು ಭಕ್ತತನಕ್ಕೆ ದೂರ. ಇದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ

‘ಪರಪಾಕಂ ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಲಿಂಗನೈವೇದ್ಯ ಕಿಲ್ಬಿಷಂ
ಸ್ವಯಂಪಾಕಂ ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಲಿಂಗನೈವೇದ್ಯ ಮುತ್ತಮಂ||’

ಎಂಬ 'ಶೈವರತ್ನಾಕರ'ದ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಇಷ್ಟಲಿಂಗಧಾರೀ ಭಕ್ತನ ನಿಯಮಪಾಲನೆಯನ್ನು; ಆದರೆ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ಸ್ಥಾವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನೈವೇದ್ಯವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತು.

ಈ ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ನಂಬುಗೆಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ 'ಶಿವಧರ್ಮ'ದ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿರುವುದು.

ದೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ಕರ್ಮಜಾತನನ್ನು ಪುಣ್ಯಜಾತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ದೀಕ್ಷಾ ನಂತರ ಭಕ್ತನಾದವನಿಗೆ ಶಿವಕುಲವಲ್ಲದೆ ಬೇರೊಂದು ಕುಲವಿಲ್ಲ. ಈ ನಂಬುಗೆಯನ್ನು 'ಶಿವಧರ್ಮಕುಲೇ ಜಾತಃ ಪೂರ್ವಜನ್ಮವಿವರ್ಜಿತಃ| ಉಮಾ ಮಾತಾ, ಪಿತಾ ರುದ್ರೋ ಈಶ್ವರಂ ಕುಲಮೇವ ಚ||' ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದ ಮೂಲಕ ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುವನು.

ಉ. ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾದ ಭವಿ-ಭಕ್ತನನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬುಗೆಯಂತೆ ಭಕ್ತನಲ್ಲದವನು ಭವಿ. ಭಕ್ತನು ದೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ಶಿವಜನ್ಮ ಶಿವಕುಲಜನಾಗಿ ಶಿವಶರಣರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನಿಯಮ. ಭವಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಭವಿಪಾಕವನ್ನು ತನ್ನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ರೌರವ ನರಕ; ಭವಿಯ ಸಂಗ ಪುನರಪಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಂಬುಗೆಯನ್ನು ಶಿವಧರ್ಮೋತ್ತರದ ಶ್ಲೋಕದ ಮೂಲಕ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವನು.

೮೦. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನದು ಧಾರ್ಮಿಕವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ತನ್ನ ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು ಧರ್ಮದ ಪರವಾಗಿ ಆತ ಹೊರಳಿಸುವನು. ಹೀಗಾಗಿ, ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ವಸ್ತುವೈವಿಧ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ ಅವನ ವಚನಗಳ ಭಾವಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಡೈಮೆನ್ಷನ್ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಅದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕೊಡುವ ಸಾಕ್ಷಿ, ಆಧಾರಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅವನ ೯೧೨ನೇ ವಚನವನ್ನು (ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿ. ಸಂಪಾದಿತ) ಪರಿಭಾವಿಸಬೇಕು:

ತಾವು ಗುರುವೆಂದು ಮುಂದಣವರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹವ ಮಾಡುವರಯ್ಯಾ.

ತಾವು ಗುರುವೆಂತಾದರೊ? ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ದೇಹ.

ಸಾಕ್ಷಿ: ಸಪ್ತಧಾತು ಸಮಂ ಪಿಂಡಂ ಸಮಯೋನಿ ಸಮುದ್ಭವಂ

ಆತ್ಮಕಾಯ ಸಮಾನಂ ಚ ವರ್ಣಾನಾಂ ಕಿಂ ಪ್ರಯೋಜನಂ||

ಎಂದುದಾಗಿ,

ಗುರುವೆಂಬುದು ತಾನು ಪರುಷವು

ಆ ಪರುಷ ಮುಟ್ಟಲೊಡನೆ ಉಳಿದ ಲೋಹಂಗಳು

ಸುಖವಾದುವಲ್ಲದೆ ಆ ಪರುಷವೇ ಆಗಲಿರುವೆ.

ಬಸವಣ್ಣನವರಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಾಕ್ಷೀರೂಪದ ಶ್ಲೋಕ ಬೇರೊಂದು ಡೈಮೆನ್ಷನ್ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಕುಲದ ಬಗೆಗಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನ ಹೀಗಿದೆ:

ಹೊಲೆಗಂಡಲ್ಲದೆ ಪಿಂಡದ ನೆಲೆಗಾಶ್ರಯವಿಲ್ಲ.

ಜಲ-ಬಿಂದುವಿನ ವ್ಯವಹಾರ ಒಂದೇ.

ಆಸೆ-ಆಮಿಷ, ರೋಷ-ಹರುಷ, ವಿಷಯಾದಿಗಳಿಲ್ಲಾ ಒಂದೇ.

ಏನನೋದಿ, ಏನಕೇಳಿ, ಏನು ಫಲ?

ಕುಲಜನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆವುದು ದೃಷ್ಟ?

ಸಪ್ತಧಾತು ಸಮಂ ಪಿಂಡಂ ಸಮಯೋನಿ ಸಮುದ್ಭವಂ

ಆತ್ಮಜೀವ ಸಮಾಯುಕ್ತಂ, ವರ್ಣಾನಾಂ ಕಿಂ ಪ್ರಯೋಜನಂ?||

ಎಂದುದಾಗಿ

ಕಾಸಿ ಕಮ್ಮಾರನಾದ, ಬೀಸಿ ಮಡಿವಾಳನಾದ

ಹಾಸನಿಕ್ಕಿ ಸಾಲಿಗನಾದ, ವೇದವನೋದಿ ಹಾರುವನಾದ

ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರುಂಟೆ? ಜಗದೊಳಗೆ?

ಇದು ಕಾರಣ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ
ಲಿಂಗಸ್ಥಲವನಜಿದವನೆ ಕುಲಜನು.

ಇಬ್ಬರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶ್ಲೋಕ ಒಂದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣರ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವೊಂದನ್ನು ಬಸವಣ್ಣ ಮುಂದಿಡುವನು.

ಎ. ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಚರ್ಚೆಯ ಭಾಗವಾದ ಕುಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ತನಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ 'ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿ'ಯ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು (೬.೨೭) ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಇದರಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗುವ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಬಸವಾದಿ ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಲದ ಬಗೆಗಿನ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದು ಒಂದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣರು ಆ ಚರ್ಚೆಯ ಫಲವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಯ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಕುಲದ ಬಗೆಗಿನ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಹೀಗಿದೆ:

ಸಾಧಕ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಕುಲವನಜಸಬಹುದಲ್ಲದೆ
ಸಿದ್ಧದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಜಸಲಹುದೆ?
ಹಲವು ಜಾತಿಯ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಸುಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯೊಂದಲ್ಲದೆ
ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಕುಲುಹು ಕಾಂಬುದೆ?
ಸಾಕ್ಷಿ||ಶಿವಭಕ್ತಿ ಸಮಾವೇಶೇ ನ ಜಾತಿಪರಿಕಲ್ಪನಾ
ಇಂಧನೇಷ್ಟಗಿದಗ್ಧೇಷು ಕೋ ವಾ ಭೇದ ಪ್ರಕೀರ್ತತೇ||

ಎಂದುದಾಗಿ

ಶಿವಜ್ಞಾನ ಸಿದ್ಧರಾದ ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಜಾತಿಯನಜಸುವ
ಅರೆಮರುಳರನೇನೆಂಬನಯ್ಯಾ, ಕೂಡಲಚನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ.

*

ಪ್ರಶ್ನೆ ೧ : ಶಿವಶರಣರು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವೇದ ಆಗಮಗಳಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ಹೊಸ ವಿಚಾರ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತು ಬಂದಿದೆ.

ಉತ್ತರ : ನಾನು ಆ ರೀತಿ ಹಾಳು ಮಾಡುವಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅನಾಮತ್ ಆಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಡಾ|| ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ

ಪ್ರಶ್ನೆ ೨ : ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜೋದಾರ್ಮಿಕ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿದೆ. ಅದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದು ತಪ್ಪೋ ಅಥವಾ ಹೊಸ ಶಬ್ದವೋ?

ಉತ್ತರ : ಸಮಾಜೋದಾರ್ಮಿಕ ಎನ್ನುವುದು Socio - Cultural ಅಂತ. ಬಂಗಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಪದ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತರ್ಜಿಮೆಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚನೆ ಸಮಾಜೋದಾರ್ಮಿಕ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಡಾ|| ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ

ಪ್ರಶ್ನೆ ೩ : ಶಿವಶರಣರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಗಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಒಂದು ಭವಿಷ್ಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಡೆ ನಾಯಕ ನರಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುವಿರಿ?

ಉತ್ತರ : ನಾಯಕ ನರಕ ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಆಚರಣೆಗಳಿವೆಯಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಅಲ್ಲಿದೆ. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ|| ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ

ಪ್ರಶ್ನೆ ೪ : ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದಿರಿ. ಹಾಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದಿರಿ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಈ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲ-ಸಂಸ್ಕೃತ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಉತ್ತರ : ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಅವುಗಳ ಪ್ರಧಾನವಾದ ವಿಷಯ ಚರ್ಚಿತ ವಿಷಯ. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತುಂಬಾ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ. ಗಂಗೋತ್ರಿಯ ಉಪಮೆ ಹೇಳಿದರು, ಒಂದು ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅರಳಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ಹೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅಂತಃಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಗಂಗೋತ್ರಿ ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ಹರಿದು ಬಂದಿದೆ. ಹಾಗೆ ಹರಿಯುವ ಗಂಗೋತ್ರಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಬಂದು ಸೇರಿವೆ. ಇದು ಚರ್ಚೆಯ ಕೇಂದ್ರ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೇಳಿದರು. ಆ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಡಾ|| ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ

*

೩. ವೇದಾಗಮಗಳು - ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್

ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಕಲ್ಯಾಣದ ಶರಣರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದ ಮಹಾನುಭಾವರು. ಎಲ್ಲ ಶರಣರೂ ಅವರನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಶೂನ್ಯಪೀಠದ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಇವರ ಜನನ-ಜೀವನ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಹರಿಹರ, ಚಾಮರಸ, ಹರೀಶ್ವರ ಮುಂತಾದವರ ಕೃತಿಗಳು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಚಿತ್ರಣ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಮನಾರು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ “ಅನಾದಿ ಗಣನಾಥನ ಶಿಷ್ಯನು ಆದಿಗಣನಾಥನು, ಆದಿಗಣನಾಥನ ಶಿಷ್ಯನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಗಣನಾಥನು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಗಣನಾಥನ ಶಿಷ್ಯನು ಆತ್ಮಗಣನಾಥನು. ಆತ್ಮಗಣನಾಥನ ಶಿಷ್ಯನು ವೈಮಮಸಿದ್ಧಗಣನಾಥನು. ವೈಮಗಣನಾಥನ ಶಿಷ್ಯನು ಬಸವನೆಂಬ ಗಣನಾಥನು. ಬಸವನೆಂಬ ಗಣನಾಥನ ಶಿಷ್ಯನು ಅನಿಮಿಷನೆಂಬ ಗಣನಾಥನು. ಅನಿಮಿಷನೆಂಬ ಗಣನಾಥನ ಶಿಷ್ಯನು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವೆಂಬ ಗಣನಾಥನು. ಇಂತು ಅನಾದಿವಿಡಿದು ಬಂದ ಅನುಪಮಲಿಂಗವು ಗುಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತ್ತು ಕಾಣಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ (ಅ.ವ.ವ. ಸಂ. ೧೦೦೫) ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರೂ ತಮ್ಮ ವಚನವೊಂದರಲ್ಲಿ ನಾಥ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಥ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿತ್ತು.

ಯೋಗದರ್ಶನದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥವಾದ ಹಠಯೋಗ ಪ್ರದೀಪಿಕೆಯ ಭಾಷ್ಯಕಾರರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದರು ನಾಥರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವರು, ಆದಿಗಣನಾಥರು ಅಂದರೆ ಶಿವನೇ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಆದ್ಯಗುರುವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. (ಆದಿನಾಥಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಾಥಾನಾಂ ಪ್ರಥಮಃ) ಎಂದಿದೆ. ಗೋರಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ನಾಥ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ‘ಸಿದ್ಧಮತ, ಸಿದ್ಧಮಾರ್ಗ, ಯೋಗಮಾರ್ಗ, ಯೋಗ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಅವಧೂತಮತ, ಅವಧೂತ ಸಂಪ್ರದಾಯ’ ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ನಾಥ

ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಥಪಂಥದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಬಿಂದು ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ಬರೆದರೆಂಬ ವದಂತಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. (ನಾಥಸಂಪ್ರದಾಯ, ಹೆಚ್‌ಎಸ್‌ ಪ್ರಸಾದ್ ದ್ವಿವೇದಿ, ಹಿಂದಿ ಪು-೧).

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಗೋರಖನಾಥನು ಪ್ರಮುಖನೆಂದು ಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹಠಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧಕ ವರ್ಗವೆಂದು ಮತ್ತು ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ವೈದಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿರೋಧಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ.

“ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಂಪರ್ಕ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಬಗೆಗೆ ಅನೇಕ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಇವೆ. (ಶಿವಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಹೇಳಿರುವ ೨೮ ಜನ ಯೋಗೀಶ್ವರರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಯೋಗಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಜೈನ ಶೈವಾದಿಗಳು ಇರುವರಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಭುದೇವನ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲವು ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ ಗಣದಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಯೋಗೀಶ್ವರರ ಶಿಷ್ಯರ ಸಾಮ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಪಾಶುಪತಕ್ಕೂ, ವೀರಶೈವಕ್ಕೂ ಇರುವ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಭುದೇವರ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸುಲಲಿತ ಸನ್ಮಾರ್ಗದ ಸ್ಥೂಲ ರೂಪರೇಖೆಯು ಕಾಣಬರುವುದು ಎಂದು ಡಾ. ಎಲ್. ಬಸವರಾಜುರವರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಂಶವು ಶಿವಪುರಾಣದ ಶತರುದ್ರಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಶಿವತತ್ತ್ವ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಗ್ರಂಥದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. (ಅಲ್ಲಮನ ವಚನ ಚಂದ್ರಿಕೆ ಪು. ೩೩, ೩೪).

ಹಠಯೋಗ ಪ್ರದೀಪಿಕೆಯಲ್ಲಿ “ಅಲ್ಲಮಹಪ್ರಭುದೇವಜ್ಞ” ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗ-ವಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯೋಗಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರು ಪರಿಣಿತರಾಗಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಬಹುಶಃ ಈ ಯೋಗಾಚಾರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲು ಕುಹಕ ಕುಟಿಲ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಬೇಸತ್ತು ಹೊರಬಂದು ವೀರಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಮಾವಿಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ ಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಭುದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನದರ್ಶನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಚಯವಿತ್ತೆಂಬುದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಪ್ರಭುವಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಮಹಾಕವಿಗಳು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಚಾಮರಸ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಮೊದಲನೆ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ

ಶ್ರೀ ಮದಮಲಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ

ಪ್ರೇಮ ವೇದ ಪುರಾಣ ಶಾಸ್ತ್ರ

ಸ್ತೋಮನುತ ನುತಚಾರು ಚರಣಾಂಭೋಜ ಘನ ಮಹಿಮ:

ನಾಮ ರೂಪ ಕ್ರೀ ಕಳಾಪವಿ

ರಾಮನ ನುಪಮ ದಿವ್ಯ ತೇಜೋ

ವ್ಯೋಮ ಮೂರುತಿ ಗುರುಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗ ಶರಣಾರ್ಥಿ

(ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆ ಅ.ಶಿ.ಪ. ೧)

ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬರೆದ ಮಹಾಲಿಂಗನು ಪ್ರಭುದೇವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾ,

“....ಋಗ್ವೇದಸ್ಯಾಮಾರ್ಥವರ್ಣಾಂತರ್ಗತ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಪ್ರಮುಖರುಂ,
ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿ ಪುರಾಣಾಗಮೇತಿಹಾಸಾದಿ ನಾನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದರುಂ
ಪರಮ ವೀರಶೈವಾಗಮಾಚಾರ್ಯರು.....”

ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಶರಣರನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಸಿಂಗಿರಾಜ ಕವಿಯು “ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಮಹೋನ್ನತಿ ಮದನ ಮೇದದ ಸಾಕಾರ ಸ್ಮೃತಿಯ ಶ್ರುತ್ಯೇತಿಹಾಸಮಾದ ಉಪನಿಷದ್ವಾಕ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮ ಪುರಾಣಗಳೇಕಾರ್ಥ ವಾದವಾದ್ಯರವಚನ ಸಾರೋದ್ಧಾರ ಶಾಸನವಿದು” ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಲಕ್ಷಣ ದಂಡೇಶರು “ಗುರುವಚನದ ಅಮೃತಮ್ ಶ್ರುತಿ ಪುರಾಣಾಗಮದ ಪರಮಾರ್ಥದ ಅಮೃತಮ್ ವರಪುರಾತನ ವಚನ ಪರಿಯಾಯದವೃತಮ ಶಿವತಾಂತ್ರಿಕರು ಪೇಳ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನಿಪಮೃತಂ” ಎಂದು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಷಡಕ್ಷರ ಕವಿಯು-

“ಚಿತಮಾಯಂ ನಿರಪಾಯನ್ಮೂತ ಚಿದಂಗಂ ಸದ್ವೋಗಪಾಂಗನೂರ್ಜಿತ
ಶೀಲಂ ಶ್ರುತಿಮೂಲಂ ಸಾತ್ತಶಿವಮಂತ್ರಂ ಪೋಕ್ಷತಂತ್ರಂ ರುಸಂ
ಸ್ವಪತಿದೂರಂ ಗಣಸಾನನ್ಯಮಯೋಹಂಕಾರ ಶಂಕಾಹರಂ ಸತತಂ
ಮಾಳೈಮಗಲ್ಲಮಪ್ರಭುವರಂ ವೈರಾಗ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯಮಂ

(ಷಡಕ್ಷರಿದೇವ-ಬಸವರಾಜ ವಿಜಯಂ ೧-೧೦)

“ಅರಿವರ್ಗದ್ವಂಸಮಂ ಪೂಣೈಸಗಿ ತಳಿದಂ ಪಂಚಾಂಗಸನ್ಮುತ್ರಮಂಪೊದಿರೆ
ಸತ್ತಂ ಸತ್ತಜಾಪಾಲನೆಯ ನೆಗಳ್ಳುಪಾಯಗಳಂ ಸಾರ್ವಶಕ್ತಿ
ಸ್ವರಣಂ ಕೈಗಣ್ಣಿ ತಂತ್ರೋದಿತಗುಣಗಣಮಂ ತಾಳ್ವಮನಿಷಂಪ್ರಭುತ್ವಂ
ದೊರೆಕೊಂಡೆಮ್ಮೊಳ್ಳನಾದಲ್ಲೆ ಮವಿಯಂ ವಿರಚಿಶ್ರೇಯಮಂಮಾಳ್ಳುದೆಮ್ಮೊಳ್ಳ
(ಷಡಕ್ಷರಿದೇವ-ರಾಜಶೇಖರ ವಿಳಾಸ-೧-೧೨)

ಮತ್ತೆ ಗುಬ್ಬಿಯ ಮಲ್ಲಣಾರ್ಯನ “ವೀರಶೈವಾಮೃತ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ”

“ವಿದ್ಯಾನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವ
ಹೃದ್ಯಮನವನೊಗಟೆಯನಲಾಗ ನೃಪಸಭಾ
ವೇದ್ಯಮಪ್ಪಂತ ವೇದಾಗಮಾರ್ಥ ನಿಘಂಟುಸನ್ನತ” -ಪ್ರಭುಗೀತೆಯಾ

ಆದ್ಯಂತವಾಗಿ ರಚಿಸುತ ಶಿಲಾಶಾಸನದೊಳುವದ್ಯನಹಾ
ತರ್ಕನಿರ್ಣಯಲೇಖಿಸುತ ತದ್ವತೋಮೂರ್ತಿಹೆಸರಾದನಾ
ಮಾಯಿದೇವಪ್ರಭೂತ್ವಮನೇಳೆಯಿಂ (೭-೧೭-೨೦)

ಹೀಗೆ ಅರಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ಶರಣರನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶರಣರು ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ ಆಗಮ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರೆಂಬುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದು ಬರುತ್ತದೆ. “ವೈದಿಕ, ಜೈನ, ಶಾಕ್ತ ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮಗಳ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲತೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶಗಳ ಸಂಘರ್ಷವುಂಟಾದಾಗ ವೀರಶೈವ ಶರಣರು ನೂತನ ದರ್ಶನವನ್ನು ವಿನೂತನ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನುಡಿದು, ನಡೆದು ತೋರಿದರು. ಪರಂಪರೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ನೂತನ ಜೀವನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು. ಭಾರತೀಯ ಧರ್ಮ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ವರೆಗೆಹಚ್ಚಿ ಶುದ್ಧ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ರಂಕಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭಾವನ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಿಟ್ಟರು” ಎಂದು ಡಾ. ಎಸ್.ಎಂ. ವೃಷಭೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಯವರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವ, ಪು. ೮)

“ಯೋಗದ ಎಲ್ಲ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಶಿವಯೋಗದ ತುತ್ತತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲೆ ಅಗ್ರ ಎನಿಸಿರುವ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನಗಳು ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಶರಣರ ವಚನಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇವರ ಹೆಸರು ಹಠಯೋಗ ಪ್ರದೀಪಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಸಹ ಶಿವಶಕ್ತಿ ಸಂಪುಜಾತತ್ವವಾದ ಕುಂಡಲಿನೀ ಯೋಗವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವುದನ್ನು ಅವರ ಕೆಲವು ವಚನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಅನೇಕ ವಚನಗಳನ್ನು ಡಾ. ಇಮ್ಮಡಿ ಶಿವಬಸವ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ (ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಜೀವನ ಡಾ. ಇ.ಬ. ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಪು. ೩೦೦).

ಅಲ್ಲಮನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಕಾರ ವೈಚಾರಿಕತೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ನಿಲುವು ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಔನ್ನತ್ಯಗಳು ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹವುಗಳು... ಪ್ರಭುದೇವ ಯಾವೊಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಧರ್ಮದ ವಲಯಕ್ಕೆ ನಿಲುಕಿದವರಲ್ಲವೆಂಬುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶ. “ಅಲ್ಲಮನನು ಸಕಲ ಸಮಯ ಪ್ರೀತಿ” ಎಂಬ ಚಾಮರಸನ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆತನದು ಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿ ಎಂದು ಡಾ. ಬಿ.ವಿ. ಮಲ್ಲಾಪುರಂವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವುದು ವಿಚಾರಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ (ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟ-೨, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಪು. ೧೯-೨೧).

ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನ ಮತ್ತು ವೇದ

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ವೇದವು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಭುದೇವರಿಗೆ ಉಪನಿಷತ್, ಪುರಾಣಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯವಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಅವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾದ ಅಂಶಗಳಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ವಚನಗಳ ಅಂತರಾರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು. ಶರಣರು ಹೇಳುವ ವಚನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗುರಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಗೂ ಗುರಿಯೊಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಅರಿತರೆ ಶರಣರು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಶರಣರ ವಚನಗಳು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಂತೆ ಅನುಭಾವಿಕ (mystic) ಸಂಗತಿಗಳು, ಭಾಷಾ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿದ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲ. ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಅನುಭವಿಸಿ ಆನಂದಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳು. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಹೊಸ ಮನೋಧರ್ಮ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಇದೇನೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ವಿರೋಧಿಸಿ ಜಗದಾದ್ಯಂತ ಬೆಳೆದ ಬೌದ್ಧ ಜೈನಧರ್ಮಗಳೂ ಚಾರ್ವಾಕಮತವೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆಗಳಿಗೆ ಕುಂದು ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಿಂದಿಸುವವರು ಮಹತ್ವದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ನಿಂದನೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಲ್ಲ. ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಆಹಮಿಕೆಯ ಮೌಢ್ಯವೇ ಕಾರಣವೆಂಬ ಮನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶರಣತತ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಶಿಕೇಂದ್ರದ ಪೂಜ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರ ನೇತೃತ್ವದ ಅನುಸಂಧಾನ ಕ್ರಿಯೆಯೂ ನಾಡಿಗೆ ಮಾಡುವ ಮಹದುಪಕಾರವಾಗಿದೆ. ಸಮನ್ವಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ದೊರೆತಂತಾಗಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶರಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾದ ವೇದಾಗಮಾದಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಉಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲವನ್ನೂ ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಶರಣರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಗಲೇ ವೇದಗಳ ಸತ್ವವನ್ನು ಅಪಾರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾರ್ಥಪರರು ಜನರಿಗೆ ತಪ್ಪು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳು ಅಂತಹ ವೇದಸಿದ್ಧರ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆದ್ದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅದರಂತೆ ಶರಣರು ವೇದದ ಸತ್ವಪೂರ್ಣ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಸಂಧಾನಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಅಪಾರ್ಥಕಲ್ಪನೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಅವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬಯಲ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಯಲ ಕಂಡಿಹೆನೆಂದಡೆ “ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ವಾಂಗುಲ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯ ನೋಡಲು ಮತ್ತೆ “ವಾಚಾತೀತಂ ಮನೋತೀತಂ ಭಾವಾತೀತಂ ಪರಂ ಶಿವಂ” ಎಂಬುದ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡೆ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತೆಂಬ ಶ್ರುತಿಯುಂಟೆ ಕಾಯದ ಜೀವನ ಹೊಲಿಗೆಯ ಬಿಚ್ಚಿ, ನಾದಬಿಂದುವಂ ತಿಳಿದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶಿವನೊಳಗೊಳಬಲ್ಲ ಶರಣನೆ ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಶಿವಯೋಗಿ ಕಾಣಾ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ (ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟ-೨, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ-೧೩೮೪, ಪು. ೪೧೧).

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಋಗ್ವೇದದ ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ವಾಂಗುಲಂ ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದು ಮಹತ್ವವನ್ನು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ವೇದಭಾಷ್ಯಕಾರರಾದ ಭಟ್ಟಭಾಸ್ಕರರು ಈ ಸೂಕ್ತವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ “ವಿರಾಟ್ ಪುರುಷನು ಅಂದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು ಚರಾಚರ ಜಗದ್ ಕರ್ತೃವು ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪವು ಆಗಿದ್ದಾನೆ, ಆದರೆ ತಾನು ಮಾತ್ರ ಈ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಅವನೊಳಗಿದ್ದು, ಸೃಷ್ಟಿಯು ತಾನೆ ಆಗಿದ್ದರೂ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಬಂಧಿತನಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.” “ದಶಾಂಗುಲಂ” ಶಬ್ದದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೃದಯವು ಹತ್ತು ಅಂಗುಲ ಪರಿಧಿಯುಳ್ಳದೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಿರುವನೆಂದು ಆ ಪುರುಷನೇ ವ್ಯಕ್ತ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು “ಪರಮ ಪುರುಷನು ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತನಾಗದೆ ಹತ್ತು ಅಂಗುಲ ಹೊರಗಿರುತ್ತಾನೆಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹತ್ತು ಅಂಗುಲ ಎಂಬುವುದು ಆಳತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅವ್ಯಕ್ತ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಶಬ್ದ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. (Sri Rudra and Purushasuktha by Swami Amrithananda, p. 168)

ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವರು ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವುದು ಈ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಗೆ ಮೀರಿದ ಮಹತ್ತ್ವವಾಗಿದೆ. ಋಗ್ವೇದದ ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತದ ಗಂಭೀರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಅನೇಕ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಫಲಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಯಲ ಪೀಠ ಎಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತ ಪ್ರಪಂಚ. ನಿರ್ವಯಲು

ಎಂದರೆ ಅವ್ಯಕ್ತ ಪರಮಾತ್ಮ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ವಾಚಾತೀತಂ, ಮನೋತೀತಂ, ಭಾವಾತೀತಂ, ಪರಂಶಿವಂ ಎಂಬ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಮಾತು ಮನ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಅತ್ತತ್ತ ಮೀರಿದ ಪರಮಾತ್ಮನು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವನೆಂದು ಯಾವ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾನವ ಅವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕಾಯದ ಜೀವದ ಹೊಲಗೆಯ ಬಿಚ್ಚಿ ನಾದಬಿಂದುವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶಿವನೊಳಗೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಶರಣನೆ ಸಹಜ ಶಿವಯೋಗಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನೇ ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ “ವೇದಾತೀತಂ ಪುರುಷಂ ಮಹಾಂತಂ ಆದಿತ್ಯವರ್ಣಂ ತಮಸಃ ಪರಸ್ತಾತ್ ತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ ಅಮೃತಂ ಇಹ ಭವತಿ- ನಾನ್ಯಪಂಥಾ ವಿದ್ಯತೆ ಆಯನಾಯ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ದೇಹವೇ ಆತ್ಮವೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳೆದು ವ್ಯಕ್ತದಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಶಿವಯೋಗವೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ “ಆತ್ಮತ್ವಿಷ್ಠದ್ವಶಾಂಗುಲಂ” ಎಂದ ಅವ್ಯಕ್ತ ಪರಮಾತ್ಮನು ಮಾನವರ ಅಳತೆಗೆ ನಿಲುಕದವನು ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. (it is immesurable) ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಸಮಷ್ಟಿಯ ಅಳತೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಬಲ್ಲದು. ಅದನ್ನೇ ಋಗ್ವೇದದ ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರಭುದೇವರು ತಮ್ಮ ಮತ್ತೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ-

“ಅಯ್ಯಾ ನೀನು ನಿರಾಳ ನಿರ್ಮಾಯನಾಗಿಜ್ಞೆಯಾಗಿ-
ಆಕಾಶ ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲದಂದು, ಸಾಕ್ಷಿ ಸಭೆಗಳಿಲ್ಲದಂದು
ಸಚರಾಚರವೆಲ್ಲ ರಚನೆಗೆ ಬಾರದಂದು:
ಆಧಾರದೊಳಗಣ ವಿಭೂತಿಯನೆ ತೆಗೆದ ಭೂಮಿಯ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ (ಸೆ?)
ಪಂಚಾಶತ್‌ಕೋಟಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಭೂ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ
ಸುತ್ತಿ ಹರಿದವು ಸಪ್ತಸಾಗರಂಗಳು,
ಎಂಬತ್ತಾರು ಕೋಟಿಯ (ಯುಂ?) ತೊಂಬತ್ತೇಳು ಲಕ್ಷ ಕಾಲ
ಭುವನ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಉದಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ
ಅರವತ್ತಾರು ಕೋಟಿ ತಾರಾಮಂಡಲವೊಂದೆಡೆ
ಬೆಳಗಿ ತೋರಿದ ಹನ್ನೆರಡು ಜ್ಯೋತಿಯ
ನಿಲಿಸಿ ತೋರಿದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭುವನವ-
ಈ ಜಗದ ಜಂಗುಳಿಯ ಕಾವಗೋವಳ ತಾನಾಗಿ
ಸಕಲರ ಅಳಿವಿನ ಉಳಿವಿನ ನಿಜದ ನಿಲವ ನೋಡಿ- ಕಂಡನು
ಗುಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎನುತಿದ್ಧನು:

(ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟ-೨, ಪಿಂಡಜ್ಞಾನಸ್ಥಲ, ಪು.೫,
ವಚನ ಸಂಪುಟ-೮)

ಈ ವಚನವು ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತದ ಬಹಿರಂಗ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಳತೆಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಮಾನವನ ಕೈಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಅಳತೆಯ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಪರಮಾತ್ಮನು ಮಾನವನ ಬಾಹ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ನಿಲುಕನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದಶಾಂಗುಲಂ ಶಬ್ದವನ್ನು ವೇದದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಮತ್ತೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಈ ವಿರಾಟ ಪುರುಷನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭೂಮಿಯಾಕಾಶ ಒಂದು ಜೀವನದುದರ

ಅಲ್ಲಿ ಘನವೇನು ಘನವೆನ್ನದವಂಗೆ? ಕಿರಿದೇನು ಕಿರಿದೆನ್ನದವಂಗೆ?

ಆ ಘನವು ಮನಕ್ಕೆ ಗಮಿಸಿದಡೆ ಇನ್ನು ಸರಿಯುಂಟೆ ಗುಹೇಶ್ವರಾ?

(ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟ-೨, ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ-೨೦, ಪು. ೮)

-ಅದನ್ನೇ ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ತತ್‌ಪುರುಷಸ್ಯ ವಿಶ್ವಮಾಜಾನಮಗ್ರೇ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದು ಮೇಲಿನ ವಚನದ ಪರಿಭಾಷೆಯಂತಿದೆ.

ಪ್ರಭುದೇವರು ಋಗ್ವೇದದ ಅಭಿಮತವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ವಚನ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಣವವನುಚ್ಛರಿಸುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರೆಲ್ಲರೂ

ಪ್ರಣವ ಮಂತ್ರದರ್ಥವ ತಿಳಿದು ನೋಡಿರೇ

ಪ್ರಣವ ನಾಹಂ ಎಂದುದೇ?

ಪ್ರಣವ ಸೋಹಂ ಎಂದುದೇ?

ಪ್ರಣವ ಸೋಹಂ ಎಂದುದೇ

ಪ್ರಣವ ಚಿದಹಂ ಎಂದುದೇ ಎನ್ನದಾಗಿ

ಪ್ರಣವ ಇದಹಂ ಎಂದುದೇ ಎನ್ನದಾಗಿ

ಪ್ರಣವ ಭರ್ಗೋದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ ಎಂದುದು

ಸವಿತು ಪದಮಂಗುಷ್ಠಾತ್ ಭರ್ಗಸ್ತು ಲಿಂಗಮೇವ ಚ

ಧೀಮಹಿ ಪದವಿತ್ರೇಷಾಂ ಗಾಯತ್ರಾಂ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧ:

-ಎಂಬುದಾಗಿ

ಪ್ರಣವದರ್ಥ ತಾನೆ ನಿಮ್ಮ ಮಯವು ಗುಹೇಶ್ವರ.

(ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟ-೨, ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ-೧೩೬೩

ಪು. ೪೦೨)

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣವ ಮಂತ್ರದ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಓಂಕಾರ ಶಬ್ದವನ್ನು ಪ್ರಣವವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ “ಅ”ಕಾರ, “ಉ”ಕಾರ, “ಮ”ಕಾರಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳು ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿವೆ. ಪ್ರಣವ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅಪರಿಮಿತಿ ಅರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ನಡೆದಿದೆ.

“ಅವತ ಇತಿ ಓಂ” ಅಂದರೆ ಯಾವುದು ನಮ್ಮನ್ನು ಅವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅದರ ದುಷ್ಟರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವುದೋ ಅದಕ್ಕೆ “ಓಂ” ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥವೆ ಶಿರೋಪನಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿ “ಪ್ರಾಣಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಪರಮಾತ್ಮನಿ ಪ್ರಣಾಮಯತೀತಿ ತಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಣಮ” ಅಂದರೆ ಯಾವುದರಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣ ವೃತ್ತಿಯು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುವುದೋ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಣವ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಣವಕ್ಕೆ ಪಾಣಿನಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂತೆ ಅಫಲು ಅಂದರೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದುದು ಎಂದು ‘ಅವ’ಧಾತುವಿನಿಂದ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಿಂದ ಪಾರುಗಾಣಿಸುವುದು ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದೆ. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ೧. ರಕ್ಷಣ, ೨. ಗತಿ, ೩. ಕಾಂತಿ, ೪. ಪ್ರೀತಿ, ೫. ತೃಪ್ತಿ, ೬. ಅವಗಮ, ೭. ಪ್ರವೇಶ, ೮. ಶ್ರವಣ, ೯. ಸ್ವಮಯಾರ್ಥ, ೧೦. ಯಾಚನ, ೧೧. ಇಚ್ಛಾಕ್ರಿಯಾ, ೧೨. ಇಚ್ಛೆಯಾಮ, ೧೩. ದೀಪ್ತಿ, ೧೪. ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ೧೫. ಆಲಿಂಗನ, ೧೬. ಅವಹಿಂಸಾಯಾತ್, ೧೭. ಅವದಾನ, ೧೮. ಭೋಗ, ೧೯. ವೃದ್ಧಿ -ಹೀಗೆ “ಓಂ” ಶಬ್ದದ ಮೂಲಧಾತುವಿನ ಮೇಲೆ ಅರ್ಥವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ವೇದದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಇರುವುದನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದು. “ಓಂ”ಕಾರವೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಪ್ರಣವ ತತ್ವದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದಂತಹ ‘ಪ್ರಣವೋಪನಿಷತ್’ ಎಂಬ ಉಪನಿಷತ್ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾಂಡುಕ್ಯ ಉಪನಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿ “ಓಂ ಇತ್ಯೇದದಕ್ಷರಮಿದಂ ಸರ್ವಂ” ಅಂದರೆ “ಓಂ”ಕಾರವೇ ಅವಿನಾಶಿ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೂ, ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿ “ಓಂ ಇತ್ಯೇತದಕ್ಷರಂ ಉದ್ಗೀತ ಮುಪಾಸೀತ - ಓಂ ಇತಿಶ್ರೀಮದ್‌ಗಾಯತ್ರಿ ತವ್ಯೋಪ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮ್” ಅಂದರೆ ಓಂಕಾರ ಮತ್ತು ಉದ್ಗೀತ ಎರಡು ಒಂದೇ, ಯಾವುದು ಅವಿನಾಶಿಯೋ ಅದು ಓಂಕಾರವೆಂದಿದೆ. ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿ “ಓಂಕಾರ ಏವೇದಂ ಸರ್ವಂಕಾರ ಏವೇತ ಸರ್ವಂ” ಅಂದರೆ ಓಂಕಾರದಿಂದಲೇ ಸರ್ವ ಶಬ್ದವು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಅದೇ ಸರ್ವಸ್ವ ಎಂದಿದೆ. ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿ “ಓಂ ಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಓಂ ಇತಿಯೇ ಸರ್ವಂ” ಅಂದರೆ ಓಂಕಾರವೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಓಂಕಾರವೇ ಸರ್ವ ಜಗತ್ತು ಎಂದಿದೆ. ಹಾಗೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಓಂ ಇತ್ಯೇಕಾಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಅಂದರೆ “ಓಂ” ಎಂಬ ಒಂದು ಅಕ್ಷರವೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದೆ. ಓಂಕಾರ ಶಬ್ದದ ಮೇಲೆ ಋಷಿಮುನಿಗಳು ಅಪರಿಮಿತ ಅರ್ಥ

ವೈಭವವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಶಬ್ದವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥ ನೀಡುವಂತಹ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಕಂಡುಬಂದಾಗ ಪ್ರಭುದೇವರು ಪ್ರಣವದ ಅರ್ಥವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥೈಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಣವ ಹೇಗೆ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆನಿಸಿದೆಯೋ ಅದರಂತೆ ಲಿಂಗ ಶಬ್ದವು ಪ್ರಣವವೆಂದು, ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಖುಗ್ಗೇದದ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಸಮಾವಿಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇದೆ. ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ, “ಓಂ ಭೂಃ - ಓಂ ಭುವಃ - ಓಂ ಸುವಃ - ಓಂ ಮಹಃ - ಓಂ ಜನಃ - ಓಂ ತಪಃ - ಓಂ ಸತ್ಯಂ” ಈ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಏಳು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದು ತತ್ವದ ರಹಸ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಂತ್ರವು ಮುಂದುವರಿದು **ತತ್ ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ ಭರ್ಗೋದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ ಧಿಯೋ ಯೋನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ||** ಅಂದರೆ ನಾವು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನನ್ನು ಜ್ಞಾನದೀಪ್ತಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸೋಣ. ಆ ಸರ್ವಶಕ್ತನು ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ಅರಿವನ್ನು ಚೇತನಗೊಳಿಸಲಿ ಎಂದಿದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮರ ಏಕತ್ವದ ಅರಿವು ಮೂಡಿರಬೇಕು ಎಂಬ ವೇದಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಭುದೇವರು ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಮರಸದ ತತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಈ ವಚನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಪ್ರಭುದೇವರು ಅನೇಕ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಆರು ಚಕ್ರಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಗುದಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಧಾರ ಚಕ್ರ, ಪೃಥ್ವಿ ಎಂಬ ಮಹಾಭೂತ ಎಂಬ ವಚನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ “ಉನ್ನತೋಚ್ಚೇತಿ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದ ಮೇಲೆ ಸಹಸ್ರದಳ ಪದ್ಮ ಅಲ್ಲಿ ಅಮೃತವಿಹುದು, ಅಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವು ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನು” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಪ್ರಣವ ತತ್ವವು ಪಿಂಡಾಂಡದಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರದ ಸಾಧನಾ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. “ಆಧಾರ, ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ, ಮೇಣಪೂರ, ಸ್ಥಾನವನರಿಯಲು ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಾಳವೈದುವದೇ? ಇದನ್ನರಿವರಾರೋ? ಬೇರೆ ಮತ್ತೆ ಅರಿಯಲುಂಟೆ ಹೇಳಾ? ಸಹಸ್ರದಳ ಕಮಲದ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿವೆ ಅಮೃತ ಸ್ವರವನರಿದು ಒಡಿಕೊಂಬುದು ಹಿರಿದು ಗುಹೇಶ್ವರ.” ಹೀಗೆ ಪ್ರಣವ ಮತ್ತು ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರಗಳ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆಯೇ ಅವರ ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬ ಎರಡು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಯಜುರ್ವೇದದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ವೇದಗಳ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿವೆ. ಆದರೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಭುದೇವರು ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅದರ ಅಂತರಾರ್ಥವನ್ನು ಕರೆಗತಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷತ್ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ “ಅನೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕ ಹುಸಿ. ಲಿಂಗವಿದ್ಯಾ ಶಾಖೆಗೆ (ಶಾಖಿನಲ್ಲಿ) ಪ್ರಳಯವುಂಟೆ, ಭಕ್ತರ ಭಾವದಲ್ಲಿರ್ಪನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಗುಹೇಶ್ವರನು (ಅ.ವ.ಚ. ವ. ೭೭) ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ. ಕರೋಪನಿಷತ್ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹಾಗೂ ವಿರಾಟ ಸ್ವರೂಪದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಉಪನಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಹಾವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹುಸಿ ಎಂದಿರುವುದು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಈ ವಚನದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅವರ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಅಣುವಿಗಿಂತಲೂ, ಮಹತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಮಹತ್ತು ಇದು ಕರೋಪನಿಷತ್‌ನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾತು. ಇದರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥ ಪರಮಾತ್ಮ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಇದ್ದಾನೆ, ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ, ಬಹು ಬೃಹತ್ತಾಗಿ ಬಹುತರ ಈ ಮಾತು ಅನುಭವಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಮುತ್ತ. ಆದರೆ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರಥಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಭಾವಿಸಲು ಆಗದು, ಅದು ಭಕ್ತಿ ಪೋಷಕವು ಅಲ್ಲ, ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವರು ಈ ಶ್ಲೋಕ ಹುಸಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಭಕ್ತರ ಭಾವದಲ್ಲಿರ್ಪನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಗುಹೇಶ್ವರ:

ಲಿಂಗವು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸೀಮಿತವೆಂದೇನಲ್ಲ. ಅದು ಇಲ್ಲ ಎಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಅದು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಇದೆ, ಆದರೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಅದು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಇಲ್ಲ. ಭವಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಮಾಯಾಂಧಕಾರವು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಲಿಂಗವು ಅವರಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗದು. ಆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತು. ಆದರೆ ಭಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಭಾವವು ಶುದ್ಧವಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ತುಂಬಿದೆ. ಲಿಂಗದ ಒಲವಿದೆ ಆದುದರಿಂದ ಆ ಲಿಂಗವು ಅವರಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಆ ಲಿಂಗವು ಅಲ್ಲಿ ಇದೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. (ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನ-ನಿರ್ವಚನ, ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ-೭೭)

ಈ ಶ್ಲೋಕ ವಾಕ್ಯದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಿಲುವು ಅಣುವಿಗಿಂತ ಅಣು, ಮಹತ್ತಿಗಿಂತ ಮಹತ್ತು ಎಂದೇ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು

ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಂತಹ ವಾಕ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ (ಮಹಾನಾರಾಯಣ ಉಪನಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಹ ಬರುತ್ತದೆ.) ಪ್ರಭುದೇವರು ಪರಮಾತ್ಮನ ನಿಲುವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ,

“ಚಿತ್ತವೆಂಬ ಬಿತ್ತು ಬಲಿದು ಎರಡಾದಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗವೆಂಬ ಕಳೆ ಅಂಕುರಿಸಿ ಮೂರ್ತಿಯಾಯ್ತು. ಆ ಮೂರ್ತಿಯ ಘನತೆಯ ನೆನೆದು ಉಪಮಿಸಬಾರದು, ನೋಡಿದರೆ ಮೂರ್ತಿ, ಹಿಡಿದಡೆ ಬಯಲು, ಆ ಮೂರ್ತಿ ಮೂರ್ತಿಯೊಳಗಡೆ ಈರೇಳು ಲೋಕದ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆ, ಆ ಕಳೆಯೇ ಬೆಳಗು ತಾನೆ ನಮ್ಮ ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗ ಲೀಲಾಮೂಲದ ಪ್ರಥಮ ಭಿತ್ತಿ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಚನವು ಅಣು ಮತ್ತು ಮಹತ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಮತ್ತೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ “ಮರದೊಳಗಣ ಪತ್ರ ಫಲಂಗಳು ಮರಕಾಲವಶದಲ್ಲಿ ತೋರುವಂತೆ ಹರನೊಳಗಣ ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವಭಾವಂಗಳು ಹರಭಾವದಿಚ್ಛೆಗೆ ತೋರುವವು, ಲೀಲೆಯಾದೊಡೆ ಉಮಾಪತಿ, ಲೀಲೆ ತಪ್ಪಿದಡೆ ಸ್ವಯಂಭೂ-ಗುಹೇಶ್ವರ.”

ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಶ್ರುತಿ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಶ್ರುತಿ ತತ್ವವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಬಿಬ್ಬಿ ಬಾಚಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ “ಒಂ ಪ್ರಮಥದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯನಿರಾಲಂಭ ಮೂರ್ತಿ ಜಗತ್ ಸೃಷ್ಟಿತ ಕಾರಣವಾಗಿ ತತ್ ಆದಲ್ಲಿ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಸಾಕಾರ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಲೀಲೆ ಸಂಭವವಾದಲ್ಲಿ ಅಣುವಿಂಗಿ ಅಣು ಮಹತ್ತಿಂಗಿ ಮಹತ್ತು ಲಿಂಗಕರಂಡ ಆತ್ಮಸುಗಂಧ ನೀನಾದೆಯಲ್ಲ ಏಕಾಂಕಧರ ಸೋಮೇಶ್ವರ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಶರಣರ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಿಲುವನ್ನು ಅಣುವಿಂಗಿ ಅಣು, ಮಹತ್ತಿಂಗಿ ಮಹತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವ ಅನೇಕ ವಚನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಭುದೇವರು ಈ ಶ್ರುತಿ ಹುಸಿ ಎಂದಿರುವುದು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶ್ರುತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಆಳವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ ಪ್ರಭುದೇವರು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಮಾನವರ ಅಳತೆಗೆ ಸಿಗದ ಪರಾತ್ಪರ ವಸ್ತುವೆಂಬುದನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಾ, ಹುಸಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹುಸಿ ಶಬ್ದವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಲ್ಪನೆ ಬೇರೆ ಇರಬೇಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿರುವವರಲ್ಲಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಖ್ಯಾತರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ “ಆತ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಕಲ ಚರಾಚರ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪನೆ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಸಚರಾಚರವೆಲ್ಲ ಆತ್ಮನ ಉಪಾಧಿ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. (ಸಜಾತಸ್ಯ ಜಂತೋಃ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ

ಸ್ಥಂಭ ಪರಿಯಂತಸ್ಕ ಪ್ರಾಣಜಾತಸ್ಕ ಗುಹಾಯಾಹ್ವದಯೇ ನಿಹಿತ ಆತ್ಮಭೂತಃ ಸ್ಥಿತ ಇತ್ಯರ್ಥಃ) (ಕ.ಉ.ಶಾ.ಭಾ. ೧-೨). ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಭುದೇವರ ನಿಲುವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಅದ್ವೈತ ವೇದಾಂತಿಗಳು, ಪ್ರಭುದೇವರು ಸಹ ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧರ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅಣುರೂಪ ಮತ್ತು ಮಹಾರೂಪ ಎಂಬ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ನಂತರ ಬಂದ ವೈಷ್ಣವ ಪಂಥದ ಆಚಾರ್ಯರು ಈ ಶ್ರುತಿ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅವ್ಯಕ್ತ ಪರಮಾತ್ಮ ಅಣುರೂಪ. ವ್ಯಕ್ತ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಮಹದ್‌ರೂಪವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಬರುವಂತಹ ತತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಕಾರಣ ಮೇಲಿನ ಶ್ರುತಿಗೆ ಅಂತಹ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಅದು ಹುಸಿ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿರುತ್ತಾರೆ; ಎನ್ನಬಹುದು. ಪ್ರಭುದೇವರ ನಿಲುವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಮಹತ್ತಿನ ಸ್ಫೋಟ ಅಂದರೆ Big Boss ಆಧಾರವೆಂದು ನ್ಯೂಟನ್‌ನ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಐನ್‌ಸ್ಟೀನ್‌ನ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅವರುಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಹೊಸ ಸಿದ್ಧಾಂತವೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತ ತತ್ವಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ಅವ್ಯಕ್ತತತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾರ್ಗ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕಪ್ಪು ರಂಧ್ರ ಅಂದರೆ Block hole ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

"Among the pregnant production of the general theory of relativity was the possibility that objects exists with gravitational fields so intense that nothing, not even their own light can escape them."

ಈ ಶಬ್ದದ ರಚನೆಯು (Block Hole) ಅಮೇರಿಕಾದ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾದಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಜಾನ್ ಆರ್ಕಿಬಾಲ್ಡ್ ವೀಲರ್ ಅವರಿಂದ ೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ವಿವರಣೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. (World Treasury of physics, Astronomy and Mathematics; Timothy perris, p. 216-217)

ಮೇಲ್ಕಂಡ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧಕರ ಅಭಿಮತಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವೂ ಪ್ರೇರಕವೂ ಆದಂತಹ ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿರುವಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳು ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವುದನ್ನು

ಕಾಣಬಹುದು. ಶರಣರ ವಚನಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಶಂಕರ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ “ಒಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ” ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಎರಡು ವಚನಗಳು “ಧರೆಯಾಕಾಶ” ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮತ್ತೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಯಜುರ್ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಹಾಗೆಯೇ “ಅಣೂರಣೀಯ” ವಚನದಲ್ಲಿ ಕರೋಪನಿಷತ್ ಮತ್ತು ಮಹಾ-ನಾರಾಯಣೋಪನಿಷತ್‌ನಿಂದಲೂ “ಅಯ್ಯ ವಿಶ್ವತೋಚಕ್ಷು” ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ ಮತ್ತು ಮಹಾನಾರಾಯಣೋಪನಿಷತ್‌ನಿಂದಲೂ ‘ಪ್ರಣವವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವ’ ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ ಉಪನಿಷತ್‌ನಿಂದಲೂ ಕೆಲವು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ವಚನಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಅದರಂತೆ ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳ ಹಾಗೂ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ತತ್ವಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು, ಅವರ ವಚನಗಳು

“ಕಣ್ಣಳ ಬೆಳಗ ಕಟ್ಟಿಸಬಾರದು ಕರ್ಣದ ನಾದವ ವರ್ಣಿಸಬಾರದು,
ಜಿಹ್ವೆಯ ರುಚಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದಿತ್ತು
ಮತಿಗೆ ಮಹಾಘನವಪ್ಪ ಸುಪುಷ್ಪ ನಾಳದ
ಸುಯಿಧಾನವ ಪ್ರಮಾಣಿಸಬಾರದು, ಅಣುರೇಣು
ತೃಣ ಕಾಷ್ಠದೊಳಗೆ ಭರಿತ ಮನೋಹರ, ನಿಂದನಿರಾಳ ಗುಹೇಶ್ವರ”

(ಅ.ವ.ಚ. ವ-೨೭೩)

ಮತ್ತು

“ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೊಳಗೆ ಬೆಳಗುವ, ಮಹಾಬೆಳಗಾಗಿ ಹೊಳೆವ - ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ
ದಳಗಳಿಲ್ಲವ ಮೀರಿ ನೆಳಲ ನುಂಗಿದ ಬಿಸಿಲಿನೊಳಗೆ ಚಂದ್ರಮನುದಯ, ಜಲಧಿ
ನಳಯದ ಬೆಳಸ ಹೇಳಲು ಅಗಲಿಳವಲ್ಲ, ಆಳು ಅಳ್ವನ ನುಂಗಿ ಏಳು ಭುವನವ
ದಾಂಟಿ ಗುಹೇಶ್ವರನಿಂದ ನಿಲವು ಹೊರಗು ಒಳಗಿನ ನುಂಗಿತ್ತು. (ಅ.ವ.ಚ. ೨೨೯)
ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಪರಾಪರವೆಂದಂದು ಅಣುರೇಣು ತೃಣ ಕಾಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ
ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶಿವನೆಂದಂದು ಇಂತು-ಕ್ಷಣವೇದಿ ಅಂತರಂಗವ ಛೇದಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಗಣಿತ
ಅಕ್ಷೇಶ್ವರ ತಾನೆಂದಂದು ಅರಿವು ಪ್ರಣವ ಪ್ರಭೆಯ ಮೇಳಣಪರಂಜ್ಯೋತಿ ತಾನೆಂದುದ
ಕಾರಣ ಗುಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು ಉಪಮಾತೀತನು” (ಅ.ಪ್ರ. ವ. ೨೭೫).

ಮತ್ತು

“ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೀವು ತಿಳಿದು ನೋಡಿರೆ, ಅನ್ಯವಿಲ್ಲ ಕಾಣರಣ್ಣ ಅರಿವು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ತದ್ಗತವಾಗಿಯದೆ. ಅನ್ಯಭಾವವ ನನೆಯದೆ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನು ಎಚ್ಚರ ಬಲ್ಲೆಡೆ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನಯವು ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವು” (ಅದೇ, ವ. ೩೭೬).

ಮತ್ತು

“ಇಲ್ಲವೆ ಮೇಲೊಂದು ಉಂಟೆಂಬ ಪರಿಭಾವ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎನ್ನದೆ ತಾನೆ ನಿಂದಿತ್ತು ನೋಡಾ. ತನ್ನಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಕೃತಿಯ ತಾನೆ ಹಿಂಗಿಸಲು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಜ್ಞಾನ ಉದಯಿಸಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂದ ನಿಜಪದವ ಗುಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಲ್ಲ.” (ಅದೇ, ವ. ೩೭೮) ಮುಂತಾದ ವಚನಗಳ ಮೇಲೆ ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ವಿಶ್ವರೂಪನು, ಸರ್ವ ಪ್ರೇರಕನು ವಿಶ್ವ ಕರ್ಮಾದಿ ನಾಮ ಪ್ರಭೇದಗಳುಳ್ಳವನು ಆದ ವ್ಯಷ್ಟವು ಸಕಲ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿದನು, ಸಕಲ ಚರಾಚರ ಜಗತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸೇರಿದವು, ಅವನು ಬೇರೆಯಲ್ಲ, ಜಗತ್ತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ.

(ದೇವ ಸ್ವಷ್ಟಾ ಸವಿತಾ ವಿಶ್ವರೂಪಃ ಪುಷೋಷ ಪ್ರಜಾಃ ಪುರುಧಾ ಜಜೌನಃ

ಇಮಾ ಚ ವಿಶ್ವಾ ಭುವನಾನ್ಯಸ್ಯ ಮಹದ್ವೇವನಾಮ ಸುರತ್ಪಮೇಕಂ)

(ಋಗ್ವೇದ, ೩.೫೫.೧೯)

ಮತ್ತು

ಎಲೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಯೇ ನೀನಲ್ಲದೆ ಈ ಸಕಲ ಜಗತ್ತನ್ನು ಆವರಿಸಿರುವವರು ಇನ್ನಾರು ಇಲ್ಲ. ಸಕಲ ಜಗತ್ತು ನೀನೇ ಜಗದತಿರಿಕ್ತನು ನೀನೆ.

(ಪ್ರಜಾಪತ ನ ಸ್ವದೇತಾನ್ಯನ್ಯೋ ವಿಶ್ವಾ ಜಾತಾನಿ ಪರಿತಾ ಬಭೂವ

ಯತ್ಕಾಮೋಗ್ರೇ ಜುಹುಮಸ್ತನ್ನೋ ಅಸ್ತು ವಯಂ ಸ್ಯಾಮಪತಯೋರಯೀಣಂ”

(ಋಗ್ವೇದ, ೧೦-೧೨೧-೧೦)

ಮತ್ತು

ಚರಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳ ಸಕಲ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಪರತತ್ವವು ಒಂದೇ ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

(ವಿಶ್ವೇದೇತೆ ಜನಿಮೋ ಸಂವಿವಿಕ್ತೋ ಮಹೋದೇವಾನ್ಫಿ ಭೃತ್ರೀ ನ ವ್ಯಥೇತೆ

ಏಜದ್ಧುವಂ ಪತ್ಯತೆ ವಿಶ್ವಮೇಕಂ ಚರತ್ವತತ್ತಿ ವಿಷ್ಣುಂ ವಿಜಾತಂ)

(೩.೫೪.೮)

ಮತ್ತು ಈಶ್ವರನು ಒಬ್ಬನೇ ಅವನು ವಿಶ್ವರೂಪನು, ಯಾವ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

(ಯಾದ್ಯಗೇವ ದದೃಶೇ ತಾದ್ಯಗುಚ್ಯತ ಸಂಘಾಯಯಾ ದಧೀರೇ ಧ್ಯಯೋಷ್ಣಾ
ಮಹೀ ಮಸಭ್ಯಮುರುಷಾ ಮುರಾಜ್ರಯೋ ಭೃಹತ್ಸುವೀರ ಮನ ಪಚ್ಚುತಂ ಸಹ
(೫.೪೪.೬)

“ವ್ಯಕ್ತರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ಯಾವುದನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದು ಸೃಷ್ಟಿಗೆ
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಕ್ತವಾದ ಪರತತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿರುತ್ತದೆ.”

(ಯಸ್ಯಾನಿಶ್ಚಾ ದುಹಿತಾ ಔತ್ಸಾಸ ಕಸ್ತಾಂ ವಿದ್ವಾನ್ ಅಬಿಮನ್ಯಾತ್ ಅಂಧಾಂ
ಕತರೋ ಮೇನಿಂ ಪ್ರತಿ ತಂ ಮುಜಾತೇಯ ಈಂ ವಹಾತೇ ಯ ಈಂ ವಾವರೇಯಾತ್ಃ)
(ಋ.ಸಂ. ೧೦.೨೭.೧೧)

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಚನಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಋಗ್ವೇದದ ಸೂಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಅರ್ಥಸಂಬಂಧ-
ವಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ವೇದಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರಭುದೇವರ ಮೇಲೆ
ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲವು ವಚನಗಳ
ಮೇಲೆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ

“ಅಕ್ಷರವ ಬಲ್ಲವೆಂದು ಅಹಂಕಾರವೆಡೆಗೊಂಡು
ಲೆಕ್ಕಗೊಳ್ಳರಯ್ಯ, ಗುರುಹಿರಿಯರು ತೋರಿದ
ಉಪದೇಶದಿಂದ ವಾಗ್ದೈತ್ಯವನೆ ಕಲಿತು
ವಾದಿಪರಲ್ಲದೆ ಆಗು-ಹೋಗಿಂಬುದನರಿಯದೆ
ಭಕ್ತಿಯನ್ನರಿಯಲು, ಯುಕ್ತಿಯನ್ನರಿಯರು
ಮುಕ್ತಿಯನ್ನರಿಯಲು ಮತ್ತೂ ವಾದಕ್ಕಿಳಿಸುವರು
ಹೋದರು ಗುಹೇಶ್ವರ ಸಲಕೊಂಡಮೊರಿಗೆ”

(ಸ.ವ.ಸಂ-೨, ವ. ೬೯)

ಮತ್ತು

“ಅದ್ವೈತವನುಡಿದು ಅಹಂಕಾರಿಯಾದೆನಯ್ಯಾ
ಬ್ರಹ್ಮವ ನುಡಿದು ಭ್ರಮಿತನಾದೆನಯ್ಯಾ
ಶೂನ್ಯವನುಡಿದು ನಾನು ಸುಖ ದುಃಖಕ್ಕೆ
ಗುರಿಯಾದೆನಯ್ಯಾ ಗುಹೇಶ್ವರ ನಮ್ಮ ಶರಣ
-ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ನಾನು-
-ಸದ್ಭಕ್ತನಾದೆನಯ್ಯಾ”

(ನ.ವ.ಸಂ.-೨, ವ. ೮೫)

ಮತ್ತು

ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ತೊಟ್ಟಲೊಳಗೆ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಶಿಶುವ ಮಲಗಿ
ಸಕಲ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ನೇಣಕಟ್ಟಿ

ಹಿಡಿದು ತೂಗಿ ಜೋಗುಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಭ್ರಾಂತಿ
ಎಂಬ ತಾಯಿ, ತೊಟ್ಟಿಲು ಮುರಿದು ನೇಣು ಹರಿದು
ಜೋಗುಳ ನಿಂದಲ್ಲದೇ ಗುಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವ ಕಾಣಬಾರದು”

(ಸ.ವ.ಸಂ-೨, ವ. ೪೬೦)

ಮತ್ತು

“ಉಪಮೇ ಉಪಮಿಸಲರಿಯದೆ ಉಪಮಾತೀತವೆನುತ್ತಿದ್ದಿತು, ಅರಿವು ಅರಿವಿನ
ಮರೆಯಲಿದ್ದುದನರಿಯಲರಿಯದೆ ಪರಾಪರವೆಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು, ಧ್ಯಾನ
ಧ್ಯಾನಿಸಲರಿಯದೆ ಧ್ಯಾನ ರೂಪಾತೀತವೆಂದು ತಥ್ಯಾನಗೊಂಡಿತ್ತು, ಜ್ಞಾತ್ಯು ಜ್ಞಾನ
ಜ್ಞೇಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನಾವ ಜ್ಞಾನವೋ? ವೇದ ವಿಜ್ಞಾನವೆಂದುದಾಗಿ ತತ್ತ್ವಮಸಿ ವಾಕ್ಯಂಗಳೆಲ್ಲವೂ
ಹುಸಿಯಾಗಿ ಹೋದವು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವೆಂದುದಾಗಿ ದ್ವೈತಾದ್ವೈತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಂಹಾರವಾಗಿ
ಹೋದರು ಬಂದೂ ಬಾರದ ನಿಂದ ನಿರಾಳ ಗುರುಗುಹೇಶ್ವರ” (ಸ.ವಂ.ಸಂ-೩,
ವ. ೬೫೨)

ಮತ್ತು

“ಅರಿವರಿತು ಬೆರವು ಹತ್ತಿತೆಂಬ ಜ್ಞಾನವಿದೇನೋ? ನಾಹಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ
ತಾನಾರೋ? ಕೋಹಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಾರೋ? ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸೋಹಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ
ಮುನ್ನ ತಾನೇನಾಗಿದ್ದನೋ? ಇದಹಂ ಎಂಬ ಹಮ್ಮಿನ ಮೂಲೆ ಇದೇನು ಹೇಳಾ?
ನಿಶಬ್ದಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಉಚ್ಚತೇ ಎಂಬ ಶಬ್ದವಿಡಿದು ಬಳಲುನ ಕಾರಣವಿದೇನು ಹೇ
ಗುಹೇಶ್ವರಾ...” (ಸ.ವ.ಸಂ-೨, ವ. ೬೬೦)

ಮುಂತಾದ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು
ಓದುವುದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆಂಬುದನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯಯಮವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದನ್ನು
ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ವಿಚಾರಧಾರೆಗೆ ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳ ಅನುಭಾವದ ಪ್ರಭಾವ ಮುದ್ರೆ
ಇರುವುದನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದು. “ನಾಯಮಾತ್ಮಾಪ್ರವಚನೇನ ಲಭ್ಯೋ ನ ಮೇಧಯಾ
ನ ಬಹುನಾ ಶ್ರುತೇನ! ಯಮೇವೈಷ ವ್ಯಣುತೇ ತೇನ ಲಭ್ಯಃ ತಮೇವೈಷ ಆತ್ಮಾವಿವ್ಯಣುತೇ
ತನೂಂ ಸ್ವಾಮ್||” ಅಂದರೆ ಆತ್ಮವು ವೇದಾಧ್ಯಯನ ದ್ವಾರಾ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯ
ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಧಾರಣಾದಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದರಿಂದ
ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಯಾರು ತನ್ನನ್ನು ಮರೆತು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯುತ್ತಾರೋ
ಅವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕಠ ಮತ್ತು ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು
ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲೂ ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ
ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು “ಯಾರು ಯಾವ ಹೂವಿನಂತಹ ಅಂದರೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ

ಮಾತ್ರ ಹಿತವಾಗಿರುವಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೊ ಅವರು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು. ಫಲ ಸ್ತುತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಡದ ಮಾತನ್ನು ಅಲಿಸದವರು ಬಯಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಮುಳುಗಿರುವವರು. ಸ್ವರ್ಗಸುಖ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳು ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖದ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಯಸುವವರು ಅಂತಹ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವವರು, ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖ ಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಿಗೆ ಕರ್ಮಯೋಗ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಸಾಧನೆಯ ಅರಿವು ಮೂಡಿಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಿದೆ. (ಗೀತೆ, ಅಧ್ಯಾಯ-೨, ಶ್ಲೋಕ-೪೨, ೪೩, ೪೪)

ಪ್ರಭುವಿನ ವಚನ ಮತ್ತು ಆಗಮಗಳು

ಪ್ರಭುದೇವರಿಗೆ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಅನುಭವವಿತ್ತೆಂಬುದು ಅದರ ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದವರಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ಅವರ ವಚನಗಳಿಂದಲೂ, ಅವರನ್ನು ಓಲೈಸಿದ ವಚನಕಾರರು ಮತ್ತು ಕವಿಗಳ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ

“ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಂದುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗಿಯು ಸ್ವಭಾವ
ಪುಣ್ಯಪಾಪವೆಲ್ಲರಿಗಿಯು ಸ್ವಭಾವ, ಮಹಾಶಿವತತ್ವದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದ ಶಿವಭಕ್ತರು

ಆಗಮತತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದಡೇನು ಪುಣ್ಯಪಾಪವಿಲ್ಲದಾಗಿ ಅವರು
ಮಹಾನುಭಾವರು ಆದಡೇನು? ಲೋಕದ ಪರಿಯೇ ಅಲ್ಲ ಇದ
ಲೋಪದಪರಿಯೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳನೇನೆಂಬೆ ಗುಹೇಶ್ವರ”

(ಸ.ವ.ಸಂ.೨, ವ. ೭೫)

ಮತ್ತು

“ಘನತರವಾದ ಚಿತ್ರದ ರೂಪ ಬರೆಯಬಹುದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣವ ಬರೆಯಬಹುದೆ
ಅಯ್ಯಾ? ದಿವ್ಯಾಗಮಗಳು ಹೇಳಿದ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯ ಮಾಡಬಹುದಲ್ಲದೇ ಭಕ್ತಿಯ
ಮಾಡಬಹುದೆ ಅಯ್ಯಾ? ಪ್ರಾಣವಹ ಭಕ್ತಿಯ ತನ್ಮಯನೀನು, ಈ ಗುಣವುಳ್ಳಲ್ಲಿ
ನೀನಿಹೆ, ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ ನೀನಿಲ್ಲ ಗುಹೇಶ್ವರ” (ಸ.ವ.ಸಂ.೨, ವ. ೭೯)

ಮತ್ತು

“ಆಗಮ ಪುರುಷರಿರ ನಿಮ್ಮ ಆಗಮ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಯ್ತಲ್ಲ

.....
.....

ಯತ್ರ ಶಿವಸ್ತತ್ರ ಮಾಹೇಶ್ವರನೆಂದು ಹೇಳಿತ್ತು ಮುನ್ನ
ಅಂತು ಭಕ್ತ ನಿತ್ಯಸತ್ಯ ಸನ್ನಿತ ಗುಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ”

(ಸ.ವ.ಸ-೨, ವ.೧೧೩)

ಎಂಬ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಆಗಮದ ಪರಿಚಯವಿರುವುದನ್ನು ಅದರ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಗುರುತಿಸಿರುವಂತೆ “ಅರಿವರಿತು” ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ; ಉತ್ತರವಾತುಲಾಗಮದ “ನಿಶಬ್ದಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಉಚ್ಯತೇ” ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು “ಅಂತರಂಗದೊಳಗೆ ಲಿಂಗ” ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ; ವಾತುಲೋತ್ತರ ಆಗಮದ “ಲಿಂಗಸ್ಥಲಂ ಶಿವಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಜೀವಾಂಗಸ್ಥಲಂ ಭವೇತ್” ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು “ಅರಿವಿನ ನಿರಿಗೆಗಾಣದ” ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ; ವೀರಾಗಮದ “ಪೂಜಾಕೋಟಿ ಸಮಮ್ ಸ್ತೋತ್ರಂ, ಸ್ತೋತ್ರಕೋಟಿ ಸಮಂ ಜಪಃ ; ಜಪಕೋಟಿಸಮಂ ಧ್ಯಾನಂ, ಧ್ಯಾನಕೋಟಿ ಮನೋಲಯಃ” ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು “ಪರುಷದ ಪುತ್ಥಳಿಗೆ” ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ; ವೀರಾಗಮದ “ಲಿಂಗಮಧ್ಯೆ ಜಗತ್ ಸರ್ವಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಸಚಿರಾಚರಂ” ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು “ವರವೇಶದ ವಿಭೂತಿ” ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ; ವೀರಾಗಮದ “ವೇದವೃದ್ಧ ವಯೋವೃದ್ಧ ಶಾಸ್ತ್ರವೃದ್ಧ ಬಹುಶೃತಾಃ. ಇತ್ಯೇತೇ ಧನವೃದ್ಧಸ್ಯ ದ್ವಾರೇ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಕಿಂಕರಾಃ” ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮಾವಿಷ್ಣುಗೊಳಿಸಿರುವುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಮಹಾಮನೆ, ಜೂನ್ ೨೦೦೨). ಈ ಉಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೆಲವು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಮವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ, ಅದು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅದರ ಗುರುತಾರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದೇ ಅದರ ಉದ್ದಿಷ್ಟವಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ವೀರಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ದೀಕ್ಷಾ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೀರಶೈವ ಸಾಧನಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದವರಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಥಮ ಸೋಪಾನ. ಅದನ್ನೇ “ದಿವ್ಯ ಆಗಮಗಳು ಹೇಳಿದ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯ ಮಾಡಬಹುದು” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ದೀಕ್ಷೆಯ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕಾರಣಾಗಮದಲ್ಲಿ “ದೀಯತೇ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಃ, ಕ್ಷೀಯತೇ ಚ ಮಲತ್ರಯಂ, ದೀಯತೇ ಕ್ಷೀಯತೇ ಯಸ್ಮಾತ್ ಸ ದೀಕ್ಷೇತಿ ನಿಗದ್ಯತೇ”. (ಕ್ರಿಯಾಪಾದ ಪಟಲ ೧.೧೨) ಎಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ ಧೀಯತೇ ಎಂದರೆ ಶಿವಜ್ಞಾನವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುವುದು. ಕ್ಷೀಯತೇ ಎಂದರೆ ಮಲತ್ರಯಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ದೀಕ್ಷಾಸಂಸ್ಕಾರವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದೆ. ಅದೇ ಆಗಮದಲ್ಲಿ ಅದರ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ “ತನುತ್ರಯಗತಾನಾದಿ ಮಲತ್ರಯಮಸೌ ಗುರುಃ. ದೀಕ್ಷಾತ್ರಯೇಣ

ಸಂಧ್ಯಾ ಲಿಂಗತ್ರಯಮುಪಾದಿಶೇತ್” ಎಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ ವೀರಶೈವ ದರ್ಶನದ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರು ವಿಧವಾದ ದೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಮಾನವನಿಗೆ ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಕಾರಣವೆಂಬ ಮೂರು ದೇಹಗಳಿದ್ದು, ಸ್ಥೂಲ ದೇಹಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಲವು, ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹಕ್ಕೆ ಮಾಯಾ ಮಲವು, ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಆಣವ ಮಲವು ಅವ್ಯತವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಚಂದ್ರಚ್ಛಾನ್ಯಾಗಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆಣವಂ ಮಾಯಿಕಂ ಜೈವ ಕಾರ್ಮಿಕಂ ಚ ಯಥಾಕ್ರಮಮ್. ಮಲತ್ರಯಮನಾದಿದಂ ತನುತ್ರಯಗತಂ ಭವೇತ್ (ಕ್ರಿಯಾಪಾದ, ಪಟಲ-೨).

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಮೋಕ್ತವಾದ ಷಟ್ಸ್ಥಲ, ಪಂಚಾಚಾರ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಾವರಣದ ವಿವರಣೆಗಳು ಅಂತರ್‌ಗರ್ಭಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದು. ಎಲ್ಲ ದರ್ಶನಗಳ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಆಗಮಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಎಲ್ಲಾ ತತ್ವದ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥವು ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ-

“ತಸ್ಯಾತ್ಮವಾರ್ಥ ಸಂಯುಕ್ತಂ ಪರಮಾರ್ಥವಭೋಧಕಮ್

ಸೂಕ್ಷ್ಮತಂತ್ರಂ ಮಾಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮತತ್ವಾವಭಾಸಕಮ್

(ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಮ, ಕ್ರಿಯಾಪಾದ, ೧.೧೩)

ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಶರಣರ ವಚನಗಳ ಮೇಲೆ ವೇದಾಗಮಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಗಾಢವಾಗಿ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಚನಗಳ ಅಂತರಾರ್ಥವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯದಿರುವ ಕಾರಣ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಭಾವದಿಂದ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದು ದುರದೃಷ್ಟಕರ ಸಂಗತಿ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಶರಣರನ್ನು ವೇದಾಗಮ ವಿರೋಧಿಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆಗಿಂತ ಅರಿವಿನ ಮದದ ಮಾಯೆ ಮುಸುಕಿರಬಹುದೇನೋ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಪರಿಯ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಕಂಡವರಲ್ಲ, ಸಾಮರಸ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸರ್ವದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಹಾನುಭಾವಿಗಳು.

ಈ ಬಗೆಗೆ ಗಣ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಪಾವಟೆ ಅವರ ಅಭಿಮತ ಸರ್ವಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಬಹುದು.

"The influence of the Brahmanic was so great, that the Agamic literature was lost to the world. The great Basava then preached and spread doctrine of the agamas and thus there was their revival in Karnataka, The Agama however could not be totally ignored even by Brahmins" (Shivagamas, pg. 16).

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಶ್ರುತಿ ಆಗಮಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು, ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ-

“ಆರು ಬಣ್ಣದ ಮೃಗವು ತೋರಿಯಾಡತ್ತು ಬಯಲ
ಮೂರು ಲೋಕದೊಳಗೆ ಸಾರಿ, ಹೆಜ್ಜೆಯ ನೋಡಿ
ತೋರಿಯ ಬೆಂಬಳಿವಿಡಿದು ತೋಹಿನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು ಮೃಗವು,
ಸೋಹಂ ಸೋಹಂ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಿತು, ಇಹಪರವ
ಮೀರಿ ನಿಂದಿತ್ತು ತೋರಲಿಲ್ಲದ ಬಿಲ್ಲು ಬೇರೆನಿಸದ
ಬಾಣ ಅರುಹಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕುರುಹು ಬಾಣಸವ
ಮಾಡಿ ತೆರಹಿಲ್ಲದ ಪಾದಕದಲ್ಲಿ (ಶಾಖದಲ್ಲಿ)
ಅಡಿಗೆಯ ಮಾಡಿದ ಬೋನವ ಅರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿದ
ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸುಖಿಯಾದ ಗುಹೇಶ್ವರ” (ಅ.ವ.ಚಂ. ವ. ೬೬೪)

“ಅನುಭವ ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಪರಾತ್ಪರವೆಂದರಿದು ಆಣೋರಣೇಯಾನ್
ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್ ಎಂದು ಅಣುರೇಣು ತೃಣಕಾಷ್ಠದೊಳ್ಳೊಡಿ ತೇನ ವಿನಾ
ತೃಣಾಗ್ರಪಿ ನ ಚಲತಿ” ಎಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸದಾಶಿವನೆಂದರಿದು, ಇಂತು ಕ್ಷಣ
ವೇದಿ ಅಂತರಂಗವ ವೇದಿಸಲ್ಪೆ ಆಗಣಿತ ಅಕ್ಷೇಶ್ವರ ತಾನೆಂದು ಪ್ರಣವ ಪ್ರಭೆಯ
ಮೇಳನ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ತಾನೆಂದರಿದ ಕಾರಣ ಗುಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ
ಶರಣನುಪಮಾತೀತನು.

ಮತ್ತು

“ಜ್ಞಾನದ ಉದಯವೆ ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನದ ಶೂನ್ಯವೇ ಐಕ್ಯ,
ಇಂತಿಜ್ಞಾನದಾದ್ಯಂತವನರಿವೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಈಶ್ವರ ನೋಡಾ,
ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ:

“ಚಿದೋದಯಶ್ಚ ಸದ್ಭಕ್ತೋ ಚಿತ್ಕೊನ್ಯಂಚೈಕಮೇವ ಚ
ಉಭಯೋರೈಕೈವಿಜ್ಞೇಯಾತ್ಸರ್ವಜ್ಞಮೀಶ್ವರಃ”
ಎಂಬುದಾಗಿ

ಇಂತೀ ಷಟ್ಸ್ಥಲದೊಳಗಾದ್ಯಂತವಡಗಿಹ ಭೇದವ
ನೀ ನಲ್ಲದನ್ನರತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಗುಹೇಶ್ವರಾ”

ಮತ್ತು

“ದ್ರವ್ಯ ನೀನು, ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥ ನೀನು, ಪದ ನೀನು,
ಪದಾರ್ಥ ನೀನು ಸಕಲ ನೀನು ನಿಷ್ಕಲ ನೀನು, ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲಾತ್ಮಕ
ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶಿವನಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯ ಭಿನ್ನಭವವುಂಟೆ? ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲ ತತ್ತ್ವಗಳು

ನಿಮ್ಮೊಳ್ಗೆ ಸಮಾಸಮನ್ನೆದುವೆವೆಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂಗದ ಮೇಲೆ
ಸರ್ವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೊಡುವೆ ನೋಡಾ ಅದೆಂತೆಂದಡೆ
“ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥಂ ಚ ಮಹಾದೇವೋ ದ್ರವ್ಯರೂಪೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ
ಇತಿ ಮೆ ಭೇದನಂ ನಾಸ್ತಿ ಸರ್ವಯಾಪೋಸ್ತದಾಶಿವಃ
ಇಂತೆಂಬುದಾಗಿ ನಾದ ನೀನು, ಬಿಂದು ನೀನು,
ಕಳೆ ನೀನು, ಕಳಾತಿತ ನೀನು ಗುಹೇಶ್ವರಾ”

“ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ನಿರವಯವಿಂಡ ಪರವಸ್ತುವಿನತ್ತಣೆಂದುದಯಿಸಿ,
ನಿಂದ ನಿಲವನರಿದು ಭಕ್ತಿ,
ಗುರುಪ್ರಸನ್ನವಿಡಿದು ಮಾಹೇಶ್ವರ
ಲಿಂಗಪೂಜೆಯವಿಡಿದು ಪ್ರಸಾದಿ
ಸ್ವಾನುಭಾವ ವಿವೇಕವಿಡಿದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ,
ಸ್ವಯಾನಂದವಿಡಿದು ಶರಣ-
ಸೋಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ ಎಂದು ಆಂಗೈಕ್ಯ,
ಇಂತೀ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿ, ನಿಂದ ನಿಲವನೀ ಬಲ್ಲೆಯಲ್ಲದೆ,
ಲೋಕದ ಸಂದೇಹ ಮಾನವರೇನ ಬಲ್ಲರು ಗುಹೇಶ್ವರಾ”
“ನೇತ್ರ ದೇವೋ ನ ಚಾಪರಃ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯುಂಟಾಗಿ
ನೇತ್ರವು ಪರಶಿವಲಿಂಗ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು
“ನೇತ್ರಃ ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೇ ವಪುಃ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯುಂಟಾಗಿ
ನೇತ್ರವು ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ದೇಹವು.

“ನೇತ್ರ ಮಧ್ಯೋದ್ಧವಂ ಲಿಂಗಂ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯುಂಟಾಗಿ
ನೇತ್ರವು ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ.

“ನೇತ್ರ ಮಧ್ಯಜ ಚಿತ್ತುಖಂ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯುಂಟಾಗಿ
ನೇತ್ರವು ಪರಶಿವೇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಗುಹ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಣಿವಾಸಮಕ್ಕು.
“ದ್ವಿನೇತ್ರ ಕುಚಯೋರ್ಲಿಂಗಂ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯುಂಟಾಗಿ
ನೇತ್ರವು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದ ಹಸ್ತಗಳಿಗೆ ಪಿಡಿದ ಕುಚಂಗಳಕ್ಕುಂ
“ಚಕ್ಷುಶ್ಚ ಶಿವ ಪುಷ್ಪಂಚ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯುಂಟಾಗಿ
ನೇತ್ರವು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅವಿರಳ ಪುಷ್ಪಮಕ್ಕುಂ.
“ಲಿಂಗಜ್ಯೋತಿಶ್ಚ ನೇತ್ರಯೋ” ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯುಂಟಾಗಿ
ನೇತ್ರಗಳು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ಅಖಂಡಜ್ಯೋತಿಯಕ್ಕುಂ
“ಲಿಂಗಾಭಿಷೇಕಂ ಚಕ್ಷುಶ್ಚ” ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯುಂಟಾಗಿ
ನೇತ್ರಗಳು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕವ ಮಾಡುವ ಕಳಸಂಗಳಕ್ಕುಂ.
“ಲಿಂಗಸ್ಯ ಸಾಯಕಂ ನೇತ್ರಂ” ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯುಂಟಾಗಿ

ನೇತ್ರಗಳು ಲಿಂಗವನೊಳಗಮಾಡಿಕೊಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ಬಾಣಗಳಕ್ಕೂ.

“ಚಕ್ಷುರ್ಲಿಂಗಸ್ಯ ಚಾಕ್ಷುಷಿ” ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯುಂಟಾಗಿ
ನೇತ್ರಗಳು ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯ ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲದೆ ಸ್ವಯಕ್ಕೆ ನೇತ್ರವಿಲ್ಲ
ಈ ನೇತ್ರಗಳು ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯ ನೋಡ ಬೇಡ ಕೋಸದಿಂ
ಭಾವ ಮನ ವ್ಯಕ್ತೀಲೈಸಿ ನಚ್ಚ ದೃಷ್ಟಿಯಯಂ ನೋಳ್ವ (ನೋಚಿ)
ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಶರಣಂಗಳಲ್ಲದೆ ಲೋಗರಿಗೆಲ್ಲಿಯದೊ?
ಇದು ಗುಹ್ಯಕ್ಕೆ ಗುಹ್ಯ, ಗೋಪ್ಯಕ್ಕೆ ಗೋಪ್ಯ ; ರಹಸ್ಯಕ್ಕೆ ರಹಸ್ಯ
ಈ ನೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯ ಗುಹೇಶ್ವರನೇ ಬಲ್ಲನಲ್ಲದೆ
ಕಣ್ಣು ಗೆಟ್ಟಣ್ಣಗಳವರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು, ನೋಡಾ”

ಈ ವಚನಗಳ ಮೇಲೆ ಆಗಮದ ಛಾಯೆ ಇರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು
ಸೂಕ್ತಾ ಗ್ರಮದಲ್ಲೆ:

“ಶಿವಸ್ತು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಲಕ್ಷಣಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ
ಪೂಜ್ಯ-ಪೂಜಕಭಾವೇನ ನಿರ್ಗುಣಃ ಸಗುಣೋಭವತ್ ||
ಸ ಚ ಪಂಚವಿಧಃ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಸಾದಾಖ್ಯಾದಿಪ್ರಭೇದತಃ |
ಪರಾಶಕ್ತಾದಿಶಕ್ತ್ಯೋಶ್ಚ ಬಿಂದುನಾದಸ್ವರೂಪಯೋಃ
ಮೇಲನೇ ಶಿವತತ್ತ್ವಸ್ಯ ಸಾದಾಖ್ಯಂ ಸಮಜಾಯತ ||”

ಅಂದರೆ ಸತ್-ಚಿತ್-ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಶಿವನೇ ಪರಮೇಶ್ವರನು, ನಿರ್ಗುಣನಾದ
ಅವನು ಪೂಜ್ಯಪೂಜಕ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸಗುಣನಾದನು. ಅವನು ಸಾದಾಖ್ಯಗಳ
ರೂಪದಲ್ಲಿ ಐದು ವಿಧವಾದನು. ಬಿಂದು-ನಾದ ಸ್ವರೂಪಿಯರಾದ ಪರಾಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು
ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ಸಮಿಲನದಿಂದ ಸಾದಾಖ್ಯ ತತ್ತ್ವವಾಯಿತು. ಶಿವನೊಂದಿಗೆ ಅವಿನಾಭಾವ
ಸಂಬಂಧವಿರುವ ಪರಾಶಕ್ತಿಯೇ ಬಿಂದು ಅಂದರೆ ಜಗತ್ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲ ಕಾರಣ.
ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ಆದಂತಹ ಪರಿಣಾಮವೇ ನಾದ ಮತ್ತು

“ಏಕೋ ರುದ್ರಃ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಃ ಪರಮಾತ್ಮಾ ಸನಾತನಃ
ಪುರುಷಃ ಶಾಶ್ವತಃ ಸ್ಥಾನುರೋರ್ಧ್ವರೇತಾಸ್ಮಿಯಂಬಕಃ”

ಅಂದರೆ ರುದ್ರನೊಬ್ಬನೇ. ಅವನು ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು,
ಸನಾತನನು, ನಿತ್ಯನು, ಅವನೇ ಪುರುಷನು, ಸ್ಥಾನು, ಮುಕ್ತೆಣ್ಣು ಎನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದೇ
ಸೂಕ್ತಾ ಗ್ರಮ

“ತದೇತತ್ ತ್ರಿವಿಧಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಸ್ಥೂಲಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಪರಂ ತಥಾ
ಲಿಂಗಮೂರ್ತ್ಯಾದಿಭೇದೇನ ದೃಶ್ಯಂ ಸ್ಥೂಲಮಿತಿ ಸ್ಪೃತಮ್
ಯೋಗಿಭಿರ್ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಾ ಯದ್ಧೇಯಂ ತತ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮಮುಚ್ಯತೇ

**ನಿತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಚಿದಾನಂದಮವ್ಯಯಂ ಕೇವಲಸುಖಮ್
ಯದ್ರೂಪಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಭಕ್ತ್ಯೌ ಪಟ್ ಸ್ಥಲವತ್ಕೃಭಿ?**

ಅಂದರೆ ಶಿವತತ್ವವು ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಪರವೆಂದು ಮೂರು ವಿಧ. ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಆಕಾರಭೇದಗಳಿಂದ ಕಾಣುವುದೆ ಸ್ಥೂಲವೆನಿಸಿದೆ. ಯಾವುದು ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡುವುದೋ ಅದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಿತ್ಯವು ಸತ್ಯವು ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪವು ವ್ಯಯರಹಿತ ಕೇವಲ ಆನಂದಮಯವಾದ ಸರ್ವಾತೀತ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳ ಯಾವುದೋ ಅದನ್ನೇ ಪರವೆಂದು ಷಟ್ ಸ್ಥಲ ತತ್ವಾಚರಣೆಯ ಭಕ್ತರು ಅರಿಯಬೇಕೆಂದು ಎಂದಿದೆ. (ಸೂಕ್ಶ್ಮಗ್ರಾಮ, ಕ್ರಿಯಾಪಾದ, ಪು. ೧೬)

ಮತ್ತು

“ಬಿಂದುಃ ಶಕ್ತಿಃ ಶಿವೋ ನಾದಃ ಶಿವಾಶಕ್ತಾತ್ಮಕಂ ಜಗತ್”

ಬಿಂದುವೇ ಶಕ್ತಿ, ಶಿವನೇ ನಾದ, ಶಿವಶಕ್ತಾತ್ಮಕವಾದುದೇ ಜಗತ್ತು
ಮತ್ತು

“ಬಿಂದು ನಾದಾತ್ಮಕಂ ಲಿಂಗಂ ಜಗತ್ ಕಾರಣಮುಚ್ಯತೇ”

ಬಿಂದು ನಾದಾತ್ಮಕವಾದ ಲಿಂಗವೇ ಈ ಜಗತ್ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮದಲ್ಲಿ

**“ದೇಹಿನಿರ್ಗುಣ ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ದೇಹಃ ಸಗುಣಮುಚ್ಯತೇ
ಏವಂ ಏವ ವಿಜ್ಞಾನೀಯಾತುಭಯೋರ್ಭೇದೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ”**

(ಸೂಕ್ಶ್ಮಗ್ರಾಮ)

ಮತ್ತು

**“ನೀಶೂನ್ಯಂ ನಿರಾಮಯಂ ತತ್ತ್ವಾತೀತಂ ನಿರಂಜನಮ್
ನಿರ್ಭೇದನಾದರೂಪಂ ಚ ನಿರ್ನಾಮತತ್ತ್ವರೂಪಕಂ
ನೀಶೂನ್ಯಂ ಚ ನಿರಾಲಂಭಂ ಚ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪಕಮ್”**

(ವೀರಾಗಮ)

ಶಿವನು ಶೂನ್ಯಾತೀತನು ನಿರಾಮಯನು ತತ್ತ್ವಾತೀತನು ನಿರಂಜನನು ಭೇದ ರೂಪವಾದಂತಹ ಅಂಡಸ್ವರೂಪನು ತತ್ತ್ವರೂಪಕನು, ನಿರಾಲಂಭನು ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪನು ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

ಮತ್ತು

**“ಸರ್ವೇಶಾಂ ದೇಹರ್ಭೇದೋಸ್ತಿ ಆತ್ಮಭೇದೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ
ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ದೇಹ ಬೇಧವಿದೆ ಆದರೆ ಆತ್ಮಭೇದವಿಲ್ಲ”**

(ವಾತುಲಾಗಮ)

“ಯಥಾ ಘೃತೇ ಘೃತಂ ನೃಸ್ಯಂ. ಕ್ಷೀರೇ ಕ್ಷೀರಂ ಜಲೇ ಜಲಂ
ಕೇವಲತ್ವಂ ಯಥಾ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ನ ಕಿಂಚಿದಪಿ ತದ್ಭವೇತ್”

ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ, ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಲು, ಜಲದಲ್ಲಿ ಜಲ ಒಂದುಗೂಡಿ ಅಭಿನ್ನವಾಗುವವೋ ಹಾಗೆ ಜೀವಾತ್ಮಪರಮಾತ್ಮರನ್ನು ವ್ಯವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೂ ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ, ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಲು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಬೆರೆದು ಅಭಿನ್ನವಾದಂತೆ ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಚನಗಳು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಆಗಮೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಪ್ರಭುದೇವರಿಗೆ ಆಗಮ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಶರಣರ ವಚನಗಳಿಗಿಂತ ಆಗಮ ಮತ್ತು ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಭಾವವು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ತಂತ್ರಗಳ ಪ್ರಭಾವ

ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಸಾಧನೆಗೆ ಲೌಕಿಕ ಮತ್ತು ಅಲೌಕಿಕ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ ಸಾಧನೆಯೇ ಬುನಾದಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಗೆಗೆ ಪಾತಂಜಲಿಯ ಯೋಗಸೂತ್ರವೇ ಆದ್ಯ ಕೃತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸೂತ್ರಗಳು ಪತಂಜಲಿಯಿಂದ ರಚನೆಯಾದವುಗಳಲ್ಲ. ಪಾತಂಜಲಿಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಸೂತ್ರಗಳ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಯೋಗತತ್ವದ ಅನುಸಂಧಾನವು ಸಿಂಧು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿತ್ತೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. (Origin of Indian Thought by Sri S.K. Raveendranath Rao, p. 2)

ಯೋಗಿಕ ಶೀಘ್ರ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಕುಂಡಲಿನಿಯೋಗವು ಸೂಕ್ತವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಯೋಗಸಿದ್ಧರದಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಗ ಸಾಧನೆ ಯಾವ ಜಾತಿ, ಮತ, ಲಿಂಗ, ದೇಶ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಸಾಧಿಸಬಹುದೆಂದು ತಂತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಿದೆ. ಹಠಯೋಗವು ಕುಂಡಲಿನಿಯೋಗ ಸಾಧನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಭುದೇವರು ತಂತ್ರ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಸಿದ್ಧ ಪುರುಷರು. ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದವರು ಅವರನ್ನೇ ವೈಮಕಾಯವೆಂದು ಪರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಗೋರಖನಾಥನಿಗೆ ಲೋಹಕಾಯನೆಂದು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾತುಗಳು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಾದವುಗಳಲ್ಲ. ಯೋಗಸಾಧನೆಯ ಪರಿಣಾಮವು ಪಾತಂಜಲಿಯ ಯೋಗ

ವಿವರಣೆಗಿಂತ ಕುಂಡಲಿನಿಯೋಗ ಹಿರಿದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದವರು ಪ್ರಭುದೇವರು. ಅವರ ವಚನ ಹೀಗಿದೆ.

“ಅಷ್ಟಾಂಗ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಯಮನಿಯಮಾಸನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ,
ಪ್ರತ್ಯಹಾರ ಎಂಬ ಧ್ಯಾನಧಾರಣ ಸಮಾಧಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಯೋಗವುಂಟು.
ಅಲ್ಲಿ ಅಳಿದು ಕೊಡುವುದೊಂದು ಯೋಗ, ಅಳಿಯದೆ ಕೊಡುವುದೊಂದು
ಯೋಗ, ಈ ಎರಡು ಯೋಗದೊಳಗೆ,
ಅಳಿಯದೆ ಕೊಡುವ ಯೋಗವು ಅರಿದು ಕಾಣಾ ಗುಹೇಶ್ವರಾ”

(ಸ.ವ.ಸಂ. ೨, ವ. ೨೫೭)

ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಅಳಿಯದೆ ಕೊಡುವ ಯೋಗ ಕುಂಡಲಿನಿ ಯೋಗವೆಂದು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು. ಕುಂಡಲಿನಿ ಯೋಗವನ್ನು ಷಟ್ ಚಕ್ರ ನಿರೂಪಣೆಯೆಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಪ್ರಭುದೇವರು ಕುಂಡಲಿನಿಯ ಯೋಗಸಿದ್ಧರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಅನೇಕ ವಚನಗಳು ಸಮರ್ಥನೆ ನೀಡುತ್ತವೆ.

“ಗುಡಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಧಾರ ಚಕ್ರ, ಪೃಥ್ವಿ ಎಂಬ ಮಹಾಭೂತ
ಚತುಕೋಣೆ ಚೌದಳ ಪದ್ಮ, ಅಲ್ಲಿ ಇಹ ಅಕ್ಷರ ನಾಲ್ಕು- ವ, ಶ, ಷ, ಸ
ಅದರ ವರ್ಣ ಸುವರ್ಣ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಧಿದೇವತೆ ದಾಕ್ಷಾಯಿಣಿ
ಅಂಗ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಾಷ್ಟಾನ ಚಕ್ರ, ಅಪ್ಪುವೆಂಬ ಮಹಾಭೂತ,
ಧನುರ್ಗತಿ, ಷಡ್ವಳಪದ್ಮ, ಅಲ್ಲಿ ಇಹ ಅಕ್ಷರ ಆರು- ಬ, ಭ, ಮ, ಯ, ರ, ಲ
ಅದರ ವರ್ಣ ಪಚ್ಚಿ ವರ್ಣ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಧಿದೇವತೆ ಬ್ರಹ್ಮನು
ನಾಭಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಣಿಪೂರಕವೆಂಬ ಚಕ್ರ ತೇಜವೆಂಬ ಮಹಾಭೂತ
ತ್ರಿಕೋಣೆ, ದಶದಳ ಪದ್ಮ, ಅಲ್ಲಿ ಇಹ ಅಕ್ಷರ ಹತ್ತು
-ಡ, ಢ, ಣ, ತ, ಥ, ದ, ಧ, ನ, ಪ, ಫ
ಅದರ ವರ್ಣ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಧಿದೇವತೆ ವಿಷ್ಣು
ಹೃದಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅನಾಹತಚಕ್ರ, ವಾಯುವೆಂಬ ಮಹಾಭೂತ
ಷಟ್ಕೋಣೆ, ದ್ವಾದಶದಳ ಪದ್ಮ, ಅಲ್ಲಿ ಇಹ ಅಕ್ಷರ ಹನ್ನೆರಡು-
ಕ, ಖ, ಗ, ಘ, ಙ್ಗ, ಚ, ಛ, ಜ, ಝ, ಞ, ರ, ಠ
ಅದರ ವರ್ಣ ಕುಂಕುಮವರ್ಣ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಧಿದೇವತೆ ಮಹೇಶ್ವರನು.
ಕಂಠಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶುದ್ಧಿಚಕ್ರ, ಆಕಾಶವೆಂಬ ಮಹಾಭೂತ ವರ್ತುಲಾಕಾರ
ಷೋಡಶದಳ ಪದ್ಮ, ಅಲ್ಲಿ ಇಹ ಅಕ್ಷರ ಹದಿನಾರು
ಅ, ಆ, ಇ, ಈ, ಉ, ಊ, ಋ, ೠ, ಓ, ಒ,
ಎ, ಏ, ಓ, ಔ, ಅಂ, ಆ
ಅದರ ವರ್ಣ ಶ್ವೇತವರ್ಣ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಧಿದೇವತೆ - ಸದಾಶಿವನು.

ಭೂಮಧ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರ, ಮನವೆಂಬ ಮಹಾಭೂತ,
ತಮಂಧಾಕಾರ, ದ್ವಿದಳಪದ್ಮ, ಅಲ್ಲಿ ಇಹ ಅಕ್ಷರವೆರಡು, - ಹಂ. ಕ್ಷಂ
ಅದರ ವರ್ಣ ಮಾಣಿಕ್ಯ ವರ್ಣ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಧಿದೇವತೆ - ಶ್ರೀ ಗುರು
ಉನ್ನತಿಯೋತಿ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದ ಮೇಲೆ ಸಹಸ್ರದಳ ಪದ್ಮ,
ಅಲ್ಲಿ ಅಮೃತವಿಹಿದು
ಅಲ್ಲಿ “ಓಂ”ಕಾರ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವು ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನು.

(ಸ.ವ.ಸಂ. ೨, ವ. ೧೮೮)

ಮತ್ತು

“ಸಾಸಿರದಂಟನೆಯ ದಳದಲ್ಲಿ ಬೇಚರಿ ಚೆಲ್ಲಣಗಟ್ಟಿ ವಾಸುಕಿಯ ಘಮಾಮಣಿ
ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವದ ಕಂಡೆ, ಅಸುರರೆಲ್ಲ ತಮತಮಗಂಜಿ ಪಸರಿಸಿ ಮುಂದೆ ನಡೆವಲ್ಲಿ
ನಾಸಿಕ ಮನವ ಮುಸುಕುವುದ ಕಂಡೆ, ತಾ ಸುಖ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಸುಖಮುಖ
ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಗೋಸಾಸಿರ ನಡೆಗಟ್ಟಿವು: ಗುಹೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮವ ನೆರೆದೆನಾಗಿ

(ಸ.ವ.ಸಂ. ೨, ವ. ೨೬೦)

ಮತ್ತು

ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಅಭಿವನು ಸ್ವಾಯತ,
ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನು ಸ್ವಾಯತ,
ಮಣಿಪೂರಕದಲ್ಲಿ ಮೃಡನು ಸ್ವಾಯತ,
ವಿಶುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸದಾಶಿವನು ಸ್ವಾಯತ,
ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಶಾಂತತೀತನು ಸ್ವಾಯತ,
ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವು, ವೈಷ್ಣವ ವೈಷ್ಣವ - ಕೂಡಿದಂತೆ

(ಸ.ವ.ಸಂ. ೨, ವ. ೨೮೩)

ಮತ್ತು

“ಆರು ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಅರಿದಿಹನೆಂಬ ಆಜ್ಞಾನ-ಜಡರುಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿರೂ
ಅಂದೆಂತೆಂದಡೆ:

ಆಧಾರ ಚಕ್ರ ಪೃಥ್ವಿ ಸಂಬಂಧ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವೃದ್ಧಿದೇವತೆ
ಆಹಾರ ಲಿಂಗವ ಪಿಡಿದು ಯೋಗಿಯಾಗಿ ಸುಳಿದ:
ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನಚಕ್ರ ಅಪ್ಪುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಿಷ್ಣು ಅಧಿದೇವತೆ
ಗುರುಲಿಂಗವ ಪಿಡಿದು ಜೋಗಿಯಾಗಿ ಸುಳಿದ
ಮಣಿಪೂರಕ ಚಕ್ರ ಅಗ್ನಿಯ ಸಂಬಂಧ; ಅಲ್ಲಿಗೆ ರುದ್ರನಧಿದೇವತೆ.
ಶಿವಲಿಂಗವಪಿಡಿದು ಶ್ರವಣನಾಗಿ ಸುಳಿದ

ಅನಾಹತ ಚಕ್ರ ವಾಯು ಸಂಬಂಧ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಈಶ್ವರನಧಿದೇವತೆ,
ಜಂಗಮ ಲಿಂಗವ ಪಿಡಿದು ಸನ್ಮಾಸಿಯಾಗಿ ಸುಳಿದ
ವಿಶುದ್ಧಚಕ್ರ ಆಕಾಶ ಸಂಬಂಧ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸದಾಶಿವನಧಿದೇವತೆ,
ಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗವ ಪಿಡಿದು ಕಾಳಾಮುಖಿಯಾಗಿ ಸುಳಿದ
ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರ ಪರತತ್ವ ಸಂಬಂಧ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪರಶಿವನಧಿದೇವತೆ.
ಮಹಾಲಿಂಗವ ಪಿಡಿದು ಪಾಶುಪತಿಯಾಗಿ ಸುಳಿದ,
ಇಂತೀ ಆರು ದರುಶನಗಳು ಒಂದೆಡೆ ಅಂಗಳದ ಹೋಗಲೀಸಿರಿ,
ಆ ಲಿಂಗ ನಿಮಗಿಂತಪ್ಪವು?

ಇದು ಕಾರಣ, ಮುಂದಿರ್ದ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ತ್ರಿವಿಧ

ಸಂಬಂಧವನರಿಯದೆ

ಷಟ್‌ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತರಾದೆವೆಂಬ ಭ್ರಷ್ಟರ ನೋಡಾ - ಗುಹೇಶ್ವರಾ.

(ಸ.ವ.ಸಂ. ೨, ವ. ೯೧೩)

“ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿದು, ಕುಂಡಲಿಯ ಸ್ಥಾನವನರಿದು,
ಅಂಡಲಿವ ಅಧೋಗಮನ ವಾಯುವ ಊರ್ಧ್ವ ಮುಖವ ಮಾಡಿ
ಷಡಂಗಲವನೊತ್ತಿ ಊರ್ಧ್ವವಾಯುವನಧೋಮುಖಕ್ಕೆ ತಂದು
ಉತ್ತರ ಪೂರ್ವ ದಕ್ಷಿಣ ವನಗತಿಗಳಿದು ಪಶ್ಚಿಮ ಸುಷುಮ್ನೆಯಲ್ಲಿ
ಮನಶಕ್ತಿ ಸಂಧಾನ ಸಂಯೋಗದಿಂದ
ಸಹಸ್ರದಳ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ನಾಡಬ್ರಹ್ಮವನ್ನೆದಿ

ಮಹಾವಾಸನಾಮೃತವ ದಣಿಯುಂಡು ತ್ರಿ ಸಂಧಾನ ಒಂದಾದ ಬಳಿಕ
ಆತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮನು ಇಂತಾಗಿ,

ಅಂತರಾತ್ಮ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ - ಬರಲಾಗದು.

ಅಂದೆಂತೆಂದಡೆ: ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೆಂದು ಮರಳಿ ಮಾನವನಷ್ಟದೆ?

ಅದೇ ಪಾತಕ

ಹಸಿದವನಮೃತವನುಂಡು, ಮರಳಿ ಹಸಿದು, ಉಂಡಿಹೆನೆಂದಡೆ ಇದೇ
ಪ್ರಕೃತಿ ಗುಣ.

ಇದು ಕಾರಣ- ಪರಮಾತ್ಮನು ತಾನಾದಾತನು,

ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಏಕೀಭವಿಸಿರಬೇಕು, ಗುಹೇಶ್ವರ” (ಅ.ವ.ಸಂ. ವ. ೮೩೧)

ಈ ಮೇಲಿನ ವಚನಗಳು ಕುಂಡಲಿನಿ ಯೋಗ ಸಾಧನೆಯ ವಿವರಣೆಯನ್ನು
ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತವೆ. (ಕುಂಡಲಿನಿ ಶಕ್ತಿಯ ಜಾಗರಣ ತತ್ವವನ್ನು ಸರ್
ಜಾನ್ ಉಡ್‌ರೂಫ್‌ರವರ The Serpent Power, ಗೋಪೀಕೃಷ್ಣರವರ “ಕುಂಡಲಿನಿ
ಯೋಗ”, ಸ್ವಾಮಿ ಶಿವಾನಂದರ “ಕುಂಡಲಿನಿಯೋಗ” ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು
ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದು.)

ವೀರಶೈವರು ಅನುಸರಿಸುವ ಯೋಗವು ಶಿವಯೋಗವೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿದೆ. ಶಿವಯೋಗವು ಕುಂಡಲಿನಿ ಯೋಗವನ್ನೇ ಆವಲಂಬಿಸಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುದೇವರ ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ತಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರದ ಯೋಗಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪದಿಸುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ಹೀಗೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಶಿವಬಸವ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಹೀಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿವಯೋಗ ಸಾಕಾರ-ನಿರಾಕಾರ ಎರಡನ್ನು, ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮೇಳೈಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಪರಮ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರಾಕಾರವೆಂದೂ, ಗುಣರಹಿತವೆಂದೂ ಬೋಧಿಸುವ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ, ಈ ಶಿವಯೋಗಪಥ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವ್ಯಕ್ತ ಮಾರ್ಗ. ಅಂತೆಯೇ ಈ ಶಿವಯೋಗವು ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವೂ ಅಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಸಗುಣ ದೈವವನ್ನು ಪರಮ ಸತ್ಯವೆಂದು ಉಪಾಸಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗವು ಕೇವಲ ನಿರ್ಗುಣ ಹಾಗೂ ನಿರಾಕಾರದಲ್ಲೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗವು ಕೇವಲ ಸಗುಣ ಹಾಗೂ ಸಾಕಾರದಲ್ಲೂ ಪರ್ಯವಸಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವೀರಶೈವ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಾಧಕನು ಉಪಾಸಿಸುವ ಹಾಗೂ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿರುವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಸಾಕಾರ-ನಿರಾಕಾರಗಳ ಸಂಗಮವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗೋಪಾಸನೆಯ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗೋಪಾಸನೆಯ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತಿ-ಜ್ಞಾನವೆರಡನ್ನೂ, ಭಾವಲಿಂಗೋಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಬಹಿರಂಗೋಪಾಸನೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲೂ, ಅಂತರಂಗೋಪಾಸನೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗದಲ್ಲೂ ವಿಶ್ವೋಪಾಸನೆ ಭಾವಲಿಂಗದಲ್ಲೂ, ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಭಕ್ತ-ಮಹೇಶಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಸ್ಥಲವೆಂದೂ, ಶರಣ-ಐಕ್ಯಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನಸ್ಥಲವೆಂದೂ ಕರೆದಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನೊಳಗಿದ್ದ ನಿಕ್ಷೇಪವ ಭೇದಿಸಿ, ಕಾಣಲರಿಯುವುದೇ ಶಿವಯೋಗದ ಗುರಿ. ಇದನ್ನು ತಲುಪಲು ಅನುಸರಿಸಿದ ಸಾಧನಾಮಾರ್ಗವು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

ಯೋಗದ ಎಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ಶಿವಯೋಗದ ತುತ್ತ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಣಿಯೆನಿಸಿರುವ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನಗಳು ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಶರಣರ ವಚನಗಳಿಂದ ಅಧಿಕವಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇವರ ಹೆಸರು ಹಠಯೋಗಪ್ರದೀಪಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವೂ ಸಹ ಶಿವಶಕ್ತಿ ಸಂಪೂಜಾತ್ಮಕವಾದ ಕುಂಡಲಿನೀ ಯೋಗವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವುದನ್ನು ಅವರ ಈ ಕೆಲವು ವಚನಗಳ ಭಾವಾನುವಾದದಿಂದ ಕಾಣಬಹುದು.

“ಗಗನ ಮಂಡಲವೆಂದು ಹೆಸರಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಸುಷುಮ್ನ ನಾಳವೆ ಶಿವಯೋಗಿ
ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶಿವೋಹಂ, ಶಿವೋಹಂ ಎನ್ನುತ್ತ
ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಯೋಗಾವೃತ ಬಿಂದುವು ನೆಲೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಮಾವೃತವನ್ನು
ಶಿವಯೋಗಿಯು ಧಣಿಯುಂಡು ಪರಶಿವತತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನೈದುತ್ತಾನೆ”
(ಗಗನ ಮಂಡಲದ ಸೂಕ್ಷ್ಮನಾಳದಲ್ಲಿ...)

ಮತ್ತು

“ಆಧಾರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಂಚನವ ಬಲಿದು ವಾಯುವನೊಬ್ಬನೆ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರವೆಂಬ
ಶಿಖರಿಗೆ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಪ್ಪ ಅಮೃತಬಿಂದುವ ಪಾನವಮಾಡಿ
ಆರೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ”

(ಸ್ವರದ ಹುಳ್ಳಿಯಕೊಂಡು ಗಿರಿಯ ತಟಾಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ...) (ವಚನ-೨೫೧)

ಮತ್ತು

“ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದ ಸತ್ಯವ ವೀಣೆವ ಮಣಿಪೂರಕ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ
ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನೆಲೆಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನೆಲೆಸಿದ ಪ್ರಣವವು ಸುಷುಮ್ನನಾಳದ ಮೂಲಕ
ವ್ಯೋಮ ಚಕ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅಮೃತವನುಂಡು ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಜೀವಾತ್ಮ ಈ ಪರಿಣಾಮವೆ ಊರ್ಧ್ವಮುಖವೆಂದು-ನಿರ್ಗುಣ ಯೋಗದಲ್ಲಿ
ಉದಯಿಸಿದ ಮಹಾಜ್ಞಾನಪ್ರಭೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ”

(ನಾಭಿ ಮಂಡಳದ ಉದಯವೆ ಉದಯ....) (ವಚನ-೮೨)

ಮತ್ತು

ಪ್ರಣವ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಆದಿಶಕ್ತಿ ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನೀಯುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಣವ ಸ್ವರವು
ಇಡಾ, ಪಿಂಗಲ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಬ್ರಹ್ಮನಾಡಿಯ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಸುತ್ತದೆ
ಇಂತಹ ಸಗುಣ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವು ಮನೋಮೂರ್ತಿಗೊಂಡಿರಲು
ಆಗ ಶರಣನಿಗೆ ಅದು ನಿರ್ಗುಣಯೋಗವಾಗಿ ನಿರಾಳದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನೈದುವುದು.
(ವಚನ-೨೯೫)

“ಶಿವಾನುಭವ ಯೋಗದಿಂದ ಕುಂಡಲಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಬಲಿದೆತ್ತಲು,

ಈ ಸುಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಂ.

ಸುಷುಮ್ನಾದ್ವಾರದ ಮೂಲಕ ವ್ಯೋಮಚಕ್ರವನ್ನು ಸೇರಿದಾಗ ಲಿಂಗಾನುಭಾವದ
ಸಂಪನ್ನತೆ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ

ಆಗ ಮನಸ್ಸು ಉನ್ನತ ತತ್ವವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು

ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಕಳೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಶಿವತತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಮವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ನಿಜದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ ಅರಿವು ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ನೆಲೆ
ಗೊಂಡು ತಾನೆ ತಾನಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಲುವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಬಲು ಕಠಿಣ.

(ಅಗ್ನಿ ಮುಟ್ಟಿದುದೂ ಆಕಾಶದಿಂದವೋ...)

ಪ್ರಭುದೇವರ ಮೇಲಿನ ವಚನಗಳು ಕುಂಡಲಿನಿ ಯೋಗ ಮತ್ತು ಶಿವಯೋಗದ ಸಮರಸತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ವಚನಗಳ ಮೇಲೆ ತಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಭುದೇವರಿಗೆ ತಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ದರ್ಶನ

ಶರಣರು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಪರಮಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರವರ್ತಕರೆನಿಸಿದ್ದರು. ವೀರಶೈವದ ಮೂಲತತ್ವಗಳಾದ ಅಷ್ಟಾವರಣ, ಪಂಚಾಚಾರ, ಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಾಗ ಆಗಮ ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ವೀರಶೈವ ಕಲ್ಪನೆಯಂತೆ ಗುರುವಿನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಜೀವ ಜಾತಿಯಲ್ಲಾದರೂ, ಆಗಲಿ, ಪುರಾತನರ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಗುರು-ಲಿಂಗ-ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಆರ್ಥ, ಪ್ರಾಣ, ಪ್ರಾಣಾಭಿಮಾನವಮ್ ಕೊಟ್ಟು ಅಹಂಕಾರವಳಿದಂತಹ ಪುರಾತನರ ಬಾಯತುಂಬುಲದಮೆಲುವೆ, ಬೀಳುಡಿಗೆಯ ಹೊದಿವೆ, ಆತನ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳಿರಡನು ಮಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬದುಕುವೆನಯ್ಯ ಅಗಣಂಗಳ ದಾಸನ ದಾಸ ನಾನು ಜನ್ಮ ಜನ್ಮದಲಿ ಆಗುವೆ ಕಾಣ ಗುಹೇಶ್ವರಾ”

ಈ ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರು ಶರಣ ತತ್ವದ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಶಿವನಿತ್ಯತ್ವ ನಿಶ್ಚಲತಃ ಸಾನಂದಃ ಶರಣೋ ಭವೇತ್” (ಸೂ.ಅ. ೮, ೩೫)

ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಮದ ಛಾಯೆಯು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಶರಣನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವನೆಂದೇ ಭಾವಿಸುವುದು ವೀರಶೈವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದೇಹ ಒಂದು ಸಂಪತ್ತು ಎಂಬುದು ನಿಜ. ದೇಹವೇ ಸರ್ವಸ್ವ ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಮಾನವ ದಾನವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ದೇಹಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇವಾಭಿಮಾನಿಯಾದರೆ ಅವನು ದೈವಾಂಶ ಸಂಭೂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ “ತೃಕ್ತ ಅಭಿಮಾನೋ ದೇಹಾದೌ ಭಕ್ತ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಬುದ್ಧಹಿ” ಅಂದರೆ ದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನ ಬಿಟ್ಟವನನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಭಕ್ತನೆಂದು (ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಮ, ಪಟಲ-೮, ಶ್ಲೋಕ-೩೨) ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಸ್ಥಲದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಲಿಂಗವನರಿಯದೆ ಏನನರಿದಡೆಯು ಫಲವಿಲ್ಲ ಲಿಂಗವನರಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೇನನು
ಆಡಿದೊಡೆಯು ಫಲವಿಲ್ಲ. ಸರ್ವ ಕಾರಣ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಲಿಂಗವನೆ ಅರಿದನು, ಅರಿದು
ಲಿಂಗ ಸಂಗವನೆ ಮಾಡುವನು, ಸಂಗಸುದರೋಲಾಡುವನು ಗುಹೇಶ್ವರಾ”

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರು ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಲಿಂಗಲೀಲಾ ವಿಲಾಸವನ್ನು
ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಚನದ ಮೇಲೆ ಆಗಮದ ಪ್ರಭಾವ ಅಪರಿಮಿತವಾಗಿದೆ.
“ಲಿಂಗಭಕ್ತಿಲಿಂಗ ಪೂಜಾ ಲಿಂಗಸೇವಾ ತಥಾ ಶಿವೇ. ಲಿಂಗಧ್ಯಾನಂ ಲಿಂಗಮನೋ
ಲಿಂಗಚರ್ಯೋಪರೇ ಕರೌ|| ಲಿಂಗಶ್ರುತಿಪರೇ ಶ್ರುತೇ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತರ ಸಾದಯಃ
ಲಿಂಗನಿರ್ಮಾಲ್ಯಸುರಭಿರ್ಲಾಭೋ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ಪಾರ್ವತಿ|| ಲಿಂಗಾಕಾರ
ಸಂದರ್ಶನಾಸತ್ತೇ ಲೋಚನೇ ಅಹಿಚಿ| ಲಿಂಗಪ್ರದಕ್ಷಿಣಪಠೌ ಪಾದೆ ಚ ಗಿರಿಸಂಭವೆ||
ಲಿಂಗಸ್ಯ ಪುರತೋ ನಿತ್ಯಂ ತದರ್ಥಂ ಚಾಂಗಚೇಷ್ಟನಮ್| ಲಿಂಗಾರ್ಥಂ ದತ್ತಸರ್ವಸ್ವಂ
ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೇತಿ ಗೀಯತೇ! (ಸೂ.ಆ. ೭, ೪೮-೫೧)

ಈ ಆಗಮದಲ್ಲಿ ಶರಣನ ಲಿಂಗನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು
ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

“ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣವಾವುದೆಂದರೆ,
ಲಿಂಗರೂಪವಾಗಿ ಪಾದಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು,
ಭಕ್ತರಿಗೆ ಲಕ್ಷಣವಾವುದೆಂದರೆ ಭೃತ್ಯವಾಗಿ ಪಾದಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಬೇಕು,
ಜಂಗಮವು ಲಿಂಗರೂಪವಹ ವಿವರವೆಂತೆಂದೊಡೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಾನು,
ಲಿಂಗರೂಪವೆಂದಡೆ ಹಿರಿಯದು, ತನು-ಮನ-ಧನ ತ್ರಯಂಗಳು
ಹಿಡಿಯದೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಬುದೀಗ
ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣವು ಆ ಸುಳುಹಿಗೆ ಭವಂನಾಸ್ತಿ, ಭಕ್ತನು ಭೃತ್ಯರೂಪವಹ
ವಿವರವೆಂತೆಂದಡೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಭೃತ್ಯರೂಪೆಂದರೆ ಹಿರಿಯದು,
ತನು-ಮನ-ಧನ ತ್ರಯಂಗಳು ಜೀವನ ಗುಣಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕದೆ,
ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಸಂದಳಿದು ದಾಸೋಹವ ಮಾಡುವುದೀಗ
ಭಕ್ತರಿಗೆ ಲಕ್ಷಣವು, ಆ ನಿಲವಿಗೆ ಭವಂ ನಾಸ್ತಿ
ಇಂತೀ ಉಭಯಮಳಸ್ಥಳದ ಪಂದಳಿಡು” ಒಂದಾಗಿ ನಿಂದ
ನಿಜವು ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವು (ಅ.ವ.ಚ. ವ. ೭೨೭)

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಸಾಧನೆಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದೆ.
ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ “ಭಕ್ತಸ್ಥಲೇ ಸಮಾಸೀನೋ ಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಸಂಯುತಃ|
ಷಡಕ್ಷರಜಪಂ ಕೃತ್ವಾ ತತೋ ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲೇ| ಹಸ್ತೇ ಕೃತ್ವಾ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಂ
ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲಮಾಶ್ರಿತಃ|| ಲಿಂಗಂ ಚ ಭಕ್ತಾ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ಥಲೇ ತತಃ||
ಕೃತ್ವಾ ಶಿವಾರ್ಪಣಂ ದೇವಿ ಸಾನಂದಂ ಶರಣಸ್ಥಲೇ, ಐಕ್ಯಸ್ಥಲೇ ಪ್ರಸಾದೋಪಭೋಗಂ

ತೃಪ್ತಿಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ | ಏವಂ ಸಮರಸಾದ್ಭಾವಾದಂಗಷಟ್ಸ್ಥಲಯೋಗತಃ | ಯಃ
ಪೂಜಯಂತಿ ಮಾಂ ದೇವಿ ವೀರಶೈವಃ ಸ ಉಚ್ಯತೇ || (ಸೂ.೮, ೬.೫೪-೫೭)

ವೀರಶೈವ ದರ್ಶನದ ಅಂತರಾತ್ಮವೇನಿಸಿದ ಷಟ್ಸ್ಥಲದ ಸಾಧನಾ ಕ್ರಮವನ್ನು
ಆಗಮದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಭುದೇವರು ತಮ್ಮ ವಚನದಲ್ಲಿ ತದ್ಗೊಪದಲ್ಲಿ
ವಿವರಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮ ತತ್ವವನ್ನು
ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ನಿತರಾಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಜಂಗಮಃ” ಸದಾಸಂಚಾರ ಶೀಲ ಎಂಬುದು
ಜಂಗಮ ಪದದ ಶಬ್ದಾರ್ಥ. “ಗಮನ” ಎಂಬರ್ಥವನ್ನುಳ್ಳ ಧಾತುವು “ಜ್ಞಾನ”
ವೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ‘ಜಂಗಮ’ ಎಂದರೆ “ಶಿವಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನ” ಎಂದು
ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ. ಆಗಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಶಿವನೇ ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಜಂಗಮ ರೂಪದಿಂದ
ಸಂಚಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ‘ಜ’ಕಾರವು ‘ಬ್ರಹ್ಮ’, ‘ಗ’ಕಾರವು ‘ವಿಷ್ಣು’ ಮತ್ತು ‘ಮ’ಕಾರವು
ಮಹೇಶ್ವರ. ಹೀಗೆ ‘ಜಂಗಮ’ವು ತ್ರಿಮೂರ್ತ್ಯಾತ್ಮಕ. ‘ಜ’ಕಾರವು ಜನನ ರಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ
‘ಗ’ಕಾರವು ಭಾವರಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ, ‘ಮ’ಕಾರವು ಮರಣ ರಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ
ಬೋಧಿಸುವುದರಿಂದ ಜನನ-ಮರಣ ರೂಪ ಭವಚಕ್ರವನ್ನು ಗೆದ್ದವನೇ
‘ಜಂಗಮ’ನೆನಿಸುವನು. ‘ಜ’ಕಾರವು ಸದ್ರೂಪ, ‘ಗ’ಕಾರವು ಚಿದ್ರೂಪ, ಮತ್ತು
‘ಮ’ಕಾರವು ಆನಂದರೂಪವಾದ್ದರಿಂದ, ‘ಜಂಗಮ’ನೆಂದರೆ “ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ರೂಪ”.
ಇವನು ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಾದಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದವನು, ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಿ. ಪಾರಮೇಶ್ವರ
ಆಗಮದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮನ ತನ್ನ ರೂಪವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಸಲ್ಲುವ ಪೂಜೆ ತನಗೆ
ಸಲ್ಲುವುದೆಂದು ಜಂಗಮ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. (ಪಾ.ಆ. ೬-೧೧)

“ಅಯ್ಯ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕದ ಅಹಂ-ಮಮತೆಯೆಂಬ

ಮೂಲಾಹಂಕಾರಂಗಳ ಪಾವುಗೆಯ ಮಾಡಿ ಮೆಟ್ಟಿನಿಂದು

ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಚಿದ್ವಿಭೂತಿರುದ್ಧಾಕ್ಷಿ ಮಂತ್ರ ಜ್ಞಾನ, ತ್ರಿಯಾ

ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದಭಕ್ತಿಯ ಲಿಂಗಮನ ಪ್ರಾಣಭಾವ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಾಗಿ,

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಸದ್ಭಕ್ತ, ಮಾಹೇಶ್ವರ - ಪ್ರಸಾದಿ - ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ - ಶರಣ

ಐಕ್ಯಸ್ಥಲಂಗಳ

ತನ್ನೊಳಗು ಮಾಡಿಕೊಂಡು

ಮೇಲಾದ ನಿರಾಲಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಾಚರಿಸುವ ಶರಣನಂತರಂಗದಲ್ಲಿ

ಅಣುವಿಂಗಿ ಅಣುವಾಗಿ, ಮಹತ್ತಿಂಗಿ ಮಹತ್ತಾಗಿ

ನೂರೊಂದು ಸ್ಥಲಂಗಳ ಕರತಕಾಮುಳಕವಾಗಿ

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಾವಿರದ ಆರುನೂರು ಮಂತ್ರ ಮಾಲಿಕಗಳ ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು

ಇನ್ನೂರ ಹದಿನಾರು ಸಕಲಗರ್ಭದಿಂದ ಪರಿಮಳ ಪರಿಮಳ

ಕೂಡಿ ಭಿನ್ನದೋರದ ಹಾಂಗೆ ಏಕಸ್ವರೂಪಿನಿಂದ
ದೀಕ್ಷಾ-ಶಿಕ್ಷಾ-ಮೋಕ್ಷ ಕಾರಣಾವತಾರಮೂರ್ತಿ ನಿರಳಲಿಂಗವಾಗಿ
ನಲಿಸಿಪುರ್ವದ ನೋಡಾ: ನಿರವಯ ಶೂನ್ಯಲಿಂಗಮೂರ್ತಿ
ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವು ಚಿನ್ನಬಸವಣ್ಣ

ಪ್ರಭುದೇವರ ಈ ವಚನ ವೀರಶೈವ ದರ್ಶನದ ಸಮಗ್ರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದಂತಿದೆ.
ಪಾರಮೇಶ್ವರ ಆಗಮದಲ್ಲಿ

“ಯಸ್ಯ ಭಸ್ಮಲರಾಟೋಸ್ತಿ ಕಂಠೇ ಲಿಂಗಂ ಮಹಾತ್ಮಮ್
ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಂ ದೇವೋ ಸೋಹಂ ದೇವೀ ನ ಸಂಶಯಃ”

ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮದಲ್ಲಿ

“ಗುರುರ್ಲಿಂಗಂ ಜಂಗಮಶ್ಚ ತೀರ್ಥಂ ಚೈವ ಪ್ರಸಾದಕಮ್
ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಮಂತ್ರಾಶ್ಚ ಅಷ್ಟಾವರಣ ಸಂಭ್ರತಾ” (ಕ್ರಿಯಾಪಾದ, ೨೨)

ಮತ್ತು ವೀರಾಗಮದಲ್ಲಿ

“ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಹಿತಾರ್ಥಾಯ ಮುದ್ರಾಪಂಚಕಧಾರಿಣಃ
ಷಟ್ಸ್ಥಲಜ್ಞಾನವಂತಶ್ಚಾನಾದಿ ಜಂಗಮ ಮೂರ್ತಯಃ”

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದಲ್ಲದೇ ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದಲ್ಲಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲದ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾ

“ಭಕ್ತೋ ಮಾಹೇಶ್ವರಶ್ಚೈವ ಪ್ರಸಾದೀ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಃ |
ಶರಣಃ ಶಿವಲಿಂಗೈಶ್ಚ ಸ್ಥಲಷಟ್ಕಂ ಮಮ ಪ್ರಿಯಮ್ ||”

ಎಂದು ಷಟ್ಸ್ಥಲ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಅದೇ ಷಟ್ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಸ್ಥಲ
ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು (೬-೯, ೧೦) ಮಹೇಶ್ವರ ಸ್ಥಲದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು (೬-೧೩, ೧೪, ೧೫)
ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ ಲಕ್ಷಣಗಳ (೬-೧೪, ೧೮, ೧೯) ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲವನ್ನು
(೬-೨೦, ೨೧, ೨೨) ಮುಂದೆ ಶರಣಸ್ಥಲ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು (೬-೨೩, ೨೪, ೨೫)
ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಶಿವಲಿಂಗೈಶ್ಚ ಸ್ಥಲವನ್ನು (೬-೨೪, ೨೭, ೨೮) ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ
ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಬಹುದೆಂದು
ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದರ (೬-೨೯, ೩೦, ೩೧) ಪ್ರತಿ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ
ಕಾಣಬಹುದು.

“ಜ್ಞಾನದುದಯವೆ ಭಕ್ತಿ,
ಜ್ಞಾನದ ಶೂನ್ಯ ಐಕ್ಯ

ಇಂತಿ ಜ್ಞಾನದಾದ್ಯಂತವನರಿವರಿವೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ
 -ಈಶ್ವರ ನೋಡಾ ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:
 “ಚಿದೋದಯಶ್ಚ ಸದ್ಭಕ್ತೋ ಚತೋನ್ಯಂಚೈಕಮೇವ ಚ
 ಉಭಯೋರೈಕೈ ವಿಜ್ಞೇಯಸ್ಸರ್ವಜ್ಞಮೀಶ್ವರಂ

ಎಂಬುದಾಗಿ

ಇಂತೀ ಷಟ್ಸ್ಥಲದೊಳಗೊಳಗದ್ಯಾಂತವಡಗಿಹೆಭೇದವ
 ನೀ ನಲ್ಲದನ್ನರತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಗುಹೇಶ್ವರಾ? (ಸ.ವ.ಸಂ. ೨, ವ. ೧೨೦೩)
 ಮೇಲಿನ ವಚನವು ಷಟ್ಸ್ಥಲದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ
 ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದ

“ಭಕ್ತಾದಿ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಪರ್ಯಂತಮುತ್ತರೋತ್ತರಮುತ್ತಮಮ್
 ಸಾಧನಂ ಪೂರ್ವ ಪೂರ್ವಂ ಸ್ಯಾತ್ ಸಾಧ್ಯಂ ಸ್ಯಾದುತ್ತರೋತ್ತರಮ್?”

ಮತ್ತು

“ಉರ್ಮಿವರ್ಗ ವಿಹೀನಸ್ಯ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಾಧಿಕಾರಿಣಃ
 ಸುಜ್ಞಾತಸ್ಥಲ ಷಟ್ಸ್ಯ ಮುಕ್ತಿ ಕರತಲೇ ಸ್ಥಿತಾ” (೬-೭೩, ೭೪)

ಎಂದರೆ ಷಟ್ಸ್ಥಲಜ್ಞಾನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದೆ.

“ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ನಿರವಯವಿಂಡ ಪರವಸ್ತುವಿನತ್ತಣೆಂದುದಯಿಸಿ,
 ನಿಂದ ನಿಲವನರಿದು ಭಕ್ತ,
 ಗುರುಪ್ರಸನ್ನವಿಡಿದು ಮಾಹೇಶ್ವರ,
 ಲಿಂಗಪೂಜೆಯವಿಡಿದು ಪ್ರಸಾದಿ,
 ಸ್ವಾನುಭಾವ ವಿವೇಕವಿಡಿದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ,
 ಸ್ವಯಾನಂದವಿಡಿದು ಶರಣ,
 ಸೋಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿಂದು ಲಿಂಗೈಕ್ಯ
 ಇಂತಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ, ನಿಂತ ನಿಲುವನೆಬಲ್ಲಿಯಲ್ಲದೆ
 ಲೋಕದ ಸಂದೇಹಿ ಮಾನವರತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಗುಹೇಶ್ವರಾ.”

(ಸ.ವ.ಸಂ.೩, ವ. ೧೨೯೮)

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ
 ಷಟ್ಸ್ಥಲ ನಿರೂಪಣೆಯು ವಿಧಿತವಾಗಿದೆ. ಷಟ್ಸ್ಥಲವು ಸಿದ್ಧಿಸಬೇಕಾದರೆ,

“ಪರಿತ್ಯಜ್ಞಾಥ ಮಹತಾಹಂಕಾರಂ ಸ ಶಿವೋ ಭವೇತ್
 ಉರ್ಮಿವರ್ಗಭಯಂ ಯಸ್ಯ ನ ಸಮುಕ್ತೋ ನ ಸಂಶಯಃ”

ಎಂದರೆ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗುರುಕರುಣೆಯಿಂದ ಪಡೆದು ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು
 ಅಳಿಸಿ, ಅಹಂಕಾರ ರಹಿತನಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವವನು ಶಿವನಾಗುವನು. ಈ ಜ್ಞಾನದ

ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯವುಳ್ಳವನು ಮುಕ್ತನಾಗುವನು (೬-೬೬) ಮತ್ತು “ವಿಚಾರಯೇದೈತದರ್ಥಂ ಸಮ್ಯಗ್ ಗುರುಮುಖಾಚ್ಛಿನ್ನೇ, ನ ಸಭೂಯೋ ನಿಪತತಿಸಂಸಾರೇ ದುಃಖಸಾಗರೇ (೬-೧೦೭). ಷಟ್ಸ್ಥಿಲ ವಿಷಯವನ್ನು ಗುರುವಿನ ಮುಖೇನ ಅರಿತು ನಡೆಯುವುದು ಸಂಸಾರ ದುಃಖದಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ವಚನಗಳು ಅಷ್ಟಾವರಣ, ಪಂಚಾಚಾರ, ಷಟ್ಸ್ಥಿಲಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಈ ವಚನಗಳ ವಿವರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಆಗಮಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅವರ ವಚನ ವೈಭವದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಸಿದ್ಧರಾಮಪ್ಪ ಪಾವಟೆಯವರು ವೀರಶೈವರ ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತವು ವೇದ ಆಗಮಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದುದೆಂದು ಮತ್ತು ಸನಾನತವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದರ್ಶನವು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿತ್ತು, ಅದು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣರಿಂದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಂಡಿತೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

(We have seen that Shakti Vishishtadvaita is based upon the vedic scripture, and Shivagamas which according to the orthodox conception or 'Sanathana' ever existing. But the philosophy was thrown into background for some centuries prior to advent of Basava) (The Shivagamas, pg. 35).

ಶರಣರ ವಚನಗಳ ಮೇಲೆ ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್, ಆಗಮಾದಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದನ್ನು ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಯೊಡನೆ ವಿವರಿಸಿರುವ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಇದರ ಸಮಗ್ರ ಚಿಂತನ ಮಂಥನಗಳು ಆಗತ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನಾಭಿಲಾಷಿಗಳು ಸದ್‌ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಪೀಡಿತರಾಗದೆ ನಿಷ್ಕಲಂಕ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಶ್ವದ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರದಿಂದ ಜ್ಞಾನರತ್ನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸಬೇಕು, ಪಡೆದುದನ್ನು ನಡೆದು ನುಡಿದು ಧನ್ಯರಾಗಬೇಕು. ಹಾಗೆ ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶರಣರ ವಚನಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಚೀನರ ಸೂಕ್ತಿಯ ಸೋಂಕು ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ತತ್ವವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ವಚನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಬಹುದು.

ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಶರಣ ಕವಿಗಳು ಬರೆದ ಅನೇಕ ಶರಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಅಂತಹ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಭಾಷ್ಯ ರತ್ನಮಾಲೆ, ಲಿಂಗಲೀಲಾವಿಲಾಸ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ಷಟ್ಪ್ರಕಾರ ಸಂಗ್ರಹ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು

ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದ ಈ ಕಾರ್ಯ ಮುಂದುವರಿಯದಿದ್ದ ಕಾರಣ ವಚನತತ್ವಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅಪಾರ್ಥಗಳು ಮೂಡಿಬಂದ ಸಂದರ್ಭಗಳುಂಟು. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ತೀರ್ಥ ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರಂತಹವರು ಬಸವತತ್ವರತ್ನಾಕರ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳ ಮೇಲೆ ವೇದ ಗೀತೋಪನಿಷತ್‌ಗಳ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಶರಣರ ಯಾವುದೇ ವಚನವನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ನಂತರ ಆರ್.ಆರ್. ದಿವಾಕರ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ವಚನಶಾಸ್ತ್ರ ರಹಸ್ಯ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರ ಶ್ರೀ ಜ.ಚ.ನಿ.ಯವರು, ಟಿ.ಎನ್. ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರು, ಚ. ಸುಂದರೇಶನ್‌ರವರು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಕೃತಿಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಆ ಸೂಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಅರಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಕುಂದೂರು ಮಠದ ಡಾ. ಇಮ್ಮಡಿ ಶಿವಬಸವ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಶರಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮೂಲದೊಡನೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಹಾಮನೆ ಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಶರಣತತ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಮಹದುಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಉಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸದೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಭಾಯೆಯಂತಿರುವ ವಚನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶಿವಕವಿಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಶರಣರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡು ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶರಣರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಬೆಡಗಿನ ವಚನವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಈ ಬೆಡಗಿನ ವಚನಗಳ ಛಾಯೆಯಂತೆ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಡಕಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಉಪನಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ರಹಸ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರೇರಕವಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗೆಗೆ ರಹಸ್ಯವಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಹದುದ್ದೇಶವಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅನುಭವವು ಪರಿಪಕ್ವವಾಗುವುದು, ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಸಾಧ್ಯ. ಸಾಧಕನು ನಿಷ್ಕೆಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಈ ರಹಸ್ಯ ಉಕ್ತಿಗಳು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದೊಂದು ಸಾಧನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಿ ರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಾಗೆಂದರೆ ಶರಣರ ವಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇತರ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಕಲನಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಹಾಗೆಂದರೆ ಶರಣರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಏನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಮೂಲವನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಸಂಗತಿಯ ಮೂಲವು “ಅವಾಂಗ್ ಮನೋಗೋಚರಃ” “ಅಪ್ರಾಪ್ಯಮನಸಾಃ” ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನೇ ಶರಣರು ‘ಅನಿರ್ವಚನೀಯಂ’ ‘ನಿರ್ಭಯಲು’ ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸರ್ವರೂ ಅರಿಯುವಂತೆ ಬೋಧಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನವನವೀನವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಅಂತೆಯೇ ಶರಣರು ಯುಗಾಂತರಗಳಿಂದ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತ ಬಂದ ವಿಚಾರವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಬೆರಕೆಯಾದ ಅಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿ ಒಂದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಗಳಿಸುವ ಸಂಪತ್ತಲ್ಲ, ಶರಣರು ಆನೇಕ ಜನ್ಮಗಳ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಜನಮನಕ್ಕೆ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಮುಟ್ಟುವ ಸಾಧನೆಯ ಸಂಪತ್ತಾಗಿ ವಚನ ರಚನೆಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಹಾನುಭಾವರೂ ಬೋಧಿಸಿದ ತತ್ವಗಳು ಯಾವುವೂ ಸ್ವಯಂಕೃತಿಗಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ವಕೃತ ವಿಧಾನಗಳೆನ್ನಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಈ ಲೇಖನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಶರಣರ ವಚನಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದೆಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಶರಣರ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಪ್ರತಿಭಾಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶನಗೊಳಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ದಾರ್ಶನಿಕರ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಶರಣರ ವಚನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುಲಲಿತ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿವೆ. ಸುಲಭವಾಗಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ವಚನಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಪಥವಿಡಿದು ಪರಿಶೋಧನೆ ನಡೆದರೆ ಶರಣರ ಅನುಭಾವದ ಸತ್ಯ ಸತ್ವದ ಅರಿವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನದಿಂದಲೇ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿ ಕಾಶಿ ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರುವ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಗಳವರು ಈ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಚೋದಕರು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಜಗತ್ತಿನ ತತ್ವಚಿಂತಕರಿಗೆ ಮಹದುಪಕಾರದ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿರುವುದನ್ನು ಅಭಿಮಾನದಿಂದಲೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದಲೂ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ ೧ : ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಚನಗಳಿಗೆ ಬಳಸಬೇಡಿ.

ಉತ್ತರ : ವಿಜ್ಞಾನದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸುಜ್ಞಾನದ ಕಡೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ವಚನಗಳಂತೂ ವಿಜ್ಞಾನದ ಆದರದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವಂತಹವು. “ಲೋಕದ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ರವಿ ಬೀಜವಾದಂತೆ, ಕರಣಂಗಳ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ಮನವೇ ಬೀಜ” ಎಂದರಲ್ಲ ಇದು ಹೇಗೆ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಗಿದೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್

ಪ್ರಶ್ನೆ ೨ : ನಾಥ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೂ ವೀರಶೈವಕ್ಕೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ ಇದೆ?

ಉತ್ತರ : ಎಲ್ಲ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಒಳಗೆ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಯೋಗ ಸಾಧನೆ, ಶಿವಯೋಗ ಸಿದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಸಾಧನೆ ಆಗುವಂತಹ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹದ ತಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ನಾಥ ಪಂಥದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶಿವಯೋಗಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗುವಂತಹ ಅನೇಕ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ, ಅರಿತು ಬಂದಂತವರು ನಾಥಪಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಬಂದಿರುವಂತವರು ಈ ಶಿವಯೋಗವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು, ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್

*

೪. ವೇದಾಗಮಗಳು - ಸಿದ್ಧರಾಮ

ಜಡಾ. ಎಸ್.ಎಂ. ಹಿರೇಮಠ

ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಭಾರತೀಯ ಭವ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಬೇರುಗಳು, ಸದೃಢವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬೊಡ್ಡೆ. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಚಿಗುರೋಡೆದು ಬೆಳೆವ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳು, ಶಾಖೆಗಳ ತುಂಬೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಸುಗಂಧಪುಷ್ಪ-ಸುಮಧುರ ಫಲಗಳೆಲ್ಲವೂ ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಫಲವತ್ತಾದ ಚಿನ್ಮಯ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಜೀವಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಭೂಮಿಕೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತನ್ನ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಜಗತ್ತಿನ ಚಿಂತಕರು - ಮಹಾಪುರುಷರು - ತತ್ತ್ವವೇತ್ತರು - ಆಧ್ಯಾತ್ಮವಾದಿ ಮುಂತಾದವರ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ಪ್ರಭಾವದ ಹಾದಿ ಇಂದಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ದೀರ್ಘ ಹಾದಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಮೂಡಿದ ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಗುರುತುಗಳು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆಯ ಮೇಲೆ ವೇದಾಗಮ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿವೆ. ನೇತ್ಯಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವುಗಳ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಲೂ ಹೊರಟವರೂ, ತಮಗೆ ಅರುವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವದ ಯಾವುದೇ ಜ್ಞಾನಶಾಖೆ ಆಕರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಅದು ತನ್ನದೆ ಆದ ಕೆಲವು ದೋಷಗಳನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಇಲ್ಲ. ಅಂತಹ ದೋಷಗಳನ್ನೇ ಹಿರಿದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹಿರಿದಕ್ಕೆ ಹಿರಿದಾಗಿರುವ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿಬಿಡುವ ಪ್ರಮಾದವು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಸಂಕುಚಿತ ಮನದ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಕರ್ಮಕಾಂಡ'ದ ಭಾಗವು ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತಕರಿಗೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಜ್ಞಾನ ಆಕರಗಳು ಅಂತಹ ತಿಳುವಳಿಕೆ ತಮ್ಮ ಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಮೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಉಪನಿಷತ್ತು-ಶಿವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೆಲವು ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಉಪಪ್ಪಂಭಕವಾಗುತ್ತವೆ:

“ಅರ್ಥಹೀನ ಮತಾಚರಣೆಗಳ ಯಜ್ಞಗಳೂ ಅವುಗಳ ಹದಿನೆಂಟು ಅಂಗಗಳೂ ದುರ್ಬಲ ದೋಷಗಳು. ಯಾರು ಕೇವಲ ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ಅಂತಹ ಯಜ್ಞಗಳೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡುವರೋ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತು ವೇದಗಳ ಕರ್ಮಕಾಂಡದ ಭಾಗವನ್ನು ಎಂದೋ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಶಿವಾಗಮದ ಮಾತು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮಾತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ:

“ತೈಗುಣ್ಯ ವಿಷಯಾನ್ ವೇದಾನ್ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾಲಿಂಗಂ ಚ ನಿರ್ಗುಣಂ ಭಜಂತಿ”^೧ ಎಂದಿದೆ ಸೂಕ್ತಾ ಗ್ರಮ: “ವೇದಗಳು ತೈಗುಣ್ಯ ವಿಷಯಕವಾದ ಕರ್ಮಭಾಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಂತಹ ವೇದಭಾಗಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ನಿರ್ಗುಣ ಪರಶಿವ ಲಿಂಗವನ್ನು ಭಜಿಸುತ್ತಾರೆ” ಎಂಬುದು ಅದರ ಇಂಗಿತ.

ಕುಮಾರಿಲಭಟ್ಟನು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. “ಆಚಾರಹೀನಂ ನ ಪುನಂತಿ ವೇದಾಃ”^೨ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ‘ಆಚಾರ ಕೆಟ್ಟರೆ ವೇದವ ಕಾಪಾಡಲಾರದು’ ಎಂಬುದು ಅವನ ಮಾತಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಒಂದು ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಭಾಗವನ್ನು ಟೀಕಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಜಿಜ್ಞಾಸುವಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಇದೆಯೋ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲಿನ ಗುಣಭಾಗವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮನನಿಸುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಮನಸ್ಸೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಷೇತ್ರದ ಸತ್ಯದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಏಕಮುಖದಿಂದ ಅಸಮತೋಲನ ಕಾಲಿರಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಭಯ ವರ್ಗಗಳೂ ಕಾಣಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶಿವಶರಣರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅವರು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಉಪನಿಷತ್ತು-ಶಿವಾಗಮ ಧೋರಣೆಯ ಮನೋಭಾವದವರೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಿತ ಸತ್ಯ. ಸತ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶಿವಶರಣರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಶಿವಮನದಿಂದ ಆರೈದು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ರಾಂತದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ನಿಂತು ಭಾರತೀಯ

೧. ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತು (ಅ.೨-೪): ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ: ಭಾರತೀಯ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪು. ೯.

೨. ಸೂಕ್ತಾ ಗ್ರಮ, ೬.೨೫.

೩. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ: ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖ, ಪು. ೧೨.

ಚಿಂತನ ಪರಂಪರೆಗೆ ತಮ್ಮ ಶಿವಾನುಭವದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಜ್ಞಾನ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಂಜಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯ ನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿರದ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವಶರಣರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ತೀಕ್ಷ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಯು ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಹರಿಯುತ್ತ ಕಾಲಮಾನವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆ-ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅವರೆಂದೂ ತಮ್ಮ ಮೂಗಿನ ನೇರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದು, ಆಗಿಹೋದ ಮಹಾ-ಮಹಾನ್ ಮಹಾಪುರುಷ ಋಷಿಪುಂಗವ ಚಿಂತಕರ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಸತ್ವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ “ಸತ್ಯದರ್ಶನ”ವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವರು. ಶಿವಶರಣರ ಇಂತಹ ಸಾಧನೆಗೆ ಸಾಕಾರ-ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ರೂಪವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮ.

ಸಿದ್ಧರಾಮ ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಇಂದು ನಮ್ಮೆದುರಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವಚನ ವಾಚ್ಯಯ ನಮ್ಮನ್ನು “ಅವನ ಬಗೆಗೆ” ಸ್ಮರಣೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿವೆ. ವಚನಗಳೆಂದು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಜೀವನಗಳೆರಡರ ಬಗೆಗೂ ಸಂಭಾಷಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮೂಲಕವೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಇಂದು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕಾಲ ಪರಿಸರದ ಕತೆಯನ್ನೊರೆಯುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ನಂಬಿದ ತತ್ವ-ಪಥಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ತಪಸ್ಸುಗೈದ “ಶಿವಯೋಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ”ದ ಅನಾವರಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೊರಟ ಅನ್ವೇಷಕ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ವೇದಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಆಗಮಗಳು ಮಾತನಾಡಿದ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಚಿಂತನೆ ವಚನದಲ್ಲಿ ಮೈವತ್ತು ಬಂದಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಮಾದಿ ಶಿವಶರಣರು ಬರೀ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ಅನುಕರಿಸಿ, ಅದನ್ನೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತಲ್ಲ. “ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆ” ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಸಿ ತೋರುವುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ

ನಿದರ್ಶನವೆಂಬಂತೆ ಅವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿರುವ ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತು ಆಗಮಾದಿಗಳ ಉಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿದರೆ ಸಾಕೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಸಮಗ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ದರ್ಶನಕ್ಕೇಂದು ಹೊರಟರೆ ಹಾಗೆ ಹೊರಟ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ವೇದ ಇಲ್ಲವೆ ಆಗಮ ಅಥವಾ ಉಪನಿಷತ್ತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಪ್ರಭಾವ ಕಾಣಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ಸಮಿಶ್ರಣದಂತೆಯೂ ಪರಿಭಾವನೆಗೆ ಬರಬಹುದು. ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಸಾಧಕ ಬದುಕಿಗೆ ಅನ್ವರ್ಥ ಹೆಸರಾಗಿರುವ “ಶಿವಯೋಗಿ” ಎಂಬುದು ಅವನ ಶೈವ-ವೀರಶೈವಗಳೆರಡರ ಸಮನ್ವಯತೆಗೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಶೈವ-ವೀರಶೈವಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸಮಾನವಾದ ಆಕರವಾಗಿರುವ ಶಿವಾಗಮಗಳು ತಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನು ವೇದಗಳ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿವೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ:

“ಸಿದ್ಧಾಂತೋ ವೇದ ಸಾರತ್ವಾತ್”^೪

“ವೇದಾಂತಾರ್ಥಮಿದಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಸಿದ್ಧಾಂತಂ ಪರಮಂ ಮತಂ”^೫

ವೇದ-ಆಗಮ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಳಕುಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಹಾಜ್ಞಾನದ ಕೊಂಡಿಗಳೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಶೈವ-ವೀರಶೈವದ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಮೂರರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಮೊದಲು ಶೈವನಾಗಿದ್ದು, ನಂತರದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವತ್ವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಸಿದ್ಧರಾಮ “ಶಿವಯೋಗಿ”ಯಾದ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿಯೆ ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಾರಾಯವು ಅಡಕವಾಗಿದೆಯೆನ್ನಬಹುದು. ತನ್ನನ್ನು ‘ಶಿವಯೋಗಿ’ಯೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಧನ್ಯತೆಯ ಭಾವವಿದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. “ಯೋಗಿಯಾದಡೆ ನನ್ನಂತಾಗಬೇಕು”, “ಯೋಗವ ಸಾಧಿಸಿದೆ ನಾನೊಬ್ಬ”, “ಸಿದ್ಧರಾಮನೆಂಬ ಬಾಲಕನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಶಿವಯೋಗದಲ್ಲಿ”, “ಶಿವಯೋಗಿಯಾದೆನಯ್ಯಾ ಶಿವಯೋಗ ಮುದ್ರೆಯ ನೆನೆದು....”, “ಸರ್ವಯೋಗಕ್ಕೆ ಶಿವಯೋಗವೆ ಮಹಾಯೋಗವೆಂದರಿದೆ...” ಎನ್ನುವಂತಹ ವಚನೋಕ್ತಿಗಳು ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಸಾಕ್ಷಿಗಳು.

೪. ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮ

೫. ಮುಕುಟಾಗಮ

ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೇದ-ವೇದಾಂತ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ

ಸಿದ್ಧರಾಮ ಶಿವಯೋಗಿ ಬಹುಶ್ರುತ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವನಿಗೆ ಕನ್ನಡದೊಂದಿಗೆ ಮರಾಠಿ-ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯಿದ್ದಿತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ ಆಧಾರಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಅವನು ಹಲವಾರು ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿಸಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು 'ಪಾದ' ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದ ವಚನಗಳೂ ಇವೆ. ಒಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು:

“ನೀಲಲೋಹಿತ-ಗಣೇಶ್ವರಾಯ, ಕಾಲಲೋಹಿತ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ
ಕಪಾಲ ಮೂಲಾಧಾರ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ, ಮಾರಹರ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ
ದೃಢಾಂಕವಾಹನ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ, ಜಗದಂಬಾಸ್ವರೂಪ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ
ಕಾಲಕಂಠ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ, ಪಾರ್ವತೀ ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ
ಸೋಮವಿಭೂಷಣ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ, ಕುಮಾರಪಿತ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ
ವೀರಭದ್ರ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ, ವ್ಯಾಲಭೂಷಣ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ
ಶಾಂಭವ ಮುನೀಶ್ವರ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ, ವೃಷಭಯೋಗೀಶ್ವರ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ
ನಮೋ ನಮಃ ಶಂಕರ ಗಣೇಶ್ವರಾಯ
ನಮೋ ನಮಃ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾಯ
ಮಹಾದೇವಾಯ ನಮೋ ನಮಃ”

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಗಾಧವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು ಸಿದ್ಧರಾಮನಲ್ಲಿ ವೇದ-ಆಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸಿದೆ. ವೇದಾಗಮ ಉಪನಿಷತ್ತಾದಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಅವನ ವೈಚಾರಿಕ ವಲಯವು ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಚನ ವಾಚ್ಛಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತ ನಡೆದಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ 'ವೇದ' ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ಅವನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವುದು ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೧೩, ೩೨೫, ೬೫೮, ೪೫೧, ೧೭, ೭೮, ೮೬, ೭೨೮, ೭೨೯, ೭೩೦, ೮೬೨, ೮೭೯, ೮೯೯, ೯೩೩, ೯೩೪, ೧೦೩೦, ೧೧೪೬, ೧೩೫೮, ೧೫೮೩, ೧೬೧೪, ೧೦೧, ೯೧೧, ೧೨೯೦, ೧೪೩೫ ರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ವಚನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ವೇದಗಳ ಒಳ್ಳೆಯತನವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಪೌಳು ಭಾಗವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ವೇದಜ್ಞಾನದಂತೆ ಆಚಾರವಿಲ್ಲದ ವೇದ ಸಾಧಕರನ್ನು ಭಂಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶಿವಜ್ಞಾನದ ಎದುರು ವೇದಜ್ಞಾನದ ಪರಿಮಿತತೆಯನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮೂಲಕ ವೇದಮುಖವಾದ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

“ವೇದಾಂತ” ಪದದ ಬಳಕೆ ವಿಚಾರ: ಸಿದ್ಧರಾಮನು ‘ಉಪನಿಷತ್ತು’ ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಬಳಸದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ‘ವೇದಾಂತ’ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವನ್ನೇ ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ:

೧. “ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ವಾದಿಸಿ ಶಿಖಾಮುದ್ರೆ ಸಾಧಿಸಿದವರೊಂದು ಕೋಟಿ”^೬

೨. “ವೇದಾಂತದ ರಂಜನೆ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷರಹಿತರಿಗಲ್ಲದೆಯೋ?”^೭

೩. “ವೇದಾಂತವನೋದಿ ಫಲವೇನಯ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮ ತಾನಾಗದನ್ನಕ್ಕ?”^೮

೪. “ವೇದಾಂತವನೋದಿದಡೇನು ಮನಸ್ಸೂತಕವಳಿಯದನ್ನಕ್ಕ?”^೯

೫. “ವೇದಾಂತವಳವಟ್ಟಿತ್ತು ಪ್ರಮಥರಿಗ”^{೧೦}

೬. “ವೇದಾಂತವನೋದಿದವರಲ್ಲ ನಿರಂಜನರಾದರೆ ಜನರಾರೋ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ”^{೧೧}

೭. “ವೇದಾಂತಿಯ ಜ್ಞಾನವಾದದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತ್ತು”^{೧೨}

೮. “ಕರ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಯೆಂಬ ವೇದಾಂತಿಯ ಪಳವಾಕ್ಕ ಸಮುನಿಸದು ನೋಡಾ”^{೧೩}

೯. “ವೇದಾಂತವೆಂಬುದು ಮೂಲಮನೋವ್ಯಾಧಿಯಯ್ಯ”^{೧೪}

೬. ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ವಚನ ಸಂಪುಟ, ವ.ಸಂ. ೪೩೫.

೭. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೮೬೨.

೮. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೮೬೩.

೯. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೮೯೯.

೧೦. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೯೦೦.

೧೧. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೯೦೦.

೧೨. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೧೩೬.

೧೩. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೧೮೫.

೧೪. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೨೨೧.

‘ವೇದ’ಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ ಭಾವನೆಯನ್ನೇ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ವೇದಾಂತಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ತಾಳಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಮೇಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲದೆ ಅವನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ‘ಸ್ತುತಿ’ ಶಬ್ದದ ಉಲ್ಲೇಖವೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು:

“ಸ್ತುತಿ ವಾಕ್ಯಗಳನರಿದರಲ್ಲದೆ.....”^{೧೫}

“ಸ್ತುತಿಗಳು ಸಮುದ್ರ ಪಾಲಾಗಲಿ....”^{೧೬}

ಎನ್ನುವಂತಹ ಮಾತುಗಳು ನಿದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ಪುರಾಣಗಳೆಲ್ಲವುಗಳ ಪರಿಚಯವಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಜ್ಞಾನಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಅವನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವನ ಇನ್ನೊಂದು ವಚನವು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ:

“ಎಮ್ಮ ವಚನದೊಂದು ಪಾರಾಯಣಕ್ಕೆ
ವ್ಯಾಸನದೊಂದು ಪುರಾಣ ಸಮಬಾರದಯ್ಯಾ
ಎಮ್ಮ ವಚನದ ನೂರಂಟರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ
ಶತರುದ್ರಿಯ ಯಾಗ ಸಮಬಾರದಯ್ಯಾ
ಎಮ್ಮ ವಚನದ ಸಾವಿರ ಪಾರಾಯಣಕ್ಕೆ
ಗಾಯತ್ರೀ ಲಕ್ಷ ಜಪ ಸಮಬಾರದಯ್ಯಾ
ಕುಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ”^{೧೭}

ಸಿದ್ಧರಾಮನ ‘ವೈತ್ಯತ್ತಿ’ ಸಾಧನೆಯ ಒಂದೊಂದು ಹಂತವನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತಿದೆ ಮೇಲಿನ ವಚನ. ಇಂತಹ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನರಿತವನೂ, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅರಿದವನೂ ಆಗಿ “ಜನದ್ವೇಷನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶಕ್ತಿ”ಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಶಕ್ತಿಗೆ ಯಾವುದೂ ತಾಜ್ಯವಲ್ಲ; ಎಲ್ಲವೂ ವಿರಾಡ್ರೂಪದ ಭವ್ಯಾವರಣದೊಳಗು.

೧೫. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೯೧೧.

೧೬. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೨೯೪.

೧೭. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೨೯೩.

ವೇದ-ವೇದಾಂತಸಿದ್ಧ ಸಿದ್ಧರಾಮ

ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಎಷ್ಟೋ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಭಾವ-ಪ್ರಭಾವ-ಸಮಾನದೃಷ್ಟಿಗಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವತಃ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವೇದ ಮತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಂದ ಕೆಲ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ವಿಚಾರ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತಹ ನೂರಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮೇಲಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವೇದ-ವೇದಾಂತೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸೋಣ.

ವೇದೋಕ್ತಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ:

೧. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಋಗ್ವೇದವು ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಹಲವಾರು ದೇವತೆಗಳ ಸ್ತುತಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದಂತಹ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವಿದೆ. ವೇದಗಳ 'ದೇವಗಣ'ರ ನಡುವೆ 'ರುದ್ರ'ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಇವನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಬರುತ್ತವೆ. ರುದ್ರನು 'ಲಯಕರ್ತ'ನೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿದೆ. ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಪರಿಭಾವನೆಯನ್ನೇ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

“.....

ಏಕೈಕ ರುದ್ರನ ಅವತಾರವನರಿದೆವೆಂದಿಂ
ನೋಡಿ ನಟ್ಟರೆ ಶಿವನ”^{೧೮}

“ರುದ್ರನ ಪೂಜಿಸಿ ಲಯಕ್ಕೊಳಗಾಗುವುದು ಬಲ್ಲ”^{೧೯}

ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಮಾತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಶ್ವೇತಾಶ್ವೇತರೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು:

“ಏಕೋ ಹಿ ರುದ್ರೋ ನ ದ್ವಿತೀಯಾಯತಸ್ತು” (೩-೨)

ಇದನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ತನ್ನ ಇನ್ನೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.^{೨೦}

೧೮. ಸಿ.ವ.ಸಂ. ವ.ಸಂ. ೯೮೪.

೧೯. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೦೮೯.

೨೦. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೮೪೦.

೨. ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಮುಂದಿನ ಮಾತುಗಳು ಬಹುಮಹತ್ವದ್ದೆನಿಸುತ್ತವೆ:

“.....

“ಲಿಂಗಾರ್ಚನಾತ್ಪರಂ ಪೂಜ್ಯಂ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಶಾಖೆ
ಇಂದನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತಯ್ಯಾ
“ಲಿಂಗಾಂಗಿ ಪರಮಶುಚಿ”

ಎಂಬ ಸಾಮವೇದ ಶಾಖೆ ಸಮನಿಸುತ್ತ ಯಜುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಸಾಮವೇದದ ವಿಚಾರದ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಿದೆ:^{೨೧}

“ಲಿಂಗಧಾರೀ ಸದಾ ಶುದ್ಧೋ ನಿಜಲಿಂಗಂ ಮನೋಹರಂ”^{೨೨}

೩. “ಹಿರಿತನವು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತದೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಹೇಳಿಕೆ. ಕೇವಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆಗಲಾರನು. “ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಅರಿತವನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ” ಎಂದೊರೆಯಲು ವೇದದ ಮಾತನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ:

‘ಬ್ರಹ್ಮ ಜಾನಾತಿ ಇತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ’ ಎಂಬ
ವೇದವಾಕ್ಯವೆನರಿದು
ಬ್ರಹ್ಮಭೂತನಾದಾತನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನೋಡಾ”^{೨೩}

೪. ವೇದಗಳು ಮಾಡಿರುವ ದೇವತಾ ಸ್ತೋತ್ರದ ಉವಾಚಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ‘ಶಿವಪಾರಮ್ಯ’ವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: ಯಜುರ್ವೇದದ ಸಾಲುಗಳು ವಚನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿವೆ:

“ಓಂ ನಮಃ ಸೋಮಾಯ ತ ರುದ್ರಾಯ ಚ” ಎಂದು ವೇದವಾಕ್ಯ ನೋಡಾ
‘ನಮಸ್ತಾಮ್ರಾಯ ಚಾರುಣಾಯ ಚ’ ಎಂದು ಪಂಡಿತ ಮುಖ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನೋಡಾ
‘ನಮಃ ಶೃಂಗಾಯ ಚ ಪಶುಪತಯೇ ಚ’ ಎಂದು ವೇದಾಧ್ಯಾಯಗಳರಿಕೆ ನೋಡಾ
‘ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಚ ಶಿವತರಾಯ ಚ’ ಎಂದು
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಪಂಚಾಷ್ಠದಲ್ಲಿ
ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯ ಘೋಷ ನೋಡಾ”^{೨೪}

೨೧. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೧೧೪.

೨೨. ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು (ಯಜುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ)

೨೩. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೬೧೪.

೨೪. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೫೮೧.

ಯಜುರ್ವೇದವು

“ಶಂಕರಾಯ ಚ ಮಯಸ್ಕರಾಯ ಚ
ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಚ ಶಿವತರಾಯ ಚ”^{೨೧}

ಎಂದೂ ಹೇಳಿದೆ.

೫. ಅಥರ್ವಣವೇದವು ಮಹಾಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕವಾದ ಜ್ಞಾನದ ಬಗೆಗೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ “ಭೌತಿಕತೆಗೆ ಕೇಡುಂಟು, ಮಹಾಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧರಾಮನು “ಮಹಾ ಆರುವಿನ” ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:

“ಭೌತಿಕದಲ್ಲಿ ಕೇಡು ನಿಶ್ಚಯವಲ್ಲದೆ ಮಹಾ ಆರುವಿನಲ್ಲಿ ಕೇಡಿಲ್ಲ”
“ತತ್ವಾತ್ಮಕಂ ವಪುರ್ದೇವಿನಾಶಾರ್ಥಂ ಕಾರಣಂ ದೃಢಂ”
ಎಂಬುದು ಪುಸಿಯಲ್ಲ ನೋಡಾ”^{೨೨}

೬. ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಗಳೆರಡೂ ಸಮಾನವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿದಿತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಅಥರ್ವಣವೇದದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ:

“ಕ್ರಿಯಾಜ್ಞಾನ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಭೇದ ತಿಲಾಂಶವಿಲ್ಲ ನೋಡಾ
“ದ್ವಂದ್ವೇನ ಭೇದಃ” ಎಂಬ ಅಥರ್ವಣಶಾಖೆಯದು ಸಚೆಯೆ?
ಸೂಕ್ಷ್ಮೈಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವೆನಿಸಿತ್ತು
ಜ್ಞಾನಂ ವಿನಾ ಕ್ರಿಯಾ ನೋ ಭಾತಿಕ್ರಿಯಾಂ ವಿನಾ ನೋ ಭಾತಿ ತತ್
ಎಲೈ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ”^{೨೩}

೭. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ “ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿದ್ದಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿ”, “ಭಾವದಂತೆ ಫಲ”, “ಭಾವದಂತೆ ದೇವ” ಎಂಬಂತಹ ಮಾತುಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಆಕಾರ-ನಿರಾಕಾರ, ಸದ್ಭಾವದ ಫಲ, ಮುಕ್ತಿ-ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ವಚನಗಳ ಒಡಲಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ. ಕೆಲವು ವಚನಗಳನ್ನು ನೋಡುವಾ:

೨೫. ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು (ಯಜುರ್ವೇದ, ೧೬-೪೧).

೨೬. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೬೩೦.

೨೭. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೩೬೨.

“.....

ಆಕಾರದ ಮೂರ್ತಿಯ ನಿರಾಕಾರಕ್ಕೆ ತಂದು

ಪೂಜಿಸಲರಿಯ ನೋಡಾ ಮನವೆ.

“ಯದೃಷ್ಟಂ ತನ್ನಷ್ಟಂ” ಎಂದ ಬಳಿಕ

ನಿರಾಕಾರ ನಿಜನಿರ್ವಿಯಲವೆ ಸ್ಥಿರವೆಂದು ನಂಬು ಮನವೆ”^{೨೯}

“.....

ಯಥಾಭಾವಸ್ವಥಾ ದೇವಃ -ಎಂಬ ಭಾವವಿದ್ದಡೆಯಲ್ಲ

ಆದಂತಾಗಲಿ, ಹೋದಂತೆ ಹೋಗಲಿ

ನಿಮ್ಮ ಪೂಜಿಸಿದವರಿಗೆ ಸಂಪದಾದಿ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯ ತಪ್ಪದು ನೋಡಾ

ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ”^{೩೦}

“.....

ಯಥಾ ಭಾವಸ್ವಥಾ ದೇವಃ -ಎಂಬ ಬಳಿಕ

ಆ ದೇವರ ಬಯಲಭಾವ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇಂಬುಗೊಂಡಡೆ ಮುಕ್ತಿ”^{೩೦}

ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಹಲವು ವಚನಗಳನ್ನು ನೋಡುವಾಗ, ಅವು ವೇದೋಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರ ಸಾರದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆಂಬುದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಅಂತಹ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬರುವ ವಿಚಾರಗಳಾಗಿ ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡೋಣ:

೧. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲಾಟವಿದ್ದರೂ, ಅವು “ಏಕಂ ಸತ್‌ವಿಷ್ಣು ಬಹುಧಾ ವದಂತಿ”^{೩೧} ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಋಗ್ವೇದವು ಇದನ್ನು ಸಮ್ಮತಿಸಿದೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಈ ವಚನವು ವೇದದ ಸಾರದಂತಿದೆ:

“ವಾರ ಒಂದರಲ್ಲಿ ದಿನ ಏಳು ನೋಡಾ
ಆ ಏಳು ದಿನಗಳೆಂಬುವುದು ಕಲ್ಪಿತವಲ್ಲದೆ
ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಾರದು ನೋಡಾ
ದೇವರೆಂಬುವುದೊಂದು ನೋಡಾ

೨೮. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೫೭೨.

೨೯. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೧೧೮.

೩೦. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೫೭೧.

೩೧. ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು (ಋಗ್ವೇದ, ೧೦-೮೨-೩).

ಆ ದೇವರೆಂಬುವುದೊಂದರಲ್ಲಿ
 ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರ ಈಶ್ವರ ಸದಾಶಿವ
 ವಿರಾಟ್ಟುರುಷರೇಂಬುವರು ನೋಡಯ್ಯಾ
 ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ”^{೧೨}

೨. “ದೇವರು ನಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆಂಬ ಮಾತು ವಚನ-ವೇದಗಳು
 ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ: ಮೊದಲಿಗೆ ವಚನವನ್ನು ನೋಡಿ:

“ಬಲ್ಲಿದ ಬಾಣನ ಬಾಗಿಲ ಕಾಯ್ದರವರು ಭೂತಗಳೇನಯ್ಯಾ?

.....
 ನಮ್ಮ ನೀರು ಹೊರುವರವರು ಕೂಲಿಕಾರರೇನಯ್ಯಾ?

“ಸರ್ವೇಷಾಂ ಹೃದ್ವಿಸ್ತುತಚ್ಚಂದ್ರ ಮೌಲೀ”

ಎಂಬ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯವ ನೆಂಬು ನೆಂಬು”^{೧೩}

ಎಂದು ಸಾಮವೇದದ ಮಾತನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅದೇ ವೇದದಲ್ಲಿ
 ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ವಿಚಾರದ ಮಾತು ಹೀಗೆ ಬರುತ್ತದೆ:

“.....ಮೇಧಾವಿ ಪುರುಷರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಜ್ಞಾನರೂಪದಲ್ಲಿ
 ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ನೀನು ದಿವ್ಯಕಾರುಣ್ಯದಶಾಶ್ವದ ಆಶ್ರಯನಾಗಿರುವೆ”^{೧೪}

೩. ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಕಾಲದ ಸಮಾಜವು ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ
 ಆಧಾರವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಖಂಡಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ
 ‘ವರ್ಣಾಶ್ರಮ’ಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವಂತಹ ಸುಳುಹುಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ.
 ಮನುಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವಿಚಾರಗಳು ಬಲವಾಗಿ ಬೇರೂರಿವೆ. ಮೊದಲು ಈ
 ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮೇಲಿನ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾಗಬಹುದು:

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಸ್ಯ ಮುಖಮಾಸೀದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ರಾಜನ್ಯ ಕೃತಃ
 ಊರೂ ತದಸ್ಯಯದ್ವೈಶ್ಯ ಪದ್ವ್ಯಾಂ ಶೂದ್ರೋ ಆಚಾರ್ಯತಃ”^{೧೫}

“ಆ ಪುರುಷನ ಮುಖವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ತೋಳುಗಳು, ವೈಶ್ಯರು ತೋಡೆಗಳು,
 ಪಾದದಿಂದ ಜನಿಸಿದವರು ಶೂದ್ರರು” ಎಂದು ವೇದ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಮಾತು
 ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ಕೆಳಗಿನ ವಚನ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿರಬಹುದಾಗಿದೆ.

೩೨. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೭೦೫.

೩೩. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೪೨೮.

೩೪. ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು (ಸಾಮವೇದ, ಆಗ್ನೇಯ-೫೪).

೩೫. ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು (ಋಗ್ವೇದ-೧೨).

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸದ್ಗೋಚಾತ ಮುಖದಿಂದಾಯಿತ್ತು
ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ವಾಮದೇವ ಮುಖದಿಂದಾಯಿತ್ತು
ವೈಶ್ಯನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಅಘೋರ ಮುಖದಿಂದಾಯಿತ್ತು
ಶೂದ್ರನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಈ ಶೂನ್ಯ ಮುಖದಿಂದಾಯಿತ್ತು
ಪ್ರಮಥರ ಉತ್ಪತ್ತಿ ನಿರಂಜನ ಪೂಜದ ಘೋಷವುಳ್ಳ
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಗೋಷ್ಠಮುಖದಿಂದಾಯಿತ್ತು ನೋಡು”^{೧೬}

ವೇದವು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಸ್ಥವು ಕಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ನಾಲ್ಕೂ ವರ್ಣದವರು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಂಚಮುಖಗಳಿಂದಲೇ ಜನಿಸಿದವರಾಗಿ ಸಮಾನರೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತಾಳಿದ್ದಾನೆ. ನಾಲ್ಕೂ ವರ್ಣದವರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶಿವಶರಣರಾದ ಪ್ರಮಥರು ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರೆಂದು ಹೇಳಲು ಪೂಜ ಪಂಚಾಕ್ಷರದ ಪಠವುಳ್ಳ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಮುಖವು ಅವರ ಜನಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಗಿ ಇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಾಹ್ಯ ರೂಪದ ಬಂಧದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೇದೋಕ್ತಿ ವಚನ ಒಂದೇ ಎಂಬಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭಾವವು ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು.

೪. ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಸಾಧಕವಾದ ಕೃಷಿಗೆ ವೇದಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಕೃಷಿಕ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಾದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತೀರ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅದರ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆಗಳು ತಿಳಿದಿವೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಒಂಥು ವಚನದಲ್ಲಿ:

“ಕೃಷಿಯ ಮಾಡಿ ಉಣ್ಣದೆ
ದೇಹದ ಹಸಿವಹರಿವ ಪರಿ ಇನ್ನಂತಯ್ಯಾ?”^{೧೭}

ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಕರ್ಮಯೋಗ ಅಥವಾ ಕಾಯಕಯೋಗದ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ವೇದ ಹೇಳುವ ಮಾತು ಇಂತಿದೆ:

“ಶತಹಸ್ತಂ ಸಮಾಹರ ಸಹಸ್ರಹಸ್ತ ಸಂಕಿರ |
ಕೃತಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ಚೇ ಹಸ್ಥಾಲ ಸಮಾವಹ ||”^{೧೮}

“ಶತಹಸ್ತಗಳಿಂದ ದುಡಿದು ಸಂಪಾದಿಸಿರಿ. ಸಹಸ್ರ ಹಸ್ತಗಳಿಂದ ದುಡಿಮೆಯ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರಿ. ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಅನ್ನ ದೊರೆಯುವಂತಾಗಲಿ” ಎಂದು ಶ್ಲೋಕದ ಸಾರವಾಗಿದೆ.

೩೬. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೪೧೮.

೩೭. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೦೪೩.

೩೮. ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು (ಅಥರ್ವಣವೇದ, ೩-೨೪-೪).

ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಅನ್ನ ಕೊಡುವ ಮೂಲವೆ ಕೃಷಿ ಕಾಯಕ. ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ವೇದವು ಕೃಷಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನೂ, ತನ್ಮೂಲಕ ಕಾಯಕ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನೂ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ಇಂತಹ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದರೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಿಚಾರಧಾರೆ-ವೇದಗಳ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಏಕಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವೇದಾಂತೋಕ್ತಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ: ಸಿದ್ಧರಾಮನು ವೇದಾಂತ ಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಎರಡು ವಚನಗಳು ಮೊದಲಿಗೆ ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕು:

೧. “ಸರ್ವ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ” ಎಂಬುದ ಅರಿದ ಬಳಿಕ
ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿಲೆಯ ಭಾವವನರಿಸಲುಂಟೆ?
“ಸರ್ವ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ” ಎಂಬುದ ಅರಿದ ಬಳಿಕ
ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ನರನ ಭಾವವನರಿಸಲುಂಟೆ?
“ಸರ್ವ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ” ಎಂಬುದ ಅರಿದ ಬಳಿಕ
ಮಾಯಾಮಯ ಸಂಸಾರವೆಂದರಿಸಲುಂಟೆ?
“ಸರ್ವ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ” ಎಂದರಿದ ಬಳಿಕ
ನಾನು ಜೀವ, ನಾನು ಜಡ, ನಾನು ಬದ್ಧನೆಂದರಿಸಲುಂಟೆ?”^{೨೯}
೨. “ಅದ್ವೈತ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಎರಡನಳಿದನೆಂಬುವರು
ಶಿಶುಕಂಡ ಕನಸಿನಂತಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ
ನುಡಿದು ಹೇಳುವನ್ನಕ್ಕರ ಭಿನ್ನವಲ್ಲವೇನು ಹೇಳಾ?”^{೩೦}
೩. ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತು “ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ”
ಅಂದರೆ “ಇದೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮ”

ಎಂದಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ತರ-ತಮ ಭಾವಕ್ಕೆ ಆಸ್ವದ ನೀಡಲೇಬಾರದು. ಅದರ ಪೂರ್ಣವಾದ ನುಡಿಯನ್ನು ಆಲಿಸಬೇಕು:

“ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತಜ್ಞಶಾನ್ ಇತಿಶಾಂತ ಉಪಾಸೀತ”^{೩೧}

“ಇದೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮ ಅದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ; ಲೀನವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಉಸಿರಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ಉಪಾಸಿಸಬೇಕು” ವೇದಾಂತದ

೨೯. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೬೩೮.

೪೦. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೮೫೭.

೪೧. ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತು, ೩.೧೪.೧

ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಲವು ಉದ್ಧರಣೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ:

- I. “ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ” ಎಂದರಿದು ಮತ್ತೇನನರಿಯದೆ ಹೋದನಯ್ಯಾ, ನಿಮ್ಮ ಮಹಾಬಯಲಲ್ಲದೆ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ”^{೪೨}
- II. “ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ” ಎಂದು ವಾದಿಸಿದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೋಧಗೊಳಿಸಿದೆಯಲ್ಲಾ....”^{೪೩}
- III. “ಸರ್ವ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ” ಎಂದ ಬಳಿಕ ಕರಣಂಗಳಾವರಣಕ್ಕೆ ಸಿಲ್ವಿಸಬಹುದೆ?”^{೪೪}

‘ಸರ್ವಂ ಶಿವಮಯಂ ಜಗತ್’ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಶಿವಾಗಮದ ನುಡಿಯಾದರೂ ಅದರ ಭಾವವು ‘ಸರ್ವವೂ ಬ್ರಹ್ಮ’ ಎಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ಪರಾತ್ಪರವಸ್ತುವನ್ನು ‘ಬ್ರಹ್ಮ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಶಿವಾಗಮಗಳು ಅದನ್ನು ‘ಶಿವ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆದಿವೆ. ವೀರಶೈವ ‘ಲಿಂಗ’ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಅಂತಹ ಶಕ್ತಿ. ವೀರಶೈವರು ಶೈವರಂತೆ ‘ಲಿಂಗಮಧ್ಯೇ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ’ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತು ಆಗಮ-ವೀರಶೈವತ್ವಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ. ಈ ಸಂಬಂಧವು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸತ್ಯವೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ತತ್ವಗಳು ವೇದ-ಆಗಮ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ವಿರಳ ಅಥವಾ ಹೇರಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಹಾದು ಬರುವ “ವೀರಶೈವತ್ವ”ದ ಪಥವೊಂದನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಕಾಣಸುವ ಶಿವಯೋಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಚನ ನುಡಿಗಳು ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತವೆ ಮೇಲಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ:

- IV. ‘ಸರ್ವಂ ಶಿವಮಯಂ ಜಗತ್’ ಎಂದ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ದೇಹ ನಿರ್ಮಲಕ್ಕಿಟ್ಟುಬಹುದೆ ಆಯ್ಯಾ?”^{೪೫}

೪೨. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೯೧೧.

೪೩. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೫೨೫.

೪೪. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೩೬೭.

೪೫. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೩೬೭.

- V. ಆತ್ಮವೆಲ್ಲ ಮಹಾದೇವನ ಗೋಷ್ಠ ಮುಖ ನೋಡಾ
ಸರ್ವವೂ ಶಿವಮಯ ಎಂಬುದು ಹುಸಿಯೆ?"^{೯೬}
- VI. "ಲಿಂಗಮಧ್ಯೇ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ" ಎಂದು ಶ್ರುತಿ ಸಾರುತ್ತಿದೆ."^{೯೭}
- VII. "ಆಲಿಂಗಿಗಳ ಸಂಗನಲ್ಲದೊಡ
ಉದರದಲ್ಲಿಹ ಲಿಂಗ ಲಿಂಗವಲ್ಲವೆ ಲಿಂಗಯ್ಯಾ
'ಲಿಂಗಮಧ್ಯೇ ಜಗತ್ ಸರ್ವಂ' ಎಂದ ಬಳಿಕ ಲಿಂಗವಲ್ಲವೆ?"^{೯೮}
- VIII. "ಸರ್ವಂ ಶಿವಮಯಂ ಜಗತ್" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನರಿಯದೆ
ಹೋಗದಿರಾ ಮನವೆ
"ಪಂಚತತ್ತ್ವ ರೂಪಾಯ" ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ ವಾಕ್ಯ ಮರದಯಲ್ಲಾ ಮನವೆ
ಲಿಂಗಮಧ್ಯೇ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಎಂಬ
ಮಹಾವಾಕ್ಯವ ಮರದಯಲ್ಲಾ ಮನವೆ
ರಜ್ಜು-ಸರ್ಪನ್ಯಾಯ-ರಜ್ಜುವ ಸರ್ಪವೆಂದು ನಂಬಿ
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಿಂದ ಬೇರೆಯಾದಯಲ್ಲಾ ಮನವೆ"^{೯೯}
- IX. "ಬಣ್ಣ ಹಲವಪ್ಪಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ತಾನೊಂದಾಗಿ
ಬಣ್ಣ ಮೂಜನಕೆ ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ತಾನು
ಬಣ್ಣಕರು ಬಣ್ಣದೊಳಗಾಗುವುದನೆ ಕಂಡು
ಅಣ್ಣ ನಗುತಿರ್ದನಯ್ಯಾ ಯೋಗಿನಾಥಾ"^{೧೦೦}

ಮೇಲಿನ ವಚನಗಳೆಲ್ಲವೂ "ಆದ್ವೈತವಾದ ಪರಶಿವ ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿಲಾಂಶವಾದ ಜೀವಜಗತ್ತುಗಳು ವೇದ ಮೊದಲಿಗೆ ದ್ವೈತವೆಂಬಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅಂತಿಮಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲ ಶಿವನೊಡನೆ ಐಕ್ಯವಾಗಿ ಅಥವಾ ಅವನ ರೂಪವೆ ಹೊಂದುತ್ತವೆ" ಎಂದು ಸಾರುತ್ತವೆ. ಶ್ವೇತಕೇತುವಿನ ತಂದೆ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಇದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ:

"ಯಥಾ ಗೋಮೈಕ್ಯೇನ ಮೃತ್‌ಪಿಂಡೇನ ಸರ್ವಂ ಮೃಣ್ಮಯಂ ವಿಜ್ಞಾತಂ
ಸ್ವಾದ್ವ್ಯಾಹಾಸರಂಭಣಂ ವಿಹಾರೋ ನಾಮಧೇಯಂ ಮೃತ್ರಿಕೇತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ

೯೬. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೪೧೧.

೯೭. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೧೪೫.

೯೮. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೬೩೧.

೯೯. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೩೫೦.

೧೦೦. ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ವಚನಗಳು (ತ್ರಿವಿಧಿ).

ಯಥಾ ಸೋಮ್ಯೈಕೇನ ಲೋಹಮಣಿನಾ ಸರ್ವಂ ಲೋಹಮನುಂ ವಿಜ್ಞಾತಂ
ಸ್ವಾದ್ವಾಚಾಽಽರಂಭಣಂ ವಿಚಾರೋ ನಾಮಧೇಯಂ ಲೋಹಮಿತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ
ಯಥಾಸೋಮ್ಯೈಕೇನ ನವಿನಿಕ್ಯಂತನೇನ ಸರ್ವಂ ಕಾಷ್ಟಾಯ ಸಂವಿಜ್ಞಾತಂ
ಸ್ವಾದ್ವಾಚಾಽಽರಂಭಣಂ ವಿಚಾರೋ ನಾಮಧೇಯಂ ಕೃಷ್ಣಯಸಮಿತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ
ಏವ ಸೋಮ್ಯಸ ಅದೇಕೋ ಭವತೇತಿ”^{೧೦}

(ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಂಟೆಯು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಮಣ್ಣಿನಿಂದಾದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
ಚಿನ್ನದ ಗಟ್ಟಿಯು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಚಿನ್ನದಿಂದಾದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
ಒಂದು ಉಗುರು ಕತ್ತಿಯು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮವೊಂದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಅದರಂತ-
ವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಚರಾಚರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯಬಹುದು).

ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ:

“ಬ್ರಹ್ಮವೇದಮಮೃತಂ ಪುರಸ್ತಾ
ದ್ವಹಪಶ್ಚಾಪ್ಪ್ರಹ್ಮದಕ್ಷಿಣಶ್ಲೋತ್ತರೇಣ
ಅಧಶ್ಲೋರ್ಧ್ವಂ ಚ ಪ್ರಸೃತಂ
ಬ್ರಹ್ಮವೇದಂ ವಿಶ್ವಮಿದಂ ಪರಿತ್ವಮ”^{೧೧}

(ಮುಂದಿರುವುದು ಬ್ರಹ್ಮವೇ. ಹಿಂದೆ, ಎಡಕ್ಕೆ, ಬಲಕ್ಕೆ ಇರುವುದೂ ಬ್ರಹ್ಮವೇ. ಮೇಲೆ-
ಕೆಳಗೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವುದೂ ಬ್ರಹ್ಮವೇ. ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೇ.)

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಉಪನಿಷತ್ತಿಗೆ ಸರಿ ದೊರೆಯಾಗಿ ‘ಆದ್ವೈತ’ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು
ಮಾತನಾಡುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆಲೆಗಟ್ಟು ಅತ್ಯಂತ
ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಉಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ
ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಚಿಂತನೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿರುವ ಬಗೆಗೊಂದಿಷ್ಟು ನೋಡೋಣ:

I. ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ವಿಚಾರ ದಾಖಲಾತಿಯೊಂದಿಗೆ ವಚನವು ಅರಿವು-ಮರೆವಿನ ಬಗೆಗೆ
ಹೀಗೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ:

ಜಿ೧. ಉಪನಿಷದ್ ಭಾವಧಾರೆ (ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ).

ಜಿ೨. ಉಪನಿಷದ್ ಭಾವಧಾರೆ (ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತು, ೨-೧೨).

“ಅರಿವೆನೆಂದಡೆ ‘ಸತ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಮನಂತಂ ಬ್ರಹ್ಮ’ ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ ಸಾರುತ್ತಿದೆ.
ಮರೆವೆನೆಂದಡೆ ‘ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಂ ಬ್ರಹ್ಮ’
ಎಂಬ ಕೈವಲ್ಯೋಪನಿಷತ್ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದೆ
ಅರಿವು ವಸ್ತು ಸ್ವರೂಪ; ಮರೆವು ಮಾಯಾಸ್ವರೂಪವೆಂದಡೆ
ಅನು ಸರ್ವಮಲ ಸ್ವರೂಪ ನೋಡಾ”^{೧೧}

ವಚನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಉಕ್ತಿಯು ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾವಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವಾಕ್ಯ. ‘ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ಯ, ಜ್ಞಾನವು ಅನಂತ’ ಎಂಬುದು ಅಲ್ಲಿನ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ.

II. ಭೇದಬುದ್ಧಿಗೆ ಏಕವು ಅನೇಕವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಗಳ ಬಾಧೆಯು ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಪ್ರಶ್ನೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ “ತದನುಸರಣಾತ್ ಜನ್ಮಜನ್ಮ” ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಚನವು ಇಂತಿದೆ:

“ತದನು ಸರಣಾತ್ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮ ಎಂಬುದು ಹುಸಿಯಲ್ಲ
ಹುಸಿಯಲ್ಲ ನೋಡಯ್ಯಾ.
ಭೇದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಅಭೇದಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋರಬಾರದು”^{೧೨}

III. ಜಾಬಾಲೋಪನಿಷತ್ತಿನ “ರೂಪಾದನುಭವಃ” ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತ ಮುಂದಿನ ವಚನವು ಸಗುಣ-ನಿರ್ಗುಣ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಿವೇದಿಸುತ್ತದೆ:

“ರೂಪಾದನುಭವಃ” ಎಂಬುದು ಸಚ್ಚಿಯೇನಯ್ಯಾ?
‘ಸಗುಣಂ ನಿರ್ಗುಣಾತ್ಮಂ ನ’ ಎಂಬುದು ಸಚ್ಚಿಯೆ?”^{೧೩}

IV. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಹೊಗಳಿರುವ ‘ಗುರುಕಾರುಣ್ಯ’ದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವ ವಾಕ್ಯವೊಂದನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡ ವಚನವು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ:

“ನಾ ಭುಕ್ತಂ ಕ್ಷೀಯತೇ ಕರ್ಮ ಎಂದುದಾಗಿ
ಭಾಳದಕ್ಷರವ ತೊಡೆಯಲಿಕೆ ಆರಳವಯ್ಯಾ
ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವುಳ್ಳವೆಂಗಲ್ಲದೆ?

೧೩. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೧೩೭.

೧೪. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೬೧೭.

೧೫. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೩೪೬.

‘ನಾ ಭುಕ್ತಂ’ ಎಂಬುದು ಮೀರಿ ‘ಶಿವಭೋಕ್ತೃ’ವಾದ
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನ ಕೂಡಿದೆ”^{೫೬}

ಶಿವಾಗಮಗಳು ಹೇಳಿರುವ “ವಾಚಾಭಿಕ್ತಾ ಸ್ವಯಂ ಶಿವ” ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ
ಸ್ಪ್ರಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

V. ‘ಕುಲವನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಗುಣವನ್ನು ತಪಸ್ಸಿಸಬೇಕು”
ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅರುಹುವಾಗ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು
ನೆನೆಪಿಸುತ್ತ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಕಾಲದ ಋಷಿಗಳು ಗುಣದಿಂದ
ದೊಡ್ಡವರಾದರೆಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ:

“ಕುಲದಿಂದಧಿಕವೆಂದು ಹೋರಾಡುವ ಅಣ್ಣಗಳಿರಾ ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ
ಜಪತಸ್ತಪತೋ ಗುಣತಃ.....”^{೫೭}

“ತಪಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಾತೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮಹಾಮುನಿಃ
ತಪಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಾತೋ ನಾರದೇಹಿ ಮಹಾಮುನಿಃ
ತಪಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಾತಿಶ್ಚಾಗ್ರ್ಯೋ ಮುನಿಪುಂಗವಃ
ತಪಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಾತಃ ಪರಾಶರ ಮಹಾಮುನಿಃ
ತಪಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಾತೋಭೃಗುರ್ವ್ಯಾಸಶ್ಚಮಾಂಡವಃ
ಎಂಬುದು ಹುಸಿಯಲ್ಲಾ ನೋಡಾ”^{೫೮}

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ನಾರದ, ಅಗಸ್ತ್ಯ, ಪರಾಶರ, ಭೃಗು, ವ್ಯಾಸ, ಮಾಂಡವ್ಯ -ಮುಂತಾದ
ಋಷಿವರೇಣ್ಯರೆಲ್ಲ ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣ’ವನ್ನು ತಪಸ್ಸಿಸಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪವೇ ಹೌದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕುಂಟನ್ನು ಅರಸುವುದು ಅಜ್ಞಾನದ
ಕಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದು ಶಿವಯೋಗ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಇಂಗಿತ. ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತು
ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ:

“ಭಿದ್ಯತೇ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿಶ್ಚಿದ್ಯಂತೇ ಸರ್ವಸಂಶಯಾಃ
ಕ್ಷೀಯಂತೇ ಚಾಸ್ತಕರ್ಮಾಣಿ ತಸ್ಯೈವ ದೃಷ್ಟೋ ಪರಾವರೇ”^{೫೯}

೫೬. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೫೧೬.

೫೭. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೬೧೭.

೫೮. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೬೨೬.

೫೯. ಉಪನಿಷತ್ ಭಾವಧಾರೆ, ಪು. ೪೪; ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತು, ೨.೯.

ಅಂದರೆ ಯಾವಾಗ (ಜ್ಞಾನಿಯು) ಉಚ್ಚ-ನೀಚ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು (ಬ್ರಹ್ಮ) ನೋಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ಆಗ ಅವನ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿ ನಾಶವಾಗುವುದು. ಸರ್ವಸಂಶಯಗಳೂ ಬಗೆ ಹರಿಯುವವು. ಕರ್ಮಗಳು ಕ್ಷೀಣವಾಗುವವು” ಎಂದು ಅದರ ಸಾರ ವಿಚಾರ.

VI. ದೇವರು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ. ಅಂಥವನ ಸ್ವರೂಪವು ಜಗದಗಲ ಮುಗಿಲಗಲ; ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲು. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ:

“ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ವಾಂಗುಲನನರ್ಚಿಸಿ ಕಂಡೆನೆಂಬ
ಬಚ್ಚ ಬರಿಯ ಮರುಳ ನೀ ಕೇಳಾ
ಅರ್ಚನೆ-ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವನೆ?”^{೬೦}

“ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬುದು ಅಜಾಂಡ ನೂರಾರನೊಳನು ಮಾಡಿ
ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ವಾಂಗುಲಂ ಎನಿಸಿತ್ತು ನೋಡಾ”^{೬೧}

ವಚನದಲ್ಲಿನ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮಾತು ಹೀಗೆ ಬರುತ್ತದೆ:

“ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಾ ಪುರುಷಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಹಸ್ರಪಾತ್”
ಸಭೂಮಿಂ ವಿಶ್ವತೋ ವೃತ್ತ್ವಾತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ವಾಂಗುಲಮ್”^{೬೨}

(ಈ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸಾವಿರ ತಲೆಗಳು, ಸಾವಿರಾರು ಕಣ್ಣುಗಳು, ಸಾವಿರಾರು ಪಾದಗಳು. ಇವನು ಭುವನವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಹತ್ತು ಅಂಗುಲದಷ್ಟು ಮೀರಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ.)

VII. ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಶಿವನಿಗೆ ತನ್ನ ವಿರಾಡ್ರೂಪದ ಮಹತ್‌ಗಾತ್ರವನ್ನು ‘ಅಣುರೂಪ’ದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಶಕ್ತಿಯೂ ಇದೆ:

“ಅಣುವಿನೊಳಗೆ ಅಣುವಾಗಿಟ್ಟಿರಿ ಎಲೆ ದೇವಾ ನೀವು
ಮನದೊಳಗೆ ಘನವಾಗಿಟ್ಟಿರಿ ಎಲೆ ದೇವಾ
ಜಗದೊಳಗಲ್ಲಿಯೂ ನೀವಿಲ್ಲದೆಯುಂಟೆ?”^{೬೩}

೬೦. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೨೯.

೬೧. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೬೦೯.

೬೨. ಉಪನಿಷತ್ ಭಾವದಾರೆ, ಪು. ೭೨೪: ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ ಉಪನಿಷತ್ತು, ೩-೧೪.

೬೩. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೦೪೪.

ಉಪನಿಷತ್ತು ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ:

“ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್
ಆತ್ಮಾಸ್ಯ ಜಂತೋರ್ನಿಹಿತೋ ಗುಹಾಯಾಮ್”^{೬೪}

ಅಂದರೆ “ಅಣುವಿಗಿಂತ ಅಣುವಾಗಿ ಮಹತ್ತಿಗಿಂತ ಮಹತ್ತಾಗಿ ಆತ್ಮನು ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದಿದೆ ಉಪನಿಷತ್ತು. ಆ ಆತ್ಮನ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

VIII. ‘ತತ್ವಮಸಿ’ ಎಂಬ ಮಾತು ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತು-ಶಿವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ತನ್ನ ಹರವನ್ನು ಚಾಚಿಕೊಂಡಿದೆ. “ತತ್” “ತ್ವಮ್” “ಅಸಿ” ಎಂಬ ಮೂರು ಘಟಕಗಳು ಶಬ್ದದಲ್ಲಿವೆ. ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ‘ತತ್ವಮಸಿ’ ಎಂದರೆ ‘ಶಿವಜೀವೈಕ್ಯ’ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತವೆ. ಶಿವಾಗಮಗಳು ‘ಶಿವಶಕ್ತೈಕ್ಯ’ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತವೆ. ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಅಂಗಹೀನವಾಗುವುದು ತತ್ವಮಸಿ ತತ್ವವಾಗಿದೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಈ ಪದವನ್ನು ತನ್ನ ಹಲವಾರು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ:

“.....
ನಿತ್ಯಾಂಗನೆಯ ಹಸ್ತ ತತ್ವಮಸಿಯಿಂದತ್ತ
ಭಕ್ತಿಕಾರಣ ಶಿವನು ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ”^{೬೫}

“ಎನ್ನ ಸ್ವಸ್ಥಿರವೆಂಬ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಒಂದು ಬೀಜಮೊಳೆದೋರಿ
ಮೂರು ಶಾಖೆಗಳಾಗಿ ಫಲವಾದವು
ಮೂವತ್ತಾರರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂರ ಹದಿನಾರು ಹಣ್ಣಾದವು
ಇಂತಿ ಫಲವನುಂಡುಂಟು ಮೀರಿ
ಮೇಲಣದೊಂದು ಫಲದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆದು
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ತತ್ವವಿದೆಂದರು
“ತತ್ವಮಸಿ”ಯಾದೆನು”^{೬೬}

“.....
ಹಂಸ ಹಂಸ ಎಂಬ ಜಪ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ಅತ್ತಲಿತ್ತಲಿತ್ತರಕ್ಕೆ ಕಂಪಿಸದಿದ್ದಡೆ

೬೪. ಉಪನಿಷತ್ ಭಾವಧಾರೆ (ಪು. ೭೯: ಕರೋಪನಿಷತ್ತು, ೨-೨೦).

೬೫. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ೧೯.

೬೬. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೨೪೨.

ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನು ಕೂರ್ತು
‘ತತ್ತ್ವಮಸಿ’ಯೆಂಬ ಭೈತ್ರದಿಂದೊಯ್ದನವ್ವಾ”^{೧೭}

“.....

ಮೀರಿದೆ ಮೂವತ್ತಾರು
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬ ‘ತತ್ತ್ವಮಸಿ’
ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಗಿಯಾದ”^{೧೮}

“ ‘ತತ್ತ್ವಮಸಿ’ಯಿಂದತ್ತ ಮಿಥ್ಯವಾಗಲು ಯೋಗ
ತಥ್ಯವಾಯಿತು ನಿತ್ಯಭಕ್ತಿಯೋಗ”^{೧೯}

“ ‘ತ್ವಂ’ಪದವಾಯಿತ್ತು, ಮೀರಿ ‘ತತ್ತ್ವಮಸಿ’ಯಾಯಿತ್ತು
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬ ನಾಮವ ನುಂಗಿ ಲೀಯವಾಯಿತ್ತು”^{೨೦}

ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ‘ತತ್ತ್ವಮಸಿ’ ವಿಚಾರ ಈಗ ನೋಡಬಹುದು:

“ಸ ಆತ್ಮಾ ತತ್ತ್ವಮಸಿ ಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿ”^{೨೧}

ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು “ದೇವನ ಮಹಾಪ್ರಕಾಶ ರೂಪ”ನೆಂದು ಸಾರಿವೆ:

“ನ ತತ್ರ ಸೂರ್ಯೋ ಭಾತಿ ನ ಚಂದ್ರ ತಾರಕಂ
ನೇಮಾ ವಿದ್ಯುತೋ ಭಾಂತಿ ಕುತೋಽಯಮಗ್ನಿಃ |
ತಮೇವ ಭಾಂತಮನುಭಾತಿ ಸರ್ವಂ
ತಸ್ಯಭಾಸಾ ಸರ್ವಮಿದಂ ವಿಭಾತಿ”^{೨೨}

(ಅಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಾಗಲಿ, ಚಂದ್ರನಾಗಲಿ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳಾಗಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಿಂಚುಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದೆಲ್ಲಿ? ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವವು. ಅವನ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವವು).

೧೭. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೨೪೬.

೧೮. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೨೪೬.

೧೯. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೪೩೯.

೨೦. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೬೯೬.

೨೧. ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತು, ೬-೮.೨.

೨೨. ಉಪನಿಷತ್ ಭಾವಧಾರ, ಪು. ೧೫೭: ಕರೋಪನಿಷತ್ತು, ೫-೧೫.

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮೇಲಿನ ಭಾವವನ್ನು ಹೀಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ:

“ಅಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಕಂಡ ಕಂಗಳು ನೋಡಲಮ್ಮದೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆದರಿದನಯ್ಯಾ
ನೀನು ಶತಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶಕ್ಕಿಂತಿ”^{೭೩}

ಆತ್ಮವನ್ನು ‘ಹಂಸ’ ಎಂದು ಸಂಕೇತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆತ್ಮಗತ ಪರಮಾತ್ಮನೂ ‘ಹಂಸ’ನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ‘ಅಹಂ+ಸ’ ಕೂಡಿ ‘ಹಂಸ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಸಿದ್ಧಗೊಂಡಿದೆ. ‘ಹಂಸ’ ‘ಹಂಸ’ ಎಂದು ಜಪ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ: “ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಆಗಿದ್ದೇನೆ” ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದೆ ಆಗಿದೆ. ಕರೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಮಾತು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ:

“ಹಂಸಃ ಶುಚಿಷದ್ವಸುರಂತರಿಕ್ಷ ಸದ್ಯೋತಾವೇದಿಷದ ತಿಥಿರ್ದುರೋಣಸತ್ |
ನೃಷದ್ವರಸವೃತಸದ್ಯೋಮಸದ ಭಾಗೋಜಾ
ಮತಜಾ ಅದ್ರಿಜಾ ಮತಂ ಬೃಹತ್”^{೭೪}

(ಅವನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗುವನು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯ ರೂಪದಂತೆ ಇರುವನು. ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವಾಯು, ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋತ, ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಕಂಶದಲ್ಲಿರುವನು, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿರುವನು, ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿರುವನು, ಯಜ್ಞಾಂಗಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವನು, ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವನು, ಅವನು ಸತ್ಯ ಸ್ವರೂಪನು. ಬೃಹತ್ತಾದವನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತು ‘ದೇವ’ನನ್ನು ‘ಹಂಸ’ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸುವುದು ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಅದೇ ಭಾವದಿಂದ ‘ಹಂಸ’ ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ:

“ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ ಇಚ್ಛಾನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ಚರಿಸುವಾತನ
ಉಪಪ್ರಯೋಗ ‘ಹಂಸ’ನೆಂದೆಂಬೆ
‘ಹಂಸ’ ‘ಹಂಸ’ಯೆಂಬ ಜಪ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ”^{೭೫}

ಪ್ರಶೋಪನಿಷತ್ತು ‘ದೇವ’ನನ್ನು ‘ಅಕ್ಷರ’ ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ.

೭೩. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೬೬.

೭೪. ಉಪನಿಷದ್ ಭಾವಧಾರ, ಪು. ೧೪೧, ಕರೋಪನಿಷತ್, ೫-೨.

೭೫. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೨೪೬.

“ಪರಮೇವಾಕ್ಷರಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ ಸಯೋಹವೈತದಚ್ಛಾಯಮಶರೀರ
ಮಲೋಹಿತಂ ಶುಭ್ರಮಕ್ಷರಂ ವೇದಯತೇಯಸ್ತು ಸೋಮ್ಯ ಸ ಸರ್ವಜ್ಞಃ
ಸರ್ವೋ ಭವತಿ ತದೇಷ ಶ್ಲೋಕಃ”^{೭೬}

(ಯಾವನು ನೆರಳಿಲ್ಲದ, ಶರೀರವಿಲ್ಲದ, ಗುಣವಿಲ್ಲದ ಶುದ್ಧವಾದ ಅಕ್ಷರವನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಸೌಮ್ಯ, ಪರಮ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ಯಾರು ಹೀಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರೋ ಅವನು ಸರ್ವಜ್ಞನೂ, ಸರ್ವವೂ ಆಗುವನು).

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ದೇವರನ್ನು “ಆದೀಕ್ಷರ”ನೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ:

“ಆದೀಕ್ಷರದ ಭೇದವನರಿಯದವರ

ಎಂತಯ್ಯ ಭಕ್ತರೆಂದೆಂಬೆ?

ಆನಂದ ತನುಮನ ಕರಸ್ಥಲದ ಬಹುಳವರಿಯದವರಿಗೆ

ನೀನೇಕೊಲಿವೆಯಯ್ಯಾ?”^{೭೭}

ಉಪನಿಷತ್ತಾದಿಗಳು ಮನಸ್ಸಿನ ಬಗೆಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಿವೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಕಾರ್ಯವೇ
ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುವ ಪರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿವೆ. “ಇಲ್ಲಿ ಏನೂ, ಯಾವುದೂ
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲ. ಇರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ” ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿವೆ:

“ಮನಸ್ಯ ಭೇದಮಾಪ್ತವ್ಯಂ ನೇಹನಾನಾಸ್ತಿಕಿಂಚಿತ್”^{೭೮}

ಎಂಬುದು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ವಿಚಾರ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಮನಶ್ಚಕ್ಷುಷ್ಯನಂತೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಗೆಗೆ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು
ನಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಉಪನಿಷತ್ತಿನಂತೆ ಅವನು:

ಮನಸ್ಸಿನ ಕಾರ್ಯವೇ ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪ ನೋಡಯ್ಯಾ

ಮನಃಕಾರ್ಯಂ ಜಗದ್ಭೇದಂ”^{೭೯}

ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ‘ಮಹಾಜ್ಞಾನ ಅಳವಡ್ಡಿ, ಅದುವೆ ಮಹಾದೇವ’ನಾಗುತ್ತದೆಂಬ
ವಿಚಾರವು ಉಪನಿಷತ್ತು ಮುಂದುವರಿದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ:

೭೬. ಉಪನಿಷತ್ ಭಾವಧಾರೆ, ಪು. ೩೪೬: ಪ್ರಶೋಪನಿಷತ್ತು, ೪-೧೦.

೭೭. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೩೨.

೭೮. ಉಪನಿಷತ್ ಭಾವಧಾರೆ, ಪು. ೧೩೪, ಕಠೋಪನಿಷತ್ತು, ೪-೧೧.

೭೯. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೧೫೨.

“ಮನೋಬ್ರಹ್ಮತ್ಯುಪಾಸೀತೇತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮ”^{೮೦}

(ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಉಪಾಸಿಸಬೇಕು. ಇದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಎಂಬುದು ಅವರ ವಿಚಾರ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ‘ಮನಸ್ಸೇ ಮಹಾದೇವ’ ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದಾನೆ:

“ಮನವೆಂಬುದು ಬೇರಿಲ್ಲ ನೋಡಾ
ಅದು ಮಹಾದೇವನ ಮಹಾ ಅರಿವು
ಸಂಕಲ್ಪ-ವಿಕಲ್ಪಗಳ ಧರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮನವೆನಿಸಿತ್ತು
ಅದು ಅಳಿದ ಭಾವ ತಲೆದೋರಿದಲ್ಲಿ
ಮಹಾದೇವನೇ ತಾನೆನಿಸಿತ್ತು”^{೮೧}

ವಿದ್ಯೆ-ಅವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಬೋಧೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

“ವಿದ್ಯಾಂ ಚಾವಿದ್ಯಾಂ ಚಯಸ್ತದ್ವೇದೋಭಯಂ ಸಹ
ಅವಿದ್ಯಾಯಾ ಮೃತ್ಯುಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ದ್ಯಾವಿದ್ಯಯಾಮೃತಮಶ್ನುತೇ”^{೮೨}

ಅಂದರೆ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅವಿದ್ಯೆ ಎರಡನ್ನೂ ಯಾರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅವನು ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ದಾಟಿ, ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಶ್ಲೋಕದ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಉಪನಿಷತ್ ಧಾಟಿಯಲ್ಲೇ ವಿದ್ಯೆ-ಅವಿದ್ಯೆಯ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾನೆ:

“ವಿದ್ಯೆಯೆಂಬುದು ಆಭಾಸಿಗನ ಕೈವಶ
ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂಬುದು ಸರ್ವರಲ್ಲಿ ವಶ
ವಿದ್ಯಾವಿದ್ಯೆಯನರಿತು ಜಗದ್ವೇದ್ಯನಾಗಬಲ್ಲೆ
ಮಹಾಪಂಡಿತ ನೋಡಾ”^{೮೩}

ಮೇಲಿನ ಮೌನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು “ಭೌತಿಕವಾದ ಜ್ಞಾನಸಂಗ್ರಹ ಪಾಂಡಿತ್ಯವೆಲ್ಲ ಪರಶಿವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದೆ ನಿಜವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ”ವೆಂಬ ಮಾತು ಧ್ವನಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

೮೦. ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು, ೩.೧೮.೧.

೮೧. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೩೩೩.

೮೨. ಉಪನಿಷತ್‌ಭಾವಧಾರೆ, ಪು. ೨೧೨: ಈಶಾವಾಸ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತು, ೧-೧೧.

೮೩. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೨೯೫.

ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ಲೋಕವು ಇದೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು:

“ಅಂಧಂ ತಮಃ ಪ್ರವಿಶಂತಿ ಯೇವಿದ್ಯಾಮುಪಾಸತೇ|

ತತೋ ಭೂಯ ಇವ ತೇತವೇಯ ಉಪಾದ್ಯಾಯಾಂ ರತಾಃ||”^{೮೪}

“ಯಾರು ಅವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವರೋ ಅವರು ಕುರುಡುಗತ್ತಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು. ಯಾರು ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವರೋ ಅವರು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಶ್ಲೋಕವು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಅಷ್ಟೇ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ:

“ವಿದ್ಯೆಯನರಿದವ ಗುದ್ದಾಟಕ್ಕೊಳಗಾದ

ವಿದ್ಯೆಯನರಿಯದವ ಪ್ರಪಂಚವ ಒದ್ದುಬಿಟ್ಟ ನೋಡಾ”^{೮೫}

ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯು ‘ಚಿರಂಜೀವಿ’ಯೆಂಬ ಮಾತು ಎಲ್ಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿವೆ. ಉಪನಿಷತ್ತು:

“ನ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇ ವಾ ಉಪಶಿನ್ಯಾಯಂಕುತಶ್ಚಿನ್ನ ಬಭೂವ ಕಶ್ಚಿತ್”

ಅಜೋ ನಿತ್ಯ ಶಾಶ್ವತೋಯಂ ಪುರಾಣೋ ನ ಹನ್ಯತೇ ಹನ್ಯಮಾನೇ ಶರೀರೇ”^{೮೬}

(ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯು ಹುಟ್ಟುವುದೂ ಇಲ್ಲ; ಸಾಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಇವನು ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಇವನಿಂದ ಯಾರೂ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಈತ ಜನ್ಮರಹಿತ, ನಿತ್ಯಶಾಶ್ವತ ಪುರಾಣ, ಶರೀರ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ).

ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು “ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿ”ಯನ್ನು “ಅರಿತವನು” ಎಂದು ಸರಳವಾಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು:

“ಅರಿತವನೆಂತು ಸತ್ತನು? ಅರಿತವನೆಂತು ಹುಟ್ಟಿದನು?

ಅರಿತವನೆಂತು ಅಘೋರ ಪಾಶಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದನು?

ಅರಿತವನ ಚಿರಂಜೀವಿ ನೋಡಾ”^{೮೭}

ಎಂದು ಆರುಹುತ್ತಾನೆ.

೮೪. ಉಪನಿಷದ್‌ಭಾವಧಾರೆ (ಈಶಾವಾಸ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತು, ೧-೯).

೮೫. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೩೦೯.

೮೬. ಉಪನಿಷದ್‌ಭಾವಧಾರೆ, ಪು. ೭೫; ಕರೋಪನಿಷತ್ತು, ೨-೧೮.

೮೭. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೦೫.

“ದಾತಾ-ಭೋಕ್ತಾ ಸ್ವಯಂ ಶಿವಃ”

ಎಂದು ನಂಬಿವೆ ಶಿವಾಗಮಗಳು. ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು “ತೇನ ತ್ವಕ್ಷೇನ ಭುಂಜೀಥಾ”^{೮೯} (ಪರಮಾತ್ಮನಿತ್ಯುತು ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಭೋಗಿಸು) ಎಂದು ಹೇಳಿವೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಇದೇ ಭಾವವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು:

“ಶಿವೋ ದಾತಾ ಶಿವೋ ಭೋಕ್ತಾ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದು
ಲಿಂಗಮುಖದಿಂದ ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವ ಕೈಕೊಂಬಡೆ
ಅಚ್ಚಲಿಂಗೈಕ್ಯನೆಂಬೆ ನೋಡಾ”^{೯೦}

ಎಂದಿರುವನು. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು:

“ಮಗನ ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಯ ಸೇರಿದನೆಂಬ ಬಿಂಕ ಬೇಡ ಬೇಡ
ಸ್ತ್ರೀಯ ಕೊಟ್ಟು ತ್ರಿಣೇತ್ರನಾದನೆಂಬ ಬಿಂಕ ಬೇಡ ಬೇಡ
.....
‘ಶಿವೋ ದಾತಾ ಶಿವೋ ಭೋಕ್ತಾ’ ಎಂಬ ಶ್ರುತವಾಕ್ಯವ
ನಂಬಿ ನಂಬಿ ನಡೆಯಿರಾ”^{೯೧}

ಎಂದು ಅಪ್ಪಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮ ಶಿವಯೋಗಿಯು ತನ್ನ ಸಾಧಕ ಬದುಕನ್ನು ಕಾಯಕ ಯೋಗದಿಂದ ಪೂರೈಸಿದ್ದಾನೆ. ಬದುಕಿನ ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಅವನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲನಾಗಿ ಕಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಬದುಕಿನ ಬಿಂಬವೆನ್ನುವಂತೆ ಮೂಡಿದೆ ಈ ವಚನ:

“ಯೋಗಿಯ ಶರೀರವು ವೃಥಾಯ ಹೋಗಲಾಗದಯ್ಯಾ
ಪುಣ್ಯದ ಪುಣ್ಯವ ಮಾಡುವುದು ಲೋಕಕ್ಕೆ”^{೯೨}

ಉಪನಿಷತ್ತು:

“ಕುರ್ವನ್ನೇವೇಹ ಕರ್ಮಾಣ ಜಿಜೀವಿಷೇಚ್ಛತಂ ಸಮಾ|
ಏವಂ ತ್ವಯಿ ನಾನ್ಯಥೇತೋಽಸ್ಮಿ ನ ಕರ್ಮಲಿಪ್ಸತೇ ನರೇ”^{೯೩}

೮೯. ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ.

೮೯. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೪೪೨.

೯೦. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೪೩೪.

೯೧. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೬೯೮.

೯೨. ಉಪನಿಷತ್‌ಭಾವಧಾರಿ, ಪು. ೧೯೦, ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು, ೧-೨.

ಅಂದರೆ “ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲಿ ನೂರು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಜೀವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸಬೇಕೆಂದು” ಶ್ಲೋಕಾಶಯವಾಗಿದೆ.

ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವು ಸಾಧಕನಿಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಪಾರಮಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅರುಹುತ್ತದೆ: ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತು ಕಾಲೀನ ಋಷಿಗಳು ಸಂಸಾರಿಗಳೇ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ವೀರಶೈವ ಶರಣರಿಗೆ ಮನ್ನಿಸಲು ಇದ್ದ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಕಾರಣವೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಋಷಿಗಳು ‘ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಪರಿಪಾಲಕ’ರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ‘ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ’ದ ಅರ್ಥವು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಬಹಳ ವಿಶಾಲವಾದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮುಖದಿಂದಲೇ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು:

“....ಪ್ರಾಣಂ ವಾ ಏತೇ ಪ್ರಸ್ಯಂದಂತಿ ಯೇ ದಿವಾರತ್ನಾ ಸಂಯುಜ್ಯಂತೇ
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೇವತದ್ಯದಾತೈರತ್ನಾ ಸಂಯುಜ್ಯಂತ”^{೧೨}

ಅಂದರೆ “ಯಾರು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡುವರೋ ಅವರು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ರಾತ್ರಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡುವುದು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೆ” ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್ತು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಆಜನ್ಮಪರ್ಯಂತ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದುದು ತೀರಾ ಆಕಸ್ಮಿಕವೆನ್ನಬೇಕು. ಅವನು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಖಂಡಿತಾ ಕಡೆಗಣಿಸಿದವನಲ್ಲ. ನೈತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಮಾತು ಮನನೀಯ:

“ಭಕ್ತನ ಮನ ಹೆಣ್ಣಿನೊಳಗಾದೊಡೆ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಕೂಡುವುದು”^{೧೩}

ಸಿದ್ಧರಾಮನಲ್ಲಿ ವೇದ-ಆಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲದೆ, ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆ ಬಗೆಗೆ ದೀರ್ಘವಾದ ವಿವರಣೆಗೆ ಇಳಿಯದೆ ಒಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

೯೩. ಅದೇ, ಪು. ೩೦೩-ಪ್ರಶ್ನೋಪನಿಷತ್ತು, ೧-೧೩.

೯೪. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೬೧೨.

“ಮರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಧ್ಯಾನಿಯು ದೇವರನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ” ಎಂಬ ಮಾತು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಹೇಳಿದೆ:

“ಯಂ ಯಂ ವಾಽಪಿ ಸ್ಮರನ್‌ಭಾವಂ ತ್ವಜತ್ಮತೇ ಕಲೇವರಮ್ |
ತಂ ತಮೇವೈತಿ ಕೌಂತೇಯ ಸದಾ ತದ್ಭಾವಭಾವಿತಃ ||”^{೯೫}

ಇಂತಹ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ:

“ಅವ ಜ್ಞಾನಿಯಾದಡೇನು
ದೇಹಾವಸಾನದಲ್ಲಿಯ ಭಾವದಂತೆ ತಪ್ಪಲರಿಯದು ನೋಡಾ
ಅವ ಜ್ಞಾನಿಯಾದಡೇನು
ಭಾವವೆಂಬುದು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಈಡು, ನಿರ್ಭಾವವೆಂಬುದು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾಡುಗಿಟ್ಟು ನೋಡಾ
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ”^{೯೬}

ಸಿದ್ಧರಾಮನಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳಲ್ಲದೆ ‘ಸೋಹಂ’ (ನೀನೇ ನಾನು), ಕೋಹಂ (ನಾನು ಯಾರು?) ‘ನಾಹಂ’ (ನಾನಲ್ಲ) -ಎನ್ನುವಂತಹ ಮಾತುಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. “ಭೃತ್ಯಾಪರಾಧಃ ಸ್ವಾಮಿನೋ ದಂಡಃ” ಎನ್ನುವಂತಹ ಗಾಢ ಮಾತುಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. “ಅಜ್ಞಾನತಿಮಿರಾಂಧಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಾಂಜನ ಶಲಾಕಯಾ” “ಗುಶಬ್ದ ಸ್ಪಂಧಕಾರಃ ಸ್ಯಾತ್ ರುಶಬ್ದಸ್ತು ನಿರೋಧಕಂ” ಎಂಬಂತಹ ರೂಢಿ ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಬಳಕೆಗೊಂಡು ಬಂದು, ಅವನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಆಕರಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ನೋಟವು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವೇದ-ವೇದಾಂತ ಪರವಾದ ಮುಖವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮಾದಿ ಶಿವಶರಣರು ವೇದ-ವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಟೀಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದರೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರು ಅವುಗಳ ವಿರೋಧಿಯೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅಸಮಂಜಸವಾದ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಗುರು- ಜಂಗಮಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಟೀಕೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ‘ಗುರು ಜಂಗಮ’ ವಿರೋಧಿಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುವುದೇ? ಪ್ರಾಜ್ಞಾನಾದವನು ಒಳ್ಳೆಯದು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ವೇದ-ವೇದಾಂತಾದಿಗಳ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮಾದಿ ಶರಣರು ಇಂತಹ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯಿಂದಲೇ ವ್ಯವಹರಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಅಂತಿಮ ಸತ್ಯ.

೯೫. ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಪು. ೮-೬.

೯೬. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೫೭೦.

ಶಿವಾಗಮ ಸಂಸಿದ್ಧ ಸಿದ್ಧರಾಮ

ಶಿವಾಗಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಸಂಬಂಧವು ಅತ್ಯಂತ ಸನಿಹದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮೂರು ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಅವನು 'ಆಗಮ' ಪದವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿ ತೋರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವಾಗಮೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಶಿವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಸಂವಾದಿಯಾದ ವಿಷಯ ವಿವರಗಳು.

ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ 'ಆಗಮ' ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು:

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಂತೆ ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ 'ಆಗಮ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೨೧, ೧೨೨, ೧೨೪, ೨೨೮, ೭೬೬, ೧೨೨೧, ೧೨೯೪ರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ತಾನು ಅರುಹಲು ಹೊರಟಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಆಗಮೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು.

I. ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮದ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪೂಜಾನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾನೆ:

“ಅವರವರ ಲಕ್ಷ್ಯ ಭಿನ್ನವಾದಲ್ಲಿ ಫಲವೇನಯ್ಯಾ?
 ತ್ರಿಪು ಲೋಕೇಷು ದೇವೇಶಿ ವೈರಾಗ್ಯಂ ಪೂಜ್ಯಮೇವ ಚ|
 ತದ್ವೈರಾಗ್ಯಂ ಚ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಹ ಲಿಂಗಪೂಜಾ ಚ ಪಾವನೀ||
 ಜ್ಞಾನಲಿಂಗಮಿತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಕ್ರಿಯಾಯಾ ವಿಧಿರುಚ್ಯತೇ|
 ದ್ವಯೋಃ ಸಂಯೋಗಮಾಪ್ನೋತಿ ಲಿಂಗಪೂಜಾ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ||
 ಅನೇಕಜನ್ಮಃ ಪುಣ್ಯಾತ್ಸರ್ವಸ್ಯಿನ್ ಭಕ್ತಿರುಚ್ಯತೇ|
 ಸಾ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಥಮಾ ಪೂಜಾ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಮಥೋಚ್ಯತೇ||
 ಯೋ ರುಗ್ಗತ್ಕರಿಷಡ್ವರ್ಗಂ ಸ ಏವ ಲಿಂಗಸಂಭ್ರಮಃ|
 ಸಮಭಾವಸ್ತು ಪೂಜಾ ಯಾವದಂತಿಮಮ ಕಿಂಕರಾ||
 ಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ತು ದೇವೇಶಿ ತ್ವಂ ಕರೋಷೀ ದಿನೇ ದಿನೇ
 ಎಂಬುದದು ಸುಪ್ರಭೇದ ಪುಸಿಯೇನಯ್ಯಾ?”^{೧೭}

- II. “ಪಿಂಡ-ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳೆರಡೂ ಏಕರೂಪವಾದವುಗಳೆಂಬ” ವಿಚಾರದ ವಿವರಣೆಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದ ‘ಸರ್ವಂ ಶಿವ ಮಯಂ ಜಗತ್’ ಎನ್ನುವ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ:

“ಸರ್ವಂ ಶಿವಮಯಂ ಜಗತ್ ಎಂಬುದ ತಿಳಿಯದೆ
ನುಡಿದವರ ನುಡಿಯಂತೆ ನಡೆಯದಿರಾ ಮನವೆ
.....

ಪಿಂಡ-ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕ್ಕೆ
‘ತಿಲಷೋಡಶ ಭಾಗೇನ ಭೇದೋ ನಾಸ್ತಿ ಪರಾನನೇ’
ಎಂಬುದು ಪುಸ್ತಿಯಲ್ಲಾ ನೋಡಾ ಮನವೆ”^{೯೯}

- III. ಶಿವಭಕ್ತನಾದವನ ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರಪರ ನಿರೂಪಿಸಲು ವಚನದಲ್ಲಿ ವಾತುಲಾಗಮದ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ;

“ತಾ ಶಿವಭಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳ ಭವಿತನದಲ್ಲಿರಿಸಬಾರದಯ್ಯಾ
.....

ಆತ್ಮಿಯಾನ್ನಿವಿಧಾನ್ ಭೋಗಾಂ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುತ್ರ ಪ್ರಮುಖಾನಪಿ |
ಸ್ವಾತ್ಮಾನೋಽಪಿ ವಿಶೇಷೇಣ ತೇಷಾಂ ಭೈವ ಸಮಾನಯೇತ್ ||
ಎಂಬ ನುಡಿಯ ನೋಡಿದೆ ನೋಡಾ”^{೧೦೦}

- IV. ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ಬರುವ ‘ಗುರು’ ತತ್ವದ ಘನಾತಿಶಯದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ಪಾದವನ್ನಿರಿಸಿ ವಚನವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ:

“ಗುರುದೇವೋ ಮಹಾದೇವೋ ಗುರುದೇವಾಸ್ಸದಾಶಿವಃ
ಗುರುದೇವಾತ್ಮರಂ ನಾಸ್ತಿ ತಸ್ಮೈ ಶ್ರೀ ಗುರವೇ ನಮಃ ||
ಗುರುಃ ಶಂಭುರ್ಗುರು ಜ್ಞಾನಂ ಗುರುರ್ಮಾರ್ತಾ ಗುರುಪಿತಾ
ಗುರುಬಂಧು ಗುರುಸಾಕ್ಷಾದ್ಭೇದವರ್ತಾಣ ಪುಂಗವಃ ||
ಅನುಷ್ಠಾನಾದಿಕಾಂ ಪೂಜಾಂ ಯಃ ಕರೋತಿ ಗುರುಂ ವಿನಾ
ಯಾತಿ ನೀಚಾನಿ ಜನ್ಮಾನಿ ತಸ್ಮಾದ್ಗುರುವರಂ ಭಜೇತ್ ||
ಷಣ್ಮಾಗೇ ವ್ಯಾಪಿವರ್ಷೇ ವಾ ವರ್ಷೇ ವಾ ದ್ವಾದಶಾತ್ಮಕೇ

೯೮. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೧೫೧.

೯೯. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೪೯೬.

ಗುರೋರಾಲೋಕನಂ ಯಸ್ತು ನಕರೋ ಪಾಪವಾನ್||
ಎಂಬುದು ಪ್ರಮಾಣವಯ್ಯಾ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ”^{೧೦೦}

- V. ‘ಮನೆಗೆ ಬಾಲಕನೇ ರತ್ನನೆಂಬುವದು’ ರೂಢಿ ಮಾತು. ಈ ಮಾತನ್ನು ವಾತುಲಾಗಮದ ಉಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ:

“ಗೃಹಸ್ಥರತ್ನಂ ಪ್ರಾಯಸ್ತು ಬಾಲಕೋ ಹಿ ವರಾನನೇ”
ಎಂದಾಗಮದ ವಾಕ್ಯವಂತಿರಲಿ
ನಮ್ಮ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಶರಣರ ಮಹಾಮಂದಿರಕ್ಕೆ
ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ರತ್ನಪ್ರಾಯ ನೋಡಾ”^{೧೦೧}

- VI. ಜಂಗಮ ಪಾದೋದಕದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಲು ಅವನು ಶಿವಾಗಮೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ಮೂಲಕ ಜಂಗಮದ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸಿದ್ದಾನೆ:

“ಭಕ್ತನಾದ ಬಳಿಕ ವಿರಕ್ತಿಯ ನೋಡಿ ಆಚರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ
ಭಕ್ತಿ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಮೈಗೂಡುವುದಂತಯ್ಯಾ?

.....

ಭಕ್ತಿಸಂಪನ್ನ ಭಕ್ತೋಪಿ ದೃಷ್ಟಾಗುಣಗಣಾನಿ ವೈ|
ಸ್ವೀಕಾರಮೇಜ್ಜಂಗಮಸ್ಯ ಪಾದೋದಕ ಮಹರ್ನಿಶಂ
ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವದು ಅಬದ್ಧವೇನಯ್ಯಾ?”^{೧೦೨}

- VII. “ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯ ಫಲ”ವೆಂದು ಹೇಳುವ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ವೇದೋಕ್ತಿಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಪೂಜೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ:

“ಪೂಜಾಫಲವಂತಿಂತಲ್ಲ
ಪೂಜಾಫಲಂ ಫಲಂ ಮನ್ಯೇ ತವ ಪಾಣಿಗ್ರಹಂ ಶಿವೇ
ಪೂಜಾಫಲವಂತಿಂತಲ್ಲ
ಪೂಜಾಫಲಂ ಫಲಮನ್ಯೇ ವೃದ್ಧಾನಾಸಕ್ತ ಪುರುಷಃ
ಎಂದು ನೀ ಹೇಳಿದ ವಾಕ್ಯ ಹುಸಿಯೇನಯ್ಯಾ”^{೧೦೩}

೧೦೦. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೩೮೭.

೧೦೧. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೪೫೯.

೧೦೨. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೪೭೧.

೧೦೩. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೩೮೯.

VIII. ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಮ ಶಿವಾಗಮಕ್ಕೆ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ:

“ಪೂಜೆಯ ಪರಿಯನೊರೆವೆ ಆಲಿಸಾ ದೇವಾ

“ಮನೋ ನಿರ್ಮಲಮಭಿಷೇಕಂ ತಸ್ಯ ನಾಹಂ ಜಡ ಇತಿ ಭಸ್ಮಧಾರಣಂ,
ಇಂತಪ್ಪ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡದೆ ಮರೆದೆ”^{೧೦೪}

IX. ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಜಂಗಮದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಆ ತತ್ವದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾನೆ:

“ಜಂಗಮೋ ಹಿ ಜಗತ್ಪೂಜೋ ಜಂಗಮೋ ಹಿ ಸದಾಶಿವಃ
ಕ್ಷೋಧಾನ್ಮಾಶ್ರಯತೇ ಲೋಕಂ ಮೋಹಾಲ್ಲೋಕಂ ವಿವರ್ಧತೇ
ಇಂತಪ್ಪ ಪರಮಜಂಗಮದ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬಿನಯ್ಯಾ
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾ”^{೧೦೫}

X. ವೀರಶೈವನು ಕರಪೀಠದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅರ್ಚಿಸುವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಅವನ ಅರುವಿನ ಕುರುಹು ಆಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವಲ್ಲಿಯೇ ನಿಜವಾದ ಆನಂದವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಆಗಮೋಕ್ತಿಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದು ಇಂತಿದೆ:

“.....

ಕರದಲ್ಲಿಯ ಅರುಹು ಕರದಂತಾಗಬಾರದಯ್ಯಾ
ಕರಭ್ಯಾಂ ರಹಿತಸ್ಯ ಕುತಃ ಕರ್ಮ ಕುತ ಆನಂದಃ”^{೧೦೬}

XI. ‘ಶಿವಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವನು ಶಿವದ್ರೋಹಿ. ಅವನು ಬಹಿಷ್ಕೃತನು’ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಹೀಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದ್ದಾನೆ:

“ಭಕ್ತನಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನು ಶಿವದ್ರೋಹಿ ನೋಡಾ ಮನವ
ಯೋ ಭಕ್ತೋ ಭಕ್ತಿಮಾನ್ ಲೋಕೇ ಭೇದಂ ಮೋಹಾತ್ಮರೋತಿ ಹಿ |
ಶಿವದ್ರೋಹೀ ಸ ವಿಚ್ಛೇದಯಸ್ಸರ್ವಕರ್ಮಬಹಿಷ್ಕೃತಃ”
ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ಪಾಲಿಸಿದೆ ನೋಡಾ”^{೧೦೭}

೧೦೪. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೩೭೦.

೧೦೫. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೩೭೬.

೧೦೬. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೬೫೦.

೧೦೭. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೪೯೭.

XII. ವಾತುಲಾಗಮವು ತಿಳಿಸಿರುವ ಪಾದೋದಕದ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಪುನರ್ ಉಚ್ಛರಿಸುತ್ತಾನೆನ್ನಬಹುದು:

“ಪಾಕಾರಂ ಪಾವನಂ ಜ್ಞಾನಂ ದೋಹಾರಂ ದೋಷ ನಾಶನಂ
ದಹಾರಂ ತು ದಯಾಕಾರಂ ಕಕಾರಂ ಕರ್ಮನಾಶನಂ
ಎಂಬುದು ಪುಸಿಯೇನಯ್ಯಾ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ”^{೧೦೮}

XIII. ಪ್ರಸಾದದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ:

“ನಿಜತ್ವ ಪ್ರಾಣ ನಿರ್ಮಲಂ” ಎಂದೆನಿಸುವ ಪ್ರಸಾದ
“ಶಿಷ್ಯಕ್ಕಂ ಸುಖ ಸಂಬಂಧಂ” ಎಂದೆನಿಸುವ ಪ್ರಸಾದ
“ಪರಮಾತ್ಮತ್ವಮಂ ರುದ್ರ” ಎಂದೆನಿಸುವ ಪ್ರಸಾದ
“ಅಕ್ಷರಾತ್ಮ ಶಿವಂ ಸೂತ್ರಂ” ಎಂದೆನಿಸುವ ಪ್ರಸಾದ”^{೧೦೯}

XIV. ಹಗಲು ಜ್ಞಾನದ ಸಂಕೇತ. ರಾತ್ರಿಯು ಅಜ್ಞಾನದ ಸಂಕೇತ. ಮನುಷ್ಯ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಿಸುತ್ತಾನೆ; ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ಜ್ಞಾನವೇ ಜನನ; ಅಜ್ಞಾನವೇ ಮರಣ. ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದವನು ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತ ಮರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಆಗಮೋಕ್ತಿಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ:

“ಉದಯೇ ಜನನಂ ನಿತ್ಯಂ ರಾತ್ರ್ಯಾಂ ಚ ಮರಣಂ ತಥಾ||
ಅಜ್ಞಾನಂ ಸರ್ವಜಂತೂನಾಂ ತದ್ವಿಧಿಶ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ||
ಕ್ಷೀಣಾಯುರಗ್ನಿಮಾಂದ್ಯಂ ಚ ರೋಗೋದ್ರೇಕಶ್ಚ ಕಾರ್ತಿಕ||
ನಿದ್ರಾಮಾತ್ರೇಣ ಜಾಯಂತೇ ಮನಃ ಪವನ ಸಂಯುತಂ” ಎಂದುದಾಗಿ^{೧೧೦}

XV. “ಸತ್ಸಂಗದಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿ”ಯೆಂದು ಹೇಳಲು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಶಿವಾಗಮದ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ:

“ಸಂಗಾತ್ಸಂಜಾಯತೇ ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞಾನತ್ಸಂಜಾಯತೇ ಶಿವಃ
ಶಿವಾತ್ಸಂಜಾಯತೇ ಮುಕ್ತಿರ್ಮುಕ್ತಿಂನೃತ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ವೈ ಎಂದ ಬಳಿಕ
ಸಂಗದಿಂದ ಸುಖ ದುಃಖಗಳಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪವೆಂಬುದು
ತಿಳಿಯಬಾರದು ನೋಡಾ.”^{೧೧೧}

೧೦೮. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೩೨೫.

೧೦೯. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೩೬.

೧೧೦. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೨೨೦.

೧೧೧. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೬೮೭.

XVI. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಮನುಷ್ಯವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮ, ಮುಮುಕ್ಷು, ಅಭ್ಯಾಸಿ, ಅನುಭಾವಿ, ಅರೂಪ ಎಂಬ ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಶಿವಾಗಮಜ್ಞಾನದ ಬಲದಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ ಮುಂದಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ:

“ಮೂರ್ಖತ್ವೇನ ಸ್ವಕೀಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಚ ದಿನೇ ದಿನೇ||
ಯಃ ಕರೋತಿ ಸ ಮೂಢಸ್ತು ಶತಜನ್ಮವಿಮೋಚಕ||
ಎಂಬುವನು ಕರ್ಮಿಯಯ್ಯ.

“ಜಗತ್ಸತ್ಯಂ ಮತ್ಸಾ ಜನತಿ ನಿರತಃ ಕರ್ಮ ಕುಶಲಃ
ತೃತೀಯೇನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಃ ಪರಮ ಸುಪದಂ ಶಾಂಕರಿ ಶಿವೇ||
ಎಂಬುವವನು ಮುಮುಕ್ಷು ಕಂಡಯ್ಯ.

“ಪ್ರಪಂಚಂ ಸ್ವಪ್ನವನ್ಮತ್ಸಾ ಧ್ಯಾನ ಕರ್ಮ ಪರಾಯಣಃ
ದ್ವಿಜನ್ಮ ತಾಂ ಸ ಮೋಕ್ಷಂ ಚ ಪ್ರಯಾತಿ ಗರಿನಂದನೇ”
ಎಂಬುವವನು ಅಭ್ಯಾಸಿ ಕಂಡಯ್ಯ.

“ವ್ಯವಹಾರಾನ್ಮಮಸ್ತಾಂಶ್ಚ ಉಪೇಕ್ಷ್ಯ ಪರಮೇಶ್ವರ||
ವಿವೇಕತತ್ಪರೋ ಭೂತ್ಸಾ ಏಕಜನ್ಮ ವಿಮೋಚಕ||
ಎಂಬುವವನು ಅನುಭಾವಿ ನೋಡಯ್ಯ.

“ಅದೃಷ್ಟಾ ವಿಶ್ವವಿಕೃತಿಂ ಸ್ವಾತಜ್ಞಾನೇನ ಯೋ ನರಃ||
ಭಾತಿ ತಸ್ಯ ಮಹಾದೇವಿ ವಿದೇಹಂ ವಪುರೀರಿತಂ||
ಎಂಬುವವನು ಆರೂಢ ನೋಡು.”^{೧೧೨}

XVII. ವಾತುಲ ತಂತ್ರದ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಸಿದ್ಧರಾಮನು “ಲಿಂಗಾಂಗೈಕೈತ” ಯನ್ನು ಇಂತು ಅರುಹುತ್ತಾನೆ:

“ಅಂಗ-ಲಿಂಗ ಒಂದಾದ ಬಳಿಕ ಅಂಗೇಂದ್ರಿ ಮಂಗಳಾಚರಿಸಲಾಗದು
ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಹೋಗಿ ಲಿಂಗೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಾಗಿ ಆಚರಿಸುವುದು
“ಘೃತೋ ಭೂತ್ಸಾ ಕಥಂ ಕ್ಷೀರಂ ಭವತ್ಯೇವಂ ವರಾನನೇ”
ಎಂಬಾಗಮೋಕ್ತಿಯ ಪುಸಿಯಾಯಿತ್ತೆ?”^{೧೧೩}

XVIII. ವಾತುಲಾಗಮದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತನಾದವನು ಗುರು ಸೇವೆ, ಲಿಂಗಪೂಜೆ, ಭಸ್ಮಧಾರಣ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣ, ಶಿವಮಂತ್ರ ಪಠಣ -ಈ ಪಂಚಮುದ್ರೆಗಳಿಗೆ

೧೧೨. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೧೯೯.

೧೧೩. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೧೧೨೪.

ಒಳಗಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ವಾತುಲತಂತ್ರದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:

“ಭಕ್ತನಾದ ಬಳಿಕ ಪಂಚಮುದ್ರೆಗಳಿಂದಲಂಕೃತನಾಗಿರಬೇಕು

.....

“ಗುರಾಲಿಂಗೇಕ್ಷಮಾಲಾಯಾಂ ಮಂತ್ರೇ ಭಸ್ಮ ಪಂಚಸು

ಏತಾಸು ಶಿವಮುದ್ರಾಸು ಶಿವಸದ್ಭಕ್ತಿಮಾಚರೇತ್||

ಎಂದು ವಾತುಲಾಗಮದಲ್ಲಿ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ

ವಚನವುಂಟು ನೋಡಾ”^{೧೦೧}

XIX. ಮುಕುಟಾಗಮದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅದರ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ತನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮುಂದಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಸ್ಥೂಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಸಂಶಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ವಚನವನ್ನು ನೋಡುವಾ:

“ಭಕ್ತೇಭ್ಯಸ್ತು ಚರಶ್ಶ್ರೇಷ್ಠರೇಭ್ಯಸ್ತು ಪರಾತ್ಪರಂ|

ವಸ್ತು ನೋ ಭಾತಿ ದೇವೇಶಿ ತಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾಚ್ಛಾಲ್ಮಮಪ್ರಭುಃ| ಎಂಬ

ಮುಕುಟಾಗಮವಾಕ್ಯ ವಿಚಾರಿಸಿದಲ್ಲಿಂದಚ್ಛಿತ್ತಿಹುದಯ್ಯಾ ಎನ್ನಮನಕ್ಕೆ”^{೧೦೨}

ಈ ವಚನವನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಕುಟಾಗಮದ ಕಾಲವು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನವೆಂದು ಹೇಳುವ ಅವಿವೇಕಿ ಸಂಶೋಧಕ ಮಹಾಶಯರಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ “ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ” “ಬಸವ” -ಮುಂತಾದ ನಾಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಕಾಲವು ಶಿವಶರಣರ ಕಾಲವಾದ ಮುಕುಟಾಗಮದ ಕಾಲವು ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು.

ಸಮಾನ ವಿಚಾರ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮ-ಶಿವಾಗಮಗಳು:

ಶಿವಾಗಮಗಳಿಗೂ-ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೂ ಇರುವ ವೈಚಾರಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

- I. ಸಿದ್ಧರಾಮನು 'ಪಶು' 'ಪಾಶ' ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತ ಪಶುಪತಿಯಾದ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಲ್ಲಿ 'ಪಾಶ'ದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವಂತೆ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಾನೆ.

“ಅಯ್ಯಾ ಕರುಣ ಕಂಬಿನಿಯದಸೆಗೆಟ್ಟವಾಂಧಿಯೊಳಗೆ
ಮುಸುಕಿ ಮುಸುಕಿ ಮೋಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಅಯ್ಯಾ ದಸೆಗೆಟ್ಟ ಪಶುವಾನು
ಪಶುಪಾಶವಿಮೋಚನೆ ಹಸುಳೆಯ
“ನಿನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದಿತ್ತ ಬಾ ಎನ್ನು” ಕರುಣ
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ”^{೧೧೬}

ಶಿವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ 'ಪಶು-ಪಾಶ-ಪಶುಪತಿ'ಯ ವಿಚಾರವು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ:

“ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಾಃ ಸ್ಥಾವರಾಂತಾಶ್ಚ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಶೂಲಿನಃ|
ಪಶವಃ ಪರಿಕೀರ್ತ್ಯಂತೇ ಸಂಸಾರವಶವರ್ತಿನಃ||
ತೇಷಾಂ ಪತಿತ್ಯಾದ್ ವಿಶ್ವೇಶಃ ಶಿವಃ ಪಶುಪತಿಃ ಸ್ವತಃ
ಮಲಮಾಯಾವಿಧಿಃ ಪಾಶೈಃ ಸ ಬದ್ಧಾತಿ ಪಶೂನ್ ಪತಿಃ|
ಸ ಏವಯೋಚರಸ್ತೇಷಾಂ ಭಕ್ತಾಸ್ಮಗುಪಾಸಿತಃ||”^{೧೧೭}

(ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಆಚರ ವಸ್ತುಗಳವರೆಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ದೇವದೇವನಾದ ಶಿವನ ಪಶುಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅವು ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ವಶವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದುದರಿಂದ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಶಿವನು ಪಶುಪತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.)

- II. 'ಸಕಲವೆಲ್ಲವೂ ಶಿವನಲ್ಲಿಯೇ ಆಡಕವಾಗಿದೆ' ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹಿಂದೆ ನೋಡಿಯಾಗಿದೆಯಾದರೂ ಶಿವಾಗಮಗಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಬೇಕು:

“ಜಠರೇ ಲೀಯತೇ ಸರ್ವಜಗತ್ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಮ್|
ಫನರುತ್ಪದ್ಯತೇ ಯಸ್ಮಾದ್ ತದ್ ಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಸಂಜ್ಞಕಮ್||”^{೧೧೮}

(ಯಾವುದರ ಜಠರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಜಗತ್ತು ಲೀನವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಮತ್ತು ಯಾವುದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಲಿಂಗವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪರಶಿವಬ್ರಹ್ಮ).

೧೧೬. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೪೮.

೧೧೭. ಚಂದ್ರಚ್ಛಾನಾಗಮ, ಕ್ರಿ.ಪಾ. ೧-೧೦-೧೨.

೧೧೮. ಅದೇ, ಕ್ರಿ.ಪಾ. ೩-೮.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ “ಯತೋ ವಾ ಇಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯಂತೇ”^{೧೧೯} ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನೂ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಹೇಳುವ ಮಾತೂ ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತವೆ:

“ಅಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮಾಚ್ಚೆಯಲಿಪ್ಪ ಕಂಡಾ ಸಕಲಲೋಕಂಗಳು
ಅಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮಿಚ್ಚಾಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಪ್ಪರು ಕಂಡಾ ಕೋಟಿಹರಿವಿರಿಂಚ್ಚಾದಿಗಳು
ಅಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಮೀರಿದಾಧಿಕ್ಕವೊಂದೂ ಇಲ್ಲ
ಎಲೆ ಅಯ್ಯಾ, ಸಮಸ್ತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳು ನಿಮ್ಮೊಳಗು, ನಿಮ್ಮರೋದುಕೂಪದಲ್ಲಿಪ್ಪವು
ಉರುತರ ಶಿವನೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನರಿಯದೆ ಏಕೆ ಕೆಡುವರಯ್ಯಾ ನರರು”^{೧೨೦}

III. ಶಿವಾಗಮಗಳು “ಗುರು-ಲಿಂಗ-ಜಂಗಮ ತತ್ವಗಳು ಏಕರೂಪವೆ” ಎಂದು ಉಸುರಿವೆ. “ಏಕಮೂರ್ತಿಸ್ತ್ರಯೋ ಭಾಗಃ ಗುರುರ್ಲಿಂಗಂ ತು ಜಂಗಮಃ”^{೧೨೧} ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತ:

“ಚರಿಸಿ ಜಂಗಮವೆನಿಸಿತ್ತಯ್ಯಾ ಲಿಂಗವು
ನೆಲಸಿ ಲಿಂಗವೆನಿಸಿತ್ತಯ್ಯಾ ಲಿಂಗವು
ಇದರರಿವು ಅರುಹದಲ್ಲಿ ಗುರುವೆನಿಸಿತ್ತಯ್ಯಾ ಲಿಂಗವು
ಗುರು-ಲಿಂಗ-ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಶ ಭೇದವಿಲ್ಲ ನೋಡಾ ಎಲೆ ದೇವಾ”^{೧೨೨}

IV. ಶಿವಾಗಮಗಳು “ದೇಹವೇ ದೇವಾಲಯ”ವೆಂದು ಸಾರಿವೆ:

“ದೇಹೋ ದೇವಾಲಯಃ ಪ್ರೋಕ್ಷೋ ಜೀವೋ ದೇವಃ ಸದಾಶಿವಃ
ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಸದ್ಭಾವಃ ಪಿಂಡಜಂ ಲಿಂಗಮುಚ್ಯತೇ||”^{೧೨೩}

ಹಲವಾರು ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಲಿಂಗಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ‘ಶಿವಯೋಗಿ’ಯಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವಾಗ “ದೇಹವು ದೇವಾಲಯ” ಎಂಬ ಅರಿವಾಗಿದೆ. “ಆತ್ಮದಲ್ಲಿಹ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ತಾನು ಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದನೆಂಬುದಾಗಿ” ಅವನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ: ಇಂತಹ ಅರುವಿನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ ಈ ವಚನ:

೧೧೯. ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ತು, ೩.೧.

೧೨೦. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೭೬.

೧೨೧. ಕಾಮಿಕಾಗಮ, ಪು. ೮-೩.

೧೨೨. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೪೫೮.

೧೨೩. ಸೂಕ್ತಾಗ್ರಾಮ, ಕ್ರಿ.ಪಾ. ೮.೨೭.

“ಎಲೆ ದೇವಾ ಎಂಬತ್ತನಾಲ್ಕು ವಿಷಜೀವರಾಶಿಗಳನ್ನು
ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಘನಲಿಂಗ
ವಾದ ನೀನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪದಿಂದ
ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅದರ ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ನಾನು ಒಂದು ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಾವಿರ
ಶಿವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆನಲ್ಲವೆ
ನನಗೆ ಬೇರೆ ಸ್ವತಂತ್ರವುಂಟೆ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ?”^{೧೦೨}

ಇನ್ನೊಂದು ವಚನವೂ ಮೇಲಿನದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವೇ ಆಗಿದೆ:

“ದೇಹ ದೇವಾಲಯವು ಮೇಲೆ ರತ್ನದ ಕಳಸ
.....

ಅಜಮಾಸಿಯ ಒಳಗೊಂದು ಎಸಳ ಮಂಟಪವಿಕ್ಕಿ
ಸರ್ವಕಂಗಳ ತೆಪ್ಪಿಯೆ ಲಿಂಗ ನಿನ್ನಯ ರೂಪ”^{೧೦೩}

V. ಶಿವಾಗಮಗಳು ಕಾಣದ ಕೈಲಾಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶಿವಭಕ್ತರು-ಮಹೇಶ್ವರರು ಇದ್ದ ನೆಲೆಯ
ಕೈಲಾಸವೆಂದು ಹೇಳಿವೆ:

“ತತೋಹಂ ಸ ಹಿ ಕೈಲಾಸೇ ನ ಮೇಠೌ ನ ಚ ಮಂದರೇ |
ಯತ್ರ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಮಧ್ವಶ್ಚಾ ತತ್ರ ತಿಷ್ಠಾಮಿ ಪಾರ್ವತಿ”^{೧೦೪}

ಎಂದು ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಶಿವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.
ಸಿದ್ಧರಾಮ ಶಿವಯೋಗಿಯು ನಿಜವಾದ ಕೈಲಾಸದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

“ಕೈಲಾಸ-ಕೈಲಾಸವೆಂದು ಬಡಿದಾಡುವ ಅಣ್ಣಗಳಿರಾ ಕೇಳಿರಯ್ಯಾ,
ಕೈಲಾಸವೆಂಬುದೊಂದು ಭೂಮಿಯೊಳಗಿರುವ ಹಾಳು ಬೆಟ್ಟ
ಅಲ್ಲಿರುವ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲ ಜೀವಗಳೆಲ್ಲ
ಅಲ್ಲಿ ದನ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ಬಹು ಎಡ್ಡ
ಇದರಾಡಂಬರವೇಕಯ್ಯಾ?”^{೧೦೫}

VI. ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲೊಬ್ಬರೇ ಕೈಲಾಸವೆಂದಾದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವನೂ ಇರುತ್ತಾನೆ.
ಅವರ ಭಕ್ತಿಯ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಸಿಲುಕಿದವನಾಗಿ, ಅವರೊಡನೆ ಬೆಂಬಿಡದೆ
ಇರುತ್ತಾನೆ. ಶಿವಾಗಮಗಳು ಶಿವಭಕ್ತರ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಾರಿವೆ:

೧೦೪. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ.

೧೦೫. ಅದೇ, ವ.ಸಂ. ೪೫೦.

೧೦೬. ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಮ, ಕ್ರಿ.ಪಾ. ೯-೩೬.

೧೦೭. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೧೬೯.

“ಭಕ್ತಸ್ತು ತಾದೃಶೋ ಯತ್ರ ದೇಶೇ ವಸತಿಪೂತಧೀಃ |
 ನಿತ್ಯಂ ವಸಾಮಿ ತತ್ರೈವ ಸಗುಣೋಹಂತ್ವಯಾ ಸಹ
 ಭಕ್ತೋ ಹಿಮಾಂ ವಶೀಕರ್ತುಂ ಸಮರ್ಥಃಖಲು ಭಾಮಿನಿ!
 ಯತೋ ಭಕ್ತಪರಾಧೀನೋ ಭಕ್ತ್ಯಾಹಂ ವಿವಶೀಕೃತಃ”^{೧೨೮}

ಅಂದರೆ “ಪವಿತ್ರ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಶಿವಭಕ್ತರು ಎಲ್ಲಿ ಇರುವರೋ ಅಲ್ಲಿ ಸಗುಣ-
 ಸ್ವರೂಪನಾದ ನಾನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿತ್ಯವೂ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹೇ
 ಭಾಮಿನಿ! ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಭಕ್ತನು ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು
 ಸಮರ್ಥನು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಅವನ ಭಕ್ತಿಗೆ ನಾನು ಪರವಶನಾಗಿ ಭಕ್ತಪರಾಧೀನ-
 ನಾಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂಬುದು ಶಿವನ ನುಡಿಯಾಗಿದೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಶಿವಭಕ್ತನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗೆ
 ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ:

“ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಶಿವಭಕ್ತರಧಿಕರೆಂಬ ಕಾರಣವೇನಯ್ಯಾ?
 ನಿತ್ಯಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಮೂರು ವೇಳೆ
 ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಗೊಮ್ಮೆ ಲಿಂಗತ್ರಯ ಪೂಜೆ
 ಪೂಜೆಗೊಮ್ಮೆ ಮಹಾಪೂಜೆ ಜಪ, ಜಪಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನಿಜಧ್ಯಾನ
 ನಿಜಧ್ಯಾನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಚಿತ್ತಿನಿಲಯ ನೋಡಾ”^{೧೨೯}

VII. ಶಿವಭಕ್ತರಂತೆ ಮಾಹೇಶ್ವರರು ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠರೆ ಆಗಿದ್ದಾರೆ:

“ನಿಮಿಷಂ ನಿಮಿಷಾರ್ಧಂ ವಾ ಯತ್ರಸ್ತು ಶಿವಯೋಗಿನಃ |
 ತತ್ಕೈಲಾಸಂ ಪರಂ ವಿದ್ಧಿ ತತ್ರ ಕಾಶೀ ಶಿವೋಽಪ್ಯಹಮ್”^{೧೩೦}

(ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಅಥವಾ ಅರ್ಧ ನಿಮಿಷ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೋ
 ಅದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೈಲಾಸ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಶಿ ಮತ್ತು ಶಿವನಾದ ನಾನೇ ಇರುತ್ತೇನೆಂದು
 ತಿಳಿ) ಎಂದಿವೆ ಶಿವಾಗಮಗಳು.

ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತ:

“ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಮಾಹೇಶ್ವರಂದ್ರ ಗ್ರಾಮ
 ತತ್ರ ತತ್ರ ಶಿವಲೋಕ ನೋಡಾ ಎಲೆ ಆಯ್ಯಾ

೧೨೮. ಸೂಕ್ತಾಗ್ರಾಮ

೧೨೯. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೫೨೦.

೧೩೦. ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮ, ೧-೫೩.

ಸತ್ಯವಚನ ತಪ್ಪುವದೆ ಆಯ್ಯಾ
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿನಾಥಾ.....^{೧೧೬೦}

VIII. ಗುರುವಿನ ಸಮುಖದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನಾದವನು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗೆಗೆ ಶಿವಾಗಮಗಳು ಕೆಲವು ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಂತಿದೆ. ಅಂತಹ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನಿಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು:

“ಶಿಷ್ಯೋ ಗುರುಸ್ಥಿತಂ ಗ್ರಾಮಂ ಪ್ರದಿಶನ್ ವಾಹನಾದಿಕಮ್
ವರ್ಜಯೇದ್ ಗೃಹಸಾಮಿಪ್ಯ ತಥಾ ವೈ ಪಾದುಕಾನಿ ಚ||”^{೧೧೬೧}

ಅಂದರೆ ಗುರುವು ವಾಸವಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರು ಮನೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಹನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೂ, ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ಬಿಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ವಿನಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಗುರುದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು, ವಾಹನಾದಿಗಳನ್ನು ಏರಿ, ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಆತುರದಿಂದ ಗುರುದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು” ಎಂಬುದು ಶಿವಾಗಮದ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಗುರುವಿನ ಸಮುಖದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೀಗೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ:

“ಗುರು ಏರಿದ ಮಂಚವನೇರಿದನಾದಡೆ
ಕಾಲ್ಗುಳು ಹರಿದು ಹೋಗಲಿ ದೇವಾ
ಗುರು ಹೊದ್ದ ವಸ್ತ್ರವ ಹೊದ್ದನಾದಡೆ
ಚರ್ಮವು ಸುಲಿದು ಹೋಗಲಿ ದೇವಾ
ಗುರುಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥವ ಮುಟ್ಟಿದನಾದಡೆ
ಪುಳುಗೊಂಡವ ಮಾಡಲಿ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾ”^{೧೧೬೨}

IX. ಶಿವಾಗಮಗಳು ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಹಲವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿವೆ. ಭಸ್ಮಧಾರಣ ವಿಷಯ ಕುರಿತಂತೆ ಮಾತನಾಡುವ ಮಾತುಗಳು ಸಿದ್ಧರಾಮನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮವು ೩.೨ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮಧಾರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.^{೧೧೬೩} ಆ ೩.೨ ಸ್ಥಾನಗಳು ಇಂತಿವೆ:

೧೧೬೦. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೦೭೨.

೧೧೬೧. ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮ, ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨-೩೦.

೧೧೬೨. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೯೨೦.

೧೧೬೩. ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮ, ೭.೪೩-೫೭.

ತಲೆ, ಹಣೆ, ಎರಡು ಕಿವಿ, ಎರಡು ಕಣ್ಣು, ಎರಡು ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆಗಳು, ಬಾಯಿ, ಕಂಠ, ಎರಡು ಭುಜಗಳು, ಎರಡು ತೋಳು, ಎರಡು ಮಣಿಬಂಧ, ಹೃದಯ, ಎರಡು ಪಕ್ಕೆ, ನಾಭಿ, ಗುದ, ಗುಹ್ಯ, ಎರಡು ನಿತಂಬ, ಎರಡು ತೊಡೆ, ಎರಡು ಮೊಣಕಾಲು, ಎರಡು ಜಂಘಗಳು, ಎರಡು ಕಾಲು. ಕಾಮಿಕಾಗಮವು ಹದಿನಾರು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ.^{೧೩೫} ಅವು ಇಂತಿವೆ: ಶಿರ, ಹಣೆ, ಕಂಠ, ಎರಡು ಕಿವಿ, ಎರಡು ಭುಜ, ಎರಡು ತೋಳು, ಎರಡು ಮಣಿಬಂಧ, ಹೃದಯ, ನಾಭಿ, ಎರಡು ಪಕ್ಕೆ, ಬೆನ್ನು. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದುಂಟು. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಆಗಮಗಳ ಬಳಿವಿಡಿದು ಭಸ್ಮಧಾರಣ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಶಿವಾಗಮ ಸೂಚನೆಗೆ ತನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ.

“ಶ್ರೀಭಸಿತವನಾರಾಗಳು ಆಗಮಸ್ಥಾನವನಂದು
ಶ್ರೀಭಸಿತವಭಾಳಕರಣದ್ವಯದಲಿ
ಆ ಭಸಿತವ ನಿಂತು ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ
ಆ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಶರಣೆಂಬೆ”^{೧೩೬}

- X. ಶಿವಾಗಮಗಳು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಉಭಯರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂವಾದಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು:

ಶಿವಾಗಮಗಳು “ರುದ್ರನೇತ್ರ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ರುದ್ರಾಕ್ಷ”^{೧೩೭} ಎಂದು ಹೇಳಿವೆ: ರುದ್ರನ ಕಂಗಳಿಂದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾದವೆಂಬುದು ಅವುಗಳ ವಿಚಾರ. ಸಿದ್ಧರಾಮನಾದರೂ ಇದನ್ನೇ ಸಾರಿದ್ದಾನೆ:

“ಚದ್ರಮಣ ನಿನ್ನ ನಿಜ ಭದ್ರಾಕ್ಷಿಯಿಂದಾದ
ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನೊಲಿದು ಧರಿಸಿ ನಾಮ
ರುದ್ರನು ನಾನಾದೆ.....”^{೧೩೮}

ಅವನ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ:

೧೩೫. ಕಾಮಿಕಾಗಮ

೧೩೬. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೧೬.

೧೩೭. ಚಂದ್ರಚ್ಛಾನ್ದಾಗಮ, ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೭.೪-೫.

೧೩೮. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೨೫.

“ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನಾವಾಗಲು ರುದ್ರಮುಖವೆಂದರು
ರುದ್ರನನೆನಹಿಂದ ಧರಿಸಿದಾತ
ರುದ್ರಪದವಿಯ ಪಡೆದು ರುದ್ರಜ್ಞಾನತ್ವದಿಂ
ರುದ್ರತಾನಪ್ಪನ್ನ.....”^{೧೧೯}

ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಾಗಮದ ಉಕ್ತಿ ಮೈವತ್ತಂತೆ ತೋರುತ್ತದಲ್ಲವೆ? ಶಿವಾಗಮದ ಇನ್ನೊಂದು ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಪೂರಕವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ:

“ಭಸ್ಮೋದ್ಘೃತಿಸರ್ವಾಂಗಂ ದೃತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಿಕಾ||
ಯೇ ಭವಂತಿ ಮಹಾತ್ಮನಸ್ತೇ ರುದ್ರಾ ನ ಸಂಶಯಃ”^{೧೨೦}

ಶಿವಾಗಮಗಳು ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿವೆ: “ಶಿಖೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಶಿರದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆರಡು, ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು-ಹದಿನಾರು, ಮಣಿಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಹನ್ನೆರಡು ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವುದು.”^{೧೨೧} ಮುಕುಟಾಗಮ, ಕಾರಣಾಗಮಗಳಲ್ಲೂ ಈ ವಿಚಾರಗಳು ಬಂದಿವೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಚನ ಮೂಲಕ ಅರುಹಿದ್ದು ಇಂತಿದೆ:

“ಶಿರದೆ ಮೂವತ್ತಾರುಗಳದೆ ಮೂವತ್ತೆರಡು
ಉರದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ
ಬಾಹು-ಮಣಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶ-ತೋಡವ ಧರಿಸಿ”^{೧೨೨}

XI. ಶಿವಾಗಮಗಳು ಪಂಚಾಕ್ಷರ-ಷಡಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ವಿವರವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿವೆ.

“ಸರ್ವ ಮಂತ್ರೇಷು ಮುಖ್ಯೋಽಯಮಾದ್ಯು ಪ್ರಣವ ಈರಿತು|
ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಮಂತ್ರಾಣಾಂ ಮಾತೃಸ್ಥಾನಮಿತಿರಿತಮ್”^{೧೨೩}

“ಸಪ್ತಕೋಟೀಷು ಮಂತ್ರೇಷು ಮಂತ್ರ ಪಂಚಾಕ್ಷರೋ ಮಹಾನ್|
ಅಪಾರೋ ಮಹಿಮಾಶ್ವನ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಹಾಮನೋಃ||”^{೧೨೪}

೧೧೯. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೨೯.

೧೨೦. ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮ, ೭.೭೫: ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯಲ್ಲೂ ಈ ಉಲ್ಲೇಖ ಬಂದಿದೆ.

೧೨೧. ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮ, ೭.೧೮-೨೨.

೧೨೨. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೨೭.

೧೨೩. ಸೂಕ್ತಾಗ್ರಮ, ೪-೪.

೧೨೪. ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮ, ಕ್ರಿ.ಪಾ. ೮-೯೩.

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಶಿವಾಗಮದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಅವನಿಂದಲೇ ಅರಿಯಬೇಕು:

“ಮನನ ಪ್ರಾಣರೂಪವಾದ ಚಿತ್ತೇ ಮಂತ್ರವಲ್ಲದೆ
ಬೇರೆ ಮಂತ್ರಗಳುಂಟೆ ಆಯ್ಯಾ?
ಸರ್ವಮಂತ್ರ ಮಾತೆ ಪ್ರಣವವೆ ತಾನಾಗಿ.....”^{೧೪೫}

“ಸಪ್ತಕೋಟಿ ಮಹಾಮಂತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಮಾತೆ
ತತ್ತ್ವ ಮೂವತ್ತಾರರಿಂದ ಮೇಲೆ
ಅತ್ಯಧಿಕವೆನಿಸ ಪ್ರಣವ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯು”^{೧೪೬}

ವೇದಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮೂಲವಾಗಿರುವ ಪ್ರಣವದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಶಿವಾಗಮಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿವೆ:

“ಯಾರ್ಣಂ ವೇದಸಹಸ್ರಾಡ್ಯಂ ವರ್ಣಂ ಚಾರ್ಥವರ್ಣಂ ಸ್ತೃತಮ್”
ಶಿಕಾರೊಂ ಸಾಮವೇದಸ್ಥಾನೃತ್ಯಾರೋಯಜುರುಚ್ಯತೇ|
ಮಗ್ನೇದೋ ಹಿ ನಕಾರಶ್ಚ.....”^{೧೪೭}

ಇದನ್ನೇ ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು:

“ವೇದಕ್ಕೆ ಮೂಲಾಕ್ಷರವು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವು
.....
ಅದಿಯಾಧಾರಕ್ಕೆ ಅದಿಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯು
ಭೇದಿಸದೆ ಎನ್ನಳವೆ.....”^{೧೪೮}

ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಶಿವಾಗಮದಲ್ಲಿ ‘ಷಡಕ್ಷರ’ವನ್ನು ‘ಶಿವಮಂತ್ರ’ವೆಂತಲೂ, ಪಂಚಾಕ್ಷರವನ್ನು ‘ಶಕ್ತಿ’ ಮಂತ್ರವೆಂತಲೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.^{೧೪೯} ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದ ಉಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತ

೧೪೫. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೬೪೭.

೧೪೬. ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ವಚನಗಳು, ಸಂ.ಕ್ರಿ. ೧೪೨.

೧೪೭. ಸೂಕ್ತಾ ಗ್ರಮ, ೪.೫೨.

೧೪೮. ಶ್ರೀ ಸಿ. ವಚನಗಳು, ಅಷ್ಟಾವರಣ-ಕ್ರಿ. ೧೩೩.

೧೪೯. ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮ, ೧೧ನೇ ಪಟಲ-೧೧-೩೫.

“ಯಥಾ ಷಡಕ್ಷರಂ ಮಂತ್ರಂ ದೇವ್ಯೈತಿ ದೇವ ಸಮಾರಿತಂ ಎಂದ ಬಳಿ
ಷಡಕ್ಷರವೆಂಬುದು ಶಿವಮಂತ್ರ ಪಂಚಾಕ್ಷರವು ಶಕ್ರಮಂತ್ರ”^{೧೧೦}

XII. ಪ್ರಾಚೀನ ಯೋಗದ ಹಲವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು ಶಿವಾಗಮ ನೀಡಿವೆ. ಶೈವರೀತ್ಯ
‘ಶಿವಯೋಗ’ ಪರಿಕ್ರಮವೂ ಅಲ್ಲದೆ ವೀರಶೈವರ ‘ಶಿವಯೋಗ’ವೂ ಇದೆ.
ಯೋಗಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಆರು ಚಕ್ರಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಇರುವುದನ್ನು
ಕಾಣಬಹುದು. ವಾತುಲಾಗಮದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಗಳ ವಿಚಾರ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು
ಮನಗಾಣಬಹುದು.^{೧೧೧} ಮೂಲಾಧಾರ, ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ, ಮಣಿಪುರಕ
ಅನಾಹತ, ವಿಶುದ್ಧಿ, ಆಜ್ಞೇಯ -ಎಂಬುವ ಆರು ಚಕ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಸಾಧಕನ
ದೇಹದ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಚಕ್ರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ
ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಪ್ರಾಚೀನವಾಗಿದ್ದ ಚಕ್ರಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಶೈವಯೋಗವು ವೀರಶೈವದ ಅಪ್ಪಟ ‘ಲಿಂಗಾಂಗ’ಯೋಗ
ವಾಗಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವನ ಒಂದು ವಚನವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು:

“ಆಧಾರ, ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ, ಮಣಿಪುರಕ, ಅನಾಹತ, ವಿಶುದ್ಧಿ, ಆಜ್ಞೆ ಎಂದೆಂಬರ
ಈ ಆರಬಲ್ಲಡೆ ನೀವು ಹೇಳಿರೀ
ಆದಿಯನುಳ್ಳದೆ ಆಧಾರ
ಆಧಾರವ ಕೂಡಿಷ್ಟದೆ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ
ಮಣಿಯ ಬಿಳಿಗಿನಲ್ಲಿಷ್ಟದೆ ಮಣಿಪುರಕ
ಆಶೆಯಿಲ್ಲದದೆ ಅನಾಹತ
ಅಲ್ಲ-ಅಹುದೆಂಬುದನತಿಗಳೆಯದಿಹುದೆ ವಿಶುದ್ಧಿ
ಸರ್ವ ಜೀವಂತಗಳಲ್ಲಿದಯವನುಳ್ಳದೆ ಆಜ್ಞೆ
ಇಂತಷ್ಟದೀಗ ಶಿವಯೋಗ
ಉಳಿದ ಅಭ್ಯಾಸಯೋಗಗಳ ಕಂಡು ಏನುತಿರ್ದೆಯಯ್ಯಾ
ಕೊಲಿಸಿದ್ದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ”^{೧೧೨}

XIII. ಶಿವಾಗಮಗಳು ಯಾವುದೇ ಕಾಯಕವಿರಲಿ, ಅದನ್ನು ಶಿವನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ
ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತವೆ:

೧೧೦. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೫೮೮.

೧೧೧. ವಾತುಲಾಗಮ, ೯ನೇ ಪಟಲ.

೧೧೨. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೪೦.

“ಯೇನಕೇನಾಪಿ ಮಾರ್ಗೇಣ ಯೇನಕೇನ ಚ ಕರ್ಮಣಾಃ
ಶಿವೈಕನಿಷ್ಕಮನಸಃ ಭಕ್ತಾಸ್ತೇಚೋತ್ತಮೋತ್ತಮಾಃ॥”^{೧೧೩}

ಸಿದ್ಧರಾಮನಾದರೂ “ಎಲ್ಲ ಕಾಯಕಗಳಲ್ಲಿ ದೇವನೆ ಸಿಂಹಾಸನಗೊಂಡಿರುವುದಾಗಿ”
ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:

“ಆವ ಕಿಲಸ-ಕಿಲಸದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಾನೆ ಸಿಂಹಾಸನಗೊಂಡಿಪ್ಪನಯ್ಯಾ
ಕಿಲಸದ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಲಸ ಪೂರಣಗೊಂಬ ಆವರ ಶರೀರಕ್ಕೆ
ಸಂಪನ್ನಮನದಿಂದ ಹಿಂಗಿ
ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿನಾಥಾಯನಾ”^{೧೧೪}

XIV. ಶಿವಾಗಮಗಳು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿವೆ.
“ಮನುಷ್ಯನು ಎಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೆಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ; ಎಷ್ಟು
ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೆಂಬುದು ಮುಖ್ಯ” ಎಂಬುದು ಶಿವಾಗಮಗಳ
ಆಶಯವಾಗಿದೆ:

“ಜೀವಿತಂ ಶಿವಭಕ್ತಾನಾಂ ವರಂ ಪಂಚದಿನಾನಿ ಚ |
ಅಜಕಲ್ಪ ಸಹಸ್ರೇಭ್ಯೋ ಭಕ್ತಿಹೀನಸ್ಯ ಶಾಂಕರಿ”^{೧೧೫}

ಶಿವಭಕ್ತನಾಗಿ ಐದು ದಿನ ಬದುಕಿದರೂ ಸಾಕು. ಭಕ್ತಿಹೀನನಾಗಿ ಅಜಕಲ್ಪ ಸಹಸ್ರ
ವರ್ಷ ಬದುಕಿದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥ. ಸಿದ್ಧರಾಮನು
ಶಿವಾಗಮ ಸಂಸಿದ್ಧನಾಗಿ:

“ಇಂದಿಂಗೆ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಬದುಕದೆ ಹೋಗಿಯ
ಅನಂತಕಾಲ ಬದುಕನೆಯ
ಬದುಕದಿಡೆ ಮನ ಉಚ್ಚಂದವಾಗದಂದದಲ್ಲಿದ್ದು.....”^{೧೧೬}

ಸಿದ್ಧರಾಮ ಶಿವಯೋಗಿ ಹೇಳುವ “ಮನವಿಚ್ಛಂದವಾಗದಂತೆ” ಬದುಕಬೇಕೆಂಬುದು
“ಮನದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವನ ಇಂಬುಗೊಂಡು ಬದುಕು” ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವೇ ಆಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಶಿವಾಗಮಜ್ಞಾನ ಪ್ರಪೂರ್ಣನಾಗಿ ತನ್ನ
ಹೆಸರಿನ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧೧೩. ಸೂಕ್ತಾಗ್ರಮ, ಕ್ರಿ.ಪಾ. ೯-೧೨.

೧೧೪. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.,ಂ. ೧೬೯.

೧೧೫. ಸೂಕ್ತಾಗ್ರಮ, ಕ್ರಿಯಾಪಾದದಲ್ಲಿ.

೧೧೬. ಸಿ.ವ.ಸಂ., ವ.ಸಂ. ೧೯೨.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಇಂದು ಮನುಷ್ಯನು ಯಂತ್ರನಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂಬ ಒಂದು ಆರೋಪವಿದೆ. ನಾನು ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಯಂತ್ರನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಪೀಡೆಯ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ; ಸಂಕುಚಿತ ಮನಸ್ಸಿನವನಾಗಿ ಸಣ್ಣವನಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕುಬ್ಜನಾದುದರಿಂದ ತನ್ನ ಮೂಗಿನ ನೇರಕ್ಕೆ ಕಂಡಷ್ಟೇ ಸತ್ಯವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸುವ ಭ್ರಮಾಜೀವಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾಪುರುಷರು ಪ್ರಾಂಜಲಮನದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಾದಿ ಶಿವಶರಣರು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ವಿಶ್ವದ ಮಹಾಚೇತನಗಳು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ವಿಶ್ವದ ಜ್ಞಾನ ಪರಿಕರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಿತು-ಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಮಹಾಜ್ಞಾನದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹಿರಿದಾಗಿ ಸಿಕ್ಕೊಂಡರು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರೆಂದೂ ವೇದಾಗಮ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿ ವರ್ತಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ತೋರುಬೆರಳೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಡಾ. ಎಂ.ಬಿ. ಕೊಟ್ಟಶೆಟ್ಟಿ : ಸಿದ್ಧರಾಮ ಶಿವಯೋಗಿ, ಕ.ವಿ.ವಿ., ಧಾರವಾಡ, ೧೯೭೫.
೨. ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ : ಮಹಾಯಾತ್ರ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೧೯೯೭.
೩. ಶ್ರೀ ಟಿ.ಎನ್. ಮಲ್ಲಪ್ಪ : ವೀರಶೈವದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ, ಗುಬ್ಬಿ ತೋಟದಪ್ಪ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೬೯.
೪. ಸೋಮನಾಥಾನಂದ - ಉಪನಿಷತ್ ಭಾವಧಾರೆ - ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೭೦.
೫. ಶೇಷನವರತ್ನ - ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು - ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ, ೧೯೭೫.
೬. ಸಂ. ಶ್ರೀ ಅ.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ : ವೀರಶೈವ ದರ್ಶನ, ಕಲ್ಕತ್ತ, ಹೊನ್ನಾಳಿ, ೧೯೯೮.
೭. ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ : ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ : ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಮಿಂಚು ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೦.
೮. ಡಾ. ಎಚ್.ಪಿ. ಮಲ್ಲದೇವರು : ವಾತುಲ ಶುದ್ಧಾಗಮ, ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಶೋಧನಾಲಯ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೮೮.
೯. ಡಾ. ಜ.ಚ.ನಿ. : ವೀರಾಗಮ, ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಸೇವಾ ಸಂಘ, ಗದಗ, ೧೯೯೨.
೧೦. ಸಂ. ಎಂ.ಜಿ. ನಂಜುಂಡಾರಾಧ್ಯ : ಶಿವಾಗಮ ಸೌರಭ, ಶ್ರೀ ಜ.ಚ.ನಿ. ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೮೬.

೧೧. ಸಂ. ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ : ಶೈವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ, ವೀರಶೈವ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೯.
೧೨. ಸಂ. ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ : ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮ, ಅದೇ ಸಂಸ್ಥೆ, ೧೯೯೯.
೧೩. ಪುಣ್ಯಖ್ಯಾಯ್ತೆ ಅಕ್ಕೂರಮಠ (ಅನು.) : ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮ, ಅದೇ ಸಂಸ್ಥೆ, ೧೯೯೯.
೧೪. ಸಂ. ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ : ಚಂದ್ರಚ್ಛಾನ್ಯಾಗಮ ವಿಚಾರರಶ್ಮಿ ಅದೇ ಸಂಸ್ಥೆ, ೨೦೦೧.
೧೫. ಸಂ. ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ : ಸೂಕ್ತಾಗಮ ವಿಚಾರಧಾರೆ, ಅದೇ ಸಂಸ್ಥೆ, ೨೦೦೧.
೧೬. ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್, ಗೋರಖಪುರ, ೧೯೯೭.
೧೭. ಸಂ. ಡಾ. ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ : ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ವಚನ ಸಂಪುಟ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೯೯೩.
೧೮. ಸಂ. ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ : ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ವಚನಗಳು, ಕ.ವಿ.ವಿ., ಧಾರವಾಡ, ೧೯೬೮.
೧೯. ಸಂ. ಪ್ರೊ. ಟಿ.ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ - ಪ್ರೊ. ಡಿ.ಎಲ್.ಎನ್. : ರಾಘವಾಂಕನ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಚಾರಿತ್ರ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೪೧.
೨೦. ಸಂ. ರಾಮಚಂದ್ರ ಪಾಂಡ್ಯ : ಕಾರಣಾಗಮ (ಹಿಂದಿ), ವಾರಣಾಸಿ, ೧೯೯೪.
೨೧. ಸಂ. ಶ್ರೀ ಪ್ರಜವಲ್ಲಭ ದ್ವಿವೇದಿ : ದೇವಿಕಾಲೋತ್ತರಾಗಮ (ಹಿಂದಿ), ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠ, ವಾರಣಾಸಿ, ೨೦೦೦.
೨೨. ಸಂ. ಡಾ. ರಮಾಘೋಷ : ಮಹಾಭಾಗಮ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್), ಜಂಗಮವಾಡಿ ಮಠ, ವಾರಣಾಸಿ, ೧೯೯೬.
೨೩. ಡಾ. ಸಿ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ (ಅನು) : ಮಹಾಭಾಗಮ, ವೀರಶೈವ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೮.

ವಿ.ಸೂ. : ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಳ್ಳದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

೫. ವೇದಾಗಮಗಳು - ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ

ಶ್ರೀ ಪು. ಜಿ.ಎಸ್. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ

ಬೇರಿಲ್ಲದ ಮರವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಹೇಗೆ ದಡ್ಡತನವಾದೀತೋ ಹಾಗೆಯೇ ವಚನಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪರಂಪರೆಯಿರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದೂ ಕೂಡ. ವಚನಕಾರರ ಮೊದಲ ನಿಷ್ಠೆ ಬದುಕಿಗೆ; ಈ ಬದುಕಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ; ಮರ್ತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಕೋಟಿಗೆ. ಇಂಥ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಸ್ವಭಾವವೆಂಬಂತೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ ವಚನಕಾರರು ಮಹಾಪ್ರತಿಭಾವಂತರಿದ್ದರು- ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯರಂತೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆಪಾರ ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ಪಡೆದವರಿದ್ದರು. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ ಅವರಂತೆ. ಹೀಗನ್ನುವಾಗ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ, ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯರಂಥ ವಚನಕಾರರು ಪಡೆದಿದ್ದ ವಿದ್ವತ್ತು ಪ್ರತಿಭೆಗಳು ನಗಣ್ಯ ಎನ್ನಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ವಚನಕಾರರಿಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ಧಾರೆಗಳು. ಒಂದನೆಯದು ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಳವಾದ ಅರಿವು; ಎರಡನೆಯದು ಅವರಿಗೆ ಕ್ರೋಢೀಕೃತವಾಗಿದ್ದ ಧರ್ಮದ ತಿರುಳು; ಮೂರನೆಯದು ಈ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಧಾರೆಗಳಿಗೂ ಜೀವಜಲವಾದ ಬದುಕಿನ ಬದ್ಧತೆ. ಈ ಮೂರೂ ಧಾರೆಗಳು ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮದಂತೆ ಏಕೀಭವಿಸಿದ್ದುದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಮರೆಯದಿರಬೇಕಾದುದು ಅವರ ಮುಕ್ತವಾದ ದೃಷ್ಟಿ.

ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಂದಿನ ಬದುಕನ್ನಾಗಲಿ, ಧರ್ಮ ಧಾರಣೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಸವಾಲುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಎದುರಿಸುವಾಗ ಎಷ್ಟು ಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರನ್ನುವುದು ಅವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಗಳು ಮತ್ತು ವೇದಾಗಮಗಳು ಎಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಿರಿಯ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಒಂದು ಪವಾಡ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಲಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಅವನ ಸಿದ್ಧಿ.

ಅತ್ಯಂತ ಕಳಸ್ತರದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇರಿ, ಕಳ್ಳತನವನ್ನೇ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಗುರುವಾದ ಉರಿಲಿಂಗದೇವ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ದೀಕ್ಷಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ನೋಡಿ ತಾನೂ ಅಂಥ ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ. ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ. ಸಾಧಿಸಿದ ಎಂದರೆ ಸರಳವಾದ ಮಾತಾದೀತು. ಗುರುಗಳೊಡ್ಡಿದ ಎಲ್ಲ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಗುರುಗಳಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದುದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವನು ವಿದ್ವತ್ತು ಮತ್ತು ಅನುಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಏರಿದ ಎತ್ತರ ಶರಣ ಸಮುದಾಯವೇ ಬೆರಗಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ನಿಜ. ಬರೀ ಬೆರಗಾಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದೇನು ಅಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗುರುಗಳೇ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಪೀಠದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರ ಈ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹೆಮ್ಮೆಮೂಡಿಸುವ ಸಂಗತಿ. ಬಹುಶಃ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅಸ್ವಸ್ಥ ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮಪೀಠ ಒಂದರ ಗುರುವಾಗಿ ಜಗದ್ಗುರು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ.

ಮಠವೊಂದರ ಗುರುವಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಬಸವಣ್ಣನವರಾಗಲೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭ ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಆತನ ಜಗದ್ಗುರು ಪಟ್ಟವನ್ನು ಒಪ್ಪಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಒಂದು ಗುಂಪು ವರ್ಗ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಗುರುವಾದ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿ ತಾನು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಆವರೆಗೆ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ವೇದಾಗಮ ಪುರಾಣಗಳ ವ್ಯಾಪಕವೂ ಆಳವೂ ಆದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಸಂಪನ್ನವಾದ ಪ್ರಭುವಾಣಿಯಲ್ಲಿಯೆ ತಾನು ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಅವನೊಳಗೊಬ್ಬ ಕವಿಯೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಂಪು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. ವಚನಗಳ ಉದ್ದೇಶ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಸರಿಸುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಕೂಡ ಮೂಡಿಬಂದಿತು.

ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಯವರ ವಚನಗಳು ಮತ್ತು ವೇದಾಗಮಗಳು ವಿಷಯ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವನ್ನೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಅದು ವಚನಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಹೌದು, ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಹೌದು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕೆಲವೆಡೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಧರ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದದ್ದು, ವೇದಾಗಮಗಳಿಂದೇನೂ ಈ ವಚನಗಳ ಧರ್ಮ ಮೂಡಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಒಂದು ಪರಿಮಿತ ದೃಷ್ಟಿ; ಮತ್ತೊಂದು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸದೇನೂ ಇಲ್ಲ; ಈಗಾಗಲೇ ವೇದಾಗಮಗಳಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನೇ ಇವರು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು.

ಬಹುಶಃ ಈ ಎರಡೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವಗಳಿದ್ದಂತೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ವಚನಕಾರರು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಕಣ್ಣು ಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳದ ಅವರ ಮುಕ್ತವಾದ ಜೀವನ ಧರ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ.

ಬಹಳಷ್ಟು ವಚನಕಾರರು ತಮಗೆ ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಗಳ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಧಾರೆಗಳ ಆಳವಾದ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೋ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷತ್ತು, ಗೀತೆ, ಆಗಮಗಳ ಉಕ್ತಿಗಳು ಕನ್ನಡವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತೋಲ್ಲೇಖಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ 'ಮಣಿಗಳ ಸೂತ್ರದಂತೆ ಪ್ರಣಯವ ನೀನಿವ್ವೆಯಯ್ಯಾ' ಎನ್ನುವಂಥ ಉಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕರಗಿ ಕನ್ನಡವಾಗಿ ವಚನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಇನ್ನು ಬಸವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಾಗಮೋಕ್ತಿಗಳ ಉದ್ಧರಣೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಪುಲವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಾಗಮೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವವನು ಅಪ್ರಮಾಣದೇವ-ಬಾಲಸಂಗಯ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಚನಕಾರ. ಈತ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದವನು."

ಆದರೆ ಹನ್ನೆರಡನೆ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತೋಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವವರು ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಬ್ರಹ್ಮವೆ ಎಂದು ಸಂಮಾನಿತರಾದ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನಾದರೂ ಅವನ ವಚನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೭೬೩. ಆದರೆ ಉರಿಲಿಂಗಪದ್ಧಿಗಳ ೩೬೩ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆಯೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಈಗಿರುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತೋಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿರುವವರಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನೆ ಮೊದಲನೆಯವ. ಶೇಕಡವಾರು ಲೆಕ್ಕ ನೋಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿರುವವರು ಉರಿಲಿಂಗಪದ್ಧಿಯ (ಏಕೆಂದರೆ ಈತ ಶೇಕಡ ೩೩ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಪ್ರಮಾಣ ದೇವನ ೯೨೦ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೩೦೩ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ೧/೩ ಭಾಗಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತೋಲ್ಲೇಖ ಆಗಿದೆ).

೧. ಈ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಪೂಜ್ಯ ಡಾ. ಇಮ್ಮಡಿ ಶಿವಬಸವ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ. ಶರಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ -ಎಂಬ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವೂ ಮಹತ್ವಪೂರಿತವೂ ಆದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು 'ಮಹಾಮನ'ಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪೂಜ್ಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಮಹಾಮನ ಸಂಪಾದಕರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬೇಕು.

ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರೆ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಮೂಡಿರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೂ ಅವರಿಗೆ ಹಿಂದಿದ್ದ ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತು ಪುರಾಣಗಳ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಚನಗಳು ನಿರೂಪಿಸುವ ವೀರಶೈವದ ಮೂರು ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶಗಳು ಅಷ್ಟಾವರಣ, ಪಂಚಾಚಾರ ಮತ್ತು ಷಟ್ಸ್ಥಿಲಗಳು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಮಹತ್ವದ ಅಂಶಗಳು ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಖಚಿತವಾಗಿ ಇತರ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಸರಳವೂ ದಾರಿ. ತಪ್ಪಿಸುವ ಮಾತೂ ಆಗಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತು-ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ, ಗುರು, ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತ ಚಿಂತನೆಗಳಿದ್ದರೆ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾವರಣ, ಪಂಚಾಚಾರ ಮತ್ತು ಷಟ್ಸ್ಥಿಲಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯಿದೆ. ಈ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಆಗಮಕಾರರು ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರ ಸಂಭಾಷಣಾ ರೂಪವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಟಕೀಯತೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮವಿಚಾರವಾಗಿ ಅರಿಯಬೇಕೆನ್ನುವ ಪಾರ್ವತಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆಂಬಂತೆ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ- ಗುರು ಯಾರು? ದೀಕ್ಷೆ ಹೇಗೆ? ಷಟ್ಸ್ಥಿಲ ಎಂದರೇನು? ಅಷ್ಟಾವರಣದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವೇನು? ಪಂಚಾಚಾರಗಳ ಅಗತ್ಯವೇನು? -ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ. ಪರಮೇಶ್ವರನು ಆಕೆಯ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ಪರಹರಿಸುವ ರೂಪವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತ ಧರ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಈಶ್ವರನ ಮಾತನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯೇನು- ನಾವು ಕೂಡ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ?

ಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ಸಂಹಿತೆ, ಪುರಾಣಗಳು ಎಂದು ಒಂದು ವರ್ಗವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಧರ್ಮ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಿವರಣೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ದೇಶನ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆ ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆದ ಸಂವಾದರೂಪವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಮುಂದೆ ಶಿವಯೋಗಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ರೂಪಿಸಿದರೆನ್ನಲಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ರೇಣುಕರು ಆಗಸ್ತರಿಗೆ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿದ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ.

ವಚನಗಳಲ್ಲಾದರೆ ಈ ಸಂವಾದ ಬೇರೆಯದೇ ರೀತಿಯದಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆನ್ನಲಾದ ಸಂವಾದ ಯಾವ ರೀತಿಯದೆಂಬುದರ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಸೂಚನೆ ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ಶರಣರು ಇಂಥ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೇ ಹೇಳಿ ಆ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು

ಸೂಳ್ಳುಡಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಆತ 'ವಚನ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನೇ ಬಳಸದೆ ಆ 'ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಕಾರ'ವನ್ನು 'ಮೃಡಭಕ್ತರ ನುಡಿಗಡಣ, ಶರಣರ ಸೂಳ್ಳುಡಿ' ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಸೂಳ್ಳುಡಿಗಿ ಅವನು ಕೊಡುವ ಗೌರವ ಗಮನಿಸಿ: ಸಿರಿಯನಿತ್ತಡೆ ಒಲ್ಲೆ, ಕರಿಯನಿತ್ತಡೆ ಒಲ್ಲೆ, ಹಿರಿದಪ್ಪ ರಾಜ್ಯವನಿತ್ತಡೆ ಒಲ್ಲೆ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಸೂಳ್ಳುಡಿಯನೊಂದರಗಳಿಗೆ ಇತ್ತಡೆ ನಿಮ್ಮನಿತ್ತೆ ಕಾಣಾ ರಾಮನಾಥಾ. ಈ ಸೂಳ್ಳುಡಿಯನ್ನು ಆಕಸಿಕ್ತವಾಗಿ ಬಳಸಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ವಿಶೇಷಾರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಿ ಅಂಥ ಶರಣರ ಸೂಳ್ಳುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದರೆ ನನ್ನನ್ನು ನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಶರಣರಲ್ಲಿ ಸೂಳ್ಳುಡಿಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದುವೆಂಬುದು ಮಹತ್ವದ ವಿಚಾರ. ಇಂಥ ಸೂಳ್ಳುಡಿ ಎನ್ನುವ ಸಂಭಾಷಣೆ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರುವ ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರ ಸಂಭಾಷಣಾ ರೂಪದ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಎಂದರೂ ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಮಾತು ಅಧಿಕಾರ ವಾಣಿಯ ರೂಪದ್ದಾಗಿ ಬಿಡುವಂತಿದೆ. ಆದರೆ ವಚನಕಾರರ ಸಂವಾದ ಸಮಾನರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಂವಾದ ರೂಪವಾದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಷಟ್ಪದಲವನ್ನು ಕುರಿತ ಸಂವಾದ ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ, ಸಿದ್ಧರಾಮಣ್ಣ ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಷಟ್ಪದಲ ಕುರಿತು- 'ಸ್ಥಲವಿಡಿದಾಚರಿಪೆನೆಂಬನ ಭಾಷೆ ಬಾಲಭಾಷೆ' ಎಂದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ 'ಷಟ್ಪದಲವೆಂಬುದು ಅಡಕಿಲ ಮಡಕೆಯಂತಲ್ಲಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಅವರು ಷಟ್ಪದಲಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಧನಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು ಸಿದ್ಧರಾಮ, ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ ಇವರ ವಿಚಾರಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪೂರಕವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಉತ್ತಮವೆನಿಸುತ್ತದೆ- ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ. ಮೊದಲನೆಯದು ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ಪುರಾಣ, ಮಹಾಭಾರತಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು; ಎರಡನೆಯದು ಶೈವಾಗಮಗಳು; ಮೂರನೆಯದು ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸದೆ ಅದರ ಸಾರವನ್ನೇ ಭಟ್ಟಿಯಿಳಿಸಿ ಕನ್ನಡದ ಉಪನಿಷತ್ತಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ್ದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ವಚನಕಾರರು ಬಳಸುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಾವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಮಾತುಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ; ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಧಿಕೃತತೆಗಾಗಿ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಚನಕಾರರ ದೃಷ್ಟಿ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವೆನ್ನಿಸಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಎಲ್ಲಿ ನಂಬದೆ ಹೋದಾರೆಯೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹ

ಮೂಡಿಬಂದಂತೆ, ಇಂಥ ಮಾತುಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಹಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಬಂದಿದೆಯಲ್ಲ ಅವನ್ನು ನೀವು ಗಮನಿಸಿದ್ದೀರಾ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳು ಏಕೆ ಆಚ್ಛೆಯಾಗಿವೆಯೆಂದರೆ ಹಿಂದಾಗಲೇ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಮಾತುಗಳು ಬಂದಿವೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಯವರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಆತನೇ ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಹೀಗೆ:

ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ಯಾದಿ ಮೂಲವಹ
ಋಷಯಜುಸ್ವಾಮಾಥರ್ವಣದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿಹ
ಶ್ರೀರುದ್ರ, ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮ, ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ, ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ
ಕೇನ, ಈಶ, ಜಾಬಾಲ, ಗರ್ಭ, ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರ, ವಾಜಸನೇಯ,
ಶಿವಸಂಕಲ್ಪ, ಬ್ರಹ್ಮ ಬಿಂದು, ಕಾತ್ಯಾಯನ, ಕಣ್ವ
ಇತ್ಯಾದಿ ನಿವಿರೋಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ನೋಡಲು,
ನಿತ್ಯಶುದ್ಧ ನಿರ್ಮಲಪರ ಶಿವನನ್ನು
ಸತ್ಯಶುದ್ಧ ಶಿವಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನಲ್ಲದೆ
ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಸ್ತುತಿಗೈದುದಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಶಪಥ,
ಆ ವೇದ ಪುರುಷನ ಚಿತ್ತವೇ ಸಾಕ್ಷಿ....

ವ. ೩೫೯

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ ತಾವು ಶಿವಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಆಕರವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕೆಲವು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ 'ಇತ್ಯಾದಿ' ಶಬ್ದದಿಂದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಆಕರಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಧ್ವನಿಸುತ್ತಾರೆ.*

ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಈ ಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡ ವಚನದಿಂದ ವಚನಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತೋಲ್ಲೇಖಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ೧, ೨, ೫, ೬, ೭, ೧೧, ೧೨, ೧೩, ೧೯, ೨೦, ೨೧, ೨೨, ೨೩, ೨೪, ೨೫, ೨೬, ೨೭, ೨೮, ೨೯, ೩೦, ೩೧, ೩೨, ೩೩, ೩೪, ೩೫, ೩೬, ೩೯,

* ಪು. ೬೨೭ ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ ಸಂಪುಟ-೧, ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ ವಚನ-೩೫೯. ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಳ್ಳುವ ಶಿವಾಗಮೇತರ ಆಕರಗಳಿಗೂ ವೀರಶೈವದ ಪಂಚಾಚಾರದ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಈತನಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವುದಕ್ಕೂ ಕಾರಣ ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಷಟ್ಪದ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಕ್ಷಚಿತ್ತಾಗಿ, ಶರಣ ಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ.

ಅದು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ) ತತ್ತ್ವಮಸಿ (ತತ್ + ತ್ವಮ್ + ಅಸಿ) ದರ್ಶನಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ ಅನುಭಾವವನ್ನು ಇದು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪುರಾಣದ 'ಇಷ್ಟಂ ಪ್ರಾಣಸ್ತಥಾ ಭಾವಸ್ತ್ರಿಥಾ ಏಕಂ' ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಶರಣ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಮೂರು ಹಂತಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ ಅಂಗೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಲಿಂಗೇಂದ್ರಿಯಗಳಾಗುವ ಶಿವಾನುಭವದ ಪವಾಡವನ್ನು ಈತ

ಕಾಯಕ್ರೀ ಎಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗಕ್ರೀ
ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿ ಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ

ವ. ೫೮

ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

'ಒಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ' ಎಂಬುದು ಷಡಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಇದನಿಂದ ಮಹಾಂತನೆ ವೇದ್ಯನು ಎಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ೧೧೮ ಮತ್ತು ೧೨೬ನೆ ಪಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ ಗೀತೆಯ ಉಲ್ಲೇಖ 'ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಸ್ಪರ್ಶಕರ್ಮಾಣಿ ಭಸ್ಮಾತ್ಕುರುತೇ' ಎಂಬುದರ ಮೂಲಕ ಶಿವನನ್ನಾರಾಧಿಸಿದವನು ಕರ್ಮದೂರವಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಕೆಲವು ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಮಗೆ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಯ ವ್ಯಾಪಕ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗುರುವಾಗಿ ತಾನು ಬೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಶರಣ ಧರ್ಮದ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಬಳಸಿರುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲೇ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಹೇಳಬಿಡುವುದು ಉತ್ತಮ. ವೀರಶೈವದ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಕೇವಲ ಶಿವಾಗಮಗಳು, ಶಿವರಹಸ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿವಪುರಾಣಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಗೀತೆ, ಉಪನಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪುರಾಣಗಳೂ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ಈತನ ದೃಷ್ಟಿ 'ವೀರಶೈವ'ದ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಕೇವಲ ಆಗಮಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೊರೆಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವದ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯ ಧರ್ಮದ ಧಾರೆಗಳೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮದ ಧಾರೆಗಳಿಗಾಗಿ ಈತನ ಹೃದಯ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ವಚನಕಾರರ ಮುಕ್ತ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

* ಪು. ೪೧೪. ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ ಸಂಪುಟ-ಒಂದು ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿ ಮಾದಾನ ಮುಂದೆ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ವಚನಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮೊದಲನೇ ಆವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡವು.

ಆಗಮಗಳನ್ನು ವೇದೋಪನಿಷತ್ತು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಈತನ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ತಾನು ಹೇಳಲಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸುವುದು ಮೊದಲನೆಯದು; ಎರಡನೆಯ ಉದ್ದೇಶ ತಾನು ಹೇಳಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕೃತತೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗುರುತತ್ವವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಈ ವಚನ ಭಾಗವನ್ನೇ ಗಮನಿಸಿ.

‘ಏಕತತ್ತ್ವ ತ್ರಿತತ್ತ್ವಪಂಚತತ್ತ್ವ ಪಂಚವಿಂಶತತತ್ತ್ವ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್‌ತತ್ತ್ವ
ಇಂತೀ ತತ್ತ್ವಂಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿವು
ಈ ತತ್ತ್ವಂಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೆಯೂ ಅಧಿಕವಾಗಿವೆ ಮಹಾತತ್ತ್ವವೂ
‘ನ ಗುರೋರಧಿಕಂ ನ ಗುರೋರಧಿಕಂ’ ಎಂದುದಾಗಿ
‘ನಾಸ್ತಿ ತತ್ತ್ವಂ ಗುರೋಃ ಪರಂ’ ಎಂದುದಾಗಿ
‘ಅದ್ವೈತಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ನಾದ್ವೈತಂ ಗುರುಣಾ ಸಹ’ ಎಂದುದಾಗಿ
‘ಗುರುದೇವೋ ಮಹಾದೇವೋ’ ಎಂದುದಾಗಿ
ಶ್ರೀ ಗುರುತತ್ತ್ವವೇ ಪರತತ್ತ್ವವು.....’

ವ. ೭೭

ಯಾವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೂ ಅಗತ್ಯವಾಗದಂಥ ಸಂಸ್ಕೃತೋದ್ಧರಣದ ನಾಲ್ಕು ಮುಖ್ಯ ವಾಕ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮೊದಲ ಎರಡು ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಶಿವರಹಸ್ಯದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡವು. ಮೂರನೆಯದು ಮಹಿಮೆ ಸ್ತೋತ್ರದ್ದು. ನಾಲ್ಕನೆಯದು ಮತ್ತೆ ಶಿವರಹಸ್ಯದ್ದು. ಈ ನಾಲ್ಕು ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ಮೂಲಕ ಗುರುತತ್ತ್ವವು ವೀರಶೈವದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ತತ್ತ್ವಗಳಾದ ಏಕತತ್ತ್ವ (ಅಂಗಲಿಂಗವಾಗುವುದು) ತ್ರಿತತ್ತ್ವ (ತ್ರಿವಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ತ್ರಿಲಿಂಗಗಳು) ಪಂಚತತ್ತ್ವ (ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಲಿಂಗಗಳಾಗಿ ಪಂಚಾಲಿಂಗಗಳಾಗುವುದು) ಪಂಚವಿಂಶತತತ್ತ್ವ (೨೫ ತತ್ತ್ವಗಳು) ಮತ್ತು ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್ ತತ್ತ್ವಗಳು (೩೬ ತತ್ತ್ವಗಳು) ಇವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದುದು ಗುರುತತ್ತ್ವ ಎನ್ನುತ್ತ ಗುರುಲಿಂಗವಾಗುವ ಮಹತ್ತ್ವವು, ಗುರು ಶಿವನೇ ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಹೇಳುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಶದಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಕೆಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕಶ್ಲೋಕವನ್ನೇ ಕೆಲವು ಉಕ್ತಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ವಿವರಿಸುವ ಈ ಕೆಲವು ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

ಶ್ರುತಿ “ಏಕೋ ದೇವೋ ನ ದ್ವಿತೀಯಾಯ ತಸ್ಯೇ”
ಎಂದುದಾಗಿ ಶಿವನೊಬ್ಬನೇ ದೈವವೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಗುರು.
ಶ್ರುತಿ “ಏಕೋ ಧೇಯಃ” ಎಂದು
ಶಿವನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಪೂಜಿಸೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟನು ಶ್ರೀಗುರು.

ಶ್ರುತಿ “ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಮೇವ ಭಕ್ಷಯಂತಿ” ಎಂದುದಾಗಿ

ಶಿವಪ್ರಸಾದವನೆ ಗ್ರಹಿಸಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಾದವ ಕರುಣಿಸಿದ ಶ್ರೀಗುರು... ವ.೬

ಅನುವಾದ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನರೂಪವೂ ಆಗಿದೆ; ಇಲ್ಲಿ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿ ತಾನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಯಾಗಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ, ವಾಯವೀಯ ಸಂಹಿತೆ, ವಸಿಷ್ಠಪುರಾಣ, ಲಿಂಗಪುರಾಣ, ಸ್ಕಂದಪುರಾಣ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರೋಪನಿಷತ್ತು, ಪಾರಾಶರ ಪುರಾಣ, ತೈತ್ತಿರೀಯ ಸಂಹಿತೆ, ಗಾರುಡ ಪುರಾಣ, ಅಚಿಂತ್ಯ ವಿಶ್ವಸಾದಾಖ್ಯೆ, ಮಹಿಮ್ನ ಸ್ತೋತ್ರ, ಅಥರ್ವಣವೇದ, ಛಾಂದೋಗ್ಯ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶೇಖರ, ಯೋಗಮುಕ್ತಾಮಣಿ, ಸೌರಸಂಹಿತೆ, ಪದ್ಮಪುರಾಣ, ದೇಶಾಂತರಸಂಹಿತೆ, ಸೂತಸಂಹಿತೆ, ಮಹಾನಾರಾಯಣೋಪನಿಷತ್ತು, ಕರೋಪನಿಷತ್ತು, ಸಾಮವೇದ, ಋಗ್ವೇದ, ಮಹಾಭಾರತ, ನಾರದೀಯ ಬೋಧೆ ‘ಇತ್ಯಾದಿ’ಗಳಿಂದ ಓತಪ್ರೋತವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಅಧ್ಯಯನದ ದಿಗಂತಗಳು ಸಹ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು ತಾನು ನಿರೂಪಿಸ ಬಯಸುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕೀಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಅವನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬರುತ್ತವೆ.

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯಂತಿರುವ ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಂದೆನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಅನುಭಾವ ಸ್ಥಿತಿಗೇರುವ ಆತನ ಈ ವಚನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

‘ಯತೋ ವಾಚೋ ನಿವರ್ತಂತೇ ಅಪ್ರಾಪ್ಯ ಮನಸಾ ಸಹ

ಎಂದೆನಿಸುವ ಲಿಂಗವು

‘ಆತ್ಮತತ್ವದ್ವಿಶಾಂಗುಲಂ’ ಎಂದೆನಿಸುವ ಲಿಂಗವು,

‘ಚಕಿತಮಭಿದತ್ತೇ’ ಎಂದೆನಿಸುವ ಲಿಂಗವು

‘ಅನ್ತೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್’ ಎಂದೆನಿಸುವ ಲಿಂಗವು

‘ಆಯಂ ಮೇ ಹಸ್ತೋ ಭಗವನ್ ಆಯಂ ಮೇ ಭಗವತ್ತರಃ’

ಎಂದೆನಿಸುವ ಲಿಂಗವು

‘ಏಕಮೂರ್ತಿ ಸ್ವಿಧಾ ಭೇದಾಃ’ ಎಂದೆನಿಸಿ ಶ್ರೀ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮರೂಪಾಗಿ,

‘ಇಷ್ಟಂ ಪ್ರಾಣಸ್ವಧಾ ಭಾವಸ್ವಿಧಾ ಚೈಕಂ ವರಾನನೇ’ ಎಂದುದಾಗಿ

ತ್ರಿವಿಧ ಏಕೀಭವಿಸಿ ಲಿಂಗರೂಪಾಗಿ

ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕರತಕಾಮಳಕದಂತೆ ತೋರುವೆ.

ಆಹಾ ಎನ್ನ ಸತ್ಯವೇ, ಆಹಾರ ಎನ್ನ ನಿತ್ಯವೇ,

ಆಹಾ ಎನ್ನ ಪುಣ್ಯವೇ, ಆಹಾ ಎನ್ನ ಭಾಗ್ಯವೇ,

ಶಿವ ಶಿವ ಮಹಾದೇವ! ನೀನೇ ಬಲ್ಲ

ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿತ್ತಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ.

ಕೊನೆಯ ಐದು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಆತ್ಮೀಯತೆಯ ಧ್ವನಿ ರೋಮಾಂಚನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೋಮಾಂಚನಕಾರಕವಾದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಅದು ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮರೂಪವಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ, ಭಾವಲಿಂಗಾತ್ಮಕವಾದುದೆಂಬುದನ್ನೂ ಧ್ವನಿಸುತ್ತ ಉರಿಲಿಂಗಪದ್ಧಿ ತೃತ್ತೀಯೋಪನಿಷತ್ತು, ಶಾಕುಟೀಯಾಗಮ, ಋಗ್ವೇದ, ವೀರಾಗಮ, ಮಹಿಮ್ಯಸ್ತೋತ್ರ, ಕರೋಪನಿಷತ್ತು, ವಾತುಲಾಗಮ ಮತ್ತು ಶಿವರಹಸ್ಯಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ಮೇಲಿನ ಧರ್ಮಧಾರಿಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಆತ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜ್ಞಾನಧಾರೆಗಳು ಆತನ ಮುಕ್ತದೃಷ್ಟಿಗೆ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿವೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರೀತಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಆತ್ಮಂತ ಉಚಿತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ ಎಂದೇನೂ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಚನವಿಡೀ ಸಂಸ್ಕೃತವಾಗಿ ಬಿಡುವುದುಂಟು. ಕೊನೆಯ ಮೂರು ಸಾಲುಗಳನ್ನು (ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಲು ಅಂಕಿತ) ಉಳಿದರೆ ಉಳಿದ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳೂ ಷಡಕ್ಷರ ಸ್ತೋತ್ರ, ವೇದ, ಸ್ತಂದಪುರಾಣ, ಕಾಳಿಕಾಖಂಡ, ಶ್ರೀರುದ್ರ, ಮಾಯಾಮಲ, ಯಜುರ್ವೇದಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಾಗಿವೆ; ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವೇದ ಎಂದು ಆಕರ ಸೂಚಿಸುವ ಶಬ್ದ ಮತ್ತೆ 'ಸಾಕ್ಷಿ' ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಶಬ್ದ ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತದೆ; ಮಧ್ಯೆ ೧೯ನೇ ಸಾಲಿನ ಕೊನೆಗೊಂದು ಕನ್ನಡ ವಾಕ್ಯ ಮತ್ತೆ ೨೦ನೇ ಸಾಲಿನ ಕೊನೆಗೊಂದು ಕನ್ನಡ ವಾಕ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ.) ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕುತೂಹಲಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಓಂಕಾರ ಸಂಯುಕ್ತಂ ನಿತ್ಯಂ ಧ್ಯಾಯಂತಿ ಯೋಗಿನಃ |
ಕಾಮದಂ ಮೋಕ್ಷದಂ ಚೈವ ಓಂಕಾರಾಯ ನಮೋ ನಮಃ ||
ನಮಂತಿ ಋಷಯೋದೇವಾ ನಮಂತಿ ಈಶ್ವರಾದಯಃ |
ನಮಂತಿ ದೇವದೇವೇಶ ನಕಾರಾಯ ನಮೋ ನಮಃ ||
ಮಹಾದೇವೋ ಮಹಾತ್ಮನೋ ಮಹಾಜ್ಞಾನ ಪರಾಯಣಃ |
ಮಹಾಪಾಪಹರಂ ನಿತ್ಯಂ ಮಹಾರಾಯ ನಮೋ ನಮಃ |
ಶಿವಂ ಶಾಂತಧರಂ ದೇವಂ ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕಾರಣಂ |
ಶಿವಮೇಕಂ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಶಿವಾರಾಯ ನಮೋ ನಮಃ ||
ವಾಹನಂ ವೃಷಭಶ್ಚೈವ ವಾಸುಕೀ ಕಂಠಾಭರಣಂ |
ವಾಮಶಕ್ತಿಧರಂ ದೇವಂ ವಹಾರಾಯ ನಮೋ ನಮಃ |
ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಸ್ಥಿತಂ ದೇವಂ ಸರ್ವಂ ವ್ಯಾಪಿ ಮಹೇಶ್ವರಂ |
ಯೋ ಗುರುಃ ಸರ್ವದೇವಾನಾಂ ಯಹಾರಾಯ ನಮೋ ನಮಃ |

ವೇದ:

ನಕಾರಾಯ ಮಕಾರಾಯ ಶಿಕಾರಾಯ ತಥೈವ ಚ
 ವಕಾರಾಯ ಯಕಾರಾಯ ಓಂಕಾರಾಯ ನಮೋ ನಮಃ
 ವೇದ ಮಾತಾ ಚ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರ ಮಾತಾ ಷಡಕ್ಷರೀ
 ಸರ್ವದೇವಪಿತಾ ಶಂಭುಃ ಭರ್ಗೋ ದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ
 ಶಿವಲೋಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ಶಿವೇನ ಸಹ ಮೋದತೇ |
 ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ-
 ಭವಬಂಧನ ಇಹಪರ ಸಂಸಾರಾದಿ ಪ್ರಪಂಚ ಬಂಧನ ಬಿಡದು.
 ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ
 ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂದಡೆ ಮೋಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಿ
 ಸಾಕ್ಷಿ:

ಷಡಕ್ಷರ ಜಪಾನ್ನಾಸ್ತಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಬಂಧನಂ ತಥಾ
 ತನ್ನಂತ್ರ ಚ ಜಪನ್ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸದ್ಯೋಮುಕ್ತೋ ನ ಸಂಶಯಃ
 ಎಂಬುದಾಗಿ

ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಬಂದು

ಮೋಕ್ಷ ತಾನೇ ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ

ವ. ೮೨

ಈ ಉಲ್ಲೇಖ ಕ್ರಮ ಅತಿಯಾಯಿತೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡುವುದು ಸಹಜ
 ಕೆಲವರಿಗೆ; ಆದರಲ್ಲೂ ವಚನಕಾರರು ಜ್ಞಾನಸ್ಫೋಟದ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದ
 ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು. ಅವರು ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಬಳಸಬಹುದೆ ಅನ್ನಿಸಬಹುದು.
 ಆದರೆ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಯೇ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಳೆದಿರುವ ನಿಲುವು ಭಿನ್ನವಿರುವಂತೆ
 ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರ ಮುಂದಿನ ವಚನದ ಈ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

ಓಂಕಾರವೆಂಬ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ

ಮುಗ್ಧೇದ ಯಜುರ್ವೇದ ಸಾಮವೇದ ಅಥರ್ವಣವೇದಗಳೆಂಬ

ನಾಲ್ಕು ಶಾಖೆಗಳು

ಅನಂತವೈ ಉಪವೇದಗಳೆಂಬ ಉಪಶಾಖೆಗಳು,

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬ ಅಂಕುರ ಪಲ್ಲವ, ಪುರಾಣಗಳೆಂಬ ಪುಷ್ಪ

ಆಗಮಗಳೆಂಬ ಕಾಯಿ ಬಲಿದು

ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಎಂಬ ಮಧುರಪಣ್ಣಗಳು

ಆಗಣಿತ ಫಲವನೂ ಅನಂತಕಾಲ ಭೋಗಿಸಲು

ಮತ್ತು ಜಿಹ್ವೆಯೊಳಗೆ ಬಂದಿರಲು ಭೋಗಿಸಿ ಸುಖಿಯಹುದಲ್ಲದೆ

ಇದರ ವಿದ್ಯೆಗಳೆಂಬ ಸಸಿಯ ಸಾಕಿ ಸಲಹಲುಂಟೆ

ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ?

ವ. ೮೩

ಈ ವಚನ ಉರಿಲಿಂಗಪದ್ಧಿ ಓಂಕಾರ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಒಂದು ರೂಪಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ. 'ಧರ್ಮ'ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯಾಗುವ ರೀತಿ ಮನನಾರ್ಹವಾದುದು.

ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ರೂಪಿಸುವ ಧರ್ಮವೇ ಬೇರೆ; ವೀರಶೈವರು ಆಗಮಗಳ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಣ್ಕೆಯೇ ಬೇರೆ ಎಂಬ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಮಿಕಾದಿ ಶೈವಾಗಮ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ಫಲಿತವಾದ ವೇದಮಾರ್ಗಾವಿರೋಧಿಯಾದ ವಿಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಧರ್ಮ ಇದು ಎಂಬ ಚಿಂತನೆ. ಇದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯ ಆಶಯವೂ ಹೌದು! ಆದರೆ ಶರಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರುವ ಮಾತುಗಳು ಬೇರೆಯ ಬಗೆಯವು. ಉರಿಲಿಂಗ ಪದ್ಧಿಯೇ ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಶಿವಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತ

‘.....ಹರಿಗೆ ಹತ್ತು ಪ್ರಳಯ, ಬ್ರಹ್ಮಗೆ ಅನಂತ ಪ್ರಳಯ.

ನಮ್ಮ ಹರಂಗ ಪ್ರಳಯ ಉಂಟಾದಡೆ, ಬಲ್ಲರ ನೀವು ಹೇಳಿರಿ!

ನಿಮ್ಮ ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಸಿರಿ!

ಅರಿಯದಿದ್ದಡೆ ಸತ್ತ ಹಾಂಗೆ ಸುಮ್ಮನಿರಿ.

ಇದು ಕಾರಣ

ನಮ್ಮ ಉರಿಲಿಂಗಪದ್ಧಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರದೇವನೊಬ್ಬನೆ, ಎರಡಿಲ್ಲ ವ. ೭೯

ಎಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತಾನೆ.

‘ನಿಮ್ಮ ವೇದದಲ್ಲಿ’ ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹಂಗಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿದೆಯಲ್ಲ ಎಂದು ಅನುಮಾನಿಸಬಹುದು. ಆತನ ೧೨೭ನೆಯ ವಚನವನ್ನು ಓದುವಾಗಲೂ ಹೀಗೆ ಅನಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹುಡುಕುವುದು ಕಷ್ಟವಲ್ಲ. ವಚನ-ಮುಕ್ತಕ ರೀತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯದು. ಎರಡು ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಸಾಲುಗಳವರೆಗೆ ಹಿಗ್ಗಬಲ್ಲ ನಮ್ಮತೆ ಅದಕ್ಕಿದೆ. ಮುಕ್ತಕ ರೀತಿಯ ತರ್ಕದ ಅನುಸೂತತೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಅನುಕೂಲಕರ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಚನಕ್ಕೂ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅದೇ ವಚನಕಾರನ ವಚನಕ್ಕೂ ಧ್ರುವಗಳಷ್ಟು ಅಂತರ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಈ ಎರಡು ವಚನ ಗಮನಿಸಿ:

೧. ಅಮೇದ್ಯದ ಮಡಿಕೆ, ಮೂತ್ರದ ಕುಡಿಕೆ

ಎಲವಿನ ತಡಿಕೆ, ಕೀವಿನ ಹಡಿಕೆ

ಸುಡಲೀ ದೇಹವ, ಒಡಲುವಿಡಿದು ಕಿಡಿದಿರು,

ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನರಿಯದ ಮರುಳೆ.

* ಪು.೧೨, ಶ್ಲೋಕ-೨೫-೨೬, ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚ್ಛೇದ, ರೇಣುಕಗೀತೆ, ಸಂ. ಡಾ. ಜ.ಚಿ.ನಿ.

೨. ಹಾವಿನ ಹಲ್ಲ ಕಳೆದು ಹಾವನಾಡಿಸಬಲ್ಲಡೆ
ಹಾವಿನ ಸಂಗವೆ ಲೇಸು ಕಂಡಯ್ಯಾ
ಕಾಯದ ಸಂಗವೆ ವಿವರಿಸಬಲ್ಲಡೆ
ಕಾಯದ ಸಂಗವೆ ಲೇಸು ಕಂಡಯ್ಯಾ
ತಾಯಿ ರಕ್ಕಸಿಯಾದಂತೆ ಕಾಯ ವಿಚಾರವು
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ,
ನೀನೊಲಿದವರು ಕಾಯಗೊಂಡಿದ್ದರೆನಬೇಡ.

ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕನ ವಚನಗಳ ಒಟ್ಟು ಅರ್ಥಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ನೆಲೆ ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ವೇದಾಗಮಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೀಗೆಯೇ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಆವೇಶಕ್ಕೊಳಗಾದ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಬದುಕಿಗೊದಗಿದ್ದ ಸಂಕಟ ಪರಂಪರೆಗಳ ಸ್ಮೃತಿ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯಂತೆ ಸ್ಫೋಟಿಸ ತೊಡಗಿದಾಗ ವೇದವನ್ನು ಕುರಿತು ಝಂಕಿಸುವುದು ನಿಜ. ಆದರೂ ಆತನ ಮಾತು ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ ಅಥವಾ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನವರಂಥ ವಚನಕಾರರ ಮಾತಿನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಒರಟು ಮೊನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ಆತನ ಮಡದಿ ಕಾಳವ್ವೆಯ ಮಾತಿನ ಚಾಟಿಯೇಟಿನ ಚುರುಕನ್ನೂ ತಾಳುವುದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಆತ ಇಂದು 'ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶರಣ'ನಾದ ಜಗದ್ಗುರು. ಆದರೂ ಆತ ಆ ಗುರುವಿನೊಳಗೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಇದ್ದಾನಲ್ಲವೆ? ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೇ ಮಾಗಿದರೂ ಮಾಗುವಿಕೆಗೆ ಕೊನೆಯಿದೆಯೆ? ಮಾಗುತ್ತಲೇ ಹೋಗುವುದು ಅಂಗ-ಲಿಂಗವಾಗುವ ಹಾದಿ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ವೀಣೆಯೂ ತಂತಿಯೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಶ್ರುತಿಗೊಳಗಾಗುವಂತೆ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಮಹಾನುಭಾವರಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಕ್ಷಣಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ ದಂದ್ರದ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ -ಅಂಥ ಶ್ರುತಿ ತಪ್ಪಿದ ಕ್ಷಣಗಳೇ! ಇದು.

ವೇದ ವಿಚಾರದ ವಚನಕಾರರ ಟೀಕೆ-ಉಗ್ರತೆ ಎಲ್ಲ ಆದರಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ಮಕಾಂಡದ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅಂಧಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಆದರೆ ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿಯಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಈ ವಚನ ಭಾಗ ಗಮನಿಸಿ:

‘ಭಕ್ತಿ ಭಂಡಾರದ ಶಿವಭಕ್ತರ ನಿಷೇಧವ ಮಾಡುವ

ಕರ್ಮಕಾಂಡದ ದ್ವಿಜರು ನೀವು ಕೇಳಿಭೋ:

‘ಸತ್ಯಂ ಭೋ ಬ್ರೂತ ಪಂಚಪ್ರಾಣ ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ’ಮೆಂದೋದಿ

ಗುದ್ದಿ ಗುದ್ದಿ ಹೋತನ ತಿಂಬುದಾವಾಚಾರವೊ?.....

ವ. ೨೧೦.

ಶರಣರು ಜ್ಞಾನದ ಧಾರೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದರೂ ಅದನ್ನು ಗೊರವರಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ ಅವರು ಆ ಜ್ಞಾನಧಾರೆ ಬದುಕಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಅಗತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರು. ಅಂಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿಯೇ ಮೀಸಲಾದದ್ದು

‘ಸೂಳ್ಳುಡಿ’. ಅಂಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಅವರು ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮಗಳು ಮೂರನ್ನೂ ಒಳಪಡಿಸಿ ಬೆಳಗು ಪಡೆಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಉರಿಲಿಂಗಪದ್ಧಿಯು ಕ್ರಮ ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು.

ಓಂ ನಮೋ ಹಿರಣ್ಯಬಾಹವೇ ಸೇನಾನ್ಯೇ ದಿಶಾಂ ಚ ಪತಯೇ ನಮೋ ನಮೋ ವೃಕ್ಷೇಭ್ಯೋ ಹರಿಕೇಶೇಭ್ಯಃ ಪಶುನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ ಎಂದುದಾಗಿ ಶಿವನೇ ಹೊನ್ನು ಕಾಣರೋ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಯಜುರ್ವೇದದ ಉಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಶಿವಪಾರಮ್ಯ ನಿರೂಪಣೆಗೆ (ವ. ೧೫೧) ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಆತ ಒಳ್ಳೆಯ ವಕೀಲನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ತರ್ಕ ಅಶ್ಚರ್ಯಕರ. ಪರಶಿವ ಲಿಂಗದ ಮಹಿಮಾರ್ಚನಾಶಿಶಯಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ಆತ ಶಿವರಹಸ್ಯ, ಯೋಗಸಾರಸಂಗ್ರಹ, ವಾತುಲಾಗಮ, ಶಿವಧರ್ಮೋತ್ತರ, ಶೈವ ರತ್ನಾಕರ, ಅಚಿಂತ್ಯ ವಿಶ್ವಸಾದಾಖ್ಯೆ, ವಸಿಷ್ಠಪುರಾಣ, ದೇಶಾಂತರಸಂಹಿತೆ, ತತ್ತ್ವದೀಪಿಕೆ, ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಪುರುಷಸೂಕ್ತ, ಶ್ವೇತಾಶ್ವೇತರೋಪನಿಷತ್ತು, ಅಥರ್ವಶಿಖೋಪನಿಷತ್ತು, ತೈತ್ತಿರೀಯಾರಣ್ಯಕ ಮಹಾನಾರಾಯಣೋಪನಿಷತ್ತು, ಮಹಾಭಾರತ, ಸ್ಕಾಂದ ಪುರಾಣ, ವೀರಭದ್ರೀಯ, ಮಹಿಮ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ನೂರ ಮೂವತ್ತೊಂದು ಪಂಕ್ತಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಸು. ೧೬೦ ಸಾಲುಗಳ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಕಡೆ ಮೂಗಿಗಿಂತ ಮೂಗುತಿ ಭಾರವಾಯಿತಲ್ಲವೆ ಅನ್ನಿಸುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಈತ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಕ್ರಮವನ್ನನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದು ತಾನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ಆಕರಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಈ ಕ್ರಮ ಈತನ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ನಿರ್ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಆತನ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಗೂ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿವೆ. ಆತ ಉದ್ಧರಿಸುವ ಅನೇಕ ಆಕರಗಳು ಈಗ ಅಲಭ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಆತನ ಹಿಮಾಚಲಸದೃಶ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವಿಷಯಾಂತರ ಏನಾದರೂ ಆಯಿತೋ ಎಂಬ ದಿಗಿಲೂ ಬರುವುದುಂಟು. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ೩೨೮, ೩೫೧, ೩೫೯ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳಲ್ಲೂ ಮೂಡಿಬರುವುದುಂಟು.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಿರಿಯ ಸಮಕಾಲೀನನಾದ ಉರಿಲಿಂಗಪದ್ಧಿಯು ಮತ್ತೆ ಬಸವ ಪೂರ್ವದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದನೆ? ಇಂಥ ಪರಂಪರೆಯ ಕಾರಣವಾಗಿಯೇ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾಧ್ಯಯನ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿತೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಈತನ ವೇದಾಗಮೋಕ್ತಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಈತ ‘ಸಂಸ್ಕೃತ ಜಡ’ ಅಲ್ಲ-

ಈತ ಮಹೋನ್ನತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಗುರು. ಒಳ್ಳೆಯ ವಚನಕಾರ. ಉಭಯ ಭಾಷಾ ವಿಶಾರದ. ಭಾರತೀಯ ಧರ್ಮಧಾರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಪುನೀತನಾದ ಗುರು. ಭಾರತದ

ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಮಹಾಗುರು-ಪೀಠಾಧಿಪತಿ ಪಟ್ಟದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದ ಮಹಾನುಭಾವ.

ಅಶ್ವರೂಪೆಂದರೆ ಈತನ ಪಕ್ಷ ಸಂಸ್ಕೃತಾಧ್ಯಯನದ ಫಲ ನೋಡಿ ಹೇಗೆ ಘಮಗುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ:

ಬಹಳ ಬಹಳ ಚೆನ್ನ ಬಹಳ ಬಹಳ ಮುಖನು
ಬಹಳ ಬಹಳ ಬಾಹು ಬಹಳಪಾದನು
ಇಂತಹ ಬಹಳ ಲಿಂಗನೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಕಾಣೆರಣ್ಣಾ.
ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್
ಎಂದುದಾಗಿ

ಬಹಳಕ್ಕೆ ಬಹಳ, ಮಹಾಬಹಳ ಲಿಂಗವೆ ಬಹಳ ಬ್ರಹ್ಮ ಕಾಣೆರಣ್ಣಾ!

ವ. ೩೫೧

ಈ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ 'ಸಿದ್ಧಿ' ಯಾವ ಭಾಷೆಯಾದರೂ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಂಥದ್ದು.

ನಾನು ಕಮಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ
ಸಾರೋಕ್ಯವಿದೆ, ಸಾಮೀಪ್ಯವಿದೆ, ಸಾರೂಪ್ಯವಿದೆ, ಸಾಯುಜ್ಯವಿದೆ,
ಧರ್ಮವಿದೆ, ಅರ್ಥವಿದೆ, ಕಾಮವಿದೆ, ಮೋಕ್ಷವಿದೆ
ನಾನರಸುವ ಬಯಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಇದೆ....

ವ. ೧೫೪

ಮೇಲಿನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ನಾವು ೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನ-
ದಲ್ಲಿದ್ದೇವೇನೋ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ
ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇವೆ, ಕೇವಲ ಭಾಷೆಯ ಹದ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿನ ಅನುಭಾವ ಗಮನಿಸಿ:

ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಮಹಾವಸ್ತು
ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾರಣ
ಸರ್ವಸುಖಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇವೆ, ಇವೆ ನೋಡಾ.

ಇನ್ನು ಎನ್ನ ಬಯಲ ಭ್ರಮೆಯೊಳಗೆ ಹೊಗಿಸದಿರಯ್ಯಾ

ವ-ಅದೇ

ಇಂಥ ಎತ್ತರಕ್ಕೇರಿದ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬಯಲ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಮೀರಿದವನಿಗೆ ಇನ್ನಾವ ಪ್ರಶಂಸೆ
ಬೇಕು ಹೇಳಿ?

ಅನುಬಂಧ

ಈತ ಶ್ವೇತಾಶ್ವೇತರೋಪನಿಷತ್ತು, ಅಥರ್ವಣವೇದ, ಮುಗ್ಧೇದ,
ಮಹಾನಾರಾಯಣೋಪನಿಷತ್ತು, ಕರೋಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು 'ಶ್ರುತಿ'ಯೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ
ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ವ. ೭೬.

ಏಕ ಏವ ರುದ್ರೋ ನ ದ್ವಿತೀಯಾಯ ತಸ್ಯುಃ

-ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ

'ಶಿವ ಏಕೋ ಧೈಯಃ ಶಿವೋ ಕರಃ ಸರ್ವಮನ್ಯತ್ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯಂ'

ಅಥವಾ

‘ಭರ್ಗೋ ದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ ಧೀಯೋ ಯೋ ನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್’

-ಮುಗ್ಧೇದ, ಮಹಾನಾರಾಯಣ ಉಪನಿಷತ್ತು

ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್

-ಕಠೋಪನಿಷತ್ತು, ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರೋಪನಿಷತ್ತು

ವ. ೨೮ರಲ್ಲಿ

ಇವುಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಉಳಿದ ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಶ್ರುತಿಯೆಂದೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತೋಲ್ಲೇಖಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾಗಮಗಳು ಮತ್ತು ಶಿವಪುರಾಣಗಳು ಹೆಚ್ಚೋ ಅಥವಾ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ಭಾರತ, ಗೀತೆ, ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಹೆಚ್ಚೋ ಎಂದರೆ ಸಮಸಮವೆಂದರೂ ತುಸು ಶಿವಾಗಮೇತರ ಉಲ್ಲೇಖಗಳೇ.

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಈತನಲ್ಲಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆಯೆ? ಮತ್ತೆ ಪಂಚಾಚಾರ ವಿಚಾರವೂ ಅರಕೆಯಾಗಿದೆಯೆ? ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳಲ್ಲಿ ಈತ ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ಪ್ರಸಾದ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಗಳು ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ರುದ್ರಾಕ್ಷದ ಬಗೆಗೆ ಇಲ್ಲ. ವಿಭೂತಿ ವಿಷಯವೂ ಹಾಗೆಯೇ.

ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಈತ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಯೆಂಬಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ವಚನ ಭಾಗ ಗಮನಿಸಿ.

ಬ್ರಹ್ಮವೀಜಂ ತ್ಯುಣಂನಾಸ್ತಿ ಕೇಶವಶ್ವಾಧಿದೇವತಾ
ಗುರುಬ್ರಹ್ಮಶ್ವಚಾಂಡಾಲೋ ವಿಪ್ರ ಶ್ವಾನೋಹಿ ಜಾಯತೇ||
ವಿಪ್ರಸ್ಯದರ್ಶನಂ ಭೈವ ಪಾಪಪಂಜರಮೇವ ಚ|
ವಿಪ್ರಸ್ಯ ವಂದನಂ ಭೈವ ಕೋಟಿ ಜನ್ಮಸು ಸೂಕರ-
ಎಂಬುದಾಗಿ ರೇಣುಕಾದೇವಿಯ ಮಗನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಮಾತಂಗಿಯ ಮಗನೇ ಹೊಲೆಯನು
ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದರಾಗಿ,
ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ, ಭಾಲದ್ವಾಜ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಅಗಸ್ತ್ಯ ನಾರದ ಕೌಂಡಿಲ್ಯ
ಈ ಯೌವರು ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ
ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಸಂಪಾದವು ಬೇಡೆಂದು
ವಿಭಾಗವಂ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ವಿವರಮಂ ಕೇಳಿರಣ್ಣಾ:
ಗ್ರಾಮದೊಳಗಣ ಸೀಮೆಯ ಗೃಹವನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು
ಗ್ರಾಮದ ಹೊರಗಣ ಸೀಮೆಯ ಗೃಹವನೇ ಹೊಲೆಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ಈತ ಮಹಾಜ್ಞಾನಿ; ಅನುಭಾವಿ. ಆದರೆ ಈತನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕ್ರಮ ವಿಶೇಷತಃ ಪ್ರಭು ಸಂಮಿತವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸುದೀರ್ಘ ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿಂದ ಇಡೀರಿದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಅರ್ಚನೆಯ ಆನಂದ ಕೊನೆಯ ಏಳು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗುವುದು ಹೀಗೆ.

ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮ ರೂಪಾಗಿ ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈದು
ಕರತಲಾಮಲಕವಾಗಿ ತೋರುತ್ತೈದಾನೆ
ಆಹಾ ಎನ್ನ ಪುಣ್ಯವೇ, ಆಹಾ ಎನ್ನ ಭಾಗ್ಯವೇ
ಆಹಾ ಎನ್ನ ಸತ್ಯವೇ, ಆಹಾ ಎನ್ನ ನಿತ್ಯವೇ
ಶಿವ ಶಿವ, ಮಹಾದೇವ, ಮಹಾದೇವ, ಮಹಾದೇವ
ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ
ಉರಿಲಿಂಗಪದ್ಧಿಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾ.

ವ. ೩೨೮

ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಕುರಿತ ಬಸವಣ್ಣನ ಈ ವಚನವನ್ನು ಇದರೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ:

ಜಗದಗಲ ಮುಗಿಲಗಲ ಮಿಗಿಯಗಲ ನಿಮ್ಮಗಲ
ಆಕಾಶದಿಂದತ್ತತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಮಕುಟ
ಪಾತಾಳದಿಂದತ್ತತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಚರಣ
ಅಗಮ್ಯ ಅಗೋಚರ ಅಪ್ರಮೇಯ ಲಿಂಗವೇ
ಕೊಡಲ ಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ
ಎನ್ನ ಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಚುಳುಕಾದಿರಯ್ಯಾ
ಸತ್ತ ಹಸುವನೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಹವರನೇ
ಹೊಲೆಯರ ಮಾಡಿದರು
ಜೀವರ ಹಸುವ ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿಯ ಮಂಚದಡಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದು
ಗೋಡಾನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ಹೋಹರನೇ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಾಡಿದರು.
ಇನ್ನು ನಿಮಗೂ ತಮಗೂ ಸೊಮ್ಮು ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡಾಗ
ತೊಲಗುವಂತೆ ಸಂಬೋಳಿಯೆಂಬ ನಾಮಾಂಕಿತವಂ ಕೊಟ್ಟು
ತೊರೆ ಪತ್ರಮಂ ಬರೆದರಾಗಿ.....

ವ. ೩೦೯

*

ಪ್ರಶ್ನೆ ೧ : ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ ಈ ಶರಣರ ವಚನದ ಉದ್ದೇಶ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಶರಣರು ಬೆಡಗಿನ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಯಾಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ?

ಉತ್ತರ : ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತು ಬಹಳ ಹಗುರವಾದ ಮಾತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹೇಳೋಣ. ನಾನು ಬೆಡಗಿನ ವಚನವನ್ನು ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದುವವರೆಗೆ ಓದಬಾರದು ಎಂದು ಓದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆ ಬೇಕು. ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಬಂಡವಾಳ ಬೇಕು. ಕಾವ್ಯ ಓದಲು ಅನುಭವದ ಬಂಡವಾಳ ಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಬೆಡಗಿನ ವಚನ ಓದಲು ಬಂಡವಾಳ ಬೇಕು. ಆ ಬಂಡವಾಳ ಸಿಕ್ಕಿ ಮೇಲೆಯೇ ಬೆಡಗಿನ ವಚನದಲ್ಲಿರುವ ಅದ್ಭುತಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಬೆಡಗಿನ ವಚನಗಳು ವಚನಗಳ ಪರಂಪರೆಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ವಚನ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನದ ಶಾಖೆಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವಂತದ್ದು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸುವಂತದ್ದು.

ಪ್ರೊ|| ಜಿ.ಎಸ್. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ

ಪ್ರಶ್ನೆ ೨ : ಅದರಲ್ಲಿ ಶರಣ ಎಂದಿರಿ. ಶರಣನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಉಪಾಧಿಗಳಿಲ್ಲ ಎಂದಿರಿ. ಆದರೆ ಶರಣರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನಲ್ಲಿ, ಮಾದರ ಚೆನ್ನಯ್ಯನಂತಾಗಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಶರಣರನ್ನು ಅವರ ಉಪಾಧಿಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ?

ಉತ್ತರ : ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಯಾವ ಗುರುತು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅವನು ಜ್ಞಾನಿ, ಅವನು ದೇವರು, ಅವನು ಏನಿರಲಿ ಎತ್ತರ ಎಷ್ಟು ಎಂದರೆ ಯಾವ ಉಪಾಧಿಗಳು ಅವನ ಬಳಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಬ್ದ ಮುಗ್ಧವಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿ ಇದೆಯಲ್ಲ. ಮಾತಿನ ಗರ್ವವನ್ನು ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿ ಇದೆಯಲ್ಲ. ಮಾತನ್ನು ಮೌನವಾಗಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿ ಇದೆಯಲ್ಲ. ಅದು ಶರಣನನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಶರಣ ಮಾತೇ ಆಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಶರಣರನ್ನಾಗಿಸುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರೊ|| ಜಿ.ಎಸ್. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ

೬. ವೇದಾಗಮಗಳು - ಆದಯ್ಯ

ಶ್ರೀ ಡಾ. ಸಂಗಮೇಶ ಸವದತ್ತಿಮಠ

ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳುಪಮೆ, ಹದಿನಾರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳುಪಮೆ,
ಹದಿನೆಂಟು ಪೌರಾಣ, ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ದಿವ್ಯಾಗಮಗಳುಪಮೆ,
ಮೂವತ್ತೆರಡುಪನಿಷತ್ತುಗಳುಪಮೆ, ಏಳುಕೋಟಿ ಮಹಾಮಂತ್ರಗಳುಪಮೆ,
ಅನೇಕ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ ಯಂತ್ರಸಿದ್ಧಿ ಬದ್ಧಗಳೆಲ್ಲಾ ಉಪಮೆ,
ಚೌಷತ್ವಿ ವಿದ್ಯೆಗಳುಪಮೆ, ಅಸಾಧ್ಯವ ಸಾಧಿಸುವುದುಪಮೆ,
ಅಭೇದ್ಯನ ಭೇದಿಸುವುದುಪಮೆ,
ಉಪಮೆ ನಿಷ್ಕಲವಾಗಿ ಉಪಮಾಬಂಧವ ಮೀರಿ
ಉಪಮೆ ನಿರುಪಮೆಗಳೆಂಬ ಜಿಗುಡಿನ ಡಿಡ್ಡುಗಳೆ
ತರಂಗ ನಿಸ್ತರಂಗಗಳೆಂಬ ಭಾವದ ಸೂತಕವಳಿದು,
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ನಿಜವನರಿಯದ ಉಪಮಾಬದ್ಧರು,
ಉಪಮೆಯಿಂದುಪಮಿಸಿ ಉಪಮೆ (ಯಿಂ) ದಿಪ್ತರಯ್ಯಾ. (೯೮೮)

ಇದು ಶರಣ ಆದಯ್ಯನ ವಚನ. ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣ ಆಗಮ ಉಪನಿಷತ್ತು
ತರ್ಕ ವ್ಯಾಕರಣ ತಂತ್ರ ಮಂತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ವೀರಶೈವ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ
ಉಪಮೆಯಾಗುತ್ತವೆಯೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉಪಮೆಯಾಗಲಾರವು ಎಂಬ ಉತ್ತರ
ಅಲ್ಲಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಅವನ ವಚನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ:

ನಾಲ್ಕುವೇದ, ಹದಿನಾರು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಹದಿನೆಂಟು ಪುರಾಣ,
ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಆಗಮ, ಮೂವತ್ತೆರಡು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ
ಪಂಚಾಕ್ಷರದ ಸ್ವರೂಪವನರಿಯದೆ ನಿಂದವು.
ಏಳುಕೋಟಿ ಮಹಾಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ತಾನೆ ಮೂಲಮಂತ್ರವಾಗಿ
ಸುರತಿಗೆ ಅಣಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು
ಶರಣರಿಗೆ ತ್ರಿಣಯನ ಕೊಟ್ಟುದು
ಈ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಪುಣವದೊಳಡಕವಾದ ಪಂಚಾಕ್ಷರವನರಿಯದೆ
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗಸಂಜ್ಞೆಯ
ವರ್ಣವೆನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಡಗಿದವಯ್ಯಾ.

(೯೮೯)

ಕೆಲರು ಚತುರ್ವೇದಭಾರಕರಾದರು,
ಕೆಲರು ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಸವೆದರು,
ಕೆಲರು ಷಟ್‌ತರ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಹಿಸಿದರು,
ಅಲ್ಲದೆ ತಾರಕಬ್ರಹ್ಮವನರಿತುದಿಲ್ಲ.
ಆದಂತೆಂದೊಡೆ:

ಕೇಚಿದಾಗಮಜಾಲೇಷು ಕೇಚಿನ್ನಿಗಮಸಂಚಯೇ/
ಕೇಚಿತ್ತಕೇಣ ಮುದ್ಯಂತಿ ನೈವ ಜಾನಂತಿ ತಾರಕಂ||
ಎಂದುದಾಗಿ

ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಬಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ
ಚೌರಾಶಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆವ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರು
ಲಿಂಗವನರಿಯದೆ ಕಾಲಚಕ್ರ ಕರ್ಮಚಕ್ರ ಪ್ರಳಯಚಕ್ರಕ್ಕೊಳಗಾದರು,
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವ ಪೂಜಸಬಂದು,
ಲಿಂಗವ ಮರೆದ ಕಾರಣ. (೮೯೫)

ಈ ವಚನಗಳು ನಮಗೆ ಆದಯ್ಯನ ಎರಡು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ:

೧. ವೇದಾಗಮ ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ವೀರಶೈವ ಮಾರ್ಗವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ
೨. ವೇದಾಗಮಗಳನ್ನು ಓದಿದವರಿಗೇ ತಾರಕ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿದೆ. (ಕೇಚಿತ್...)

ಆದ್ದರಿಂದ ಆದಯ್ಯನು ಬಹುತೇಕ ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತ ಆದರೆ ವೀರಶೈವಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆಲ್ಲ “ಶ್ರುತಿ ಯ ಆಧಾರ”ಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ವೀರಶೈವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವೆನಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುತ್ತ ಶೈವದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದ ವೀರಶೈವದ ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಅತ್ಯಂತ ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ ವೀರಶೈವದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ವೇದಾಗಮಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಗುರುತಿಸುತ್ತಲೇ ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಕಾದ ವೇದಾಗಮಗಳ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ತಪ್ಪದೇ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಶಿವಶರಣರ ಧೋರಣೆಯೂ ಇದೇ ಆಗಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಆರ್ಯರ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ದ್ರಾವಿಡರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಖನಿಗಾಡ ವೇದಾಗಮಗಳ ಉತ್ತಮ ವಿಚಾರಗಳು ಭಾರತೀಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಜಾಗತಿಕ ಕಾಣಿಕೆಗಳು. ಲೌಕಿಕದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅಲೌಕಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾರ್ಥಕ ಬದುಕಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ

ಯಾವನೇ ಆಗಲಿ ವೇದಾಗಮಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾರ. ಅಂಥದೊಂದು ದಟ್ಟ ಪರಂಪರೆ ಭಾರತೀಯರಿಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ವೀರಶೈವ ಶಿವಾಚಾರ್ಯರು, ಶಿವಶರಣರು ವೇದಾಗಮಗಳಲ್ಲಿನ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಚರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತ ವೀರಶೈವಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಬಂದುದರಿಂದಲೇ ಇಂದಿಗೂ ವೀರಶೈವ ಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸಿದೆ.

ಆದಯ್ಯ ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಆಧಾರ ನೀಡುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಶ್ರುತಿ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರುತಿ ಎಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೇದಗಳು. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ವೇದಾಂತ ಅಥವಾ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶ್ರುತಿ ಎಂದರೆ ವೇದಗಳ ಸಾರ. ಶರಣರು ಆಗಮಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ವೇದ ಆಗಮ ಉಪನಿಷತ್ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಸೇರಿ ಶ್ರುತಿ ಎಂಬ ಸಮಾನ ಪದವನ್ನೇ ಬಳಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದಯ್ಯನೂ ಅಷ್ಟೇ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ರಚನೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡ ವೈದಿಕರು ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿನ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಭಕ್ತಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವ, ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಕಲ್ಪನೆ, ಜೀವರುಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸತ್ಯತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮರುಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ವೇದವೇದಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಗಳ ಆಲೋಚನೆಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿದ್ದರೂ ಭಕ್ತಿ ಅಲ್ಲಿ ಗೌಣ. ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಭಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ. ಇದನ್ನು ಆಗಮಗಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿವೆ. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಶಿವಶರಣರು ತಾವು ನಂಬಿದ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ವೇದ ಆಗಮ ಉಪನಿಷತ್ತು ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ ಆಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ತೃಪ್ತನೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಫಡಫಡನೆ ತೆಗಳುತ್ತಾರೆ. ಆದಯ್ಯನಲ್ಲೂ ಈ ಬಗೆ ಇದೆ. ಅವರಿಗೆ ವೇದಗಳ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು, ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ವೀರಾಗಮಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ಲಿಂಗಪುರಾಣ ಇವುಗಳಿಗೆ ಶರಣರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡೆಗೆ ರುದ್ರನ ವರ್ಣನೆಗಳಿವೆ. ರುದ್ರನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳಿ ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವ ಋಕ್ಕುಗಳಿವೆ. ರುದ್ರನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಶೂರ, ಧೀರನನ್ನಾಗಿ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಾಯುವ ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ ಆವನನ್ನೊಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೈದ್ಯನನ್ನಾಗಿ ವೇದಗಳು ಚಿತ್ರಿಸಿವೆ. ಹೀಗೆ ರುದ್ರ ರೋಗನಿವಾರಕ ವೈದ್ಯನಲ್ಲದೆ ಭವರೋಗನಿವಾರಕ ವೈದ್ಯನೂ ಆಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಾನೆ.

ವೇದಗಳು ರಚನೆಗೊಳ್ಳುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಃ ದ್ರಾವಿಡ ಆರ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳ ಸಂಘರ್ಷ ನಡೆದಿರಬಹುದಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ರುದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶಂಸನೆಯ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ, ಶ್ಲೋಕಗಳು ಆಧಾರವಾಗಿವೆ. “ಶಿವ”ನನ್ನು ಮಂಗಳಕರನನ್ನಾಗಿಯೂ, ರುದ್ರನನ್ನು ವೀರ ನಾಯಕನಂತೆಯೂ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಉದ್ದೇಶವನನ್ನು ಅವರು ಅರ್ಥೈಸಲಿತ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವ ಮತ್ತು ರುದ್ರ, ವೀರಭದ್ರ, ಮಾತೃ ದೇವತೆಗಳು ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದವರೆಂದೂ ಇಂದ್ರ, ವರುಣ, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ವಿಷ್ಣು ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರ್ಯಮೂಲದವರೆಂದೂ ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವ, ರುದ್ರರಿಗಿಂತ ಆರ್ಯರು ಮೂಲದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿದೆ. ವೇದೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಆಗಮ ಮತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಶೈವಮೂಲ, ವೈಷ್ಣವಮೂಲದ ಎರಡು ಭಿನ್ನ ಮಾರ್ಗಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕವಲೊಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಒಡೆದ ಮಾರ್ಗಗಳು ಧರ್ಮ, ತತ್ವ, ಸಿದ್ಧಾಂತ, ದರ್ಶನ, ಪಂಥಗಳಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದಾಗ ವೈದಿಕ ಅವೈದಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಎಡೆಯಾದವು. ಲಿಂಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವೈದಿಕ ವರ್ಗ ಮೀಸಲಾಯಿತು. ಯಜ್ಞ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ವೈದಿಕ ವರ್ಗ ಮೀಸಲಾಯಿತು. ಇವೆರಡೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ತಾತ್ವಿಕ, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ, ವೈಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದವು. ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಚಿಂತನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ. ಲಿಂಗೋಪಾಸನೆ, ಶಿವ, ರುದ್ರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೇದಗಳಲ್ಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದವು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಶಿವಾಗಮಗಳ ಉತ್ತರಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ವೀರಾಗಮದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವದ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದದ್ದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ದ್ರಾವಿಡರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ದ್ರಾವಿಡಾರ್ಯ ಸಂಘರ್ಷ, ಋಗ್ವೇದ ರಚನೆ ಆನಂತರ ಬಂದ ವೇದಗಳು ನಂತರದ ಆಗಮಗಳು, ಶಿವಾಗಮ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ವೀರಾಗಮ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿ ಈ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿ ಶೈವ ನಂತರ ವಿವಿಧ ಶೈವ ನಂತರ ವೀರಶೈವ ಎಂಬ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಹಂತಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿ ತನಗಿಂತ ಹಿಂದಿನ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚದುರಿದಂತಿದ್ದ ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಕಗೊಳಿಸಿ ಸುಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಬೌದ್ಧ, ಜೈನ, ಮತ ಧರ್ಮಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಣವಾಗತೊಡಗಿದ್ದವು. ಶೈವ ಮತ್ತು ವೈದಿಕ ತತ್ವಗಳ ಆಚರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪೌರೋಹಿತ, ಪಟ್ಟಭದ್ರರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಸೀಮಿತವಾಗತೊಡಗಿದ್ದವು. ವರ್ಗ, ವರ್ಣ, ಜಾತಿ, ಲಿಂಗಭೇದಗಳು ತಾಂಡವವಾಡತೊಡಗಿದ್ದವು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವ್ಯಷ್ಟಿಕೇಂದ್ರಿತ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರದ ವಾಸ್ತವಿಕ ಹಂತಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ತತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವೀರಶೈವವು ಶೈವ, ವೈದಿಕಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಅಶ್ವರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹನ್ನೊಂದನೇ ಶತಮಾನದ ವೇಳೆಗೆ ವೀರಶೈವವು ಒಂದು ಚಳುವಳಿಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸತೊಡಗಿತ್ತು. ಒಂದೆಡೆ ವೈದಿಕ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಶೈವ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಜೈನ ಈ ಮೂರೂ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವೀರಶೈವ ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಕ್ರಮಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶರಣ ಆದಯ್ಯ ಜೀವಿಸಿದ್ದ.

ಆದಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನಿಗಿಂತ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧಶತಮಾನದಷ್ಟಾದರೂ ಹಿಂದಿನವ. ಅವನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. ಸುಮಾರು ೧೦೬೫. ಬಸವಣ್ಣ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಾಲಕನಿದ್ದಾಗ ಪ್ರಾಯ: ಆದಯ್ಯ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನ ಹಿರಿಯ ಶರಣನಾಗಿದ್ದ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆದಯ್ಯನ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಆಕರ್ಷಕ ಹೋಲಿಕೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಜೀವಾತ್ಮನ ಬಗೆಗೆ ಆದಯ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರುತಿ ಆಧಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಶಿವನೇ ಜೀವನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಆ ಜೀವ ಶಿವನಲ್ಲೇ ಕೊಡುವುದು ಅವನ ಲೀಲೆ:

ಪರಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃವಾದ ಸದಾಶಿವನೇ ಜೀವಭಾವದಿಂದ
ಪ್ರಪಂಚನ ಘಟಿದಿದ್ದೆನುವಪ್ಪ
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಪಂಚವಿಷಂಗಳನರಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ಯ,
ಆ ಜೀವನು ಅಂಡಜ ಸ್ವೇದಜ ಉದ್ವಿಜ ಜರಾಯುಗಳೆಂಬ
ಚತುರ್ವಿಧವರ್ಗಗಳೊಳು ಚತುರ್ದಶಭುವನದೊಳುದಯಿಸಿ,
ಸ್ತ್ರೀ (ಪುನ) ಪುಂಸಕಾದಿಯುಂ ಜನಿಸಿ,
ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರಂಗಳಿಂ ದೃಶ್ಯಮಾಗಿ ಯಸ್ಕ ಏವಂ
ಆ ಮುನ್ನಿನ ಪರಮಜ್ಞಾನದಿಂದ ಜೀವನು ಸದಾಶಿವನಾದುದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ
ಯಥಾ ಖಲು ವೈ ಧೇನುಂ ತೀರ್ಥೇ ತರ್ಪಯತಿ
ಏವಮಗ್ನಿಹೋತ್ರೀ ಯಜಮಾನಂ ತರ್ಪಯತಿ
ಯಸ್ಯ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿಃ ಪ್ರತ್ಯುಷ್ಯತಿ ಸುವರ್ಗಂ ಲೋಕಂ
ಪ್ರಜಾನಾತಿ ಪಶ್ಯತಿ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರಂ
ಪ್ರವ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಮಿಥುನೈರ್ಜಾಯತೇ ಯಸ್ಯೇನಂ
ವಿದುಷೋಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ಯ ಏವಂ ವೇದ/
ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರರಿಂಗ
ಶಿವನಾಗಬಲ್ಲ ಜಗವಾಗಬಲ್ಲ ಜೀವವಾಗಬಲ್ಲನಯ್ಯಾ. (೧೦೧೨)

ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಆಚಾರ ಸಂಹಿತೆ ಕೇವಲ ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲ ತನಗಿಂತ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂಚಿನ ಕಾಲದ್ದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿಯ ಆಧಾರ ನೀಡಿ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ ಆದಯ್ಯ.

ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಶಿವಲಿಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಅಂಗ
ಅನೇಕ ಅಘೋರಪಾಪಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿಪ್ಪದಯ್ಯಾ.

ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ:

“ಯಾತೇ ರುದ್ರ ಶಿವಾ ತನೂರಘೋರಪಾಪಕಾಶಿನೀ”

ಇದು ಕಾರಣ ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವ ಪಡೆದು

ಲಿಂಗಾನುಗ್ರಹಕನಾದ ಸಂಬಂಧಿಯೇ ಶಿವೈಕ್ಯನು.

ಅಂತಪ್ಪ ಶಿವೈಕ್ಯಂಗ ಅಧರ್ಮವೇ ಧರ್ಮ.

ವಿಷವೇ ಪಥ್ಯ, ಅರಿಯೇ ಮಿತ್ರರು.

ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:

ಅರಿಮಿತ್ರಂ ವಿಷಂ ಪಥ್ಯಂ ಅಧರ್ಮೋಧರ್ಮತಾಂ ವ್ರಜೇತ್

ಪೂಜಿತೇ ಪಾರ್ವತೀನಾಥೇ ವಿಪರೀತೇ ವಿಪರ್ಯಯಃ

ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಶರಣರಿಗೆ

ಸರಿಯಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅಪ್ರತಿಮರು. (೭೬೫)

ಬಸವಣ್ಣನ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಆದಯ್ಯನಂತೆ ಬಸವಣ್ಣ ಇದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವ ಪ್ರಮೇಯವುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಸವನಂತೆ ಅವನ ಪರಿಸರದ ಶರಣರೆಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ಅರಿತು ಆಚರಿಸುವವರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಬಗೆಗೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಶರಣರೇ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವು ಕಲ್ಯಾಣದ ಶರಣರ ಮೂಲಕ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಶ್ರುತಪಡಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು.

ಹಾಲ ಹಿಡಿದು ಬೆಣ್ಣೆಯನರಸಲುಂಟೆ?

ಲಿಂಗವ ಹಿಡಿದು ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಲುಂಟೆ?

ಲಿಂಗತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು

ಅನ್ಯಬೋಧ ಅನ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹಾರೈಸಲೇಕೆ?

ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಿದ್ದಂತೆ ಸ್ಥಾವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಶರಣೆಂದೆನಾದಡೆ,

ತಡೆಯದೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಶ್ವಾನನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ.

ಅದೆಂತೆಂದೆಡೆ:

ಇಷ್ಟಲಿಂಗಮವಿಶ್ವಸ್ಯ ತೀರ್ಥಲಿಂಗಂ ತು ಯೋ ಭಜೇತ್/

ಶುನಾಂ ಯೋನಿ ಶತಂ ಗತ್ವಾ ಚಂಡಾಲಗೃಹಮಾವಿಶೇತ್//

ಎಂದುದಾಗಿ, ಗುರುಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲಾ ತೀರ್ಥಗಳೂ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ ಇದ್ದಾವೆಂದು
ಭಾವಿಸಿ ಮುಕ್ತರಪ್ಪದಯ್ಯಾ.
ಇಂತಲ್ಲದೆ ಗುರುಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗವ ಕಿರಿದು ಮಾಡಿ,
ತೀರ್ಥಲಿಂಗವ ಹಿರಿದುಮಾಡಿ ಹೋದವಂಗೆ
ಅಘೋರನರಕ ತಪ್ಪದು ಕಾಣಾ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ. (೧೧೪೯)

ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಸಾರ್ಥಕ ಜಂಗಮದಾಸೋಹದಲ್ಲಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವ

“ಮರಕ್ಕೆ ಬಾಯಿಬೇರೆಂದು ತಳಕ್ಕೆ ನೀರೆರೆದಡೆ
ಮೇಲೆ ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು ನೋಡಾ
ಲಿಂಗದ ಬಾಯಿ ಜಂಗಮವೆಂದು ಪಡಿಪದಾರ್ಥವ ನೀಡಿದಡೆ
ಮುಂದೆ ಸಕಲಾರ್ಥವನೀವನು
ಆ ಜಂಗಮವ ಹರನೆಂದು ಕಂಡು ನರನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಡೆ
ನರಕತಪ್ಪದು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ”

ಎಂಬ ಬಸವಣ್ಣನ ಈ ವಚನ ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಆದಯ್ಯನ ವಚನದ
ತದ್ರುಪವಾಗಿದೆ. ಆದಯ್ಯನು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಶಿವರಹಸ್ಯದ “ವೈಕ್ಷ್ಣ್ಯ ವದನಂ
ಭೂಮಿಃ ಸ್ಥಾವರಸ್ಯ ಚ ಜಂಗಮಃ | ಮಮತ್ಯಪ್ಪಿರುಮಾದೇವಿ ಜಂಗಮಸ್ಥಾನನಾದ್ಭವಂ”
ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಆದಯ್ಯ ವೇದ, ಶ್ರುತಿ, ಶೈವಾಗಮಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವನು.
ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ
ಅವುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ವೀರಶೈವಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಆಧಾರಗಳನ್ನು
ಒದಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕರ್ಮಪ್ರಧಾನವಾದ ಯಜ್ಞ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಖಂಡ ತುಂಡವಾಗಿ
ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಭಕ್ತಿಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಾದ ಶಿವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ.
ವೈದಿಕ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶೋಷಣಾಮೂಲ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿತ್ವ, ಕರ್ಮಲತನ,
ಸ್ವಾರ್ಥಮೂಲ, ಶುಷ್ಕ ಆಚರಣೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ
ಖಂಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶಿವಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಿಸ್ವಾರ್ಥತೆ, ಅನುಭಾವಮೂಲ
(ಸತಿಪತಿಭಾವದ) ತಾದ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಮನವರಿಕೆ
ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ವೇದ, ಶ್ರುತಿ, ಶೈವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕೃತ
ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹಲವಾರು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ
ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬರುವ ಅಂಶಗಳು ಇಷ್ಟು:

೧. ತಾನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ಸಮಿತಿ ಇದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣನಿಷ್ಠರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಅವನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.
೨. ವೇದ, ಶ್ರುತಿ, ಆಗಮಾದಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿನ ರುದ್ರ, ಶಿವ, ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತು ರುದ್ರ, ಶಿವ ಇವರ ಆಧಿಕ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಾರವಾಗಿ ಮನ್ನಿಸಿದ.

ರುದ್ರನೇ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನು, ಪೂಜನೀಯನೂ ಎಂದು ವೇದಗಳ ಅನೇಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ರುದ್ರನಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣನಾದ ಭಗವಂತ ಪರಶಿವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಮಹಾದೇವ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾದೇವ ಎಂದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇವನು. ಅವನನ್ನು ಮಹೇಶ್ವರನೆಂದೂ ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಯ್ಯ ತನ್ನ ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು “ಅತರ್ಕ್ಯನೂ, ಅಪ್ರಮಾಣನೂ, ಅನಾಮಯನೂ, ಅನುಪಮನೂ, ಸರ್ವಗತ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ ಆದ ಪರಶಿವನು ಜಗತ್ ಸೃಷ್ಟಿಗಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಮೂಲಿಗನಾಗಿ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ, ನೆನಹು ಎಂಬ ಚಿಂತಾ ಶಕ್ತಿಯ ಸಾವಿರ ಒಂದು ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಕುಂಡಲಿನಿ ಎಂಬ ಪರ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆ ಪರಶಿವನೆಂಬ ನಿಷ್ಕಲ ಬ್ರಹ್ಮವು ಮತ್ತು ಈ ಕುಂಡಲಿನಿಯು ಶಿವನ ಅಂಶವೇ ಆಗಿ ಅವನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ ತಾದಾತ್ಮ್ಯವಾಗಿ ಸದಾಶಿವನು ತಾನೇ ಸಾದಾಖ್ಯದಿಂದ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮೂರ್ತಿ ಎನಿಸಿ ಜನಿಸಿದನು”. ಎಂದು ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ

ಎಂತೆಂದೊಡೆ-

ಆ ಕುಂಡಲಿನಿಯಪ್ಪ ಪರೆಯ ಸಹಸ್ರದೊಳೊಂದಂಶದಲ್ಲಿ ಆದಿಶಕ್ತಿ ಜನಿಸಿತ್ತು.
 ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ಸಹಸ್ರದೊಳೊಂದಂಶದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಜನಿಸಿತ್ತು.
 ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ಸಹಸ್ರದೊಳೊಂದಂಶದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಜನಿಸಿತ್ತು.
 ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯ ಸಹಸ್ರದೊಳೊಂದಂಶದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ಜನಿಸಿತ್ತು.
 ಆ ನಿಷ್ಕಲವಪ್ಪ ಶಿವನ ನಿಷ್ಕಲೆಯಪ್ಪ ಕುಂಡಲಿನಿಯಪ್ಪ ಪರೆಯ ಹತ್ತರೊಳೊಂದಂಶದಲ್ಲಿ ಶಿವಸಾದಾಖ್ಯ ಜನಿಸಿತ್ತು.
 ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ಹತ್ತರೊಳೊಂದಂಶದಲ್ಲಿ ಅಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯ ಜನಿಸಿತ್ತು.
 ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ಹತ್ತರೊಳೊಂದಂಶದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯ ಜನಿಸಿತ್ತು.
 ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯ ಹತ್ತರೊಳೊಂದಂಶದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃಸಾದಾಖ್ಯ ಜನಿಸಿತ್ತು.
 ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯ ಹತ್ತರೊಳೊಂದಂಶದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಸಾದಾಖ್ಯ ಜನಿಸಿತ್ತು.
 ಆ ಕರ್ಮಸಾದಾಖ್ಯವಪ್ಪ ಮಾಹೇಶ್ವರನು ಸಕಲ ಸ್ವರೂಪದಿಂ
 ಸೋಮಧರ ಮೊದಲಾದ ಲಿಂಗೋದ್ಭವ ಕಡೆಯಾದ

ಪಂಚವಿಂಶತಿಲೀಲೆಯ ತಾಳದ ಸಕಲವಪ್ಪ ಮಾಹೇಶ್ವರನು
ಸಕಲನಿಷ್ಕಲವಪ್ಪ ಶಿವನೊಬ್ಬನಲ್ಲದೆ ಬೇರಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ

ಶ್ರುತಿ:

“ತತ್ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ, ಸ ಏಕೋ ರುದ್ರಸ್ಯ ಈಶಾಸನ್ಯ ಭಗವಾನ್
ಸ ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಯ ಮಹಾದೇವ ಇತಿ’

ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ,

ಏಕಮೇವ ಅದ್ವಿತೀಯಪ್ಪ ಸೋಮಧರನು. ಉಮಾಸಹವಾದ
ಸೋಮನಿಂದ ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ಪೃಥ್ವಿ, ರವಿ ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿಗಳು
ದೇವರ್ಕಗಳು ಸುರಪ ಹರಿವಿರಿಂಚಿಗಳು ಜನಿಸಿದುದಕ್ಕೆ

ಶ್ರುತಿ:

ಸೋಮಃ ಪವತೇ ಜನಿತಾ ಮತೀನಾಂ ಜನಿತಾ ದಿವೋ ಜನಿತಾ/
ಪೃಥ್ವಿವ್ಯಾಜಫನಿತ್ಯಾ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಜನಿತೇಂದ್ರಸ್ಯ ಜನಿತಾಥ ವಿಷ್ಣೋಃ//
ಎಂದುದಾಗಿ,

ತನ್ಮಹೇಶ್ವರ ಕೋಟ್ಯಾಂಶ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಸಮುದ್ಭವಂ|
ಋಷಯಃ ಕೃತವೋ ಕೋಟರ್ನಿಮಿಷೇಣ ಸಮುದ್ಭವಂ||

ಎಂದುದಾಗಿ,

ಅಷ್ಟತನುವಿನೊಳಗಾದ ಜಗದ ರಚನೆ ಆರಿಂದ ರಚಿಸಿತ್ತು?

ಅಧಿಕಾರ ಲಯ ಭೋಗಕ್ಕೆ ಅವನೋರ್ವ ಕರ್ತನು

ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಸಂಹೃತಿ ತಿರೋಧಾನಾನುಗ್ರಹವಾವನಿಂದಹುದು;

ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಕರ್ತೃತ್ವ ಅನಾದಿಬೋಧತ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರತ್ವ.

ನಿತ್ಯತ್ವ ಅಲುಪ್ತ ಶಕ್ತಿತ್ವವಾಗುಂಟು,

ಆ ಶಿವನ ಪೃತಕಾರಿಣ್ಯದಂತೆ, ನೀರಾಲಿಕಲ್ಲಂತೆ,

ಸಕಲ ಸಕಲನಿಷ್ಕಲ ನಿಷ್ಕಲವಾದವನು,

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗನೊಬ್ಬನೆ ಕಾಣೆರೆ. (೭೮೪)

ಎಂದು ವಚನವನ್ನು ಸಮಾಮ್ನಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸೋಮಃ ಪವತೇ ಎಂಬ ಋಗ್ವೇದದ ಹತ್ತನೇ ಮಂಡಲದ (೮೧-೧೩) ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದೇ ಶ್ಲೋಕ ಸಾಮವೇದದ ೫೨೭ ನೇ ಪವಮಾನದಲ್ಲೂ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿದೆ. ಪರಶಿವನು ಇಡೀ ಜಗದ ರಚಯಿತ್ಯ. ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತನು, ಸರ್ವಜ್ಞನು, ಸ್ವತಂತ್ರನು, ನಿತ್ಯನು, ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲನು ಎಂದು ಶಿವನ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಆದಯ್ಯ ವೇದಾಧಾರದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಜೀವಾತ್ಮರು ತಾವು ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ತಾವೇ ಶಿವನಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಢರಿಗೆ ಆದಯ್ಯ ಹೇಳುವುದು ಹೀಗೆ:

ಅದ್ವೈತವನೋದಿ ಎರಡಳಿದೆವೆಂಬ ಅಣ್ಣಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿರ.
 ಅದ್ವೈತಿಯಾದಡೆ ತನುವಿನಾಕಾರ, ಮನದ ಚಂಚಲ
 ಭಾವದ ಭ್ರಾಂತು, ಅರುವಿನ ಮರಹು,
 ಇಂತೀ ಚತುರ್ವಿಧಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿನಿಷೇಧಂಗಳಳಿದು,
 ಚಿದ್ಭ್ರಹ್ಮದೊಳವಿರಳಾತಕ್ರವಾದುದು ಅದ್ವೈತ.
 ಅಂತಪ್ಪ ವಿಧಿನಿಷೇಧಂಗಳು ಹಿಂಗದೆ, ಲಿಂಗವನರಿಯದೆ,
 ವಾಗ್ದೈತದಿಂದ ನುಡಿದು ಅದ್ವೈತಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಬುದೆ ದ್ವೈತ.
 ಇಂತಪ್ಪ ದ್ವೈತಾದ್ವೈತಂಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕದ,
 ಹರಿಹರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳನರಿಯದ,
 ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಆಗಮ ಪುರಾಣ ಇತಿಹಾಸ ರಹಸ್ಯ ಛಂದಸ್ಸು

ಅಲಂಕಾರ ನಿಘಂಟು ಶಬ್ದತರ್ಕಂಗಳೆಂಬ ಕುತರ್ಕಂಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕದ
 ನಿತ್ಯನಿಜೈಕ್ಯ ನಿರುಪಮಸುಖಿಯಾಗಿ, ತಾನೆದಿರೆಂಬ ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲದ
 ಸ್ವಯಾದ್ವೈತಿ ತಾನೆ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರ (೭೮೭)

ಇಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಅದ್ವೈತದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳಿ “ಲಿಂಗ”ವನ್ನರಿಯದೆ ಬರೀ
 ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅದ್ವೈತಿ, ಅದ್ವೈತಿ ಎಂದರೆ ಅವನು ದ್ವೈತಿಯೇ ಸರಿ, ಅದ್ವೈತಿ
 ಅಲ್ಲ. ದ್ವೈತ-ಅದ್ವೈತಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕದ ಹರಿಹರ ಬ್ರಹ್ಮರು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು
 ತಿಳಿಯದ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮ ಪುರಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ ತರ್ಕ ಕುತರ್ಕಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕದ ನಿತ್ಯ
 ನಿಜೈಕ್ಯ ನಿರುಪಮ ಸುಖಿಯೂ, ತಾನು ಇದಿರು ಎಂಬ ಭಿನ್ನ ಭಾವವಿಲ್ಲದವನೂ
 ಆದವನೇ ನಿಜವಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಅದ್ವೈತಿ ಎಂದು ಆದಯ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಬರಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ
 ಹೇಳುವ ವೇಷಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. “ತೇ ಧ್ಯಾನ
 ಯೋಗಾನುಗತಾ ಅಪಶ್ಯನ್ ಸಶಕ್ತಾನ್ ಸ್ವಗುಣೈರ್ನಿಗೂಢಾನ್” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯ
 ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಲಿಂಗದ ಅನುಭವ ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. (೮೦೭)

ಶರಣನು ಅಕಾಯ ಚರಿತ್ರನು, ಅನುಪಮ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು. ಕುಲ, ಛಲ, ವಿದ್ಯಾಮದ,
 ಮೋಹಗಳನ್ನು ಅವನು ಹಿಡಿಯದೆ ನಿರಹಂಕಾರಿ, ಸುಜ್ಞಾನಿ ಆದವನು ಎಂದು ಹೇಳಿ
 ಆದಯ್ಯನು ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ ಆಧಾರವನ್ನು ಹೀಗೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ:

ಅಕಾಯಚರಿತ್ರನು, ಅನುಪಮಲಿಂಗೈಕ್ಯನು.

ಕುಲ, ಛಲ, ವಿದ್ಯಾಮದ, ಮೋಹ ಬಲುವಿಡಿಯ.

ನಿರಹಂಕಾರವಿಡಿದು, ನಿರಂಗ ಸುಜ್ಞಾನ ಒಡಲಾ (೧)

ಭರಿತಪ್ರಸಾದವಲ್ಲದನ್ನವನರಿಯ,

ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ:

ಶುಚಿರೂಪಂ ನಚೌಜ್ಞಾನಂ/ ಅಪೀತಾನರ್ಪಿತಂ ತಥಾ||
ಯಥಾ ವರ್ತೇತ ಯಸ್ಯಾಪಿ/ ಶಿವೇನ ಸಹ ಮೋದತೇ||
ಎಂದುದಾಗಿ
ಅಂಗರುಚಿಯ ಹಂಗು ಹಿಂಗಿ
ಲಿಂಗರುಚಿಯ ಸಂಗವಾಗಿ ಸುಸಂಗಿ
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. (೮೭೭)

ಆದಯ್ಯ ವೇದಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು
ಆಧಾರವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ವೀರಶೈವಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿತವಾಗದೇ ಇರುವಂಥವುಗಳನ್ನು
ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ಖಡಾ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತಾನೆ. ವೇದ ಆಗಮ
ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆದಯ್ಯನು ಹೇಳಿದ ಕೆಲವು ವಚನಗಳು
ಹೀಗಿವೆ.

ಶಬ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರ ತರ್ಕಾಗಮಗಳ ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ,
ಕಲಿತುಲಿದವರಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾಗೂಡಾದರಲ್ಲದೆ,
ಲಿಂಗಗೂಡಾದುದಿಲ್ಲ ನೋಡಯ್ಯಾ.
ಕಲಿಕಲಿತು ಉಲಿವ ಆಭ್ಯಾಸದ ಮಾತಿಂಗಿ
ಮರುಳಪ್ಪರೆ ನಮ್ಮ ಶಿವಶರಣರು.
ಆದಿ ಅನಾದಿಗಭೇದ್ಯವಾದ ನಿಜವ ಭೇದಿಸಲರಿತು
ಮನ ಘನದಲ್ಲಿ ನಿವಾಸಿಯಾಗಬೇಕು.
ಮನ ಘನದಲ್ಲಿ ನಿವಾಸಿಯಾಗದೆ
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವ ಬಲ್ಲೆನೆಂದು ನುಡಿವ
ಬರಿ ಮಾತಿನ ಬಾಯ ಬಣ್ಣದ ಸೊಲ್ಲು, ಸಲ್ಲದೆಹೋಯಿತ್ತು (೧೦೯೬)

ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಾದ ಶ್ರುತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ವಾಚ್ಯಯವು ಹೆಚ್ಚೋ ಅವುಗಳನ್ನು
ತಿಳಿಯುವ ಮನವು ಹೆಚ್ಚೋ ನೀವೇ ಹೇಳಿರಿ.

ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಕಲ್ಪನೆಯೇ? ಕನಸೇ? ಮನಸೇ? ನೀವೇ ಹೇಳಿರಿ
ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಸ್ವಯವೋ? ಪರವೋ? ನೀವೇ ಹೇಳಿರಿ
ಇವಾವುದೂ ಅಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಆದಯ್ಯನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಶಬ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಶ್ರುತಿಗೆ ವಾಚ್ಯ (ಹ)ವೋ? (ಮನ) ಮಹವೋ?
ಬಲ್ಲೆಡೆ ನೀವು ಹೇಳಿರಿ.

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವೆಂಬುದು ಕಲ್ಪನೆಯೆಂಬ ಕಾಣ್ಕುದು
ಕನಸೋ? ನನಸೋ? ಬಲ್ಲೆಡೆ ನೀವು ಹೇಳಿರಿ.

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವೆಂಬುದು
ಸ್ವಯವೋ? ಪರವೋ? ಬಲ್ಲೆಡೆ ನೀವು ಹೇಳಿರಿ (೧೦೯೭)

ಮಾಯೆಯ ಬಗೆಗೆ ವೇದಾಂತಿಗಳು ಹೇಳುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಆದಯ್ಯ ಟೀಕಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂಥ ವೇದಾಂತಿಗಳು ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನುಸುಳುವ ಮಾಯಾವಾದಿಗಳು. ಆದರೆ ಶಿವಶರಣರು ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಈ ವೇದಾಂತಿಗಳಂತೆ ಮಾಯೆಗೆ ಅಂಜುವವರಲ್ಲ. ಮಾಯೆಯನ್ನು ಹುಸಿ ಮಾಡುವವರು ಅವರು.

ಎಂತೆಂತು ನೋಡಿದಡಂತು ತೋರ್ಪದೆಲ್ಲಾ ಜಡದೃಶ್ಯ,
ಇದೆಲ್ಲಾ ಮಾಯೆ ಎಂದು.

ಈ ಮಾಯೆಯ ಗಾಹುಕಂಡಿಯೊಳು ನುಸುಳುವ
ಮಾಯಾವಾದಿಗಳಂತಲ್ಲ ನೋಡಾ.

ಮಾಯೆ ಅನಿರ್ವಾಚ್ಯ, ಹೇಳಬಾರದ ಮಾಯೆಯೆಂದು
ಹೇಳಿಕೊಂಬ ವೇದಾಂತಿಗಳಂತಲ್ಲ ನೋಡಾ, ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳಷ್ಟೆ ಶಿವಶರಣರು.
ಮಾಯೆಯ ಹುಸಿ ಮಾಡಿ

ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗ ಸೋಂಕಿನಲ್ಲಿ ಲೀಲೆಯಂ ಸುಳಿದಾಡುವ ನಿಜಲಿಂಗೈಕ್ಯರಿಗೆ
ಮಿಕ್ಕಿನ ಭವಭಾರಿಗಳನೆಂತು ಸರಿಯೆಂಬೆನಯ್ಯಾ,
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ (೮೪೧)

ಪಂಚಮುಖಿ ಶಿವನನ್ನು ಆದಯ್ಯನು ವೇದಸ್ವರೂಪಿ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಅಶ್ವತ ಕಂಬಳರ ಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದೆಯ್ಯಾ,
ಪಂಚಮುಖದಿಂದ ಪಂಚಮಹಾವೇದಂಗಳಂಗಳನುಸರಿ
ವೇದಸ್ವರೂಪನಾದೆಯಯ್ಯಾ.

ಶಕ್ತಿಯ ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಾಂಗನಾಲಿಂಗನಾದೆಯಯ್ಯಾ.
ಅಂಧಕಾಸುರನ ಎದೆಯ ಮೆಟ್ಟಿ ನಾಟ್ಯವನಾಡಿದೆಯಯ್ಯಾ.

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ,
ನಿಮ್ಮ ಪರಿ ಇಂತು, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಪರಿ ಇನ್ನೆಂತೋ. (೮೪೦)

ಶಿವನ ಪಾರಮ್ಯಕ್ಕೆ ಆದಯ್ಯನು ಋಗ್ವೇದದ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದ ಆಧಾರವನ್ನು
ಹೀಗೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ಇಮಾಂ ರುದ್ರಾಯ ಸ್ಥಿರ ಧ್ವನಿನೇ ಕ್ಷಿಪ್ರ (ಪ್ರಸಾದಾಯ)
ಸ್ವಧಾಮ್ನೇ (೨) ವೋಧಾಯ ಸಹಮಾನಾಚಿರು ವೇಧಸೇ
ತಿಗ್ರಾಯುಧಾಯ ಗಿರಃ ಭಾರತ ಶ್ರುಣೋತು ನಃ

ವೀರಶೈವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವವುಂಟು. ಆದಯ್ಯನು
ಕೂಳಿಗೂ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೂ ಇರುವ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದದ

ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. “ಗುರುವಿಂಗೂ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ, ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ, ಚತುರ್ದಶಭುವನಕ್ಕೂ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ”

ಕೂಳ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ನುಡಿದ ಜಾಳು ಮಾತ ಕೇಳಿ,
ಕೂಳಿಂಗ ಆಳಾಗಿ ಬೇಳಾದ ಬೇಳುವೆಯಲಾಳಿದವಂಗೇಕೂ
ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಪ್ರಸಾದದ ನೆನಹು?

ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನವಾದ
ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಪ್ರಸನ್ನತೆಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಜನಿಸಿದಾತ ಜಂಗಮ.
ಆ ಜಂಗಮಮುಖದಿಂದ ತೋರಿತ್ತು ಪ್ರಸಾದ.
ಇದು ಕಾರಣ ಗುರುವಿಂಗೂ ಜಂಗಮ ಪ್ರಸಾದ,
ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ,
ಚತುರ್ದಶಭುವನಕ್ಕೂ ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ.

ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ:
ಗುರುಣಾ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಃ ತಲ್ಲಿಂಗಂ ಜಂಗಮಸ್ಥಿತಂ/
ಜಂಗಮಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದೇನ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮುಪಜೀವಿತಂ||
ಇಂತೆಂಬುದಾಗಿ

ಪ್ರಸಾದವನರಿತು ಪ್ರಸಾದವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿರಬಲ್ಲಡೆ
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವೆಂಬೆನು. (೮೯೦)

ನಾದಬಿಂದುಕಲಾ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಆದಯ್ಯನು ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಾನೆ.

ಗುರುವೆ ಆಂಗ, ಲಿಂಗವೆ ಮನ, ಪ್ರಾಣವಯ್ಯಾ,
ನಾದವೆ ಗುರು, ಬಿಂದುವೆ ಲಿಂಗ, ಕಳೆಯೆ ಜಂಗಮವಯ್ಯಾ.
ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ:

ನಾದಂ ಗುರುಮುಖಂ ಚೈವ ಬಿಂದುಂ ಲಿಂಗಮುಖಂ ತಥಾ/
ಕಲಾಂ ಚರಮುಖಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಗುರುರ್ಲಿಂಗಂ ತು ಜಂಗಮಃ||
ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ, ಪ್ರಸಾದಕಿನ್ನೇವ?

ಗುರುವೆ ಲಿಂಗ, ಲಿಂಗವೆ ಜಂಗಮ, ಜಂಗಮವೆ ಪ್ರಸಾದ,
ಪ್ರಸಾದವೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದಡೆ

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವು ತಾನೆ. (೯೧೨)

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಆಂಗ ಮನ ಪ್ರಾಣಗಳು ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವಾದ ನಂತರ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಗಳು ನಾದ ಬಿಂದು ಕಲೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆದಯ್ಯ ನೀಡುವ ಆಧಾರಕ್ಕೂ-

ಬಿಂದು ಶಕ್ತಿ ಶಿವೋ ನಾದಃ ಶಿವಲಿಂಗಂ ತು ಕಥ್ಯತೇ
ವೀರಶೈವಕ್ರಮಃ ಪೋಕ್ತಃ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿವರ್ಚಿತಃ

ಎಂಬ ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಬಿಂದುವೇ ಶಕ್ತಿ, ಶಿವನೇ ನಾದ ಹೀಗೆ ಶಿವಶಕ್ತಿಯುತವಾದುದು ಶಿವಲಿಂಗ ಎಂಬರ್ಥದ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಸಾಧಕನಿಗೆ ಗುರುವಿನಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾದಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಗುರುಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಜಂಗಮನು ಈ ನಾದಬಿಂದುವಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ತೋರುವುದರಿಂದ ಅದು “ಕಲೆ”. ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದೆ ಇದು ಪರಿಪೂರ್ಣವಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಆದಯ್ಯ ಇಡೀ ವೀರಶೈವ ತತ್ವದ ಸಾರವನ್ನು ಸೂತ್ರವಾಗಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಲಿಂಗತತ್ವದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವೀರಶೈವ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆದಯ್ಯ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶ್ರುತಿಯ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ:

ಅಂಗಲಿಂಗ ಮನಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಭಾವಲಿಂಗ

ಜ್ಞಾತ್ವ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯ ಲಿಂಗ

ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ:

ಓಮಿದಂ ದೇವಾನಾಮಿದಂ ಸರ್ವಾನಾಮಿದಂ ಆತ್ಮಮಯಂ ದೇವಾಃ

ಓಂ ಚಮೇ ಶರಶ್ವಮೇ ಭಯಂಚಮೇ ವಚಶ್ವಮೇ

ಶ್ವಸನಂಚಮೇ ಶಿಖರಂಚಮೇ ಶೈಲಂಚಮೇ ಪ್ರೀಹಶ್ವಮೇ

ತಿಲಂಚಮೇ ಹೇಮಂಚಮೇ ವಿದುಂಚಮೇ ಪೂಷಂಚಮೇ

ತೃಣಂಚಮೇ ಧಾತ್ಯಂಚಮೇ ಭೋಕ್ತೃಂಚಮೇ ಜ್ಞಾತ್ವಂಚಮೇ

ಜ್ಞೇಯಂಚಮೇ

ದೇಹಶ್ವಮೇ ಆತ್ಮಂಚಮೇ ಅಖಿಲಂಚಮೇ

ಇತ್ಯಿನ್ಯೋನ್ಯಂ ಉಪಯುಕ್ತೇ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತಂ ತಸ್ಮೈತೇ ನಮಃ

ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ

ಶಿವ ಸರ್ವಾವಯವವಾದ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗಗಳನೆನಗೊಮ್ಮೆ ತೋರಿಸಾ

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ. (೭೭೯)

“ಕರ್ಮ”ವನ್ನು ಸಂಚಿತ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ ಪ್ರಾರಬ್ಧವನ್ನಾಗಿಸಿ ದುಷ್ಟ ಕರ್ಮಗಳ ಕೆಟ್ಟ ಫಲಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿವಿಧೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ವೇದಾಗಮ ಪುರಾಣಗಳು ಶಿವಪ್ರಸಾದದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯುವು. ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳ ಕಲ್ಪನೆ “ಬುದ್ಧಿ”ಯೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಶಿವಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಸಾದಿಸಿದಾಗ “ಕರ್ಮ”ದ ನಾಶ. ಅಂದರೆ ಅದರ ಮೂಲ “ಬುದ್ಧಿ”ಯ ಅಳಿವು. ಹೀಗೆ “ಬುದ್ಧಿ”ಯ ಅಳಿವೇ ಮೋಕ್ಷ. ಇದಕ್ಕೆ ಆದಯ್ಯ ನೀಡುವ ಶ್ರುತಿಯ ಆಧಾರವೆಂದರೆ-

ತಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ತಾವದೇವ ಚಿರಂ ಏವಂ ನ ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯ ಅಧಸ್ತಂ ಪಶ್ಯನ್”
 ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ವ್ಯಕ್ತದಲ್ಲಿ ಫಲಪತ್ರಕುಸುಮಂಗಳೆಂಬ
 ಸಚರಾಚರಂಗಳಷ್ಟಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ
 ಆಗಿ ಆಗಿ ಆಳಿವುತ್ತಿಪ್ಪವಯ್ಯಾ.

ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ:

ಬ್ರಹ್ಮಕೋ ವ್ಯಕ್ತಾನೃತತೋಪತ್ರಂ ಕುಸುಮಿತಂ ಫಲಂ/
 ಚರಾಚರಾಷ್ಟಮೂರ್ತಿಂ ಚ ಫಲಿತಂ ಫಲಶೂನ್ಯವತ್||
 ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ,
 ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿಗಳು ನಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿ
 ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರರಿಂಗ ನಷ್ಟವಾಯಿತ್ತೆಂಬ
 ಮಿಟ್ಟಿಯ ಭಂಡರನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ. (೧೦೪೬)

೧೦೪೮ ನೇ ವಚನದಲ್ಲಿ “ಯಾತಕೋ....” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ
 ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ “ಭಕ್ತ ನೊಂದು....”

ಭಕ್ತನೊಂದು ಕುಲ, ಭವಿಯೊಂದು ಕುಲವೆಂದೆಂಬರು.

ಭಕ್ತಂಗ ಕುಲಫಲಂಗಳುಂಟೆ? ಭಕ್ತಂಗ ಯಾಚಕತ್ವವುಂಟೆ?

ಭಕ್ತಂಗ ಆಶಾಪಾಶಂಗಳುಂಟೆ?

ಭಕ್ತಂಗ ಶೋಕ ಮೋಹ ಭಯ ಲಜ್ಜ ಸೇವೆ ರೋಷ ಹರುಷ
 ಆಧಿವ್ಯಾಧಿ ಆಶಿ ಅಮಿಷ ತಾಮಸಂಗಳುಂಟೆ? ಇಲ್ಲವಾಗಿ,

ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ:

ಯಾಚಕೋ ಲೋಭರಹಿತಃ ಆಶಾಪಾಶಾದಿವರ್ಜಿತಃ

ಶೋಕಮೋಹಭಯತ್ಯಾಗೀ ಮದ್ಭಕ್ತಶ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ||

ಸೇವಕೋ ರೋಷಹರ್ಷೌ ಚ ಆಶಾಯಾಮಿಷತಾಮಸೌ/
 ಆಧಿವ್ಯಾಧೀ ಗತೋ ದೂರಂ ಮದ್ಭಕ್ತಶ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ||

ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ,

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರರ ಸಹಜಭಕ್ತಿ ಅಪೂರ್ವವಯ್ಯಾ.

ಮನಮುಕ್ತನಾದ ಶರಣ ತಾನೆ ಲಿಂಗವಾಗಿ

ಪ್ರಾಣ ಮುಕ್ತನು ನೋಡಯ್ಯಾ.

ಅದೆಂತೆಂದಡೆ:

ಸ್ವಲಿಂಗೀ ಪ್ರಾಣಮುಕ್ತಸ್ತಾತ್ ಮನೋಮುಕ್ತಸ್ತು ಜಂಗಮಃ/
 ಪ್ರಸಾದೀ ಕಾಯಮುಕ್ತಶ್ಚ ತ್ರಿವಿಧಸ್ತತ್ತ್ವ ತ್ರಿವಿಧಸ್ತತ್ತ್ವ ನಿಶ್ಚಯಃ||

ಎಂದುದಾಗಿ,

ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧಮುಕ್ತನಾಗಿ

ನಿರ್ಮಲ ನಿರ್ಮಾಯ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದಭರಿತ

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. (೧೦೬೦)

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ “ಸ್ವಲಿಂಗೀ... ಜಂಗಮಃ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದರೂ ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮ ಎಂಬುದನ್ನು ಶರಣ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಸಾದಿಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ೧೦೮೫ ನೇ ವಚನದಲ್ಲಿ “ಸೌಖ್ಯಶ್ರೇತಗುಣಾಧಿಕಂ ಯತ್ಪ್ರಸಾದೀ ಚ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣ ಆಗಮಗಳು ಶಬ್ದಜಾಲದಿಂದ ಬಳಲಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳೆಡೆಗೆ ಹರಿಯದಿರು, ಸುಳಿಯದಿರು, ಬಳಸದಿರು, ತೊಳಲದಿರು, ಬಳಲದಿರು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದರರ್ಥ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣ ಆಗಮಗಳನ್ನು ಓದಬೇಡ ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಇವುಗಳನ್ನು ಓದಿದರೂ ಅರ್ಥೈಸಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ‘ಶಬ್ದಜಾಲ’ದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಒದ್ದಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಈ ಕಡೆಗೆ ಸುಳಿಯದೇ ಇರುವುದು ಒಳಿತು ಎಂದು ಆದಯ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಅವನು ಪುಂಖಾನುಪುಂಖವಾಗಿ ವೇದಾಗಮ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ವಚನ ತನ್ನಂಥವರಿಗೆ ಅಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ವೇದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ, ಕಲ್ಪು, ಆತ್ಮ ಸಮಯಗಳನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನಿಜವಾದುದಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಅರಿಯದ ಅವರು ಈ ಭವಕ್ಕೆ ಭಾರವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಶಿವಶರಣರು ವೇದ ಓದಿ ಅದರಂತೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಪ್ಪಾಯಿತು ಎನ್ನುವವರಲ್ಲ. ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮರೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಹಿಡಿದು ಆ ಮೂರರಲ್ಲೂ ಭೇದ ಕಾಣದೆ ಇರುವ ಶರಣರ ಪರಿ, ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಪಂಡಿತನಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅವರ ರೀತಿ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ನಿಲುಕುವಂಥದಲ್ಲ.

ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ಒಂದು ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಇತ್ತರ ವೈದಿಕರ ವೇದವಿತ್ತುಗಳು ಒಂದು ಕೋಟಿ ಜನರಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡಿದ ಫಲವಾದರೆ ಕೋಟಿ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದ, ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿದ ಫಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚೇ ಫಲ ಸಿಗುವುದು ಭಸ್ಮಾರಿಯಾದವನೊಬ್ಬನ ತೃಷೆಗೆ ಸಮ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಶರಣನಿಗೆ ಚೋಳ ಮತ್ತು ಜೇಡರ ದಾಸಿಯು ಉಣಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ

ಅವರು ಹೊನ್ನ ಮಳೆ, ತವನಿಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಆದರೆ ಚತುರ್ವೇದಿಗಳಿಗೆ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದ ಆಕ್ಷವಾದನಿಗೆ ಏನು ಲಭಿಸಿತು? ಲಿಂಗವನ್ನರಿಯದವರು ಕಾಲಚಕ್ರ, ಕರ್ಮಚಕ್ರ ಪ್ರಳಯಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರು. (೮೯೫)

ಶಾಸ್ತ್ರ ತರ್ಕ ಆಗಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ, ಕಲಿತವರೆಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯಗೂಡರೆನಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಲಿಂಗಗೂಡರೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಶರಣರು ಕಲಿತು ಕಲಿತು ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮರುಳಾದವರಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಘನಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಆದಿ ಅನಾದಿಗೆ ಭೇದಿಸಲು ಆಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಅರಿತರು. ಹೀಗೆ ಘನದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ನಿಲಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿಯದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತನಾಡುವ ಬರೀ ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲರ ಬಾಯಿಯ ಬಣ್ಣದ ಮಾತು ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. ಲಿಂಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಆದಯ್ಯ ಶ್ರುತಿಯ ಅನೇಕ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಚಿದ್ಭ್ರಹ್ಮಾಡವೆಂಬ ಭಾಂಡದಲ್ಲಿ

ಅನಂತ ವಿಚಿತ್ರ ಭುವನಗಳಡಗಿಪ್ಪವಯ್ಯಾ.

“ಅಲಯಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಲಯನಾಲ್ಲಿಂಗಮುಚ್ಯತೇ”

ಎಂಬುದಾಗಿ,

ಅನಂತಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳು

ನಿಮ್ಮ ರೋಮಕೂಪದೊಳಗೆ ಅಡಗಿಪ್ಪವೆಂದೆಡೆ

ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರ ಇವರೆಲ್ಲ ಒಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳಗಣ ಬಾಲಕರು.

ಇವರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರೋ ಲಿಂಗವ ನಿಜವೆ/

ಅಪ್ರಮಾಣಗೋಚರ ಮಹಾಂತ,

ನಿಮ್ಮ ನಿಜದೊಳಗನಾರು ಬಲ್ಲರಯ್ಯಾ

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ! (೯೨೫)

ಜಗಭರಿತಲಿಂಗ ಶರಣಭರಿತಲಿಂಗ ನಾಮರಹಿತಲಿಂಗಃ

ಜಗಭರಿತಲಿಂಗವೆಂದು, “ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ”ವೆಂಬ ವಿಶ್ವಬ್ರಹ್ಮ

ಶರಣಭರಿತಲಿಂಗವೆಂದು, “ಏಕೋ ದೇವೋ ನ ದ್ವಿತೀಯ”ವೆಂಬ ತಾರಕಬ್ರಹ್ಮ

ನಾಮರಹಿತಲಿಂಗವೆಂದು, “ಚಕಿತಮಭಿಧತ್ತೇ ಶ್ರುತಿರಪಿ”ಯೆಂಬ ಪರಬ್ರಹ್ಮ

ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧಬ್ರಹ್ಮ ಏಕಬ್ರಹ್ಮ ನೀನೇ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ. (೯೩೦)

ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳೂ, ಯುಷಿವರ್ಯರೂ ಲಿಂಗಪೂಜಕರಾಗಿ ತಮ್ಮ “ಇಷ್ಟಕಾಮ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ”ಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೊಂದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯರದು ಯಾವ ಕಥೆ? ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದುದನ್ನು ಆದಯ್ಯ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ-

ಹರಿಗೆ ಇಂದ್ರನೀಲಲಿಂಗ, ಬ್ರಹ್ಮಗೆ ಶೈಲಲಿಂಗ,
 ಶಕ್ರಗೆ ಮಣಿಮಯಲಿಂಗ, ಸೂರ್ಯಗೆ ತಾಮ್ರಲಿಂಗ,
 ಸೋಮಗೆ ಮೌಕ್ತಿಕಲಿಂಗ, ಕುಬೇರಗೆ ಹೇಮಲಿಂಗ,
 ನಾಗರ್ಕಳಿಗೆ ಪವಳಲಿಂಗ, ಅಷ್ಟವಸುಗಳಿಗೆ ಕಂಚಿನಲಿಂಗ,
 ವರುಣಗೆ ರತ್ನಲಿಂಗ, ನೈರುತ್ಯಗೆ ಪರುಷಲಿಂಗ,
 ವಾಯುವ್ಯಗೆ ಹಿತ್ತಾಳೆಯಲಿಂಗ,, ಕಾಮಗೆ ಕುಸುಮಲಿಂಗ,
 ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಪರ್ವತಲಿಂಗ, ಅಸುರರಿಗೆ ಕಬ್ಬುನದಲಿಂಗ,
 ದಶರಥಗೆ ಸುವರ್ಣಲಿಂಗ, ಅಶ್ವಿನಿಗೆ ಕರಪಾತ್ರೆಯಲಿಂಗ,
 ಅಂತಕಗೆ ಪರಿಪರಿಯಲಿಂಗ, ಗಾಯತ್ರಿಗೆ ಮರಕತದ ಲಿಂಗ,
 ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಬೆಲ್ಲವತ್ತದಲಿಂಗ, ಸರಸ್ವತಿಗೆ ಮಾಣಿಕ್ಯದಲಿಂಗ,
 ಚಾಮುಂಡಿಗೆ ವಜ್ರದಲಿಂಗ, ಭೂದೇವಿಗೆ ಪಚ್ಚದಲಿಂಗ,
 ದುರ್ಗಿಗೆ ಕನಕದಲಿಂಗ, ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆಯರಿಗೆ ಮಳಲಲಿಂಗ,,
 ಇದೆಂತೆಂದೆಡೆ:

ಇಂದ್ರನೀಲಮಯಂ ಲಿಂಗಂ ವಿಷ್ಣು ಪೂಜಯತೇ ಸದಾ/
 ವಿಷ್ಣುತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ತೇನ ಸಾಧುತ್ಯಕಂ ಸನಾತನಂ||
 ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪೂಜಯತೇ ನಿತ್ಯಂ ಲಿಂಗಂ ಶೈಲಮಯಂ ಶುಭಂ/
 ತಸ್ಯ ಸಂಪೂಜನಾದೇವ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಮುತ್ತಮಂ||
 ಶಕ್ರೋಽಪಿ ದೇವ ರಾಜೇಂದ್ರೋ ಲಿಂಗಂ ವೃಣ್ಣಯಂ ಶುಭಂ/
 ಭಕ್ತ್ಯಾಪೂಜಯತೇ ನಿತ್ಯಂ ತೇನ ಶಕ್ರತ್ವಮಾಪ್ನುಯಾತ್||
 ತಾಮ್ರಲಿಂಗಂ ಸದಾಕಾಲಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ದೇವೋ ದಿವಾಕರಂ/
 ತ್ರಿಕಾಲಂ ಯಜತೇ ತೇನ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸೂರ್ಯತ್ವಮುತ್ತಮಂ||
 ಮುಕ್ತಾಫಲಮಯಂ ಲಿಂಗಂ ಸೋಮ ಪೂಜಯತೇ ಸದಾ/
 ತೇನ ಸೋಮೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸೋಮತ್ವಂ ಸತತೋಜ್ವಲಂ||
 ಲಿಂಗಂ ಹೇಮಮಯಂ ಕಂತಂ ಧನದೋರ್ಚಯತೇ ಸದಾ/
 ತೇನ ಸಾಧನತೋ ದೇವ ಧನದತ್ವಮವಾಪ್ತವಾನ್||
 ವಸವಃ ಕಾಂಸ್ಯಕಂ ಲಿಂಗಂ ಪೂಜ್ಯಕಾಮಾನವಪ್ನುಯಾತ್/
 ನಾಗಾ ಪ್ರವಾಲಜಂ ಲಿಂಗಂ ಪೂಜ್ಯ ರಾಜ್ಯಾನಿ ಲೇಭೀ||
 ಲಿಂಗಂ ರತ್ನಮಯಂ ಚಾರು ವರುಣೋರ್ಚಯತೇ ಸದಾ/
 ತೇನ ತದ್ವರುಣತ್ವಂ ಹಿ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಭದ್ರಸಮನ್ವಿತಂ||
 ಲಿಂಗಮಧ್ಯೇ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಸರ್ವಂ ಲಿಂಗೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ/
 ತಸ್ಮಾತ್ ಸಂಪೂಜಯೇಲ್ಲಿಂಗಂ ಯದಿ ಚೇತ್ತಿದ್ವಿಮಾತೃನ್||
 ಏವಂ ದೇವಾಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವಾ ಯಕ್ಷೋರಗರಾಕ್ಷಸಾ|

ಪೂಜಯಂತಿ ಸದಾಕಾಲಮೀಶಾನಂ ಸುರನಾಯಕಂ||
 ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಸ್ತಥಾ ಶಕ್ತೋ ಲೋಕಪಾಲಾಶ್ಚ ದೇವತಾ||
 ಲಿಂಗಾರ್ಚನರತಾ ಹ್ಯೇತೇ ಮಾನುಷೇಷು ಚ ಕಾ ಕಥಾ?||
 ಇಂತಂದಾಗಿ ಸುರಪ ಹರಿ ವಿರಿಂಚಿ ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸ
 ಮುಷಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಲಿಂಗವ ಪೂಜಿಸಿ
 ಇಷ್ಟಕಾಮ್ಯಸಿದ್ಧಿಯ ಪಡೆದು ಭವಭಾರಿಗಳಾದರು.
 ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಶರಣರು ಫಲಪದಂಗಳ ಮೀರಿ
 ಅರಿಕೆಯರಿತು ಬಯಕೆ ಬರತು
 ಹುಟ್ಟಿಗಟ್ಟು ಭವಹಿಂಗಿ ಅಭಂಗರಾದರು. (೧೧೪೬)

ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಿಸುವ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರೆಂಬ ಈ ವಚನಕ್ಕೆ
 ಕೇನೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಈ ಮಂತ್ರವೇ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ:

ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣಾದಯೋ ದೇವಾಃ ಸರ್ವೇ ವೇದಾದಯಸ್ತತಾ
 ಲೀಯತೇ ಯತ್ರ ಗಮ್ಯಂತೇ ತಲ್ಲಿಂಗ ಬ್ರಹ್ಮಕೇವಲಂ
 (ಕೇನೋಪನಿಷತ್ ಖಂಡ ೧, ಶ್ಲೋಕ ೪)

ಕಾಯ, ಕಾಯದಲ್ಲಿನ ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆದಯ್ಯ
 ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಅದ್ವೈತ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ

“ಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯಂ ಜಗನ್ನಿತ್ಯಾ ಜೀವೋ ಬ್ರಹ್ಮವ ನಾಪರಃ
 ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಜೀವೋ ಬ್ರಹ್ಮವ ನಾಪರಃ”

ಎಂಬ ಸೂತ್ರದ ಉತ್ತರಭಾಗವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ತನ್ನ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ:

ಕಾಯದ ಜನನಸ್ಥಾನ ಅಷ್ಟತನುವಿನ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ,
 ವಾ (ಕಿ)ನ ಜನನಸ್ಥಾನ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ,
 ಮನದ ಜನನಸ್ಥಾನ ಚಿತ್ತಿನ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ,
 ಚಿತ್ತಿನ ಜನನಸ್ಥಾನ ಆತ್ಮನ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ,
 ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಜನನಸ್ಥಾನ
 “ಸರ್ವ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ” ಎಂಬಲ್ಲಿ. (೮೭೮)

ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಜೀವವು ಪ್ರಚ್ಛಿನ್ನವೆಂದೆಡೆ
 ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಕೆ ಚೇತನವಾಗಿವೊದಿ ಪ್ರಚ್ಛಿನ್ನವಲ್ಲ,
 ಜಗದಲ್ಲಿ ಜೀವ ಪರಿಪೂರ್ಣವೆಂದೆಡೆ “ಯದ್ವೈಷ್ಣಂ ತನ್ನಷ್ಟ”ವೆಂದುದಾಗಿ,
 ಕಾಯದಿಂ ಜೀವ ತೊಲಗುವ ದೇಹಿಯಂ ಪರಿಪೂರ್ಣವಲ್ಲ.

ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ:

ಕಾಯಾಮಾಕಾರಯುಕ್ತಂ ತು ಜೀವೋ ರೂಪವಿವರ್ಜಿತಃ

ಕಾಯಜೀವದ್ವಯೈರ್ಯುಕ್ತಂ ನ ಧ್ರುವಂ ಪರಮೇಶ್ವರಂ

ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ,

ಜೀವಂಗೆ ಜೀವವಾದಾತ್ಮನೆ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬ

ಉಪಮೆಗುಪಮಾತೀತ, ಭಾವಕ್ಕೆ ಭಾವಾತೀತ,

ಅರುವಿಂಗೆ ಅಗೋಚರ, ಆತರ್ಕ್ಕನಗಣಿತನಪ್ರಮೇಯ ನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ
ನೀನೆ,

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ. (೭೮೧)

ಶರೀರ ಶರೀರದ ಅಷ್ಟಾಂಗ, ಮಾತು, ಮನಸ್ಸು, ಚಿತ್, ಆತ್ಮ ಹೀಗೆ
ಬಾಹ್ಯದಿಂದ ಅಂತರಂಗೆ ಆಳದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುತ್ತ ಆತ್ಮನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ
ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ ಜೀವನೇ ಬ್ರಹ್ಮನು ಜೀವ
ಬ್ರಹ್ಮ ಬೇರೆಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಅದ್ವಿತ ತತ್ವವನ್ನು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕತ್ವಕ್ಕೆ
ಆದಯ್ಯ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಆದಯ್ಯನು ಬಸವಣ್ಣನ ಹಿರಿಯ ಸಮಕಾಲೀನ. ಅವನು ಒಂದೆಡೆ ಶೈವ,
ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರೂ ತನ್ನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮದ್ಭುತವಾಗಿ
ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವೀರಶೈವದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನರನ್ನೂ
ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಯಃ ಶಿವಶರಣರಲ್ಲಿ ಆದಯ್ಯನೊಬ್ಬನೇ
ವೀರಶೈವ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜನ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಎರಡು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ
ತಪ್ಪದೇ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ವಚನಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

ಬಸವಣ್ಣನ ಭಕ್ತ ಸ್ಥಲ, ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಣ್ಣನ ಮಾಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ,
ಘಟ್ಟವಾಳ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ, ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ,
ಪ್ರಭುವಿನ ಶರಣ ಸ್ಥಲ, ಸೊಡ್ಡಳ ಬಾಚರಸರ ಐಕ್ಯ ಸ್ಥಲ,
ಅಜಗಣ್ಣನ ಆರೂಢ, ನಿಜಗುಣನ ಬೆರಗು,
ಅನಿಮಿಷನ ನಿಶ್ಚಲ, ಮಹದೇವಿಯಕ್ಕನ ಜ್ಞಾನ,
ನಿಂದಿಯಕ್ಕನ ನಿಶ್ಚಯ, ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕನ ಅಕ್ಕರು,
ಸತ್ಯಕ್ಕನ ಯುಕ್ತಿ, ಅಲ್ಲಾಳಿಯಕ್ಕನ ಸಮತೆ,
ರೇವಣಸಿದ್ಧಯ್ಯ ದೇವರ ನಿಷ್ಕ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ತಂದೆಗಳ ಮಹಿಮೆ,
ಮರುಳ ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ದೇವರ ಅದೃಷ್ಟ ಪ್ರಸಾದ ನಿಷ್ಕ,
ಏಕೋರಾಮಯ್ಯಗಳ ಆಚಾರ ನಿಷ್ಕ,
ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರ ಸ್ವಯಂ ಪಾಕ,

ಮುಗ್ಧ ಸಂಗಯ್ಯ, ಮೈದುನ ರಾಮಣ್ಣ, ಬೇಡರ ಕಣ್ಣಪ್ಪ,
ಕೋಳೂರ ಕೊಡಗೂಸು, ತಿರುನೀಲನಕ್ಕರು,
ರುದ್ರಪಶುಪತಿಗಳು, ದೀಪದ ಕಲಿಯಾರ ಮುಗ್ಧ ಭಕ್ತಿ,
ನಿಮ್ಮೊಳೆನಗೆಂದಷ್ಟುದೋ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ. (೧೦೩೪)

ಬಸವಣ್ಣನನ್ನ ಅಂಗ, ಮಡಿವಾಳನನ್ನ ಮನ,
ಪ್ರಭುವನ್ನ ಪ್ರಾಣ, ಚಿನ್ನಬಸವನನ್ನ ಕರಸ್ಥಲದ ಲಿಂಗ,
ಘಟ್ಟವಾಳನನ್ನ ಭಾವ, ಸೊಡ್ಡಳ ಬಾಚರಸರನ್ನ ಅರಿವು,
ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕನನ್ನ ಜ್ಞಾನ, ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕನನ್ನ ಅಕ್ಕರು,
ಸತ್ಯಕ್ಕನನ್ನ ಯುಕ್ತಿ, ನಿಂಬಿಯಕ್ಕನನ್ನ ನಿಶ್ಚಯ,
ಅಲ್ಲಾಳಿಯಕ್ಕನನ್ನ ಸಮತೆ, ಅನಿಮಿಷನನ್ನ ನಿಶ್ಚಲ,
ನಿಜಗುಣನನ್ನ ಕ್ಷಮೆ, ರೇವಣಸಿದ್ಧಯ್ಯರನ್ನ ನೇತ್ರ,
ಸಿದ್ಧರಾಮತಂದೆಗಳನ್ನ ನೇತ್ರದ ದೃಕ್ಯ,
ಮರುಳಸಿದ್ಧಯ್ಯದೇವರನ್ನ ಶ್ರೋತ್ರ,
ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರನ್ನ ಜಿಹ್ವೆ, ಏಕೋರಾಮಯ್ಯಗಳನ್ನ ನಾಸಿಕ,
ಅಸಂಖ್ಯಾತರನ್ನ ಅವಯವಗಳು, ಪುರಾತನರನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಪುಂಜ,
ಏಳುನೂರೆಪ್ಪತ್ತು ಅಮರಗಣಂಗಳನ್ನ ಗತಿಮತಿ ಚೈತನ್ಯ,
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ, ಆ (ನು) ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಪಡಿದೊತ್ತಯ್ಯಾ
(೧೦೩೫)

ಇಂದು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಆದಯ್ಯನ ಈ ನಿಷ್ಠೆ. ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರೂ
ಬೇಕು, ಶಿವಶರಣರೂ ಬೇಕು ಅಂಥ ಸಮನ್ವಯದ ವೀರಶೈವವೇ ನಿಜವಾದ ವೀರಶೈವ.
ಅಂಥ ವೀರಶೈವವೇ ಅಂದಿಗೂ ಇದ್ದಂಥದು ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವುದು,
ಮುಂದೆಯೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬರುವುದು. ಆದಯ್ಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂದಿನದು
ಬೇರೆ ಇಂದಿನದು ಬೇರೆ ಹಿಂದಿನದು ಬೇಡ ಇಂದಿನದು ಇರಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುವ
ಜನ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಕೂಡ ಅಂಥ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ ಹಿಂದಿನದು ವೀರಶೈವ
ಇಂದಿನದು ಲಿಂಗಾಯತ ಹಿಂದಿನದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಲ್ಲ ಇಂದಿನದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ಹುಸಿ
ವಾದಗಳಿಗೆ ಆದಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವಿದೆ ನೋಡಿ:

ಅಂದಿನವರು! ಇಂದಿನವರು! ಎಂಬ ಸಂದೇಹಗಳಿಗೆ
ಸಂದೇಹ ಮುಂದುಗೊಂಡಿವುದು ನೋಡ!
ಅಂದೊಂದು ಪರಿ, ಇಂದೊಂದು ಪರಿಯ?
ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮ ಅಂದೊಂದು ಪರಿ, ಇಂದೊಂದು ಪರಿಯ?
ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದ ಅಂದೊಂದು ಪರಿ, ಇಂದೊಂದು ಪರಿಯ?

ಶರಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧ ಅಂದೊಂದು ಪರಿ, ಇಂದೊಂದು ಪರಿಯೆ?
ಅರಿವು ಆಚರಣೆ ಅಂದೊಂದು ಪರಿ, ಇಂದೊಂದು ಪರಿಯೆ?
ಸ್ಥಲಕುಳಂಗಳು ಅಂದೊಂದು ಪರಿ, ಇಂದೊಂದು ಪರಿಯೆ?
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ಅಂದೊಂದು ಪರಿ,
ಇಂದೊಂದು ಪರಿಯೆ? (೭೭೮)

ಅಂದೇ ಕುಲಗೋತ್ರಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅವನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ:

ಎಲುವಿನ ನಿಲುವು ಆಮೇಧ್ಯವಾಗದ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟದೊರತೆ
ಮಿದುಳ ಸದನ ಕೀವು ನೆಣದೋವರಿ ಜಂತಿನ ಜನ್ಮಭೂಮಿ
ಕ್ರಿಮಿಯ ಗೂಡು ಶುಕ್ಲದ ಜೇಗೊಳುವೆ ರುಧಿರದ ತಾಣ
ಅಡಗಿನಂತರಂಗ ತೊಗಲ ಬಹಿರಂಗ ರೋಮರಾಜಿಯ ಹಾಳಂದ್ರ
ನರದ ನೇಣಜಂತ್ರ ಅಧಿವ್ಯಾಧಿಯ ವಾಸ
ಇಂತಿದರೊಳಗೆ ನಿನ್ನ ಕುಲಗೋತ್ರಂಗಳಾವವು ಹೇಳಾ ಎಲೆ ಮರುಳೆ.
ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ:

ಅಂತ್ಯಜಾತಿರ್ಧ್ವಜಾತಿರ್ವಾ ಏಕಯೋನಿ ಸಮುದ್ಯವ||
ಸಪ್ತಧಾತುಮಯಂ ಪಿಂಡಂ ವರ್ಣಾನಾಂ ಕಿಂ ಪ್ರಯೋಜನಂ||
ಇದನರಿತು ಷಡುಭ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಿತರನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯಾ
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ. (೮೪೬)

ಅಂತ್ಯ ಜಾತಿಯವರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಹುಟ್ಟುವುದು ಒಂದೇ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ
ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿಯ ಆಧಾರವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಾನೆ ಆದಯ್ಯ.

ಆದಯ್ಯನು ನಿರೂಪಿಸಿದ ವೇದಾಗಮ ಉಪನಿಷತ್ ಪುರಾಣಾದಿ ಆಧಾರಿತ
ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಕೇವಲ ನೂರರಲ್ಲಿ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ.
ಇನ್ನೂ ತೊಂಬತ್ತು ಭಾಗ ಉಂಟು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲಾವಕಾಶ.

ಗ್ರಂಥಮುಖ

ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ ಸಂಪುಟ-೧ : ಸಂ. ಡಾ.ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ (೧೯೯೩)
ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ. ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮಹಾಯಾತ್ರೆ : ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ (೧೯೯೭) ಕನ್ನಡ
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.

ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ: ಭಾರತೀಯ

ಸಂಸ್ಕೃತಿ (ಹಿಂದೂ ಲಿಂಗಾಯತ): ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ(೨೦೦೦)
ಮಿಂಚು ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

- ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿ : ಜಗದ್ಗುರು ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ
ಪ್ರವಚನ ಪ್ರಭೆ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು, ವಾರಣಾಸಿ, (೨೦೦೦)
ಜ. ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಜನಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಸ್ಥೆ, ಗದಗ.
- ವೀರಶೈವ ದರ್ಶನ : ಸಂ. ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ (೧೯೯೮)
ಚನ್ನಚೇತನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹಿರೇಕಲ್ಮಠ, ಹೊನ್ನಾಳಿ.
- ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿ : ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ (೧೯೯೮)
ವಿಚಾರ ದೀಪ್ತಿ ವೀರಶೈವ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನ,
ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಶೈವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ : ಸಂ. ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ
ವೀರಶೈವ (೧೯೯೯), ವೀರಶೈವ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನ,
ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಸೂಕ್ತಾಗ್ರಮ : (ಅನು) ಷಣ್ಮುಖಯ್ಯ ಅಕ್ಕೂರಮಠ.
ಸಂ. ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ,
(೨೦೦೧), ವೀರಶೈವ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನ,
ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಂದೇಶ : ಸ್ವಾಮಿ ರಂಗನಾಥಾನಂದ (ಅನು) ಪ್ರಭುಶಂಕರ
(೧೯೭೪) ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಮೈಸೂರು.
- ವೇದಗಳು : ನವರತ್ನ, ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.
- ವೇದೋಪನಿಷತ್ : (ಅನು) ಸಂ. ಜಗನ್ನಾಥಶಾಸ್ತ್ರಿ ತೈಲಂಗ
(೧೯೯೬) ಶೈವಭಾರತಿ ಶೋಧ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಂ,
ವಾರಣಾಸಿ.
- ಮಕುಟಾಗಮ : (ಅನು) ಡಾ. ಸಿ. ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ
(೧೯೯೮) ವೀರಶೈವ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನ,
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ ೧ : ಆದಯ್ಯ ನೀವು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಹಿರಿಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಆದಯ್ಯಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಹರಿಹರ ಬರೆದಿರುವ 'ಆದಯ್ಯನ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ' ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ರಾಘವಾಂಕ ಬರೆದಿರುವ 'ಸೋಮನಾಥ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ'ದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಆದಯ್ಯನ ಕಥೆ -ಇವು ಒಬ್ಬ ಆದಯ್ಯನ ಕಥೆ, ಶೈವನಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಆದಯ್ಯ ಅನಂತರ ವೀರಶೈವನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತನಾದ. ಕಾಲಧರ್ಮದ ಜೊತೆಗೆ ಅನ್ಯಧರ್ಮದ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿದ.

ಉತ್ತರ : ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಆದಯ್ಯ ನೀವು ಪ್ರತಿಪಾತಿಸಿದ ವಚನಕಾರ ಆದಯ್ಯ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವೇದ ಆಗಮಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು. ನೀವು ಬಹುಶಃ ಶೈವ ಪ್ರಭೇದದ ಬಗೆಗೆ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದಿರಿ. ವೀರಶೈವಕ್ಕೂ ಶೈವಕ್ಕೂ ಇರುವಂತಹ ಅಂತರವನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವಚನದಲ್ಲಿ ಆದಯ್ಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅದು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಚನ ನಿಜ. ಶೈವಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಮವನ್ನು ಅನಾಮತ್ತಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಆದಯ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಬಹುಶಃ ಮೂಲ ಆಕರ ಇಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹಾಗೂ ನೀವು ಸಮತೋಕ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ- ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆದಯ್ಯ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದೀರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಡಾ|| ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ

ಪ್ರಶ್ನೆ ೨ : ಬಸವಣ್ಣನಿಗಿಂತ ಸುಮಾರು ೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಆದಯ್ಯ ಶೈವನಾದವನು ವೀರಶೈವನಾದ ಎಂದಿದ್ದೀರಿ. ಅಂದರೆ ವೀರಶೈವಧರ್ಮ ಬಸವಪೂರ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು. ಇಷ್ಟಲಿಂಗೋಪಾಸನೆಯೂ ಇತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಅವನು ವೀರಶೈವಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರ ಹೊಂದಿದ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಶೈವಕ್ಕೂ ವೀರಶೈವಕ್ಕೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ಗೊತ್ತು. ನಾವು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ವಿಭೂತಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಪಾದೋದಕ ಒಂದು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೆ. ಅವರು ದೇಹವನ್ನು ಅಗ್ನಿಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹೊಳುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

ಕಾಣುತ್ತೇವೆ ಶೈವ ಎಂದರೆ ಆಗ ಬೆಳದಿದ್ದೇ ಅದ್ವೈತ. ದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಬೆಳದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆದಯ್ಯ ವೀರಶೈವನೇ ಆಗಿದ್ದ. ವೀರಶೈವ ಶೈವ ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಶೈವದಿಂದ ವೀರಶೈವನಾದ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ, ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಶೈವದ ಸೋಂಕಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಎನ್ನುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರ : ಅದು ನಿಮ್ಮ ಊಹೆ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವನ ವಚನಗಳನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿದರೆ ಆ ಶೈವದ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾಗಗಳನ್ನು, ಕರ್ಮಗಳನ್ನು -ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಖಂಡಿಸುವುದನ್ನು, ವೀರಶೈವದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಹೋಲಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಶೈವದಿಂದ ವೀರಶೈವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹೆ ಮಾಡಬಹುದಷ್ಟೇ ಅಂತ ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಡಾ|| ಸವದತ್ತಿಮಠ

ಪ್ರಶ್ನೆ ೪ : ಆದಯ್ಯ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂದಿರಿ. ಆದರೆ ಶರಣರೂ ಕೂಡ ಆಗಮದಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದೆ ಸಮರಸಪೂಜೆ, ಉಪಾಚಾರ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾತ್ರೋತ್ಸವ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಮೂರು ವಿಧಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾತ್ರೋತ್ಸವ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಉಪಚರ್ಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಸಮರಸ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯಬಾರದು ಸಾಧಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಮತ್ತು ಆ ಜಾಗೃತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆದನ್ನು ಉಪಚರ್ಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಮರಸ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿದರೆ ಉಪಾಸನಾಶಕ್ತಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಅನ್ನುವ ತತ್ವವನ್ನು ಶರಣರೂ ಆಗಮಗಳೂ ಒಪ್ಪಿರುವುದರಿಂದ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ ಆಗ್ಲಿ. ಉಪಚರ್ಯ ಪೂಜೆ ಆಗ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ನಿಷಿದ್ಧವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಉತ್ತರ : ಸ್ಥಾವರ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಅದು ಬದಲಾಗಿದೆ.

ಡಾ|| ಸವದತ್ತಿಮಠ

೭. ವೇದಾಗಮಗಳು - ಬಾಲಸಂಗಯ್ಯ

೫ ವಿದ್ವಾನ್ ಕೋ.ರಂ. ಬಸವರಾಜು

ಶಿವಶರಣರು ಸ್ವಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅನುಭಾವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಆಪ್ತಪ್ರಮಾಣ; ಇನ್ನೊಂದು ಅನುಭವ ಪ್ರಮಾಣ. ಅವರಿಗೆ ಆಪ್ತನೆಂದರೆ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಸರ್ವಗೋಚರನೂ ಆದ ಶಿವನೇ. ವೇದಾಗಮಗಳಿಗೆ ಶಿವನೊಬ್ಬನೇ ಕರ್ತನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಂದ ಬಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ 'ಶಿವವಚನ'ಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಶಿವವಚನಗಳೇ ಆಪ್ತಪ್ರಮಾಣ. ಈ ಶಿವವಚನಗಳೆನಿಸಿದ ವೇದಾಗಮೋಕ್ತ ಶಿವತತ್ವಸಾರವೇ ಅರಿವು ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅನುಭಾವದ ನುಡಿಗಳಾಗಿ ಶಿವಶರಣರ ಅಥವಾ ಆದ್ಯರ ವಚನಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಆದ್ಯರ ವಚನಗಳೇ ಅನುಭವ ಪ್ರಮಾಣ. ಈ ಅನುಭವ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ಪರಮಪ್ರಮಾಣ. ಈ ಪ್ರಮಾಣದ ಪೂರಕವಾಗಿ ಆಪ್ತಪ್ರಮಾಣವನ್ನು (ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು) ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾತಿಗೆ ತೋರುತ್ತದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರರ ಈ ವಚನವೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

“ಎಲೆ ಶಿವನೆ ನೀ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ

ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೆ

ಪರಮ ವೀರಶೈವಾಗಮವೇ ಪ್ರಮಾಣ

ಪುರಾತನರ ವಾಕ್ಯವೇ ಪ್ರಮಾಣ”

ಉಳಿದವೆಲ್ಲಾ ಹುಸಿಕಾಣಾ ಮ.ಗು.ಶಿ. ಪ್ರಭುವ”

೧. ಷಟ್ಸ್ಥಲಜ್ಞಾನ ಸಾರಾಮೃತ : ವಚನ-೫೭. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಶಿವಾನುಭವ ಸೂತ್ರವನ್ನೂ ನೋಡಿರಿ.

ಆಪ್ತಪ್ರಮಾಣವು ಅನುಭವ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆಂಬುದನ್ನು ವೇದಾಗಮಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿಯೂ ಮನಗಾಣಬಹುದು. ವೇದಾಗಮಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳನ್ನೇ ಅರ್ಥನಿಯಾಮಕಗಳನ್ನರಿಯದೇ ಆಶ್ರಯಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರ ವಚನಗಳನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಕೂಡಲಸಂಗನು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯೂ ವಿಶ್ವಾಧಿಕನೂ ಎಂಬ ಅನುಭವವನ್ನು ವಚನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು- 'ಆತ್ಮತತ್ವದ್ವಾಂಗಲಂ'^೧ ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನೂ; ದೇವನೊಬ್ಬನೇ ಎಂಬ ಅನುಭವವನ್ನು ಸಾರಲು- "ಏಕೋದೇವೋ ರುದ್ರಃ ನ ದ್ವಿತೀಯಃ"^೨ ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯನ್ನೂ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಹೊಲೆಗಲ್ಲದ ಪಿಂಡದ ನೆಲೆಗಾಶ್ರಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು-

ಸಪ್ತಧಾತುಸಮಂ ಪಿಂಡಂ ಸಮಯೋನಿ ಸಮುದ್ಭವಂ |
ಆತ್ಮಜೀವ ಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ವರ್ಣಾನಾಂ ಕಿಂ ಪ್ರಯೋಜನಂ ||

ಎಂಬ ಆಗಮ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಲೇಸೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ದಿನ ಬದುಕಿದರೆ ಸಾಲದೆ? ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು

“ಜೀವಿತಂ ಶಿವಭಕ್ತಾನಾಂ ವರಂ ಪಂಚದಿನಾನಿ ಚ |
ಅಜಕಲ್ಪಸಹಸ್ರೇಭ್ಯೋ ಭಕ್ತಿಹೀನಸ್ಯ ಶಾಂಕರಿ ||”

ಎಂಬ ಶಿವರಹಸ್ಯದ ಶ್ಲೋಕವನ್ನೂ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಉದಾಹೃತ ಶ್ಲೋಕವು ಎಲ್ಲಾ ವಚನ ಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೇ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನಂಥವರೂ ತಮ್ಮ 'ಕರಣಹಸಿಗೆ'ಯನ್ನು ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದ ಉಪ ಆಗಮವಾದ 'ವಿಜಯಭೈರವಿ' ಎಂಬ ಆಗಮವನ್ನಾಧರಿಸಿ ರಚಿಸಿರುವುದನ್ನಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವವರ ಅವಜ್ಞೆಯಿಂದಲೋ, ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ದ್ವೇಷದಿಂದಲೋ ಆಗಮಾದಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಶರಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ

೧. ಮುಗ್ಧೇದ; ೯-೯೬-೫.

೨. ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರೋಪನಿಷತ್ತು, ೩-೨.

ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ- ಮಾತೆಮಹಾದೇವಿಯವರು ತಮ್ಮ 'ವಚನ ದೀಪ್ತಿ'ಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಅಂಕಿತವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ ಜೊತೆಗೇ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದದ ವಚನಗಳನ್ನೂ, ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ."

ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಲೋಕದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ನಮಗೆ ಹಣ್ಣು, ನೆರಳು ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಪುಣ್ಯ ತರುವಿನ ಬುಡಕಡಿದು, ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡದೇ ಮತ್ತೆ ಅದು ಚಿಗುರಬಾರದೆಂಬುದಾಗಿ ಅದರ ಬುಡಕ್ಕೇ ಸುಣ್ಣವನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತು.

ಸುಮಾರು ೩೦೦ ಮಂದಿ ವಚನಕಾರರ ಪೈಕಿ ೪ ಮಂದಿ ಮಹಿಳಾ ವಚನಕಾರರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ೫೭ ಮಂದಿ ವಚನಕಾರರು ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಕಲಾಗಮ ಶಿಖಾಮಣಿಕಾರ, ಉರಿಲಿಂಗಪೆದ್ದಿ, ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ಸಿದ್ಧರಾಮ, ಬಸವಣ್ಣ, ಆದಯ್ಯ, ಷಣ್ಮುಖ ಶಿವಯೋಗಿ, ಹೇಮಗಲ್ಲ ಹಂಪ, ಶಾಂತವೀರೇಶ್ವರ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಏಲೇಶ್ವರದ ಕೇತಯ್ಯ, ಸಂಗಮೇಶ್ವರದ ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಮುಂತಾದವರು ಮೊದಲ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಸಂದರ್ಭಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಕಲಾಗಮ ಶಿಖಾಮಣಿಕಾರನು ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ."

೪. ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವ ತುಮಕೂರಿನ ಶಿವಾನುಭವಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಚಂದ್ರಪ್ಪನವರು ೧೮೮೯ರಲ್ಲಿ ಭೀಮರಿ ಶಂಕರಿದೇವರೆಂಬುವರ ಸಂಪಾದನೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಫ.ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ, ಶಿ.ಶಿ. ಬಸವನಾಳ, ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ, ಡಾ. ಎಲ್. ಬಸವರಾಜು ಹಾಗೂ ೨೦೦೧ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಜನಪ್ರಿಯ ಆವೃತ್ತಿಯವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪಾದಿತ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಬಸವ ವಚನ ದೀಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತೆ ಮಹಾದೇವಿಯವರು ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವ ವಚನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನೋಡಿ : "ದೇವನೊಲಿದ ಜೀವ"- ೨೦೦೧. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಈಶ್ವರಸೇವಾ ಸಮಿತಿ, ಕಾರ್ಜುಹಳ್ಳಿ, ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ. ಪುಟ. ೯೮ ರಿಂದ ೮೦.

೫. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ, (ಮಹಾಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೯೭) ಶ್ರೀ ಚ. ಸುಂದರೇಶನ್ (ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿರುವ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳು ೧೯೭೫) ಮುಂತಾದವರು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು

ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಷಯದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪಠ್ಯವು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟದ ಜನಪ್ರಿಯ ಆವೃತ್ತಿಯ ಸಂಪುಟ ೧೩ರಲ್ಲಿ (ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ ಸಂಪುಟ-೮) ಪರಿಶಿಷ್ಟ-೧, ಪರಿಶಿಷ್ಟ-೨ ಸೇರಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿರುವ, ೯೨೦ ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಬಾಲಸಂಗಯ್ಯನ ಸಕಲಾಗಮ ಶಿಖಾಮಣಿಯೇ ಆಗಿದೆ.

ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಸಂಗಯ್ಯನ ವಚನಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈ ವಚನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು “ಸಕಲಾಗಮ ಶಿಖಾಮಣಿ” ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

‘ಸಕಲಾಗಮ ಶಿಖಾಮಣಿಯನು
ಅಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡಲಸಂಗಯ್ಯನ ನಿರೂಪದಿಂದ
ಪರಮೊದಲಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಕಡೆಯಾಗಿ
ಸೃಷ್ಟಿಮಾರ್ಗವ ನಿರೂಪಿಸಿಹೆನು
ಚಿತ್ತಸುವುದು ಶರಣ ಜನಗಳು’^೧

ವಚನಕಾರನೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಇದು ಸಕಲಾಗಮಗಳ ಶಿಖಾಮಣಿ; ಸರ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಶಿಖಾಮಣಿಯಾದ ‘ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿ’ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಈ ವಚನಕಾರನು ತನ್ನ ವಚನಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲು ಉದ್ಭೂತ ಮಾಡಿರುವ ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತು ಪುರಾಣಾದಿಗಳ ೮೮೧ ಶ್ಲೋಕಗಳೇ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಾದರಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ೭೯೨ನೆಯ ವಚನವೂ ಇದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ:

‘ಈ ವಚನಾನುಭಾವದಲ್ಲುಳ್ಳವ
ಸಕಲವೇದಾಗಮಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಂಗಳಲ್ಲಿಯುಂಟು ನೋಡಾ.
ಈ ವಚನಾನುಭಾವದಲ್ಲಿಲ್ಲದರ್ಥವು
ಸಕಲವೇದಾಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರಪುರಾಣಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ನೋಡಾ.
ಸಕಲವೇದಾಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರಪುರಾಣಂಗಳಿಗೂ ನಿಲುಕದು ನೋಡಾ.
ಈ ವಚನಾನುಭಾವದ ಅರ್ಥವು

ಆದರೆ ಇನ್ನುಳಿದ ಅನೇಕ ವಚನಕಾರರು ಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವ ವಿವರವನ್ನು ಮೈಸೂರು ಕುಂದೂರು ಮಠದ ಡಾ. ಶ್ರೀ ಇಮ್ಮಡಿ ಶಿವಬಸವ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ‘ಮಹಾಮನ’ಯಲ್ಲಿ (ಮೇ-೨೦೦೨ರ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ) ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಿಖರವಾದ ವಿವರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ತುಮಕೂರಿನ ಹಿರಿಯ ಶರಣ ಬಂಧುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಚಂದ್ರಪ್ಪನವರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

೬. ಪರಿಶಿಷ್ಟ-೨ : ವಚನ ೮೯೪.

ಸಕಲವೇದಾಗಮಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಾತೀತವು ನೋಡಾ
ಅಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಸಕಲ ಆಗಮಗಳ ಶಿಖಾಮಣಿ.

ನಿರೂಪಣಾಕ್ರಮ

‘ಸಕಲಾಗಮ ಶಿಖಾಮಣಿ’ಯು ಒಂದು ಶುದ್ಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥ. ಈ ಸ್ಥಲಕಟ್ಟಿನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ನಿರೂಪಣೆಯ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಒಟ್ಟು ವೀರಶೈವದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಬಿಡದಂತೆ ತಿಳಿಸುವುದೇ ಗ್ರಂಥದ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಶಿವಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆತಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವುದುಂಟು. ಉದಾ:ಗೆ ೨೨೪ ಭುವನಗಳನ್ನು ೨೨೪ ದೊಡ್ಡ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪುನಃ ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ನಿಡಿದಾದ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟೀಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಂತೆ ಅಖಂಡ ಮಹಾಮೂಲಸ್ವಾಮಿಯ ಅಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗರೂಪ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಾದಿಗಳ ವರ್ಣನೆ ಎರಡು ಮೂರು ಕಡೆ ಬಂದಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾಸಾದಾಖ್ಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಪಂಚಭೂತಾದಿಗಳ ವಿಷಯವೂ ಎರಡು ಮೂರು ಬಾರಿ ಆವರ್ತನೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಚನಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದರಂತೆ ವೇದಾಗಮೋಪ-ನಿಷತ್ತುರಾಣಾದಿಗಳ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆಂಬುದಾಗಿ ಸರಾಸರಿ ಗಣಿತ ಮಾಡಬಹುದಾದರೂ, ಕೆಲವೆಡೆ ಒಂದೇ ವಚನಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಒಂದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲು ಹತ್ತಾರು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ವಚನಗಳಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕರಗಳಿಂದಾಯ್ದು ಉದಾಹರಿಸಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ಉದಾ:ಗೆ ವಿಭೂತಿ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿತತ್ವದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿಸಲು ಜಾಬಾಲೋಪನಿಷತ್ತು, ಕ್ರಿಯಾಸಾರ, ಬೋಧಾಯನ ಸೂತ್ರ, ಲೈಂಗ್ಯಪುರಾಣ, ಸ್ಕಂದಪುರಾಣ, ಆದಿತ್ಯ ಪುರಾಣ, ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರೋಪನಿಷತ್ತು, ಮಾನವ ಪುರಾಣ, ಭೀಮತಂತ್ರ, ಪರಾಶರಪುರಾಣ, ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣ, ಲೋಕಾಕ್ಷ ಸ್ಮೃತಿ, ಕೂರ್ಮ ಪುರಾಣ, ಈಶ್ವರ ಪುರಾಣ, ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣ, ಪೂರ್ವ ಪುರಾಣ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪುರಾಣ, ಮಹಾಲಿಂಗ ಪುರಾಣ, ಯಜುರ್ವೇದ -ಹೀಗೆ ೧೯ ಆಕರಗಳಿಂದ ೫೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿ ಒಂದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿಸಲು ಒಂದೇ ಆಕರದಿಂದ ಅನೇಕ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವ ವಿಧಾನವೂ ಇದೆ. ಉದಾ:ಗೆ-ಷಟ್ಸ್ಥಲವನ್ನು ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಭಕ್ತಸ್ಥಲದಿಂದ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲದವರೆಗೆ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಥಲದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಒಂದೊಂದು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವಚನರೂಪದಲ್ಲಿ ‘ಈಶ್ವರ ಉವಾಚ’ ಎಂಬ ಒಂದೇ ಆಕರದಿಂದ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು

ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ 'ಈಶ್ವರ ಉವಾಚ' 'ಮಹಾದೇವ ಉವಾಚ' ಎಂಬ ಉವಾಚೋಕ್ತ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಆಗಮದ ಶ್ಲೋಕಗಳೇ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಸ್ಥಲ ವಚನದ ಈಶ್ವರ ಉವಾಚದ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ "ಶ್ರುಣು ಷಣ್ಮುಖಿ ಯತ್ನೇನ ಕಥಯಾಮಿ ಸಮಾಸತಃ". ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶಿವ-ಷಣ್ಮುಖಿರ ಸಂವಾದ, ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರ ಸಂವಾದ ಶಿವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವಂಶವು ಸರ್ವವಿದಿತ.

ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ "ಸಂವಾದ" ತಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ತರದೇ ಪಿಂಡೋತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಲದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿ ಸಂವಾದವನ್ನು ಅಥವಾ ಶಿವ-ಷಣ್ಮುಖಿ ಸಂವಾದವನ್ನು ಗುರು-ಶಿಷ್ಯ ಸಂವಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಷಟ್ಸ್ಥಲದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಗಮಗಳ ಮೂಲಕ ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಅಥವಾ ಷಣ್ಮುಖಿನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದುದನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಸದ್ಗುರು ಸ್ವಾಮಿಯು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗುರುಕಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಶಿಷ್ಯನು ಪ್ರತಿಸ್ಥಲದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸದ್ಗುರು ಸ್ವಾಮಿಯು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಉದಾ: ಗೆ "ಎಲೆ ಸದ್ಗುರುಸ್ವಾಮಿ! ನಿಮ್ಮ ಮಹಾಜ್ಞಾನದೃಕ್ಶಿನಿಂದ ನಿರಂಜನಾತೀತ ಪ್ರಣವವ ತೋರಲು ಕಂಡು ಅನುಭವಸುಖಿಯಾದೆನು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವ ನಿರೂಪಿಸು" ಈ ತೆರನಾದ ಮಾತು ಪ್ರತಿಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. 'ಎಲೆ ಸದ್ಗುರು ಸ್ವಾಮಿ!' ಎಂಬ ಸಂಬೋಧನೆಯು ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಪದವಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ರಮಾಣ ಉಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕ್ರಮ ಹೀಗಿದೆ: ವ್ಯಕ್ತವ್ಯ ವಿಷಯವುಳ್ಳ ವಚನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ / ಆಗಮೇ / ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಪ್ರಮಾಣ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ ಅಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ -ಎಂಬುದಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:

ಗುರುಲಿಂಗನು ಸಕಲನು ಶಿವಲಿಂಗನು ನಿಫಲನು

ಜಂಗಮಲಿಂಗನು ಸಕಲನಿಫಲನು ನೋಡಾ.

ಇದಕ್ಕೆ ಈಶ್ವರೋವಾಚ

ಸಕಲಂ ಗುರುಲಿಂಗಂ ಚ ನಿಷ್ಕಲಂ ಶಿವಲಿಂಗಂ |

ಸಕಲ ನಿಫಲಂಭೈವ ಜಂಗಮಶ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ||

ಇಂತೆಂದುದಾಗಿ ಅಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ.

ಇಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ... ಎಂಬುದರಿಂದ ಪ್ರಮಾಣವೂ “ಇಂತೆಂದುದು” ಎಂಬುದರಿಂದ ಪ್ರಮಾಣದ ಸ್ವೀಕಾರವೂ ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಧಾಟಿ ಎಲ್ಲ ವಚನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ.

ಬಳಸಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತಿಗಳು

ಬಾಲಸಂಗಯ್ಯನ ವಚನಕಾರನು ಸು. ೩೫೭ ವಚನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ೯೫ ವಿವಿಧ ಆಕರಗಳಿಂದಾಯ್ದು ೮೮೧ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ‘ಉವಾಚ’ಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಉದಾಹೃತವಾಗಿರುವ ಆಗಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೫೪೬. ಉಳಿದ ೩೩೫ ಶ್ಲೋಕಗಳು ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುರಾಣಾದಿಗಳಿಂದ ಉದ್ಭೂತವಾಗಿವೆ.

ನಿರೂಪಿತ ವಿಷಯ

ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಷಯದ ಸ್ಥಲಾನುಗುಣವಾಗಿ ಸ್ಥಲಾವಲೋಕನ ಹೀಗಿದೆ:

ಅಖಂಡ ಮೂಲಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯ ಸ್ಥಲ:

ಈ ಸ್ಥಲ ವಿವರಣೆಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅದರ ಉಪಸ್ಥಲವಾದ ಭುವನಾದ್ವೈತ್ಯದ ಅರ್ಥಾತ್ ೨೨೪ ಮಹಾಭುವನಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಭುವನಾದಿಪತಿಗಳು, ಆ ಅಧಿಪತಿಗಳ ಓಲಗದಲ್ಲಿಹ ಬ್ರಹ್ಮಗುಣ ವಿಷ್ಣುಗುಣ ರುದ್ರಗುಣ ದೇವಗುಣ ಮುನಿಗುಣ ಈ ಗುಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಮಹಾಭುವನಗಳ ವರ್ಣನೆ- ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗಣಿತದ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಣಾಕಾರದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ: ೧೪ ಭವನ + ೭ ಸಮುದ್ರ + ೭ ದ್ವೀಪ + ೭ ಕುಲಪರ್ವತ + ೭ ಗ್ರಹರಾಶಿ ಸೇರಿದರೆ = ೧ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ. ಇಂಥ ೧೦೮ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ=ಅನಾಶ್ರಿತಭುವನ. ಇಂಥ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೧೦೮ ರಿಂದ ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಗುಣಿತವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭುವನಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ಭುವನಾದಿಪತಿಗಳಾದ ರುದ್ರಮೂರ್ತಿ ಮೊದಲಾದವರ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಗುಣಾದಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಐದು ಕೋಟಿಯಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ಐದೈದು ಕೋಟಿ ಗುಣಿತವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ದೇವತೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೂವತ್ತೈದು ಕೋಟಿಯಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದು ಕೋಟಿ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಅನಂತತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ೨೨೪ ಮಹಾಭುವನಗಳ ಹೆಸರಿನ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ಒಂದು ನೀಳ್‌ವಚನದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆ ವಚನವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ೨೨೫ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೈವಪುರಾಣಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಮುಂದೆ ಅಖಂಡ ಮಹಾಮೂಲಸ್ವಾಮಿಯ ಸ್ಥಲ ವರ್ಣನೆ ಹೀಗಿದೆ: ಮೊದಲು ಆ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯ ಅಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ, ನಿರಂಜನಾತೀತ

ಮೊದಲಾದ ಅನಂತ ಪ್ರಣವಗಳಿಲ್ಲದಂದು, ಚಿದಾಕಾಶಾದಿ ಅನಂತ ಆಕಾಶಾದಿ-ಗಳಿಲ್ಲದಂದು, ಆದಿ ಮೊದಲಾದ ಅನಂತಕೋಟಿಗಳಿಲ್ಲದಂದು ನಮ್ಮ ಅಖಂಡ ಮಹಾಮೂಲಸ್ವಾಮಿಯು ಇದ್ದನೆಯ್ಯಾ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಅಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಮುಂದೆ, ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ - ಅತಿಮಹಾಮೂಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ-ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ - ಶಿವಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ - ಚಿತ್‌ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ - ಚಿದ್ಬಿಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ - ನಾದಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ - ಕಲಾಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ - ಪ್ರಣವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದೂ ಒಂದಕ್ಕೊತಲೂ ದೊಡ್ಡದು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಣವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ. ಆ ಪ್ರಣವ ಸ್ವರೂಪಿಯೇ ಅಖಂಡಮೂಲ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾರ್ಗಸ್ಥಲ:

ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಖಂಡ ಮಹಾಮೂಲ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಮರ್ಶಾಶಕ್ತಿಯ ಸ್ಫುರಣ ಅಥವಾ ಸ್ಪಂದವೇ ಕಾರಣ. ಅದನ್ನು “ನೆನಹು” ಎಂದು ಕರೆದು, ಒಂದೊಂದರ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೂ ಒಂದೊಂದರ ನೆನಹೇ ಕಾರಣವೆಂದು ವಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಅಖಂಡ ಮಹಾಮೂಲಸ್ವಾಮಿಯ ‘ನೆನಹು’ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ
 |
 ನಿರಂಜನಾತೀತ ಪ್ರಣವ ನೆನಹು
 |
 ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವ (ಅನಾದ್ಯೋಂಕಾರ) ನೆನಹು
 |
 ಅವಾಚ್ಯ ಪ್ರಣವ ನೆನಹು
 |
 ಕಲಾಪ್ರಣವ ನೆನಹು
 |
 ಅನಾದಿ ಪ್ರಣವ ನೆನಹು
 |
 ಅನಾದಿ ಅ-ಉ-ಮ ಕಾರ ಪ್ರಣವ ನೆನಹು
 |
 ಆದಿ ಪ್ರಣವ ನೆನಹು
 |
 ಆದಿ ಅ-ಉ-ಮ ಪ್ರಣವ ನೆನಹು
 |
 ನಾದ + ಬಿಂದು + ಕಲೆ ನೆನಹು
 |
 ಪರಶಿವಶಕ್ತಿಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಹಾಗೂ ನಾದಬಿಂದು ಕಲೆಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದ
 |
 ಅಖಂಡ ಮಹಾಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ
 |
 (ಇದಕ್ಕೆ ಗೋಳಕಾಕಾರ ಪ್ರಣವವೆಂದೂ ಪರಮೋಂಕಾರವೆಂದು ಹೆಸರು.)

ಇದೇ ಪರ-ಗೂಢ-ಶರೀರಸ್ಥ-ಲಿಂಗಕ್ಷೇತ್ರ-ಅನಾದಿ ಎಂಬ ಪಂಚಸಂಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಲಿಂಗ. 'ಲೀಯತೇ ಗಮ್ಯತೇ' ಎಂಬ ಯೌಗಿಕಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅಭಿದಾನವಾದದ್ದು. ಅಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಅಪ್ರಮಾಣ ಅಗೋಚರ ಅಪ್ರಮೇಯ ಅನಂತತೇಜ ಅನಂತಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಾದ್ವೈ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳದ್ದು.

ಈ ಪ್ರಣವದ ಆರನೆಯ ಜ್ಯೋತಿರಾಕಾರ ಪ್ರಣವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇ ತಾರಕಾಕಾರದ ಅರವತ್ತುನೂರು ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶ ಡಂಕಾಕಾರದ ಎಪ್ಪತ್ತುನೂರು ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶ ಕುಂಡಲಾಕಾರದ ಎಂಬತ್ತು ನೂರು ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕಾರದ ತೊಂಬತ್ತು ನೂರು ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶ ದರ್ಪಣಾಕಾರದ ಸಾವಿರದ ನೂರು ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶ ಸೇರಿಸಿ ನಲವತ್ತು ಸಾವಿರಕೋಟಿ (೪೦೦೦೦೦೦೦೦೦೦೦೦೦೦೦೦) ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವತೋಚಕ್ಷು ವಿಶ್ವತೋಮುಖ ವಿಶ್ವತೋಹಸ್ತ - ವಿಶ್ವತೋಬಾಹು ವಿಶ್ವತೋ ಪಾದವುಳ್ಳದ್ದು. ಅನೇಕ ಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗರ್ಭ ಗರ್ಭೀಕೃತವಾದದ್ದು. ಅದಿ ಮಧ್ಯಾವಸಾನಗಳಿಲ್ಲದ್ದು. ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾದದ್ದು.

(ಈ ಮಹಾಲಿಂಗವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ವಚನವೊಂದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಶಿವಧರ್ಮ ಸೂತ್ರದ ೨ ಶ್ಲೋಕಗಳು, ಶಿವಧರ್ಮ ಪುರಾಣದ ೨ ಶ್ಲೋ. ಶಿವಲಿಂಗಾಗಮದ ೨, ಮಹಾಟಾಗಮದ ೧, ಉತ್ತರ ವಾತುಲಾಗಮದ ೩, ರುದ್ರಕೋಟಿ ಸಂಹಿತೆಯ ೧, ಮಹಾಗಮಸಾರದ ೧, ಆದಿನಾರಾಯಣ ಉವಾಚ ೯, ಮಹದೇವ ಉವಾಚ ೧ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ೨೪ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದೆ.)

ಪಿಂಡೋತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಲ:

ಈ ಪಿಂಡೋತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಲದ ವಿವರಣೆಯು ಎಲ್ಲಾ ವಚನಕಾರರೂ ಹೇಳುವಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಸಪ್ತಧಾತುಗಳಿಂದ ದೇಹವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಪಿಂಡಾಂಡದಲ್ಲಿ ಆಪಾದಮಸ್ತಕದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ತೋರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರುವುದು. ಈರೇಳು ಲೋಕಗಳು, ಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಳು, ಸಪ್ತಕುಲ ಪರ್ವತಗಳು, ಸಪ್ತಸಾಗರಗಳು, ನಕ್ಷತ್ರ ನವಗ್ರಹ ರಾಶಿ, ಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳು, ಮಂತ್ರಗಳು - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪಿಂಡಾಂಡದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯಪಡೆದಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ "ಪಿಂಡಾಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಯೋರೈಕಂ" ಎಂಬ ಆಗಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು

ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.^೨ ಮುಂದೆ ಆತ್ಮನು ಪಂಚಭೂತಾಂಶಿಕನಾಗಿ ದೇಹವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ತಾಪತ್ರಯಗಳಿಂದ ನೊಂದುಬೆಂದು ಪುಣ್ಯಪಾಪವಶದಿಂದ ಜೀವನಾಗಿ ಅಂಡದ ಸ್ವೇದಜ ಉದ್ಭವ ಜರಾಯುಜವೆಂಬ ಎಂಬತ್ತನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಜೀವಜಂತುಗಳ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಬರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದ ಯೋನಿಗಳಿಲ್ಲ, ಮೆಟ್ಟಿದ ಭೂಮಿಗಳಿಲ್ಲ, ಉಣ್ಣಿದ ಆಹಾರವಿಲ್ಲ, ಕಾಣದ ಸುಖದುಃಖಗಳಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಜೀವಿಯು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸುಕೃತದ ಫಲದಿಂದ ನರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಪುಣ್ಯವಶಾತ್ ಮಹಾಪುರುಷರ ಸಂಪರ್ಕವುಂಟಾಗಿ ಅವರ ಬೋಧೆಯಿಂದ ನರಕೋತ್ತರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಕದಾಚಿತ್ ಚಿದ್ವಿವೇಕವುಂಟಾಗಿ ಸಕಲವೇದಾಗಮಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ತಿಳಿದು ನೋಡುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ತಾನು ನಾಡಿಧಾರಣ, ವಾಯುಧಾರಣ, ಅಗ್ನಿಧಾರಣ, ಅಮೃತಧಾರಣ, ಆಧಾರಧಾರಣ ಮತ್ತು ನಿರಾಧಾರಧಾರಣಗಳೆಂಬ ಷಷ್ಠಿಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆತ್ಮಯೋಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಸಾಧಕ ಎಷ್ಟೇ ಆತ್ಮಯೋಗಿಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಿಯಾಗಿರಲಿ ಗುರುಕಾರುಣ್ಯ (ಶಿವದೀಕ್ಷೆ)ವನ್ನು ಪಡೆದು ಶಿವಯೋಗಿಯಾಗದ ಹೊರತು ಅವನಿಗೆ ಲಿಂಗಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ನಿಲವನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

“ಇನ್ನು ಆತ್ಮಯೋಗಿಯಾಗಿರಬಾರದೆಂದು

ನಿಂದು ತಾನೆ ತಿಳಿದು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು

ಅನಂತದೇಶಂಗಳಂ ತಿರುಗಿ ಸದ್ಗುರು ಸ್ವಾಮಿಯನರಸಿ

ಅವರ ಕಾರುಣ್ಯವ ಪಡೆವೆನೆಂದು ಬಾಹಾಗ

ಸದ್ಗುರು ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಂಡನು”^೩

ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಗುರು-ಶಿಷ್ಯರ ಸಂವಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆಯು ಸಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಪಿಂಡಸ್ಥಲ, ಪಿಂಡಜ್ಞಾನಸ್ಥಲ, ಮಾಯಾವಿಡಂಬನಸ್ಥಲ, ಸಂಸಾರಹೇಯ ಸ್ಥಲ, ಗುರುಕರುಣ ಸ್ಥಲ, ಲಿಂಗದಾರಣಸ್ಥಲ, ವಿಭೂತಿಸ್ಥಲ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸ್ಥಲ, ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಸ್ಥಲ, ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಸ್ಥಲ -ಇವುಗಳ ನಿರೂಪಣೆ ಎಲ್ಲ ವಚನಕಾರರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಿವೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ವಿಭೂತಿ ಮತ್ತು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಪುರಾಣಾಗಮೋಪನಿಷತ್ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ವಿವರಿಸಿರುವುದು.

೨. ಬಾ.ಸಂ. ವಚನ : ೨೬೧-೨೬೮.

೩. ಬಾ.ಸಂ. ವ. ೩೦೯.

ಲಿಂಗಾಂಗಸ್ಥಲ:

ಲಿಂಗಾಂಗಸ್ಥಲ ಭೇದ, ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಅರ್ಚನ, ಅರ್ಪಣಾದಿ ವಿಷಯಗಳು ಒಂದು ರೀತಿ ಅನುಭವ ಸೂತ್ರದ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಗುರುಪೂಜಾ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಗದ ಅಷ್ಟಾಂಗಗಳನ್ನು ಸಹಜ ಶೀಲದೊಡನೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ ಹೇಳಿರುವುದು.

ಇನ್ನು ಷಟ್ಸ್ಥಲದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಥಲದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಒಂದೊಂದೇ ವಚನದೊಡನೆ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಮಾಣದೊಡನೆ ನಿಗದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಆರು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಆರು ಸ್ಥಲಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

೧. ಭಕ್ತಸ್ಥಲ

ಸದಾಚಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿಹ ಲಿಂಗಜಂಗಮ
ಒಂದೆಯೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಾಗಿಹ ಲಾಂಛನಧಾರಿಗಳ ಕಂಡಡೆ
ವಂದಿಸುವುದಿಗ ಭಕ್ತಸ್ಥಲ ನೋಡಾ.

ಸದಾಚಾರಂ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಲಿಂಗಜಂಗಮೇ ಚ ರತಿ||
ಲಾಂಛನಂ ಚ ಶರಣ್ಯಂ ಚ ಭಕ್ತಸ್ಥಲಸುಬುದ್ಧಿಮಾನ್||

೨. ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ

ಪರಸ್ತ್ರೀ ಪರಧನದಾಸೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಶುದ್ಧನಾಗಿ
ಲಿಂಗನಿಷ್ಠಯುಳ್ಳುದಿಗ ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲ ನೋಡಾ

ಪರಸ್ತ್ರೀಯಂ ಪರಾರ್ಥಂ ಚ ವರ್ಜಿತೋಭವಶುದ್ಧಿಮಾನ್||
ಲಿಂಗನಿಷ್ಠಾನ್ ಯುಕ್ತಾ ಚ ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಥಲಮುತ್ತಮಂ||

೩. ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ

ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವ ಲಿಂಗ ನೆನಹಿನಿಂದ ಭೋಗಿ-
ಸುವುದು ಅರ್ಪಿತ ಬಿಡುವುದಿಗ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲ ನೋಡಾ

ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಪದಾರ್ಥಂ ಚ ಸುಭೋಗೀ ಲಿಂಗಯುಕ್ತ||
ಅನರ್ಪಿತ ವಿವರ್ಜ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲಮುತ್ತಮಂ||

೪. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲ

ಪ್ರಾಣವೇ ಲಿಂಗವಾಗಿ ಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಸುಖದುಃಖ
ಭಯವು ತನಗಿಲ್ಲಹುದಿಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಸ್ಥಲ ನೋಡಾ.

ತಥಾ ಪ್ರಾಣೇ ಗುಣೇ ಲಿಂಗೇ ಲಿಂಗಪ್ರಾಣಸಮಾಹತ||
ಸುಖದುಃಖೇ ಭಯಂ ನಾಸ್ತಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಸ್ಥಲಂ ಭವೇತ್||

೫. ಶರಣಸ್ಥಲ

ಲಿಂಗವೇ ಪತಿಯಾಗಿ ತಾನು ಸತಿಯೆಂಬ ಭಾವದಲ್ಲಿ
ಆಚರಿಸಿ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಿಗಳ ಬಯಸದಿಹುದೀಗ ಶರಣಸ್ಥಲ ನೋಡಾ.

ಪತಿರ್ಲಿಗಂ ಸತಿರ್ಭಾವಮಿತಿಯುಕ್ತಂ ಸದಾ ತಥಾ |
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಸುಖಂ ನಾಸ್ತಿ ಶರಣಸ್ಥಲಮುತ್ತಮಂ ||

೬. ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ

ಕ್ಷುತ್ರಿಪಾಸೆ ಶೋಕಮೋಹ ಜನನ, ಮರಣ, ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ
ಲೋಭ ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸರಂಗಳ ಬಿಟ್ಟು ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಜನ
ಮೋಡಶೋಪಚಾರವಿಲ್ಲದಿಹ ಕ್ಷೀರದೊಳಗಣ ಪೃತದಂತೆ
ತಿಲದೊಳಗಣ ತೈಲದಂತೆ ಪೃಷ್ಠದೊಳಗಣ ಪರಿಮಳದಂತೆ
ಉಷ್ಣ ಉದಕವ ಕೂಡಿದಂತೆ ವಾರಿಕಲ್ಲು ಕೂಡಿದಂತೆ ಕರ್ಪೂರವು
ಜ್ಯೋತಿಯ ಕೂಡಿದಂತೆ ಮನಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲೀಯವಾಗಿಹುದೀಗ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ ನೋಡಾ.

ಷಡೂರ್ಮಯಶ್ಚ ಷಡ್ಭಗೋನಾಸ್ತಿ ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಜನಂ |
ನಿರ್ಭಾವ ಶಿವಲಿಂಗೈಕ್ಯಂ ಶಿವಿಕರ್ಪೂರ ಸಂಯೋಗಾತ್ ||

ನಾನಾರು ?

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ತತ್ವಗಳ ವಿವೇಕವುಂಟಾದರೂ “ನಾನಾರು ?” ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ
ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ-

“ತತ್ತ್ವತ್ರಯಂಗಳು ತಾನಲ್ಲ, ಮಹಾಗಣಂಗಳು ತಾನಲ್ಲ,
ಪತಿಪಶು ಪಾಶಗಳೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತಜ್ಞಾನತ್ರಯಂಗಳು ತಾನಲ್ಲ,
ತ್ವಂ ಪದ ತತ್ ಪದ ಅಸಿಪದವೆಂಬ ವೇದಾಂತಪದತ್ರಯ-
ಪದಾರ್ಥಗಳು ತಾನಲ್ಲ.....
.....ಪಂಚಭೂತಂಗಳಿಂದಾದ ದೇಹ ತಾನಲ್ಲ
ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ತಾನಲ್ಲ, ಪಂಚಕೋಶಗಳು ತಾನಲ್ಲ”

ಹೀಗೆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಂತೆ ನೇತಿ ನೇತಿ ನೇತಿ ಎಂದು ಅತಿಗಳೆಯುತ್ತಾ-

೯. ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ “ಆತ್ಮಷಡ್ಭಮ”ನ

“ಮನೋ ಬುದ್ಧ್ಯಹಂಕಾರ ಚಿತ್ತಾನಿ ನಾಹಂ
ನ ಚ ಶ್ರುತಿ ಜಿಹ್ವೇ ನ ಚ ಪ್ರಾಣನೇತ್ರೇ |
ನ ಚ ವೈಷಾಮ ಭೂಮಿರ್ನ ತೇಜೋ ನ ವಾಯುಃ
ಚಿದಾನಂದ ರೂಪಃ ಶಿವೋಽಹಂ ಶಿವೋಽಹಮ್ ||
ಶ್ಲೋಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿ.

“ತಾನೆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣನು
ತನ್ನಿಂದಧಿಕವಪ್ಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೊಂದಿಲ್ಲವಾಗಿ
ತಾನೇ ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ ನೋಡಾ”
ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅನುಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ.”

ಅಲ್ಲದೆ ನಿರ್ವಾಣ ದೀಕ್ಷೆಯ ವರ್ಣನೆ, ಮುಕ್ತಗನೆಯ ವರ್ಣನೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಗಮನೀಯವಾಗಿದೆ.

ವಿಶೇಷ ಶಬ್ದಗಳು

ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಡುವ ಷಟ್ಸ್ಥಿಲಬ್ರಹ್ಮ, ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪಿ, ಆಚಾರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ವಿಶೇಷ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅಜಪೆ, ಮಲ ಮುಂತಾದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳಿಗೂ ವೇದಾಗಮೋಕ್ತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದೊಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ಷಟ್ಸ್ಥಿಲಬ್ರಹ್ಮ :

‘ಈ ಮುವತ್ತಾರು ಷಡುಸ್ಥಲ ಬ್ರಹ್ಮವನರಿದು
ಆ ಮುವತ್ತಾರು ಷಡುಸ್ಥಲಬ್ರಹ್ಮ ಅಂಗವಾಗಿ
ಆ ಮುವತ್ತಾರು ಷಡುಸ್ಥಲ ಬ್ರಹ್ಮನೊಡಗೂಡಿದಾತನ
ಷಡುಸ್ಥಲಬ್ರಹ್ಮಯೋಗಿ, ಆತನ ದಿವ್ಯಯೋಗಿ
ಆತನ ಪರಮಯೋಗಿ, ಆತನ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣಯೋಗಿ,
ಆತನ ನಿತ್ಯನಿರಂಜನಯೋಗಿ
ಆತನ ನಮ್ಮ ಅಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ”

ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ಭಕ್ತನಲ್ಲಿ ಷಡ್ವಿಧ ಅಂಗ ಮತ್ತು ಷಡುಸ್ಥಲ ಲಿಂಗ (ಭಕ್ತನ ಭಕ್ತ, ಭಕ್ತನ ಮಹೇಶ, ಭಕ್ತನ ಪ್ರಸಾದಿ, ಭಕ್ತನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ, ಭಕ್ತನ ಶರಣ ಮತ್ತು ಭಕ್ತನ ಐಕ್ಯ ಮತ್ತು ಆ ಭಕ್ತಾದಿ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿನ ಆಚಾರಾದಿ ಲಿಂಗಗಳು. ಹೀಗೆಯೇ ಮಹೇಶನ ಮಹೇಶ, ಮಹೇಶನ ಭಕ್ತ.... ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ) ಮಹೇಶನಲ್ಲಿನ ಷಡ್ವಿಧ ಮತ್ತು ಷಡುಸ್ಥಲ ಲಿಂಗ, ಪ್ರಸಾದಿಯಲ್ಲಿನ ಷಡ್ವಿಧ ಮತ್ತು ಷಡುಸ್ಥಲದಿಂದ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯಲ್ಲಿನ ಷಡ್ವಿಧ ಮತ್ತು ಷಡುಸ್ಥಲಲಿಂಗ, ಶರಣನಲ್ಲಿನ ಷಡ್ವಿಧ ಮತ್ತು

ಷಡ್ಘಲಲಿಂಗ, ಏಕೈಕಲಿಂಗದ ಷಡ್ವಿಧ ಮತ್ತು ಷಡ್ಘಲಲಿಂಗ ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದವು
ಷಡ್ಘಲಲಿಂಗ ೩೬x೬ವನ್ನು = ೨೧೬ ಸ್ಥಲವನ್ನು (ಸಕೀಲಗಳನ್ನು) ಅರಿದು ಆಚರಿಸುವವನೇ
ಷಟ್ಪಲ ಬ್ರಹ್ಮ. ಇದನ್ನೇ ವಚನಕಾರರು “ಸಮಸಮಚ್ಚಯ” ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪಿ: ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ “ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವ ಸ್ವರೂಪಿ”
ಎನ್ನುವಾಗ ನಿರಂಜನ ಶಬ್ದ ಬೇರೆ, ಪ್ರಣವ ಶಬ್ದ ಬೇರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದುಂಟು.
ಆದರೆ ಅದು ಹಾಗಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಿರಂಜನಾತೀತ ಮುಂತಾದ ಮುಖ್ಯ
ಷಟ್ಪ್ರಣವಗಳಲ್ಲಿ “ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವ” ಎನ್ನುವುದೂ ಒಂದು ಪ್ರಣವದ ಹೆಸರು.
ಅಖಂಡ ಮಹಾಮೂಲ ಪ್ರಣವದ ನೆನಹು ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಿರಂಜನಾತೀತ ಪ್ರಣವವು
ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆ ನಿರಂಜನಾತೀತ ಪ್ರಣವದ ನೆನಹು ಮಾತ್ರದಿಂದ ‘ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವ’
ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಲವಚನ:

‘ಏನೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲದಂದು ಮಹಾಘನಕ್ಕೆ ಘನವಾದ
ಮಹಾಘನ ನಿರಂಜನಾತೀತ ಪ್ರಣವದ ನೆನಹು ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ
ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವ ಉತ್ಪತ್ತಿವಾಯಿತ್ತು. ಆ ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವನು
ಅವಾಚ್ಯಪ್ರಣವ ಕಲಾಪ್ರಣವ ಉತ್ಪತ್ತಿವಾಗದತ್ತ
ಪ್ರಣವನಾದ ಪ್ರಣವಬಿಂದು ಪ್ರಣವ ಕಲೆಗಳುತ್ಪತ್ತಿವಾಗದತ್ತ
ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವವಾಗಿದ್ದನಯ್ಯಾ ಇಲ್ಲದಂತೆ
ನಮ್ಮ ಅಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ”^{೧೨}

ಆದ್ದರಿಂದ ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದಂತಿರುವ ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟನಾದ ಆ ಪರಶಿವನೇ ನಿರಂಜನ. ಅಂಥ
ಪರಶಿವನ ಸ್ವರೂಪಿಯೇ ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವ ಸ್ವರೂಪಿ.

ಆಚಾರ್ಯ : ಯದೃಪಿ ಆಚಾರ್ಯ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ-

ಆಚನೋತಿ ಹಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಾನ್ ಆಚಾರೇ ಸ್ಥಾಪಯತ್ಯಪಿ |
ಸ್ವಯಮಾಚರತೇ ಯಸ್ಯ ಸ ಆಚಾರ್ಯ ಇತಿ ಸ್ವತಃ ||

ಎಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ:

‘ಮಂತ್ರಾದ್ಯ ಪದಾದ್ಯವ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು
ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲತಾನ ಆಚಾರ್ಯನೆಂಬೆ
ವರ್ಣಾದ್ಯ ಭುವನಾದ್ಯವ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು
ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲತಾನ ಆಚಾರ್ಯನೆಂಬೆ
ತತ್ವಾದ್ಯ ಕಲಾದ್ಯವ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು

ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲಾತನೆ ಆಚಾರ್ಯನೆಂಬೆ
ಈ ಷಡಧ್ಯವ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು
ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲಾತನೆ ಜಗದಾರಾಧನೆಂಬೆ
.....
.....
ಅಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ"^{೧೩}

ಇದೇ ವಚನವು 'ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲಾತನೆ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ 'ಮನಮಹಾಘನದಲ್ಲಿ ನಿಂದಡೆ' ಎಂಬ ರೂಪಾಂತರದೊಂದಿಗೆ ಮುಂದೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆ.

ಮಲ: "ಮಲ" ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅಜ್ಞಾನ, ಆವರಣ, ಸಂಕೋಚ ಇತ್ಯಾದ್ಯರ್ಥಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆ ಹೆಸರೇ ಪಾರಿಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಬರಲು ಇಲ್ಲಿ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. "ಸಪ್ತಧಾತುಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದು ಮಾತಾಪಿತರ ಮಲದಲ್ಲಿ ಪಿಂಡವಾಗಿದ್ದು, ಆ ಮಲವೇ ಒಡಲಾಗಿ ಹೊರಬಂದು ನೆನವೆಲ್ಲವ ಮರೆಯುವುದರಿಂದ ಮಲವೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು.

'....ಪ್ರಸೂತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಯುವಶದಿಂದ
ಜನನಿಯ ಜಠರದಿಂದ ಪೊರಮಡುವನು
ಪರಮೊಡಲೊಳಗಾಗಿ ಆದಿಮಾಯೆಯೆಂಬ
ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಮಲವೇ ಒಡಲಾಗಿ
ನೆನವೆಲ್ಲವ ಮರೆದುದು
ಮುನ್ನಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಫಲದಿಂದ ನೋಡಾ
ಅಪ್ರಮಾಣ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ"^{೧೪}

ಅಜಪ : 'ಅಜಪಾ' ಎಂದರೆ (ಪ್ರಯತ್ನೇನ) ನ+ಜಪ್ಯಾ=ಅಜಪಾ. ಅಂದರೆ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೇ ಉಚ್ಚರಿಸಬಹುದಾದ ಮಂತ್ರ. ಭ್ರೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಜ್ಞಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿನ ದ್ವಿದಳ ಪದ್ಮದಲ್ಲಿನ ಹಂಕ್ಷಂ (ಹಂಸ) ಎಂಬೆರಡಕ್ಷರವುಳ್ಳ ಮಂತ್ರ. "ಹಂಕ್ಷಂ ದ್ವಿವರ್ಣಕಂ ಚೈವ ಜೀವಾತ್ಮನಿ ಜಾಯತೇ" ಅಖಂಡಪ್ರಣವದ ಜ್ಯೋತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದು. ಅದೇ ಅಜಪಾತ್ಮಾ. "ಓಂಕಾರ ಜ್ಯೋತಿರೂಪೇ ಚ ಅಜಪಾತ್ಮಾತ್ರಜಾಯತೇ"^{೧೫}

೧೩. ಬಾ.ಸ.ಸಿ. ವಚನ-೭೧೩.

೧೪. ಅದೇ, ವಚನ-೨೫೮.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯ ಕಟ್ಟುಗಳು, ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳು - ಎಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ೬೨೦ ವಚನಗಳುಳ್ಳ (ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟ-೧೩ರ ಪ್ರಕಾರ) ಸಕಲಾಗಮ ಶಿಖಾಮಣಿಯ ವಿಷಯದ ಒಟ್ಟು ನಿರೂಪಣೆಯ ಕೇಂದ್ರಾಂಶವಿಷ್ಟೆ:

ಆಖಂಡಮಹಾಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಣವದಿಂದ ಷಡ್ದಗಳ [ಮಂತ್ರಾದ್ವ ೧೧; ಪದಾದ್ವ ೯೪; ವರ್ಣಾದ್ವ ೫೨; ಭುವನಾದ್ವ ೨೨೪; ತತ್ವಾದ್ವ ೩೬ ಹಾಗೂ ಕಲಾದ್ವ ೬; ಇವುಗಳ] ಉತ್ಪತ್ತಿ (ಪ್ರವೃತ್ತಿ);

ಪಿಂಡಮದ್ದದಲ್ಲಿರುವ ಷಟ್ಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಷಡ್ದಗಳ [ಅನಾಹತ, ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ, ಮಣಿಪುರಕ, ಅನಾಹತ, ವಿಶುದ್ಧಿ, ಆಜ್ಞಾ - ಇವುಗಳಲ್ಲಿ] ನ್ಯಾಸ;

ಪುನಃ ಆ ಆಖಂಡ ಮಹಾಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಣವದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಷಡ್ದಗಳ ನಿವೃತ್ತಿ (ಅಡಗುವುದು).

ಇದೇ ವೀರಶೈವ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ - ನಿವೃತ್ತಿ ಪಥ. ಇದಕ್ಕಿಲ್ಲಾ “ನೆನಹೇ” ಮೂಲಕಾರಣ.

ಇದೊಂದು ಶುದ್ಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥ

ಪ್ರವೃತ್ತಿವಾ ನಿವೃತ್ತಿವಾ ನಿತ್ಯೇನ ಕೃತಕೇನ ವಾ|

ಪುಂಸಾಂ ಯೇನೋಪದಿಶ್ಯತ ತಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಮಿತಿ ಕಥ್ಯತೇ||

ಯಾವುದು ನಿತ್ಯದಿಂದಲಾಗಲಿ (ವೇದಗಳು), ಕೃತಕದಿಂದಲಾಗಲಿ (ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಾದಿಗಳು) ಸಾಧಕನಿಗೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗ - ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಶಾಸ್ತ್ರ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ - ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸದ್ಗುರು ಸ್ವಾಮಿಯು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ನಿತ್ಯದಿಂದ (ಆಗಮಗಳಿಂದ) ಮತ್ತು ಕೃತಕದಿಂದ (ವಚನಗಳಿಂದ) ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥ. ಇಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಎಂದರೆ ಪೌರುಷೇಯ - ಶರಣರ ಅನುಭಾವಿಕ ವಚನಗಳೆಂದರ್ಥ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ

ಶ್ರುತಿಸ್ತೋತಿಹಾಸ್ಯಶ್ಚ ಶಿವಧರ್ಮಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಯ|

ಶಿವಾಗಮೈಶ್ವಾರ್ಯಾಶ್ಚ ಶರಣಸ್ಯ ಪರಮಾರ್ಥಕ್ಯ||

ಸರ್ವೈರುಪನಿಷದ್ವಾಕ್ಯೈ ಪುರಾಣೈರುತ್ತರಾರ್ಥಕ್ಯ|

ಗೀತಾಸಾರ್ಯ ಸಮಸ್ತಶ್ಚ ಪುರಾತನಮಹಾಮತ್ಯ||

ಗುರುಕ್ಷಾ ಸ್ವಾನುಭೂತ್ಯಾಚಿ ತರ್ಕತಶ್ಚ ಪ್ರಮಾಣತಃ।

ಕಥ್ಯತೇ ಶಿವಸಿದ್ಧಾಂತತಂತ್ರಂ ಷಟ್ಸ್ಥಲನಿರ್ಣಯಂ॥೧೦

ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೊಗ್ಗಯೆ ಮಾಯಿದೇವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಸಕಲಾಗಮ ಶಿಖಾಮಣಿಕಾರನೂ ಶಿವಾದ್ವೈತಪರವಾದ ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಆಗಮ-ಉಪನಿಷತ್-ಪುರಾಣ-ಇತಿಹಾಸಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಸಂದರ್ಭ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಲೇ: ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ : ಮಹಾಯಾತ್ರ, ಪ್ರ: ಕನ್ನಡ ವಿ.ವಿ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಹಂಪಿ, ೧೯೯೭.
೨. ಸಂ. ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ : ಮುಕ್ತಿ ಕಂಠಾಭರಣ, ಪ್ರ: ಕ.ವಿ.ವಿ., ಧಾರವಾಡ, ೧೯೭೧.
೩. ದೇವನೊಲಿದ ಜೀವ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ, ಪ್ರ: ಈಶ್ವರ ಸೇವಾ ಸಮಿತಿ, ಕಾರ್ಜುವಳ್ಳಿ, ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ.
೪. ಸಂ. ಶ್ರೀ ಎಂ.ಜಿ. ನಾಗರಾಜ್ : 'ಮಹಾಮನ' ಮೇ-೨೦೦೨ ಜೂನ್ ೨೦೦೨ನೇ ಸಂಚಿಕೆಗಳು, ಪ್ರ: ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.

*

ಪ್ರಶ್ನೆ ೧ : ನೀವು ಹೇಳಿದ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಆಕರಗಳು ಯಾವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಿ.

ಉತ್ತರ : ಈ ಆರು ಷಟ್ಪಲಗಳ ಆರು ಸಣ್ಣ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಗಮಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿನಷ್ಟೆ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ- ಈಶ್ವರ ಉವಾಚ ಅಂತ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಮಹಾದೇವ ಉವಾಚ ಎಂದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೋ ಅವು ಬಹುಶಃ ಎಲ್ಲವೂ ಆಗಮಗಳ ಶ್ಲೋಕವೇ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅನುಮಾನ ಇರಲಾರದೆಂದು ನನಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ?

ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜು

ಪ್ರಶ್ನೆ ೨ : ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆಂದರೇನು? ಜಂಗಮಲಿಂಗವೆಂದರೇನು?

ಉತ್ತರ : ಲಿಂಗವೇ ಜಂಗಮವಾಗುವುದು ಲಿಂಗಜಂಗಮ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸದ್, ರೂಪ, ಚಿದ್‌ರೂಪ, ಆನಂದರೂಪವೇ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದರಿಂದ ವಚನಗಳು, ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುವಾಗಿ ಬಂದು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಲಿಂಗವಾಗಿ ಬಂದು ಪೂಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಜಂಗಮವಾಗಿ ಬಂದು ಹೊರ ಒಳಗೆ ನಿಂತು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂತ ಇರುವಾಗ ತತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತ್ವ ಲಿಂಗತ್ವ ಜಂಗಮತ್ವ ಒಂದೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಚಾರ ಭೇದದಿಂದ ಅಥವಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಭೇದ ಅಥವಾ ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನ ಭೇದದಿಂದ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಎಂದು ಅಷ್ಟೆ ಇದೆಯೆ ಹೊರತು ಮೂಲತಃ ಅಂದರೆ ಲಿಂಗಜಂಗಮ, ಜಂಗಮಲಿಂಗ.

ಪ್ರಶ್ನೆ ೩ : ಇದನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತೀರಿ?

ಉತ್ತರ : ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಅಷ್ಟಾವರಣವನ್ನು ವಿವರಣೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಗುರು ಲಕ್ಷಣ, ಲಿಂಗ ಲಕ್ಷಣ, ಜಂಗಮ ಲಕ್ಷಣ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜು

೮. ವೇದಾಗಮಗಳು - ಶಿವಶರಣೆಯರು

೬ ಪು. ೮೦. ರಾಚಪ್ಪ

ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಇದು ಶೈವದಿಂದ ಸಿಡಿದುಬಂದ ಶಾಖೆ. ಶಿವಲಿಂಗ ಆರಾಧನೆ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ವೇದಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಲಿಂಗ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಅಥರ್ವವೇದಗಳೂ, ಈಶಾವಾಶ್ವಾದಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೂ, ಕಾಮಿಕಾದಿ ಆಗಮಗಳೂ, ವ್ಯಾಸೋಕ್ತ ಪುರಾಣಗಳೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿವೆ. ಇದು ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯ ಮಾನವಧರ್ಮ. ಇದು ಮಾನವ ಮಹಾನುಭಾವನಾಗಿ, ಮಹಾದೇವನೇ ಆಗುವ ತತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಯಾವ ಧರ್ಮವೂ ಮಾನವ-ಮಹಾದೇವನೇ ಆಗುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದಲ್ಲಿ “ನ ವೀರಶೈವ ಸದೃಶಂ ಮತಮಸ್ತಿ ಜಗತ್ರಯೇ” ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣದಲ್ಲೂ-

“ಯೋ ಹಸ್ತಪೀಠೇ ನಿಜಮಿಷ್ಟಲಿಂಗಂ
ವಿನ್ಯಸ್ಯತಲ್ಲಿನ ಮನಃ ಪ್ರಚಾರಃ
ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯಾಸಂಕುಲನಿಃಸ್ವಹಾತ್ಮಾ
ಸಂಪೂಜಯತ್ಯಂಗ ಸ ವೀರಶೈವಃ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಹಸ್ತಪೀಠದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಲ್ಲಿನ ಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನು ವೀರಶೈವ ಎಂಬಂಶ ಪ್ರಚಲಿತವಿತ್ತು. ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮ, ಸ್ವಾಯಂಭುವಾಗಮ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಮ-ಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಬಗೆಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ.

ಈ ವೀರಶೈವಧರ್ಮ ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥರಿಂದ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಜನ ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಜೀವನಾದರ್ಶಗಳನ್ನು, ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ಬಸವಾದಿ ಶಿವಶರಣರು ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ವೇದ,

ಆಗಮ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿರುವ ಆದರ್ಶ, ಮೌಲ್ಯ, ನೀತಿ, ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಏಕದೇವೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಋಗ್ವೇದದ “ಏಕಂ ಸತ್ ವಿಪ್ರಾ ಬಹುಧಾ ವದಂತಿ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು “ದೇವನೊಬ್ಬ ನಾಮ ಹಲವು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. “ವೇದಕ್ಕೆ ಬರೆಯನಿಕ್ಕುವೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆನಿಗವನಿಕ್ಕುವೆ, ಆಗಮದ ಮೂಗಕೊಯ್ತೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು, ವೇದವಾಚ್ಯವಾದ ಹಿಂಸಾಮಯ ಕರ್ಮಕಾಂಡವನ್ನು ಕುರಿತುದೇ ಆಗಿದೆ. ಇದು ವೇದ, ಆಗಮ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ನಿಂದೆಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಬಸವಣ್ಣನವರೇ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿರುವ-

“ಶಾಸ್ತ್ರಘನವೆಂಬೆನೆ ಕರ್ಮವ ಭಜಿಸುತ್ತಿದೆ,
ವೇದ ಘನವೆಂಬೆನೆ ಪ್ರಾಣ ವಧೆಯ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ,
ಶ್ರುತಿ ಘನವೆಂಬೆನೆ ಮುಂದಿಟ್ಟಿರಿಸುತ್ತಿದೆ.”

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ವೇದದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಕಾಂಡ, ಪ್ರಾಣ ವಧೆಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾನವ ಗುರುವಿನಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದು ಕಾಯಕ ಜೀವಿಯಾಗಿ ತಾನು ಗಳಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ದಾಸೋಹ ನಡೆಸಿ ಮಿಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮಹಾನುಭಾವನಾಗಿ ಮಹಾದೇವನೇ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಶರಣರು ಆಚರಿಸಿ ತೋರಿದರು. ಇವರ ಈ ಆಚರಣೆಗೆ ವೇದಾಗಮ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿನ ಆದರ್ಶ, ಮೌಲ್ಯಗಳು ದಾರಿದೀಪವಾದುವು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹಿಂದೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಬಸವಣ್ಣ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವಳೂ ದೀಕ್ಷಾರ್ಹಳು, ಮಹಾದೇವನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯ ಸಾಧಿಸಲು ಬಾಧ್ಯಳು ಎಂದು ಆಕೆಯ ವಿಚಾರ ಲಹರಿಗೆ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ. ಈ ಮಣಹದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತ ಮೂವರು ಶರಣೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ವಚನ ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವೇದಾಗಮ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡವರೂ ಇದ್ದರು. ಪುರುಷನಷ್ಟೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತನಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶರಣ ಬದುಕನ್ನು ಬಾಳಿ ಮಹಾದೇವನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವರಾದರು.

ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳು ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುವು. ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ವಿಭೂತಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಮಂತ್ರ, ಪಾದೋದಕ, ಪ್ರಸಾದಗಳು

ಸಾಧಕನಾದವನನ್ನು ಕಲುಷಿತ ಸಮಾಜದ ಪರಿಸರದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ ಕವಚಗಳು. ಇದನ್ನು ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಮಗವು-

“ಗುರುರ್ಲಿಂಗಂ ಜಂಗಮಶ್ಚ ತೀರ್ಥಂ ಚೈವ ಪ್ರಸಾದಕಃ
ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷ ಮಂತ್ರಾಶ್ಚೇತ್ಯಷ್ಟಾವರಣಾಸಂಜ್ಞಿತಾಃ
ಇಮಾನಿ ಶಿವಭಕ್ತಾನಾಂ ಭವದೋಷತತೇಃ ಸದಾ
ನಿವಾರಣೈಕಕಾರ್ಯಾಣಿ ಪೂತನ್ಯಾವರಣಾಖ್ಯಯಾ||

ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುವಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ. ಶ್ರೀ ಗುರುವು ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಸಲು ದೀಕ್ಷೆ ಇತ್ತು ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಮಾಡಿ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು “ಅಂಗ”ವಾಗಿಸಿ ಮಹಾದೇವನಾಗಲು ಯೋಗ್ಯನನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗುರುವಿನ ಬಗೆಗೆ ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾವನೆ ತಳೆದವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಗುರು ನರಜನ್ಮವು ತೊಡೆದು ಹರಜನ್ಮವು ಮಾಡುವನು. ಭವಿತನ ನೀಗುವನು ಭವಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಲಿಂಗದ ಬಗೆಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾವ ತಳೆದವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಜಂಗಮದ ಬಗೆಗೆ ಬಹಳ ಗೌರವವುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ವಿಭೂತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ

“ಶ್ರೀ ವಿಭೂತಿಯ ಧರಿಸಿದಡೆ ಭವದ ಪಳೆವುರು,
ದುರಿತ ಸಂಕುಳವನೊರಸುವುದು”

ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಂತ್ರದ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ

“ನಮಃ ಶಿವಾಯೇತಿಮಂತ್ರಂ ಯಃ ಕರೋತಿ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಕಂ
ಸಪ್ರಜನ್ಮಕೃತ ಪಾಪಂ ತತ್ಕಕ್ಷಣಾದೇವಂ ನಶ್ಯತಿ”

ಎಂದು ವೇದಾಗಮದ ಮಾತನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾ,

“ಎಳುಕೋಟಿ ಮಹಾಮಂತ್ರ, ಉಪಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ
ಚಿತ್ರವ್ಯಾಕುಲವಾಗಿ ಭ್ರಮಿಸದಿರಾ ಮನವೇ”

ಎಂದು ಮಂತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಶಿವಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾ ತನಗೆ ಅದೇ ಚೈತನ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಲು ಶಿವಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವ

“ಶಿವೇತಿ ಮಂಗಲಂ ನಾಮ ಯಸ್ಯ ವಾಚಿ ಪ್ರವರ್ತತೇ
ಭಸ್ಮಭವಂತಿ ತಸ್ಮಾಶ್ಚ ಮಹಾಪಾತಕಕೋಟಯಃ||

ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಮಂತ್ರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ-

“ಸಪ್ತಕೋಟಿಷು ಮಂತ್ರೇಷು ಮಂತ್ರಃ ಪಂಚಾಕ್ಷರೋ ಮಹಾನ್
ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣಾದಿದೇವೇಷು ಯಥಾ ಶಂಭುರ್ಮಹತ್ತರಃ॥

ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಅಕ್ಕ ಹೇಳಿರುವ “ಏಳು ಕೋಟಿ ಮಹಾಮಂತ್ರ” ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಪಾದೋದಕ-ಪ್ರಸಾದದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಲುವನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ-

“ಹಾಲ ಹಿಡಿದು ಬೆಣ್ಣೆಯನರಸಲುಂಟೆ?
ಲಿಂಗವ ಹಿಡಿದು ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಲುಂಟೆ?
ಲಿಂಗದ ಪಾದತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡು
ಅನ್ಯಬೋಧ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹಾರೈಸಲೇತಕ್ಕೆ?”

ಎಂಬಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ-

“ಶಿವೇನ ಭುಕ್ತಂ ಭುಂಜೀಯಾತ್ ತತ್ಪೀತಂ ಹಿ ಜಲಂ ಪಿಬೇತ್
ಶಿವಾಘ್ರಾತಂ ಸದಾಚಿಪ್ತೇದೇಷ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ
ತಸ್ಮಾದ್ನುದಿನಂ ಭಕ್ತಃ ಸರ್ವಭೋಜ್ಯಂ ಚ ಸರ್ವದಾ
ಷಡ್‌ಲಿಂಗೇಭ್ಯಃ ಸಮರ್ಥೈವ ಗೃಹ್ಣೀಯಾದವಧಾನತಃ॥

ಎಂಬ ಮಹಾಬಾಗವೋಕ್ತಿ ಪ್ರೇರಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ

“ಇಷ್ಟಲಿಂಗಮವಿಶ್ವಸ್ಯ ತೀರ್ಥಲಿಂಗಸ್ಯ ಪೂಜಕಃ
ಶ್ವಾನಯೋನಿ ಶತಂ ಗತ್ವಾ ಚಾಂಡಾಲಗೃಹಮಾಚರೇತ್॥

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಮುಕ್ತಿಗೆ ಶಿವಭಕ್ತಿಯೇ ಕಾರಣ. ಆದ್ದರಿಂದ ಘನಸ್ಸು ಭಕ್ತಿ ತುಂಬಿ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದ ಮೇಲೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು

“ರೋಕದ ಚೀವೈಗೆ ರವಿ ಬೀಜವಾದಂತೆ
ಕರಣಂಗಳ ಚೀವೈಗೆ ಮನವೇ ಬೀಜ
ಎನಗೆ ಉಳ್ಳುದೊಂದು ಮನ ಆ ಮನ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಬಳಿಕ
ಎನಗೆ ಭವವುಂಟೆ ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ”

ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಕೆಗೆ ಮಾಯಿದೇವರ ‘ಅನುಭವ ಸೂತ್ರ’ದ “ಪಂಚಮಃ ಪುರುಷಾರ್ಥೋ ಹಿ ಭಕ್ತಿಃ ಶೈವೀ ಸನಾತನೀ” ಎಂಬ ಮಾತು ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸಾದ ಮಹಿಮೆ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮವು-

“ಯೋನರ್ಪಿತಂ ಮಹೇಶಾನಿ ನಾರ್ಚಯಿತ್ವಾಪಿ ಜಂಗಮಾನ್
ನಾಶ್ನಾತಿ ನ ತ್ಯಜೇನ್ನಿಹ್ಯಾಮರ್ಪಿತಂ ಕೃಚ್ಛಗೋಷಪಿವ”

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ-

ಬಸವಣ್ಣನ ಭಕ್ತಿ ಚಿನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಜ್ಞಾನ
ಮಡಿವಾಳಯ್ಯನ ನಿಷ್ಠೆ, ಪ್ರಭುದೇವನ ಜಂಗಮಸ್ಥಲ
ಆಜಗಣ್ಣನ ಐಕ್ಯಸ್ಥಲ, ನಿಜಗುಣನ ಆರೂಢಸ್ಥಲ
ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯನ ಸಮಾಧಿಸ್ಥಲ
ಇಂತವರ ಕರುಣ ಪ್ರಸಾದ ಎನಗಾಯಿತ್ತು ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ

ಎಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯ ಬಗೆಗೆ ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮವು-

‘ಯಥಾ ಪ್ರಾಣೇ ತಥಾ ಲಿಂಗೇ ಯಥಾ ಲಿಂಗೇ ತಥಾ ಶಿವೇ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಶಿವೇಷ್ಟೇಕ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಕ’

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಭಾವವುಳ್ಳವನು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ. ಈ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಾನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಹಾದೇವಿಯು

“ಉಸುರಿನ ಪರಿಮಳವಿರಲು ಕುಸುಮದ ಹಂಗೆರೆಯ್ಯೆ?
ಕ್ಷಮೆ ದಮೆ ಶಾಂತಿ ಸೈರಣೆಗಳಿರಲು ಸಮಾಧಿಯ ಹಂಗೆರೆಯ್ಯಾ
ಲೋಕವೇ ತಾನಾದ ಬಳಿಕ ಏಕಾಂತದ ಹಂಗೆರೆಯ್ಯೆ ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ”

ಎಂದು ಹೇಳುವಳು. ಅಂದರೆ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಸ್ಥಲದ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದ ಹೇಳಿಕೆ ಪ್ರೇರಕ ಎಂಬಂಶ ಸುಸ್ಪಷ್ಟ.

ಶರಣಸ್ಥಲದ ಲಕ್ಷಣವು ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದಲ್ಲಿ-

“ಈಕ್ಷಣತ್ರಯನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ನಿತ್ಯಮೇಕಾಂತಸೇವನಃ
ಮಮ ಧ್ಯಾನರತೋ ನಿತ್ಯಂ ಶರಣಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ”

ಎಂದು ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ‘ಲಿಂಗಪತಿ ಶರಣಸತಿ’ ಭಾವವನ್ನು ಅಕ್ಕನು

“ಬಂದಹನೆಂದು ಬಟ್ಟೆಯ ನೋಡಿ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಕರಗಿ ಹೋದನವ್ವಾ
ತಡವಾದಡೆ ಬಡವಾದನವ್ವಾ

ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಒಂದಿರುಳಗಲಿದರೆ
ತಕ್ಕಿ ಸಡಿಲಿದ ಜಕ್ಕಮಕ್ಕಿಯಂತಾದೆನ್ನಾ”

ಎಂದು ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ.

ಐಕ್ಯಸ್ಥಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಇದೇ ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದಲ್ಲಿ

“ನ ಪೂಜಾ ನೈವ ಧ್ಯಾನಂ ಚ ನ ಯೋಗಕರಣಾಧಿಕಮ್
ಅಹಂತಾಭಾವನಾಧೀರಃ ಶಿವಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಸಂಜ್ಞಕಃ”

ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

“ಲಿಂಗವೆನ್ನೆ, ಲಿಂಗೈಕ್ಯವೆನ್ನೆ, ಸಂಗವೆನ್ನೆ ಸಮರಸವೆನ್ನೆ
ಆಯಿತೆನ್ನೆ ಆಗದೆನ್ನೆ ನೀನೆನ್ನೆ ನಾನೆನ್ನೆ ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ”

ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅನಂತಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಐಕ್ಯಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ
ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದಲ್ಲಿ ಬರುವ-

“ಯದೈಕ್ಯಸ್ಥಲಮಿತ್ಯಾಹುಸ್ತತ್ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಮಿತೀರ್ಯತೇ
ಯನ್ಮಾಹೇಶ್ವರಂ ನಾಮ ಸಾ ಕೃಪಿರ್ಮಯಶಾಂಕರಿ||
ಯತ್ಪ್ರಸಾದಾಭಿದಂ ಸ್ಥಾನಂ ತದ್ಭೋಧೋ ನಿರಂಕುಶಃ
ಯತ್ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಕಂ ನಾಮ ತತ್ತ್ವಾತಂತ್ರಮುದಾಹೃತಂ
ಯದಸ್ತಿ ಶರಣಂ ನಾಮ ಹೃಲುಪ್ತಾ ಶಕ್ತಿರುಚ್ಯತೇ
ಯದೈಕ್ಯಸ್ಥಾನಮೂರ್ಧಸ್ಥಾ ಹೃನಂತಶಕ್ತಿರುಚ್ಯತೇ”

ಎಂಬ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಪಂಚಾಚಾರಗಳ
ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ-

“ಲಿಂಗಾಚಾರವೆಂದು, ಸದಾಚಾರವೆಂದು, ಶಿವಾಚಾರವೆಂದು
ಭೃತ್ಯಾಚಾರವೆಂದು, ಗಣಾಚಾರವೆಂದು ಶಿವಾಚಾರವು
ಐದು ತೆರನಾಗಿವೆಂದು ನೋಡಯ್ಯ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮದಲ್ಲಿನ-

ಲಿಂಗಾಚಾರಃ ಸದಾಚಾರಃ ಶಿವಾಚಾರಸ್ತಥೈವ ಚ|
ಭೃತ್ಯಾಚಾರೋ ಗಣಾಚಾರಃ ಪಂಚಾಚಾರ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ
ಗುರುಣಾ ದತ್ತಲಿಂಗಾದ್ಧ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ದೈವಂ ಮಹೀತಲೇ
ಇತಿ ಭಾವಾನುಸಂಧಾನಂ ಲಿಂಗಾಚಾರಃ ಸ ಉಚ್ಯತೇ
ಧರ್ಮಾರ್ಜಿತೇನ ವಿತ್ತೇನ ತೃಪ್ತಿಶ್ಚ ಕ್ರಿಯತೇ ಸದಾ
ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಾನಾಂ ಸದಾಚಾರ ಇತಿ ಸ್ಪಷ್ಟತಃ”

ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಪಂಚಾಚಾರ ಮಹಿಮೆ-ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಪುರಾತನರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಷ್ಟಿ ತೀರ್ಥಗಳು ಇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆಗಮೋಕ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾಳೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಅದು ಹೀಗಿದೆ-

**“ಕೇದಾರಸ್ತೋದಕೇ ಪೀತೇ ವಾರಣಾಸ್ನಾಂ ಮೃತೇ ಸತಿ
ಶ್ರೀಶೈಲಶಿಖರೇ ದೃಷ್ಟೇ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ನ ವಿದ್ಯತೇ”**

ಈ ಎಲ್ಲಾ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಶಿವಗಣಂಗಳ ಮನೆಯಂಗಳ ಪುರಾತನರ ಮನೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

ಸ್ಥಾವರಲಿಂಗ ನಿರಾಕರಣೆ ಮಾಡಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿತ್ತದ್ದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ-

**“ಇಷ್ಟಲಿಂಗಮವಿಶ್ವಸ್ಯ ತೀರ್ಥಲಿಂಗಸ್ಯ ಪೂಜಕಃ
ಶ್ವಾನಯೋನಿ ಶತಂ ಗತ್ವಾ ಚಾಂಡಾಲಗೃಹಮಾಚರೇತ್”**

ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತ ಮೂರು ಶರಣೆಯರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯನ್ನುಳಿದು, ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಗಳ ಪುಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ ಕಾಳವ್ವೆ, ಗುಂಡಯ್ಯಗಳ ಪುಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ ಕೇತಲದೇವಿ, ಮೋಳಿಗೆ ಮಹಾದೇವಿ, ಸತ್ಯಕ್ಕ ಶರಣೆಯರು ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉರಿಲಿಂಗವೆದ್ದಿಗಳ ಪುಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ ಕಾಳವ್ವೆಯು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುವಲ್ಲಿ “ಅಣೋರಣೇಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್” ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ, ಈ ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋಮಮಾಡಿ ಅಪರಾತ್ಪರ ದೈವವನ್ನು ಒಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಆನೆ, ಮಹಿಷ, ಕುದುರೆ, ಆಡುಗಳನ್ನು ಬಲಿಗೊಟ್ಟುದನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರೆದು ಭಕ್ತರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ, ಎಂದು

**“ನಿಂದಯಾ ಶಿವಭಕ್ತಾನಂ ಕೋಟಿ ಜನ್ಮಿ ಸೂಕರಃ
ಸಪ್ತಜನ್ಮಿ ಭವೇತ್ ಕುಷ್ಠೀದಾಸೀ ಗರ್ಭೇಷು ಜಾಯತೇ”**

ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಗುಂಡಯ್ಯಗಳ ಪುಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ ಕೇತಲದೇವಿಯು, ಲಿಂಗವಂತರಲ್ಲಿ ಹೋದಾಗ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ

**“ಭಕ್ಷಲಿಂಗಾರ್ಪಿತಂ ಗತ್ವಾ ಭಕ್ತಸ್ಯ ಮಂದಿರಂ ತಥಾ
ಜಾತಿಜನ್ಮರಜೋಚ್ಚಿಷ್ಣಂ ಪ್ರೇತಸ್ಯ ವಿವರ್ಜಿತ”**

ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಮೋಳಿಗೆ ಮಹಾದೇವಿಯು ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣವೇ ಭಕ್ತನಲ್ಲಿ ಅವಿಭವಿ-
ಸುವುದೆಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ- “ಯಥಾಬೀಜಃ ತಥಾಕುರಃ” ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತಿಯನ್ನು
ಉದ್ಧರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಸತ್ಯಕ್ಕನು ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ “ಯತೋ ವಾಚೋ
ನಿವರ್ತಂತೇ” ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಹೀಗೆ ಶರಣರಂತೆ ಶಿವಶರಣೆಯರೂ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಾಗ ತಮ್ಮ
ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಥನೆ ನೀಡಲು ವೇದಾಗಮ ಉಪನಿಷದ್ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು
ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಉಚ್ಛರಿಸಿದರೆ ಭಾಷೆ ಅಪವಿತ್ರವಾಗುತ್ತದೆಂಬ
ಅಂಧ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುವಂತೆ ಶಿವಶರಣೆಯರೂ ಸಂಸ್ಕೃತಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ
ವೇದ ಆಗಮ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವು
ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಉದಾತ್ತ ಸಾಧನೆಯೇ ಸರಿ. ಬಸವಣ್ಣ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಬಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ
ಅಲ್ಲ. ಆಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ ಕಲಿತು ಅಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು
ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಾಧ್ಯಯನದ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಸಾಧನೆಯೇ
ಸರಿ.

*

ಪ್ರಶ್ನೆ ೧ : ‘ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮರ್ಹತಿ’ ಎಂದು ಮನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದು
ವೇದ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆಯೇ?

ಉತ್ತರ : ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದೂ ನುಡಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿಲ್ಲ. ನಾನು
ವೇದವನ್ನಾಗಲಿ, ಉಪನಿಷತ್ತನ್ನಾಗಲಿ, ಆಗಮಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಎಂದು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಸ್ತ್ರೀ
ಓದಬಾರದೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಎಲ್ಲೂ ಬಳಸಿಲ್ಲ. ಆಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ
ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ವೇದ-ಆಗಮ-
ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಈ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿಲ್ಲ.
ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಋಷಿಗಳು ಸೂಕ್ತಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ
ಯಾವುದೇ ಭೇದ ವೇದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರೊ|| ಆರ್. ರಾಚಪ್ಪ

ಪ್ರಶ್ನೆ ೨ : ಸೂಕ್ತಾ ಗ್ರಾಮದ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ
ಶೂದ್ರರಿಗೆ ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಗೆ ವೀರಶೈವವು ಕೇವಲ ಮಟ್ಟದ
ಸ್ಥಾನ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತೇ? ಇಡೀ ಶಿವಾಗಮಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಬೇರೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ

ನೋಡುತ್ತವೆಯೇ? ಈ ಆಗಮದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವೇ? ಇಲ್ಲ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಇತ್ತೇ?

ಉತ್ತರ : ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಉತ್ತರಿಸಲಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರೊ|| ಆರ್. ರಾಚಪ್ಪ

ಆ ಶ್ಲೋಕ ಓದಿದಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಂಟಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಶೈವಾಗಮಗಳ ವೀರಶೈವ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ (ಉತ್ತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ) ಕೂಡ ಕೆಲವು ಹಿಂದಿನ ಶೈವದ ಆಚರಣೆಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನೆಯನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವಾಗ ಕೂಡ ಓಂಕಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಇವು ಕೇವಲ ಹಿಂದಿನ ಶೈವದ ಅವಶೇಷಗಳು. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಾಂತಶಿಖಾಮಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಯಾವುದೇ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ವೀರಶೈವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಗಾಯತ್ರಿ ಉಪದೇಶ ಬೇಡವೇ ಬೇಡ ಎಂಬ ನಿಷೇಧವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಮಹತ್ತ್ವವೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಡಾ|| ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ

ಪ್ರಶ್ನೆ ೨ : ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಇದ್ದವು. ಅಂದಂದಿನ ಧರ್ಮ ಅಂದಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿತ್ತು ಎಂದಮೇಲೆ ವೇದ ಆಗಮಗಳು ಇಂದಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಸ್ತುತ?

ಉತ್ತರ : ಜ್ಞಾನ ಎಂದಂದಿಗೂ ಅವಶ್ಯಕ. ವೇದಾಗಮಗಳು ಜ್ಞಾನದ ಆಗರಗಳೇ ಹೊರತು ಬೇರಲ್ಲ. ಆತ್ಮಪರಿಷ್ಕಾರ ಇದ್ದಾಗ ಯೋಗ್ಯ ಅರ್ಥ ನಮಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ, ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಯೋಗ್ಯ ಅರ್ಥ ಹೊಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರೊ|| ಆರ್. ರಾಚಪ್ಪ

ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರು

೧. ಡಾ|| ಬಸವಲಿಂಗ ಸೊಪ್ಪಿಮಠ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಎಲ್.ವಿ.ಸಿ. ಕಾಲೇಜ್
ರಾಯಚೂರು

೨. ಡಾ|| ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ
೧೩೮, ೭ನೇ 'ಸಿ' ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ
ಆರ್.ಪಿ.ಸಿ. ಬಡಾವಣೆ
ವಿಜಯನಗರ ೨ನೇ ಹಂತ,
ಬೆಂಗಳೂರು-೪೦

೩. ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್
ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳು
ನಂ. ೧೦೮೯, ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ ರಸ್ತೆ
ಚಾಮರಾಜಪುರಂ, ಮೈಸೂರು-೪

೪. ಡಾ|| ಎಸ್.ಎಂ. ಹಿರೇಮಠ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನಸಂಸ್ಥೆ
ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಗುಲಬರ್ಗಾ

೫. ಪ್ರೊ|| ಜಿ.ಎಸ್. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ
'ಲಲಿತ ಕೃಪಾ', ೭ನೇ 'ಎ' ಮೈನ್
ಆರ್.ಪಿ.ಸಿ. ಬಡಾವಣೆ
ವಿಜಯನಗರ ೨ನೇ ಹಂತ,
ಬೆಂಗಳೂರು-೪೦

೬. ಡಾ|| ಸಂಗಮೇಶ ಸವದತ್ತಿಮಠ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಗುಲಬರ್ಗಾ.

೭. ವಿದ್ವಾನ್ ಕೋ.ರಂ. ಬಸವರಾಜು
ಅಧ್ಯಾಪಕರು
ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜ್
ಸಿದ್ದಗಂಗಾ, ತುಮಕೂರು

೮. ಪ್ರೊ. ಆರ್. ರಾಜಪ್ಪ
'ರಜತಗಿರಿ', ೭ 'ಬಿ' ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ
ಆರ್.ಪಿ.ಸಿ. ಬಡಾವಣೆ
ವಿಜಯನಗರ ೨ನೇ ಹಂತ
ಬೆಂಗಳೂರು-೪೦

*

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

THE HISTORY OF

ವೀರಶೈವ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು

೧೯೯೮ ಮಕುಟಾಗಮ

ಅನುವಾದಕರು : ಡಾ. ಸಿ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ

೧೯೯೮ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿ ವಿಚಾರ ದೀಪ್ತಿ

ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ

೧೯೯೯ ಕಾರಣಾಗಮ

ಅನುವಾದಕರು : ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪರಡ್ವೆ

೧೯೯೯ ಶೈವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ

ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ

೨೦೦೦ ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮ

ಅನುವಾದಕರು : ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ

೨೦೦೧ ಸೂಕ್ತಾಗಮ

ಅನುವಾದಕರು : ಷಣ್ಮುಖಯ್ಯ ಅಕ್ಕೂರಮಠ

೨೦೦೧ ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮ ವಿಚಾರರಶ್ಮಿ

ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ

೨೦೦೨ ಸೂಕ್ತಾಗಮ ವಿಚಾರಪ್ರಭೆ

ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ

೨೦೦೨ ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮ

ಅನುವಾದಕರು : ಡಾ. ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ